

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו

תמצית דוח כספי

ליום 30.9.2010

(בלתי מבוקר)

29 בנובמבר 2010

**בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)**

עמוד	תוכן העניינים
	1. דוח הדירקטוריון
	א. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה
2	- תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית
2	- השליטה בבנק
6	- אמצעים הוניים ועסקאות במניות הבנק
9	- חלוקת דיבידנדים
10	- נתונים עיקריים בקבוצת לאומי
	ב. מידע אחר
11	- התפתחויות עיקריות במשק
17	- סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות
25	- מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
26	- גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
	ג. תיאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות
28	- התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס
39	- המבנה והתפתחות של הנכסים וההתחייבויות
57	- מגזרי הפעילות בקבוצה
94	- פעילות חברות מוחזקות עיקריות
96	- פעילות חוץ-בנקאית של חברות כלולות
97	- חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
120	- מצב ההצמדה ומצב הנזילות
122	- באזל 2
128	- הליכים משפטיים
	ד. נושאים נוספים
129	- לאומי למען הקהילה
130	- המבקר הפנימי
131	- בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
	2. סקירת הנהלה
133	- שיעורי הכנסה והוצאה
140	- חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
144	- סיכון אשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
147	- חשיפה למדינות זרות
	3. הצהרת המנכ"ל הראשי
151	הצהרת משנה בכיר למנהל הכללי חבר הנהלה בכיר
152	לכספים חשבונאות ושוקי הון
	4. תמצית דוחות כספיים
153	- דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
154	- תמצית מאזן - מאוחד
155	- תמצית דוח רווח והפסד - מאוחד
156	- תמצית דוח על השינויים בהון העצמי - מאוחד
162	- תמצית דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד
165	- באורים לתמצית הדוחות הכספיים - מאוחדים

דוח הדירקטוריון

א. ההתפתחות הכללית של עסקי הקבוצה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2009. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2009.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה (מאזניים וחוזף מאזניים*) הסתכמו בסוף ספטמבר 2010 בכ-844 מיליארד ש"ח לעומת 782 מיליארד ש"ח בסוף 2009, עלייה בשיעור של כ-7.9% הנובעת בעיקר מעלייה בשוק ההון ומגידול בפעילות.

תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית

* סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות, שווי ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל ופנסיה וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.

הרווח הנקי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-1,859 מיליון ש"ח לעומת 1,470 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 26.5%, וברביע השלישי של 2010 בסך 603 מיליון ש"ח לעומת 534 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 12.9%.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-1,673 מיליון ש"ח לעומת 1,442 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 16.0%, וברביע השלישי של 2010 בסך 603 מיליון ש"ח לעומת 534 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 12.9%.

הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של השנה מוסבר בעיקר מירידה בהפרשות לחובות מסופקים, גידול בתרומה לרווח של חברות כלולות ומגידול ברווח המימוני מאידך גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות וקיטון בהכנסות התפעוליות והאחרות קיזוז חלקית את העליות הני"ל. ברביע השלישי של השנה גדל הרווח הנקי מפעולות רגילות בשיעור של 12.9% בעיקר מקיטון של 89.6% בהפרשות לחומ"ס שקיטון בהכנסות התפעוליות והאחרות.

הרווח הנקי למניה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 היה 1.26 ש"ח לעומת 1.00 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ו-0.41 ש"ח ברביע השלישי של השנה לעומת 0.36 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ו-1.37 ש"ח בכל שנת 2009.

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 30 ביוני 2010 כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל חלקה של קבוצת לאומי בסך המערכת הבנקאית היה כדלהלן:

31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	30.6.2010	
באחוזים					
30.1	30.0	29.3	29.6	29.8	סך כל המאזן
29.8	29.7	29.1	28.3	28.6	אשראי לציבור
30.5	30.2	29.8	29.9	30.1	פיקדונות הציבור
(2) 27.5	37.9	(1) 1.5	35.0	30.3	רווח מפעולות רגילות לפני מס
(2) 25.6	38.4	(3) -	35.8	31.8	רווח מפעולות רגילות לאחר מס

(1) לאחר נטרול הפסדי בנק הפועלים.

(2) הירידה בחלק הקבוצה נובעת בעיקר מהיקף הוצאות השכר החריגות שכמחציתן נבעו מההפרטה.

(3) היה הפסד מפעולות רגילות לאחר מס.

מדינת ישראל הפכה לבעלת מניות בבנק ביום 31 באוקטובר 1993, מכוח הסדר המניות הבנקאיות וחוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993 ("חוק המניות הבנקאיות"). על פי הקבוע בחוק המניות הבנקאיות, העברת מניות הבנק למדינה ושימוש בזכויות מכוחן לפי חוק זה לא טעונים היתר לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

השליטה בבנק

דוח הדירקטוריון

ביום 30 בספטמבר 2010 וביום 22 בנובמבר 2010 החזיקה המדינה ב-11.46% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה בבנק.

ב-14 ביוני 2006 רכשו עובדי קבוצת בנק לאומי (כולל יו"ר הדירקטוריון), כחלק מתכנית ההפרטה, 40,333,691 מניות מהון הבנק מהמדינה. המניות נמכרו לעובדים בהטבה וכאלו נחסמו לתקופת חסימה בת 4 שנים עד ליום 13 ביוני 2010 (הרכישה על ידי יו"ר הדירקטוריון הקודם בוצעה ב-5 ביולי 2006 ומניותיו היו חסומות עד 4 ביולי 2010) והועברו ע"ש נאמן. בתקופת החסימה, למדינה היה ייפוי כח להצביע מכוח המניות שנרכשו ולעשות שימוש בזכות למינוי דירקטורים מכוח המניות. המניות החסומות היוו 2.74% מזכויות ההצבעה. יפוי הכח הנ"ל פקע בתאריך 14 ביוני 2010.

המניות הוצעו לעובדים על פי מתאר שפורסם ביום 9 במאי 2006.

במקביל לרכישת המניות על ידי העובדים בשנת 2006, הועמדה לעובדים שרצו בכך, הלוואה של הבנק לצורך הרכישה שמועד פרעונה בתום תקופת החסימה.

על פי המתאר, הנאמן היה רשאי לבצע את המכירה בפרק זמן של עד חודש ימים לאחר תום תקופת החסימה. המפקח על הבנקים אישר הארכת פרעון ההלוואות בפרק זמן של עד חודש ימים, על מנת לאפשר לנאמן לפעול על פי האמור במתאר.

סך הכל היתרה הבלתי מסולקת של ההלוואה ליום 13 ביוני 2010 עמדה על כ-321 מיליון ש"ח. הארכת מועד פרעון ההלוואות לעובדים אושרה על ידי המפקח על הבנקים עד ל-13 ביולי 2010 ההלוואות נפרעו במלואן במועד זה.

חוק המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993 (להלן: "חוק המניות הבנקאיות").

חוק המניות הבנקאיות הסמיך את ועדת המניות של הבנק לעשות שימוש מטעם המדינה ובשבילה בזכויות ההצבעה מכוח החזקות המדינה בבנק.

ועדת המניות הנוכחית של הבנק מונתה מכוח הוראות המניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה) (מינוי ועדות ותקופת כהונתן), התשס"ט-2009 אשר פורסמו ביום 12 במרס 2009. תוקף מינוי הוועדה הינו עד ליום 31 באוקטובר 2011, ויסתיים קודם לכן אם וכאשר יקרה אחד מהאירועים הבאים: (1) אין אחר בבנק המחזיק בהיתר שליטה לפי סעיף 34(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ושיעור המניות המוחזקות על ידי המדינה בבנק פחת לשיעור שאינו עולה על 5%, או (2) יש אחר בבנק המחזיק בהיתר שליטה לפי סעיף 34(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ושיעור המניות המוחזקות על ידי המדינה בבנק פחת לשיעור שאינו עולה על 10%.

כל הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק מונו בהתאם לחוק המניות הבנקאיות, כאשר כל הדירקטורים של הבנק הומלצו לאסיפות הכלליות של הבנק על ידי ועדת המניות של הבנק והוועדה הצביעה בעדם מכוח מניות המדינה בבנק.

מכאן אתה למד, כי כל עוד למעלה מ-50% מהדירקטורים בבנק התמנו על פי חוק המניות הבנקאיות, הרי שמדינת ישראל מחזיקה בלמעלה מ-50% באחד מאמצעי השליטה בבנק ועל פי החזקה לעניין הגדרת שליטה שנקבעה בחוק ניירות ערך הינה בעלת שליטה בבנק בכפוף למגבלות הקבועות בחוק המניות הבנקאיות. יצויין כי קיימת פרשנות אחרת, כמפורט בעמודים 17-18 בדוח השנתי ל-2009.

דוח הדירקטוריון

מכירת מניות הבנק על ידי המדינה

ביום 9 ביוני 2010 פנה שר האוצר לועדת הכספים של הכנסת בבקשה לאשר מכירה של עד 10.46% מהחזקות המדינה בבנק לגופים פיננסיים לצורך שיווקם למשקיעים בארץ ובח"ל, במסגרת הליך תחרותי, אחד או יותר ("בלוק טרייד"). ביום 3 בנובמבר 2010 התקבלה החלטת ועדת הכספים לפיה הבקשה האמורה אושרה באופן עקרוני, אך מכירה כלשהי תהא טעונה את אישורה של ועדת המשנה החסויה של ועדת הכספים. עם זאת, ביחס להחלטה זו הוגשה בקשה לדיון מחדש (רוויזיה), וטרם התקיים דיון כאמור.

הסכם קיבוצי עם העובדים

ביום 17 לנובמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בעניין זכויות העובדים בין הבנק לבין נציגות עובדי הבנק ("ההסכם הקיבוצי"), לפיו:

1. ההסכמה שהיתה בהסכם הקיבוצי המיוחד מיום 30 בנובמבר 2005 ("ההסכם הקיבוצי הקודם") להאריך עד ליום 31 בדצמבר 2010 את תוקפם של חוקת העבודה וכל ההסכמים וההסדרים הקיבוציים, וכן כל הסיכומים, הנהלים והנוהגים המקנים זכויות לעובדי הבנק, הקיימים בבנק, כל אחד במעמדו, כאמור בסעיף 5 להסכם הקיבוצי הקודם, הוארכה לתקופה נוספת של ארבע שנים - עד ליום 31 בדצמבר 2014.

2. ההסכמה בהסכם הקיבוצי הקודם, לפיה העובדים מתחייבים לשמור על "שקט תעשייתי" בקשר עם הליך ההפרטה של הבנק עד להשלמתו המלאה, כאמור בסעיף 7 להסכם הקיבוצי הקודם, תישאר בתוקפה.

ההסכם הקיבוצי אושר בוועדת הביקורת ובדירקטוריון וכפוף עדיין לאישור האסיפה הכללית של הבנק.

אסיפה כללית שנתית ובחירת דירקטורים

ביום 2 ביוני 2010 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק ובה נבחרו לכהונה כדירקטורים בבנק חמשת המועמדים אשר הוצעו על ידי ועדת המניות של הבנק. בנק ישראל לא התנגד לכהונת חמשת המועמדים אך לגבי חלקם התנה זאת בהתניות שונות. ההתניות קוימו במלואן וביום 22 ביולי 2010 החלה כהונתם של הדירקטורים החדשים.

ביום 22 ביולי 2010 נבחר מר דוד ברודט ליו"ר הדירקטוריון של הבנק לתקופה של 3 שנים וכהונתו אושרה על פי כל דין.

אסיפה כללית מיוחדת - ב-4 בנובמבר 2010

ביום 4 בנובמבר 2010 התקיימה אסיפה כללית מיוחדת של הבנק, שבה התקבלו ההחלטות הבאות: אישור חלוקת דיבידנד במזומן, אישור תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון, ואישור החלטת מסגרת לרכישת פוליסת ביטוח בגין אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובקבוצה.

לפירוט נוסף בנוגע לדיבידנד, ראה "חלוקת הדיבידנד" להלן.

דוח הדירקטוריון

אסיפה כללית מיוחדת - הצפויה להתקיים ב-28 בדצמבר 2010

ביום 20 באוקטובר 2010 פרסם הבנק דוח מיידי בנוגע לכוונת דירקטוריון הבנק לכנס אסיפה כללית מיוחדת של הבנק אשר מועדה יהיה ב- 28 בדצמבר 2010, כאשר על סדר יומה של האסיפה הנ"ל בין היתר נושא בחירת דירקטור חיצוני לדירקטוריון הבנק בהתאם לסעיף 239 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

הבנק קיבל עד לתאריך 11 בנובמבר 2010 פניות של ועדת המניות וכן פניות של בעלי מניות המבקשים להציע את מועמדותם לבחירה כדירקטור חיצוני באסיפה הנ"ל.

ביום 21 בנובמבר 2010 פרסם הבנק הודעה על כינוס אסיפה כללית מיוחדת של הבנק שתתקיים ביום 28 בדצמבר 2010, שעל סדר יומה בחירת דירקטור חיצוני לדירקטוריון הבנק. וכן אישור התקשרות הבנק בהסכם קיבוצי מיוחד מיום 17 לנובמבר 2010 בעניין זכויות העובדים בין הבנק לבין נציגות עובדי הבנק. לפירוט נוסף ראה עמוד 4.

המועד הקובע למטרת זכאות כל בעלי המניות להצביע באסיפה הכללית הינו 28 בנובמבר 2010.

ההון העצמי של הקבוצה הסתכם ב-30 בספטמבר 2010 ב-23,721 מיליון ש"ח, לעומת 21,862 מיליון ש"ח בסוף 2009 - עלייה של 8.5%. הגידול בהון העצמי נובע בעיקר מהרווח לתשעת החודשים הראשונים של השנה ומפרעון ההלוואות לעובדים שנוכו בעבר מההון ומעליית שווי של תיק ניירות הערך הזמין למכירה ובניכוי דיבידנד שהומלץ על ידי הדירקטוריון ביום 30 באוגוסט 2010 ואושר על ידי האסיפה הכללית ב-4 בנובמבר 2010.

בתיק ניירות הערך (נוסטרו) מוחזקות בעיקר אגרות חוב ממשלתיות, בנקאיות ומוסדות פיננסיים זרים המהוות בדרך כלל שימוש למקורות שגויסו ולהון הפנוי. מרבית תיק ניירות הערך מסווג כניירות ערך זמינים למכירה ונכלל במאזן על בסיס שווי הוגן. ההכנסות נזקפות בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה, וההפרש בין השווי לפי צבירה לגבי אגרות חוב ולפי עלות לגבי מניות לבין השווי ההוגן נרשם ישירות לסעיף נפרד בהון העצמי בניכוי השפעת המס המתייחס.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה בסעיף זה עליית ערך בסך 264 מיליון ש"ח נטו בהון העצמי לעומת עליית ערך בסך 876 מיליון ש"ח נטו בתקופה המקבילה אשתקד (כל הסכומים הינם נטו לאחר השפעת המס המתייחס).

סך כל היתרה המצטברת נטו של התאמות ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה לשווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2010 מסתכמת בסכום חיובי של 573 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס).

על פי כללי חישוב הלימות ההון - באזל 2, היתרה בגין התאמת ניירות ערך לשווי הוגן מובאת בחשבון בחישוב ההון לצורך יחס הון מזערי, מאידך על פי כללי באזל 1 שהיו נהוגים עד שנת 2009 התאמת היתרה בגין ניירות ערך לשווי הוגן ככלל, לא הובאה בחשבון בחישוב ההון לצורך יחס הון מזערי, למעט הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות זמינות למכירה בניכוי השפעת המס.

יחס הון עצמי למאזן ב-30 בספטמבר 2010 הגיע ל-7.2% בהשוואה ל-6.8% ב-31 בדצמבר 2009.

יחס הון לרכיבי סיכון לפי באזל 2 הגיע ב-30 בספטמבר 2010 ל-15.25%, בהשוואה ל-14.09% ב-31 בדצמבר 2009. שיעור זה גבוה מהשיעור המזערי של 9% שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. יחס ההון של רובד 1 הגיע ב-30 בספטמבר 2010 ל-8.52%, יחס זה משקף את הון הליבה בפועל על פי הגדרת בנק ישראל, בהשוואה ל-8.33% בסוף 2009, גם יחס זה גבוה מהנדרש כפי שמוסבר להלן. החל מ-31 בדצמבר 2009 החל הבנק לדווח על פי כללי באזל 2 על פי הוראות המפקח על הבנקים.

הסבר מפורט ראה בדוח השנתי ל-2009 בעמודים 26-32.

יעד הלימות ההון

לבנק מדיניות שאושרה על ידי הדירקטוריון להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל וגבוהה בדרך כלל ביחס למערכת הבנקאות בישראל וביחס דומה לממוצע במדינות ה-OECD לאורך זמן.

מדיניות הקבוצה, המבטאת את תיאבון הסיכון שלה, בהתאם לאמור לעיל, כוללת יעד של יחס הון כולל בשיעור של 14.0%-14.5% ויחס הון הליבה (הון רובד 1 ללא מכשירי הון מורכבים) בשיעור שבין 8.0%-8.5%. בנוסף, קבעה הקבוצה יעד של עמידה ביחס הון הליבה (הון רובד 1 ללא מכשירי הון מורכבים) בעת תרחיש קיצון שלא יפחת מ-6.0%.

בחוזר מיום 30 ביוני 2010 הודיע המפקח על הבנקים, שעל הבנקים לאמץ מדיניות הון לתקופת ביניים הכוללת יעד ליום 31 בדצמבר 2010 ליחס הון הליבה (הון רובד 1 ללא מכשירי הון מורכבים). על היעד להיקבע בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. ליום הדוח עומד יחס זה בבנק על 8.52% גבוה מהיעד שקבע המפקח.

דוח הדירקטוריון

מדיניות הלימות ההון הנ"ל מתייחסת לפעולות עתידיות של הבנק, והיא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה סעיף "תיאור עיסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד" בדוח הדירקטוריון להלן בעמוד 17.

מבנה רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון - (טבלה 2 באזל 2):

2009	2010	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	במיליוני ש"ח
הון רובד 1:		
7,059	7,059	הון מניות
972	1,129	פרמיה
14,176	* 14,949	עודפים
197	10	קרנות הון אחרות
(474)	(498)	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
(377)	(1)	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
282	310	זכויות מיעוט בהון עצמי של חברות מאוחדות
(357)	(298)	סכומים שהופחתו מההון של רובד 1, לרבות מוניטין, השקעות ונכסים לא מוחשיים אחרים
21,478	* 22,660	סך הכל הון רובד 1
הון רובד 2:		
208	392	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
428	428	הפרשה כללית לחובות מסופקים
3,523	5,885	מכשירי הון מורכבים לא חדשניים וחדשניים
10,772	11,330	כתבי התחייבות נדחים
(68)	(138)	סכומים שהופחתו מההון של רובד 2
14,863	17,897	סך הכל הון רובד 2
36,341	40,557	סך הכל בסיס ההון לצורך הלימות ההון

* העודפים הינם לאחר הקטנה של 1 מיליארד ש"ח הכוללים 500 מיליון ש"ח דיבידנד ששולם ב- 30 בנובמבר 2010 ועוד 500 מיליון ש"ח דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן.

דוח הדירקטוריון

הלימות ההון - (טבלה 3 באזל 2):

31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010		נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות של:
דרישות נכסי סיכון (הון (3)	נכסי סיכון	דרישות נכסי סיכון (הון (3)	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח				
122	1,356	97	1,077	חובות של ריבונות
208	2,315	165	1,836	חובות של ישויות סקטור ציבורי
907	10,081	620	6,889	חובות של תאגידים בנקאיים
12,127	134,740	13,023	144,703	חובות של תאגידים
1,490	16,554	1,569	17,434	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
1,812	20,140	1,912	21,242	חשיפות קמעוניות ליחידים
953	10,586	853	9,478	הלוואות לעסקים קטנים
2,023	22,479	2,161	24,013	משכנתאות לדיוור
53	592	34	374	איגוח
964	10,708	941	10,456	נכסים אחרים
20,659	229,551	21,375	237,502	סך הכל בגין סיכון אשראי (1)
668	7,418	706	7,842	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק (1)
1,884	20,928	1,856	20,626	נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי (1) (2)
23,211	257,897	23,937	265,970	סך הכל נכסי הסיכון ודרישות ההון
	36,341		40,557	סך בסיס ההון לצורך הלימות ההון
	14.09%		15.25%	יחס הון כולל
	8.33%		8.52%	יחס הון של רובד 1

(1) לפי הגישה הסטנדרטית.

(2) לפי גישת האינדיקטור הבסיסי.

(3) לפי 9% השיעור המוזערי הנדרש.

הנפקת שטרי הון נדחים וכתבי התחייבות נדחים

ביום 27 באוגוסט 2009, בהתאם להיתר שהתקבל מרשות ניירות ערך, פרסם הבנק תשקיף מדף להנפקת עד 6 סדרות של אגרות חוב (סדרות 400 עד 405), עד 11 סדרות של כתבי התחייבות נדחים (סדרות 250 עד 256 וסדרות 300 עד 303) ועד 6 סדרות של שטרי הון נדחים (סדרות 200 עד 205). ההיקף המקסימאלי של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים שהבנק יהיה רשאי להנפיק על פי תשקיף המדף הנ"ל הינו 4 מיליארד ש"ח ע.ג. בכל אחת מהסדרות הנ"ל. תוקף התשקיף הינו לשנתיים מיום פרסומו.

באוגוסט 2010 פרסם הבנק תיקון לתשקיף המדף אשר כולל הפניה לתקנון הבנק, ובכלל זה להוראות בנושא דירקטוריון והתייחסות לאמור בתקנון הבנק לגבי מי שזכאים להיבחר כדירקטור באסיפה כללית.

בפברואר 2010 הנפיק הבנק שטרי הון נדחים (סדרות 200 ו-201) בסכום כולל של כ-2.3 מיליארד ש"ח, על פי תשקיף המדף שלעיל. שטרי ההון הינם לפרעון בתום 50 שנה (פברואר 2060), כאשר סדרה 200 הינה בסך 1,250 מיליון ש"ח צמודים למדד ונושאים ריבית בשיעור של 4.0%. שטרי הון מסדרה 201 בסך 950 מיליון ש"ח אינם צמודים ונושאים ריבית משתנה בשיעור תשואת מק"מ לשנה בתוספת מרווח בשיעור של 1.4%. שטרי ההון הנדחים אושרו על ידי בנק ישראל, כהון משני עליון.

דוח הדירקטוריון

ביום 16 בספטמבר 2010 הנפיקה לאומי למימון סך של 1.7 מיליארד ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרות יב' ו- יג' כמפורט להלן:

כתבי התחייבות נדחים סדרה יב' בסך 1,050,000,000 ש"ח ע.נ. עומדים לפרעון בתשלום אחד ביום 10 בספטמבר 2017, צמודים קרן וריבית למדד המחירים לצרכן, ונושאים ריבית שנתית בשיעור 2.6% לשנה, אשר תשולם ביום 10 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2011 עד 2017 (כולל).

כתבי התחייבות נדחים סדרה יג' בסך 650,000,000 ש"ח ע.נ. עומדים לפרעון בתשלום אחד ביום 10 בספטמבר 2017, אינם צמודים (קרן וריבית) למדד כלשהו, ונושאים ריבית שנתית בשיעור 5.4% לשנה, אשר תשולם ביום 10 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2011 עד 2017 (כולל).

כתבי ההתחייבות הנדחים אושרו על ידי בנק ישראל, כהון משני עליון.

חלוקת הדיבידנד

חלוקת דיבידנדים

המפקח על הבנקים הודיע כי הוא מצפה שהמערכת הבנקאית לא תחלק דיבידנדים בגין שנת 2009 לאור הסיכונים שהיו קיימים, וזאת מתוך רצון לייצב הון חזק לצורך באזל 2. בנק שירצה לחלק דיבידנדים יצטרך לפנות למפקח, לקבלת אישור.

לאחר שהבנק אימץ מדיניות הון לתקופת ביניים ולנוכח יחסי הלימות ההון הגבוהים של הבנק שהם מעבר לנדרש על ידי המפקח על הבנקים ולנוכח הרווחיות הנאותה במחצית הראשונה של השנה המליץ הדירקטוריון בישיבתו מיום 30 באוגוסט 2010, לאחר קבלת חוות דעת חשבונאיות ומשפטיות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 500 מיליון ש"ח המהווה 39.8% מהרווח הנקי למחצית הראשונה של 2010. הדיבידנד בסך של כ-34 אג' למניה ישולם ביום 30 בנובמבר 2010, לבעלי המניות, שהחזיקו במניות הבנק ביום 16 בנובמבר 2010 (התאריך הקובע). המניות נסחרו "אקס" דיבידנד ביום 17 בנובמבר 2010 החלטה זו אושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק, שהתקיימה ביום 4 בנובמבר 2010.

הדירקטוריון בישיבתו מיום 29 בנובמבר 2010 המליץ, לאחר קבלת חוות דעת חשבונאיות ומשפטיות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד נוסף במזומן בסך של 500 מיליון ש"ח ובסה"כ 1.0 מיליארד ש"ח (כולל ה-500 מיליון ש"ח דלעיל) המהווה 54% מהרווח לתשעת החודשים הראשונים של השנה. הדיבידנד הנוסף בסך של כ-34 אג' למניה ישולם ביום 27 בינואר 2011 לבעלי המניות, שיחזיקו במניות הבנק ביום 10 בינואר 2011 (התאריך הקובע). המניות יסחרו "אקס" דיבידנד ביום 11 בינואר 2011. החלטה זו מותנית באישור האסיפה הכללית של הבנק.

ינואר - ספטמבר 2010	ינואר - ספטמבר 2009	ינואר - ספטמבר 2009	שנת 2009
הכנסות, הוצאות ורווח (במיליוני ש"ח):			
7,023	5,211	5,292	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,517	1,136	372	הפרשה לחובות מסופקים
4,563	3,308	3,021	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
6,937	4,962	5,627	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
41	8	-	מזה: עלויות הפרטה, (הנפקת מניות ואופציות לעובדים)
3,132	2,421	2,314	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
1,986	1,442	1,673	רווח נקי מפעולות רגילות
28	28	186	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
2,014	1,470	1,859	רווח נקי לתקופה
1.35	0.98	1.14	רווח נקי מפעולות רגילות למניה (בש"ח)
1.37	1.00	1.26	רווח נקי למניה (בש"ח)
נכסים והתחייבויות לסוף התקופה (במיליוני ש"ח):			
321,775	323,630	330,659	סך כל הנכסים (סך כל המאזן)
204,669	203,971	217,218	אשראי לציבור
57,505	58,381	54,373	ניירות ערך
250,418	249,433	245,820	פקדונות הציבור
25,261	25,471	28,744	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
21,862	21,067	23,721	הון עצמי
יחסים פיננסיים עיקריים (ב-%):			
63.6	63.0	65.7	אשראי לציבור לסך המאזן
17.9	18.0	16.4	ניירות ערך לסך המאזן
77.8	77.1	74.3	פקדונות הציבור לסך המאזן
122.4	122.3	113.2	פקדונות הציבור לסך האשראי
14.09	14.14	15.25	ההון הכולל לנכסי סיכון לפי באזל 2 (א) (ה)
8.33	8.39	8.52	הון רובד 1 לנכסי סיכון לפי באזל 2 (ה)
6.8	6.5	7.2	הון עצמי (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) למאזן
10.2	10.3	11.0	רווח נקי להון עצמי ממוצע (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) (ג)
10.1	10.1	9.9	רווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים)
38.0	39.2	37.6	שיעור הפרשה למס מהרווח
0.74	0.74	0.23	הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור (ג)
0.49	0.49	0.15	הפרשה לחובות מסופקים מתוך כלל סיכון האשראי לציבור (ג)
2.18	2.15	2.14	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לסך המאזן (ג)
3.60	3.53	3.37	סך כל ההכנסות לסך המאזן (ב) (ג)
1.48	1.50	1.31	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ב) (ג) (ד)
2.16	2.05	2.28	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך המאזן (ג)
0.89	0.87	0.89	סך כל ההוצאות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה (ג) (ד)
0.58	0.62	0.77	רווח נקי לסך כל הנכסים הממוצעים (ג) (ו)
0.57	0.60	0.69	רווח נקי מפעולות רגילות לסך הנכסים הממוצעים (ג) (ו)
1.10	1.08	1.12	פער הריבית כולל הכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים
59.9	58.2	67.7	ההוצאות התפעוליות מסך כל ההכנסות (ב)
65.8	66.7	53.7	ההכנסות התפעוליות והאחרות להוצאות התפעוליות והאחרות
39.4	38.8	36.3	ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (ב)

- (א) הון עצמי - בתוספת זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי השקעות בהון של חברות כלולות והתאמות שונות
 (ב) סך כל ההכנסות - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בתוספת הכנסות תפעוליות ואחרות
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנתונים לינואר - ספטמבר 2009 הינם לפי באזל 1.
 (ו) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.

כללי

בתשעת החודשים הראשונים של השנה צמח המשק הישראלי בשיעור ריאלי של כ-3.9%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ברביע השלישי של השנה, נרשמה האטה בפעילות הכלכלית וקצב הצמיחה הסתכם בכ-3.8%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע השני של 2010. זאת, בעיקר על רקע ירידה ביצוא.

הצמיחה המהירה, ביחס לאומדן על בסיסו נבנה תקציב המדינה, הביאה לעודפי הכנסות ממיסים ולגרעון תקציבי נמוך מהצפוי. שער החליפין של השקל יוסף בתקופת הדוח מול הדולר, האירו, וסל המטבעות האפקטיבי אותו מחשב בנק ישראל. זאת, בהשפעת מצבם הטוב של חשבונות החוץ של ישראל, כאשר בלטו תנועות ההון הפיננסיות, הן הנכנסות, בעיקר לצורך רכישת מק"מ והן היוצאות. מדד המחירים לצרכן עלה בחודשים ינואר-ספטמבר ב-1.9% ובנק ישראל המשיך בתקופה זו בתהליך הדרגתי של העלאת הריבית מתוך כוונה להחזירה לרמה "נורמאלית", ההולמת את מצב המשק ומתחשבת בעליית מחירי הדיור. כך, הריבית אשר הגיעה בחודש דצמבר 2009 ל-1.0% הועלתה ובחודש נובמבר 2010 עמדה על 2.0%. בנוסף, הפעיל בנק ישראל אמצעים רגולטורים (מקרו-יציבותיים) אשר נועדו להשפיע על שוק המשכנתאות, חלף העלאה ישירה של הריבית ובכך לנסות להביא למיתון עליית מחירי הדיור.

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בחודשים ינואר-ספטמבר בכ-5.5%, כאשר עליות השערים בלטו ברביע השלישי של השנה, בהשפעת עליות שערים בבורסות בעולם ובעקבות נתונים טובים על מצב המשק הישראלי. בחודשים אוקטובר ונובמבר (עד ה-18 לחודש) המשיך המדד ועלה בכ-2.7%. שוק אגרות החוב התאפיין בעליות במדדי האג"ח של חברות (קונצרניות), בשיעור של כ-11.2%, הגבוהות מאלה של המניות ושל האג"ח הממשלתיות. יש בכך ביטוי לפרמיית סיכון נמוכה יותר שדורשים המשקיעים בחברות במשק, על רקע השיפור במצב החברות והעסקים.

המשק העולמי והמשבר בדרום אירופה

קרן המטבע הבינלאומית (IMF), עדכנה בחודש אוקטובר 2010, את תחזיתה לצמיחה העולמית לשנת 2010 כלפי מעלה בהשוואה לתחזית קודמת שפרסמה בחודש יולי, אך הורידה קלות את תחזיתה לשנת 2011. זאת, מחד על רקע הפעילות הכלכלית החזקה במחצית הראשונה של השנה, אך מאידך בשל ציפיות להתמתנותה של הצמיחה בשנה הקרובה על רקע פגיעותו של הסקטור הפיננסי במדינות רבות ומיצוי התרומה של ההרחבה התקציבית לצמיחה הכלכלית. על פי התחזיות המעודכנות של הקרן, הצמיחה בארה"ב ובאזור האירו תהיה בשנת 2010 בשיעורים של 2.6% ו-1.7%, בהתאמה.

ב-3 בנובמבר 2010, הודיע הבנק המרכזי של ארה"ב כי בכוונתו להמשיך במדיניות ההרחבה הכמותית ולרכוש עוד 600 מיליארד דולר של אג"ח לטווח ארוך של ממשלת ארה"ב עד לרביע השני של שנת 2011. זהו קצב רכישות של כ-75 מיליארד דולר בחודש. ועדת השוק הפתוח של הפד (FOMC) תוסיף ותעקוב באופן שוטף אחר קצב הרכישות ואחר הסך הכולל של תכנית רכישת הנכסים בהתחשב במידע חדש ותתאים את תכנית הרכישות, ככל שיידרש, כדי להשיג מקסימום תעסוקה ויציבות מחירים.

בחודש יולי 2010, פרסמה הוועדה של מפקחי הבנקאות האירופאית, תוצאות של "מבחני לחץ" (stress tests) לבנקים אירופאים. מבחנים אלה נועדו לבחון את עמידותם של הבנקים להתפתחויות כלכליות שליליות, תוך בחינת השפעת תרחישים שונים על סיכוני האשראי, השוק וכן על סיכוני המדינה. מדגם הבנקים כלל 91 בנקים אירופאים, המשקפים 65% מסך הנכסים של הבנקאות האירופאית.

^(*) מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר והבורסה לניירות ערך.

דוח הדירקטוריון

על פי התרחיש השלילי שנבנה, צפוי הפסד כולל של כ-566 מיליארד אירו לבנקים אלה במהלך השנים 2010-2011. יחס ההון הראשוני לנכסי הסיכון (Tier 1 ratio) צפוי לרדת מ-10.3% בשנת 2009 ל-9.2% בסוף 2011, על פי תרחיש שלילי זה. שבעה בנקים צפויים להגיע ליחס הנמוך מ-6% שנקבע כגבול תחתון לצורך מבחן זה (אף כי סף המינימום הרגולטורי הוא 4% לבנקים המפוקחים במסגרת ה-EU).

התוצר העסקי וענפי המשק

תוצר הסקטור העסקי, התרחב ברביע השלישי של השנה בכ-3.9%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע השני. זאת לאחר שיעורי צמיחה של כ-4.8% ו-5.1%, בהתאמה, ברביע הראשון והשני של השנה. יש בכך ביטוי להמשך ההתאוששות בפעילות העסקית במשק, אם כי בקצבים הנמוכים מאלה שהיו בטרם פרוץ המשבר העולמי.

סקר החברות של בנק ישראל לרביע השלישי של 2010, הצביע על המשך הגידול בפעילות העסקית בקצב דומה לזה שנרשם מאז ראשית השנה, כאשר הציפייה היא להמשך התרחבות הפעילות גם ברביע הרביעי של השנה. ההתרחבות בפעילות הקיפה את מרבית ענפי המשק, למעט ענף הבניה. בענף זה בולטת מגבלת ההיצע להגדלת הפעילות בכל הקשור למספר העובדים המקצועיים ולמחירי הקרקעות.

תקציב המדינה ומימונו

בחודשים ינואר-ספטמבר נרשם גירעון של כ-13.6 מיליארד ש"ח, ללא מתן אשראי נטו, בתקציב המדינה. זאת, לעומת גירעון שנתי מתוכנן של כ-42.9 מיליארד ש"ח (5.5% תוצר). בתקופה זו, נרשם עודף של כ-8.4 מיליארד ש"ח בהכנסות ממיסים ביחס ליעד שנקבע בתקציב לשנת 2010. זאת, בעיקר על רקע צמיחה אשר הייתה גבוהה מהחזוי. מתוך סכום זה, כ-3 מיליארד ש"ח נצברו בחודש ספטמבר, כאשר כמיליארד ש"ח מתוכו מקורו בדחיית החזרי מס לחודש אוקטובר. משמעות נתונים אלה, היא שהשנה עשוי הגרעון בתקציב להיות נמוך באופן משמעותי מהיעד של 5.5% תוצר. זהו ביטוי לצמיחה המהירה יותר בהשוואה לאומדנים על בסיסם נבנה התקציב: תחזית האוצר לשנת 2010 על בסיסה נבנה התקציב הייתה לצמיחה (ריאלית) של התוצר בשיעור של כ-1.5%, בעוד שתחזית הלמ"ס הנוכחית היא לצמיחה של כ-4.0% השנה.

סחר חוץ ותנועות הון

הגירעון המסחרי הכולל של ישראל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בכ-4.6 מיליארד דולר, גידול של כ-18% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. גידול זה מקורו בעיקר בעליית ההוצאה על יבוא נפט. על פי הגדרה נוספת המנטרלת מהגירעון הכולל רכיבים תנודתיים כמו אוניות, מטוסים, דלק ויהלומים היה עודף של יצוא על יבוא בחשבון "בסיסי" זה אשר גדל בכמיליארד דולר. ברביע השלישי הצטמצם עודף זה בעיקר עקב צמצום משמעותי יותר של היצוא בהשוואה ליבוא. הדבר בא לידי ביטוי בכל העוצמות הטכנולוגיות של היצוא.

תנועות ההון במט"ח לישראל התאפיינו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בגידול ניכר ברכיב ההשקעות הפיננסיות קצרות הטווח הן של המשקיעים הזרים והן של הישראלים בחו"ל (כ-9.1 מיליארד דולר, במונחים שנתיים). כך, בחודשים ינואר-ספטמבר השקיעו תושבי חוץ בישראל כ-5.9 מיליארד דולר בני"ע סחירים, במונחים שנתיים. לעומת זאת, ההשקעות הישירות בישראל, שהן בעלות אופי אסטרטגי, נחלשו בהשוואה לשנים קודמות. עם זאת, יש להעיר שבאפריל הייתה עסקה גדולה אחת של מכירת חברת תקשורת, שבנטרולה גדלו ההשקעות הישירות בכ-5.2 מיליארד דולר, במונחים שנתיים, מאז ראשית השנה, היקף דומה לזה שהיה בשנים קודמות.

חלק ניכר מההשקעות הפיננסיות של המשקיעים הזרים היה באגרות חוב ממשלתיות ובעיקר במק"מ. בהקשר זה, נתוני בנק ישראל על החזקות המשקיעים הזרים במק"מ מלמדים כי משקלם עלה בצורה חדה מאוד מכ-5% בסוף 2009 לשיעור שיא של כ-23.1% בסוף אוגוסט 2010. משמעות

דוח הדירקטוריון

הדבר, שווי החזקותיהם במק"מ עלה מכ-4.4 מיליארד ש"ח בדצמבר 2009, לכ-26.7 מיליארד ש"ח (כ-7 מיליארד דולר) באוגוסט 2010, דהיינו פי 6. בסוף חודש ספטמבר ירד משקל החזקות הזרים לכ-17.5%.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בחודשים ינואר-ספטמבר נרשם ייסוף של כ-2.9% בשערו של השקל מול הדולר, כאשר ברביע השלישי של השנה הסתכם הייסוף בכ-5.4% (האירו התחזק מול הדולר בכ-9.4% ברביע זה). מול האירו יוסף השקל בתקופת הדוח בכ-8.4%. על רקע זה, נרשם גם ייסוף של כ-3.6% בשערו של השקל מול סל המטבעות האפקטיבי הנומינלי אותו מחשב בנק ישראל ומייצג את מדינות הסחר השונות של ישראל. נראה כי עוצמת חשבונות החוץ של ישראל הייתה בעלת משמעות רבה והביאה להתחזקותו של השקל בתקופה זו.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2010 על כ-66.3 מיליארד דולר. זאת בהשוואה לכ-60.6 מיליארד דולר, בסוף דצמבר 2009. ברביע השלישי רכש בנק ישראל כ-1.3 מיליארד דולר בשוק המט"ח, בניסיון למנוע את התחזקותו של השקל.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-1.9% ואילו ב-12 החודשים המסתיימים בספטמבר 2010, הסתכמה עלייתו בכ-2.4%. שיעור זה מצוי בתחום יעד יציבות המחירים של 1% עד 3%. סעיף הדיור אשר עלה בכ-5.6% מאז ראשית השנה, תרם יותר מ-60% מעליית המדד הכוללת. המדד ללא דיור עלה בתקופה זו בכ-0.8%. משמעות הדבר היא שקצב עליית המחירים במשק מתון יחסית, למעט בתחום הדיור.

בנק ישראל המשיך ברביע השלישי של השנה בתהליך של העלאה הדרגתית בריבית, פעילות בה החל בשלהי שנת 2009. כך, הריבית אשר עמדה בחודש דצמבר 2009 על 1.0% הועלתה ובספטמבר עמדה על 1.75%. הריבית לחודש אוקטובר הועלתה שוב ל-2.0% ומאז לא שונתה. המהלך ההדרגתי נועד להחזיר את הריבית לרמה "נורמאלית", כדברי בנק ישראל. המשך הצמיחה במשק והעלייה במחירי הדיור, כל אלה תמכו בתהליך הדרגתי זה.

העלייה במחירי הדיור, הביאה את בנק ישראל לפעול באמצעים רגולטוריים (מקרו-יציבותיים) המהווים חלופה להעלאה ישירה של הריבית. צעדים אלה צפויים לפעול להתמתנות הביקוש להלוואות לדיור ועשויים למתן את עליות המחירים. פירוט באשר להוראות החדשות והצעדים שנקט בנק ישראל ראה בעמוד 22.

שוק ההון

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה בכ-5.5% כאשר ברביע השלישי הסתכמה עלייתו בכ-10.8%. מדד ת"א 100 עלה ברביע השלישי בכ-14.0%. עליות השערים ברביע השלישי הושפעו בעיקר מהמגמה הכלל עולמית ומנתונים כלכליים טובים אשר התפרסמו בישראל במהלך תקופה זו. מחזורי המסחר היומיים הממוצעים של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה גדלו באופן משמעותי בהשוואה לממוצע 2009 והסתכמו בכ-2,032 מיליארד ש"ח, עליה של כ-19.2%.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בחודשים ינואר-ספטמבר בעליות שערים, הן באג"ח צמודות המדד והן באג"ח הלא צמודות, כאשר בחלק ממגזרי ההצמדה מדובר בשיעורים הגבוהים מאלה של מדדי המניות המרכזיים. ייתכן שיש בכך ביטוי לשינוי בתמהיל הסיכונים של המשקיעים השונים. שעריהן של אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלו בשיעור של כ-8.2% (בפרט, בלטו אגרות החוב ל-5 עד 7 שנים שעלו בכ-9.8%) ואילו אגרות החוב הלא-צמודות עלו בשיעור של כ-4.9% (מדדי האגרות בריבית קבועה "שחר" עלו בכ-6.1%).

דוח הדירקטוריון

בשוק אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד נרשמו בתשעת החודשים הראשונים של השנה עליות שערים של כ-11.2%, שיעור הגבוה מעליית מדד מחירי האג"ח הממשלתיות. נראה כי יש בכך ביטוי לירידה בפרמיית הסיכון אותה דורשים המשקיעים על רקע השיפור במצב המשק.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

בתשעת החודשים הראשונים של השנה עלה שווי של תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור בשיעור של כ-5.8%. משקלם של רוב מרכיבי התיק (מניות, צמודי מדד, לא צמוד) עלה מתחילת השנה וזאת על חשבון המרכיב במט"ח, אשר הצטמצם, גם בהשפעת הייסוף בשער של השקל. משקל המניות (בארץ ובח"ל) בתיק הנכסים הכספיים של הציבור הישראלי הגיע בחודש ספטמבר 2010 לכ-24.1% לאחר שבחודש דצמבר 2009 הסתכמה רמתו בכ-23.3%.

הנכסים הכספיים של הציבור המנוהלים **בקבוצה** (פיקדונות הציבור, אג"ח ושטרי הון, תיקי ניירות ערך, כולל ניירות ערך שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות, קופות גמל ופנסיה וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת), הסתכמו בסוף ספטמבר 2010 בכ-788 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-736 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009 גידול של 7.1%.

האשראי הבנקאי

האשראי הבנקאי במשק הניתן לסקטור הפרטי (לפני הפרשות לחומ"ס וכולל אשראי לדו"ר) גדל בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור של כ-5.7%. זאת לאחר יציבות ברמתו בשנת 2009. זוהי תוצאה של עליה באשראי למשקי הבית, בפרט באשראי הניתן לצורכי דו"ר (משכנתאות) שגדל בשיעור של כ-11.4% ושל התרחבות של כ-3.5% באשראי שניתן לסקטור העסקי. האשראי החוץ בנקאי גדל אף הוא: בעיקר התרחב החוב של הסקטור העסקי למשקי הבית, שמקורו ברכישת אג"ח על ידי קרנות נאמנות. מהנתונים אשר הוצגו לעיל עולה, כי עיקר הגידול בביקוש לאשראי במשק, מקורו בסקטור משקי הבית – אשראי לדו"ר ושלא לדו"ר (צרכני) ודרך קרנות הנאמנות.

האשראי לציבור **בבנק** הסתכם בסוף ספטמבר 2010 בכ-139.5 מיליארד ש"ח לעומת 132.6 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009, עלייה של 5.2%.

דירוגי האשראי של חברות הדירוג הזרות והמקומיות

ב-9 בספטמבר 2010, אשררה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's את דירוג האשראי לטווח ארוך של לאומי (A1) ואת דירוג האשראי לטווח קצר (P-1). החברה ציינה כי "המשך הצמיחה הכלכלית בישראל בחודשים הקרובים עשוי לצמצם את הדאגה הנובעת מאיכות הנכסים ולהוביל אותנו להסיר את התחזית השלילית על דירוגי הפיקדונות וכתבי ההתחייבות הנדחים של הבנק. תחזית הדירוג שונתה לשלילית במרס 2009 כדי לשקף את הפגיעה ביחסים הפיננסיים של הבנק על רקע ההתאוששות השברירית של הכלכלה העולמית".

ב-5 במאי 2010 אשררה חברת הדירוג הבינלאומית FITCH את דירוג A- לטווח ארוך עם תחזית יציבה ללאומי ודירוג F2 לטווח קצר (דירוגים אלו לא שונו מאז פברואר 2008). FITCH ציינה כי ביצועי הכלכלה הישראלית היו טובים יותר מאלו של כלכלות רבות במהלך המשבר הכלכלי העולמי. כתוצאה FITCH מדגישה כי האינדיקטורים הנוגעים לאיכות הנכסים מצביעים על מגמה חיובית.

ב-4 במאי 2010 העלתה חברת הדירוג הבינלאומית Standard and Poor's את תחזית הדירוג של לאומי ליציב משלילי ואשררה את דירוג לאומי לטווח ארוך של BBB+ ולטווח קצר של A-2. לאומי הוא הבנק היחיד מבין הבנקים הישראלים המסוקרים על ידי Standard and Poor's אשר קיבל העלאה.

דוח הדירקטוריון

יש לזכור כי Standard and Poor's הורידה את דירוג ותחזית לאומי באפריל 2009 ל BBB+ מ A- לאור ההשפעה השלילית של המשבר הכלכלי העולמי והמקומי על הרווחים ועל איכות הנכסים. S&P מציינת כי התחזית היציבה של לאומי משקפת את עמידותו של לאומי ואת ביצועיו הפיננסיים בתקופת ההאטה הכלכלית המקומית. התחזית והדירוג גם משקפים את נוכחותו החזקה של לאומי בישראל, נזילותו הגבוהה ובסיס ההכנסות המגוון.

מועד העדכון	תחזית דירוג	דירוג	דירוג	חברת דירוג	
	לטווח ארוך	לטווח ארוך	לטווח קצר		
יולי 2010	stable	A1	P-1	Moody's	דירוג המדינה במט"ח
מרס 2010	stable	A	A-1	S&P	
נובמבר 2009	stable	A	F1	Fitch	
ספטמבר 2010	negative	A1	P-1	Moody's	דירוג לאומי במט"ח
מאי 2010	stable	BBB+	A-2	S&P	
מאי 2010	stable	A-	F2	Fitch	
ספטמבר 2010	negative	A1	P-1	Moody's	דירוג לאומי במטבע מקומי
מאי 2010	stable	AA+	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ינואר 2010	stable	Aaa	P-1	מידרוג	לאגרות חוב ופיקדונות רגילים
ספטמבר 2010	stable	AA	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ספטמבר 2010	stable	Aa1	* -	מידרוג	לכתבי התחייבות נדחים
מאי 2010	stable	(A+, A)**	* -	מעלות	דירוג לאומי במטבע מקומי
ינואר 2010	stable	Aa2	* -	מידרוג	לשטרי הון נדחים (משני עליון)

* לא רלוונטי.

** A : הון משני עליון עם המרה כפויה למניות של הקרן (דירוג עודכן מאי 2010).

A+ : הון משני עליון "חדש" ללא המרה למניות (דירוג עודכן מאי 2010).

דוח הדירקטוריון

התפתחות מניית לאומי

מתחילת השנה ועד 30 בספטמבר 2010 ירד שער מניית לאומי מ-1,745 נקודות ל-1,692 נקודות, שיעור שינוי של 3.0%. בתקופה זו, ירד שווי השוק של הבנק מ-25.7 מיליארד ש"ח ל-24.9 מיליארד ש"ח.

מאז סוף ספטמבר ועד 21 בנובמבר המנייה עלתה ב-5.7% עד למחיר של 1,789 נקודות ושווי השוק הגיע ל-26.4 מיליארד ש"ח.

להלן הנתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין:

לשנת	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2009	2010	2009	2010	
	(באחוזים)				
3.8	3.62	1.62	2.44	1.23	שיעור עליית מדד המחירים ה"ידוע"
(0.7)	(1.16)	(2.91)	(4.11)	(5.42)	שיעור ירידת שער הדולר של ארה"ב
2.7	4.02	(8.35)	(0.45)	4.83	שיעור עליית (ירידת) שער הארו
10.2	9.00	(5.08)	(7.10)	(0.38)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
2.9	2.44	2.31	0.69	4.64	שיעור עליית שער הפר"ש

להלן שערי החליפין היציגים העיקריים:

	31 בדצמבר		30 בספטמבר		
	2008	2009	2009	2010	
	בש"ח				
	3.802	3.775	3.758	3.665	דולר ארה"ב
	5.297	5.442	5.510	4.987	ארו
	5.548	6.111	6.047	5.801	לירה שטרלינג
	3.565	3.667	3.652	3.752	פרנק שויצרי

להלן שינויים רבעוניים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין:

	2009			2010				
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי		
	%							
	(0.7)	1.89	2.44	0.19	(1.0)	1.34	1.23	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים ה"ידוע"
	10.2	(6.42)	(4.11)	0.45	(1.6)	4.36	(5.42)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב
	5.2	(0.71)	(0.45)	(1.24)	(8.3)	(4.67)	4.83	שיעור עליית (ירידת) שער הארו
	8.0	8.62	(7.10)	1.06	(8.2)	3.81	(0.38)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה שטרלינג
	3.1	1.35	0.69	0.41	(4.9)	2.82	4.64	שיעור עליית (ירידת) שער הפר"ש

תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע המתייחס לעתיד המוגדר בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדוניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

המידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובת הדיווח של הבנק על פי כל דין.

חקיקה בנקאית

הצעת חוק מערכת סליקה פנסיונית (חלק מהצעת חוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012)
הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני) אשר נועדה לקבוע הוראות הנוגעות להקמת מערכת להעברת מידע ולסליקה כספית בתחום החיסכון הפנסיוני כדי לייעל ולשכלל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת המידע והכספים עבור כלל הגופים המוסדיים, היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים. לקבוע הוראות הנוגעות למתן רישיון להפעלת מערכת הסליקה הפנסיונית, להגן על ענייני משתמשי המערכת ולקוחותיהם ולדאוג לפיתוח תחרות ולמניעת ריכוזיות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני ובתחום החיסכון לטווח ארוך. בהתחשב במידע הרגיש שייצבר במערכת נקבעו הוראות לעניין סודיות המידע, שמירתו, אבטחתו ונגישותו במטרה למזער את הסיכונים לפגיעה בפרטיות הלקוחות הטמונים בהפעלת המערכת.

בחודש מאי 2010 הוקמה חברה בשם המסלקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ. הבנק הינו בעל מניות בחברה ונציג מטעמו חבר בדירקטוריון החברה. הצעת החוק אמורה להסדיר את פעולתה של החברה כמסלקה פנסיונית.

הצעת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010

הצעה לתיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), ("חוק הייעוץ הפנסיוני") אשר עיקריה:

- (1) הרחבת סמכויות הפיקוח והבירור של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ("הממונה" או "המפקח") כגון מתן סמכות לזמן אדם לתשאל, להיכנס למקומות, לתפוס מסמכים ולדרוש מסמכים וידיעות;
- (2) הגדלת הסנקציות הכספיות ("עיצום כספי") שהממונה רשאי להטיל בגין הפרה של חוק הייעוץ הפנסיוני;

דוח הדירקטוריון

(3) מתן אפשרות למפקח להטיל עיצום כספי על מנכ"ל, בשיעור מחצית מגובה העיצום הכספי שנקבע להפרה, כאשר מבוצעת הפרה של חוק הייעוץ הפנסיוני על ידי התאגיד או מי מעובדיו, אלא אם יוכח שהמנכ"ל נקט בכל האמצעים הסבירים למניעת ההפרה האמורה;

(4) איסור לשפות מפני עיצום כספי ואיסור להתקשר בחוזה לביטוח עיצום כספי.

טיוטת חוק להסדרת המתווכים בהשקעות, התש"ע-2010

רשות ניירות ערך הפיצה ביום 22 באוגוסט 2010 להערות הציבור את טיוטת החוק אשר מטרתו להסדיר את העיסוק בתיווך בהשקעות בכללותו. על פי המתכונת המוצעת, ביחד עם הסדרת הפעילות, תוקם מועצה מפקחת, אשר יהיו מיוצגים בה גם נציגי המתווכים הפיננסיים, והיא תפקח על ידי הרשות.

החוק יקבע חובות בסיסיות וכללי התנהגות לגבי כלל המתווכים בהשקעות (למעט יועצים פנסיוניים שאינם נזכרים בחוק ונמצאים בפיקוח האוצר), ובנוסף תיעשה הסדרה מפורטת בחקיקת משנה, מותאמת לכל עיסוק ועיסוק, שתתייחס גם לנושא התמריצים המותרים.

ככל שמדובר בתאגידי בנקאיים, למפקח על הבנקים תהיינה סמכויות מסויימות ביחס להוראות שתחולנה על התאגידי הבנקאיים בקשר עם עיסוקם בברוקראז', במסחר עצמי, או במשמורת.

הצעת חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ע-2010

מטרת הצעת החוק כפי שפורטה בדברי ההסבר היא לייעל את האכיפה של הוראות החוקים המסדירים את דיני ניירות הערך - חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"), חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995 ("חוק הייעוץ") וחוק השקעות משותפות בנאמנות, תשנ"ד - 1994. מוצע ליצור הליך אכיפה מנהלי חדש - במידה שיו"ר הרשות לניירות ערך יהיה סבור כי בוצעה הפרה של הוראה מסוימת בחוקים הנ"ל, הוא יהיה רשאי להחליט לפתוח בהליך אכיפה מנהלי ולמנות לצורך כך ועדת אכיפה מנהלית שתדון בהפרה. בחוק הייעוץ, נקבע כי רשות ניירות ערך תהיה מוסמכת לקבוע מעשים ומחדלים נוספים אשר ביצועם יהווה הפרה שניתן יהיה לפתוח בגינה בהליך אכיפה מנהלי נגד המפר.

אם קבעה ועדת אכיפה מנהלית כי בוצעה הפרה ניתן להטיל על המפר אמצעי אכיפה שונים לרבות איסור על המפר לכהן כנושא משרה בכירה בתאגידי מסוימים לתקופה מסויימת, ביטול רישיון שניתן למפר לפי חוק הייעוץ או התלייתו לתקופה מסויימת, תשלום לנפגעי ההפרה, הוראה למפר לבצע פעולות לשם תיקון ההפרה ומניעת הישנותה, וכן ניתן להטיל עיצום כספי על תאגיד בסכום מרבי שבין 2 ל- 5 מיליון ש"ח, עיצום כספי על יחיד עובד התאגיד שאינו נושא משרה בכירה בו בסכום מרבי שבין 25,000 ש"ח ל- 1 מיליון ש"ח, ועיצום כספי על יחיד אחר בסכום מרבי שבין 400,000 ש"ח ל- 1 מיליון ש"ח.

יושב ראש רשות ניירות ערך יהיה רשאי להתקשר עם מפר (או חשוד) בהסדר להימנעות מנקיטת הליכים או להפסקת הליכים, המותנים בתנאים שבמסגרתו המפר יסכים כי יוטלו עליו אמצעי אכיפה מהסוג שועדת אכיפה רשאית להטיל במסגרת הליך אכיפה מנהלי.

בנוסף מוצע כי רשות ניירות ערך תהיה רשאית להטיל עיצום כספי על תאגיד בסכום מרבי התלוי בהון העצמי שלו באופן שסכום העיצום הכספי על תאגיד מדווח בעל הון עצמי מעל 280 מיליון ש"ח יהיה 500,000 ש"ח, ולהטיל עיצום כספי על יחיד בסכום של 6,000 ש"ח, וכן להטיל עיצום כספי על תאגיד שהוא חתם, על תאגיד שעיקר עיסוקו הנפקת מוצרים פיננסיים (מוצרים שערכם נגזר מערכו של נכס בסיס), ועל מסלקה. כמו כן, מוצע להגדיל את סכומי העיצום הכספי המירביים ששר האוצר רשאי לקבוע.

בנוסף, מוצע להחמיר את הענישה בגין עבירות מסוימות על הוראות החוקים הנ"ל ולהגדיל את עונש המאסר בגין שימוש במידע פנים ל- 3 שנים במקום שנה אחת.

הצעת החוק ממתינה לאישורה בכנסת בקריאה שנייה ושלישית.

דוח הדירקטוריון

דוח ועדת אלמוג בנושא שירותי הקסטודי בישראל

ב-3 באוגוסט 2010 פרסמה ועדה משותפת של רשויות הפיקוח בישראל דוח בנושא שירותי הקסטודי בישראל, ובו שורה של המלצות להסדרה רגולטורית של תחום הקסטודי והפיקוח עליו, שהיום הסדרתו בדין הישראלי חלקית.

הועדה קבעה כי חוסר בהסדרה מקיפה ברורה ואחידה של פעילות קסטודי בחקיקה ראשית ומשנית מגביר את הסיכונים המשפטיים ואת סיכוני האשראי, ולכן ההסדרה היא חיונית, ולא רק שתגביר את אמון הציבור בשוק ההון בישראל, אלא אף תשפר את התחרותיות של השוק הישראלי ביחס לשווקים מוסדרים בחו"ל, ותעודד משקיעים זרים. הועדה קובעת כי ניתן למצוא בשוק המקומי גופים המספקים שירותי קסטודי בסטנדרטים בינלאומיים.

הועדה סקרה את ההסדרה הקיימת בישראל, ומצאה כי ההסדרה העיקרית הקיימת היום על פעילות הקסטודי היא הוראת ניהול בנקאי תקין 461 שחלה רק על בנקים.

תזכיר חוק איסור שימוש בלתי הוגן במידע על ניירות ערך (תיקוני חקיקה)

רשות ניירות ערך הפיצה ביום 24 באוקטובר 2010 טיוטה להערות הציבור של תזכיר החוק.

מטרת החוק הינה מניעת ביצוע פעולות הטרמה על ידי מנהלי כספים אחרים ועובדיהם אשר מתוקף תפקידם יש בידם מידע על ביצוע פעולות בניירות ערך המבוצעות על ידי לקוחותיהם. הטרמה משמעותה ביצוע פעולה בנייר ערך לאור ידיעה מוקדמת על פעולה צפויה של אחר באותו נייר ערך. מטרה שניה היא ליצור הסדר אחיד ביחס להגבלות על החזקה ועשיית עסקאות בניירות ערך, הקבועות כיום בחוק הסדרת הייעוץ בהשקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (להלן: "חוק הייעוץ") ובחוק השקעות משותפות בנאמנות (להלן: "חוק השקעות משותפות"), מתוך התפיסה שאין טעם להבחין בין הגורמים המפוקחים על ידי רשות ניירות ערך לעניין זה.

על פי התיקון המוצע, מתווך פיננסי המבצע פעולה בנייר ערך, ביודעו על פעולה העתידה להתבצע באותו נייר ערך או בנייר ערך קשור אליו על ידי לקוחו או על ידי הקרן שבניהולו או בבעלותו, וכן המוסר מידע על פעולה כאמור, ייחשב למבצע פעולת הטרמה אסורה שדינה מאסר חמש שנים או קנס בסך של כמיליון ש"ח ליחיד או כחמישה מיליון ש"ח לתאגיד. מקבל המידע ייחשב גם הוא למבצע פעולת הטרמה בצורה קלה יותר.

כמו כן מוצעים תיקונים ביחס להגבלות על אחזקת ניירות ערך ועשיית עסקאות בניירות ערך, החלות על גורמים שונים המפוקחים על ידי הרשות. עוד מוצע לקבוע בחוק חובה על תאגידים שהם מתווכים פיננסיים, אשר מעסיקים מתווכים פיננסיים אחרים, לקבוע נהלים אשר יבטיחו את שמירת האיסורים המוצעים במסגרת הצעת החוק וכן למנות אחראי להבטחת אכיפת האיסורים הללו. במסגרת זו מוצע כי הרשות תוסמך לקבוע קיום מנחים לנהלים שעל התאגידים הנ"ל לקבוע.

טיוטת חוק הבנקאות רישוי

ב-4 בנובמבר 2010 העביר משרד האוצר את טיוטת חוק הבנקאות (רישוי) המשלימה בעיקר את ההסדרים שנכנסו לחוק האמור ולפקודת הבנקאות במסגרת תיקון מס' 13 משנת 2004 (בעקבות המלצות ועדת מראני), וזאת בין היתר, במטרה לאפשר למדינה לממש את יתרת החזקותיה בבנקים שהיו בהסדר המניות.

הטיוטה כוללת תיקונים לחוק הנ"ל ולפקודת הבנקאות.

תיקון מס' 13 כלל תיקונים שמטרתם הרחבת הפיקוח והבקרה על תאגידים בנקאיים, בין השאר באמצעות פיקוח על המחזיקים באמצעי שליטה או השולטים בתאגיד כאמור.

התיקון המוצע נעשה בעיקר לאחר בחינה נוספת של התאמת חוק הבנקאות (רישוי) למסגרת הפיקוח הנדרשת למקרה של תאגיד בנקאי אשר כל מחזיקי אמצעי השליטה בו אינם חייבים

דוח הדירקטוריון

בהיתר לפי סעיף 34(ב) לחוק האמור (להלן: תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מזוהה), והוא מתמקד בעיקרו באופן הצעת הדירקטורים בבנק ובחירתם כאמור, תוך איזון בין זכותם של המחזיקים באמצעי השליטה להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים ולפעול לבחירתם לבין הרצון למנוע שליטה בפועל בתאגיד הבנקאי ללא קבלת היתר מבנק ישראל.

- במסגרת התיקון, תוקם ועדה בהרכב חדש כמפורט להלן, במקום הועדה הקיימת. ועדה זו תמנה דירקטורים בכל תאגיד בנקאי אשר מספר חברי הדירקטוריון בו ירד אל מתחת למספר שקבע המפקח כמספר הראוי של דירקטורים באותו תאגיד בנקאי וכן בכל תאגיד בנקאי בו לא עמד הרכב הדירקטוריון בכל דרישות הדין, ולאחר שהאסיפה הכללית של אותו תאגיד בנקאי לא הצליחה למנות דירקטורים כנדרש כאמור לעיל במסגרת שני נסיונות. בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מזוהה, הועדה תציע בכל אסיפה כללית, מועמדים לכהונה כדירקטורים, כמספר הדירקטורים הנדרשים לבחירה.
- מוצע לקבוע, כי בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מזוהה, רשאים להציע מועמדים לכהונת דירקטור רק אלה: הוועדה אשר תציע מועמדים כמספר המשרות הפנויות; וכן מי שמחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד, וחבר מחזיקים שימנה שניים או שלושה מחזיקים, שכל אחד מהם מחזיק מעל אחוז ולא יותר משניים וחצי אחוזים, וביחד לא פחות משניים וחצי אחוזים ולא יותר מחמישה אחוזים, מסוג מסוים של אמצעי שליטה (להלן – חבר מחזיקים), שיהיה רשאי לשתף פעולה רק לצורך כך. מחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה יהיה רשאי להציע מועמד לכהונת דירקטור, וכל עוד מכהן דירקטור שמונה על פי הצעתו, לא יהיה רשאי להציע מועמד נוסף אלא אם כן קיבל היתר מאת הנגיד לאחר התייעצות בוועדת הרישיונות. האמור יחול גם לגבי חבר מחזיקים, לרבות כל חבר בחבר מחזיקים.
- הטייטה מתקנת גם את הרכב הוועדה כך שיו"ר הוועדה יהיה שופט בית משפט העליון או המחוזי (בדימוס) אשר ימונה על פי הצעתו של שר המשפטים לאחר התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון, שני חברים יהיו אנשי משק וכלכלה או אנשי סגל אקדמי בכיר במוסדות להשכלה גבוהה (או מי שהיו אנשי סגל כאמור), אשר יוצעו על ידי יו"ר הוועדה לאחר התייעצות עם יושב ראש הרשות לניירות ערך, ושני חברים יהיו דירקטורים המכהנים בדירקטוריון הבנק הרלוונטי כדירקטורים חיצוניים (כהגדרתו בחוק החברות או בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), אשר יוצעו על ידי חברי הוועדה האחרים (היו"ר ושני החברים), בהתייעצות עם המפקח על הבנקים.
- בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מזוהה, יחולו על מועמד לכהונת דירקטור הוראות הדומות להוראות החלות על דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, לעניין איסור זיקה, בשינויים אחדים; על מועמד לכהונת דירקטור שתציע הוועדה לעמוד במגבלות וסייגים נוספים לכהונה החלים על חברי הוועדה, ובנוסף עליהם להיות בעלי כשירות מקצועית או בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית כנדרש מדירקטור חיצוני לפי חוק החברות.
- מוצע לחייב את המחזיק מעל אחוז אחד מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה מזוהה בדיווח לתאגיד הבנקאי על החזקת אמצעי שליטה, ואת התאגיד הבנקאי בדיווח על כך לציבור.
- מוצע לתקן את פקודת הבנקאות כלהלן:
  - (א) מוצע לקבוע כי ההוראה המחייבת תאגיד בנקאי למסור הודעה מראש למפקח על מינוי של כל נושא משרה בו ולהימנע מלמנות נושא משרה כאמור אם הודיע המפקח על התנגדותו למינוי) להלן – הליך אישור מינוי, (תחול גם על כל חידוש של כהונה של נושא משרה בתאגיד בנקאי. בנוסף, מוצע לקבוע כי לגבי דירקטורים, הליך אישור המינוי ייעשה לפחות אחת לשלוש שנים.
  - (ב) מוצע להרחיב את המבחנים שישמשו את המפקח בעת שהוא שוקל את התאמתו של מועמד למשרה בתאגיד הבנקאי, ובמיוחד להרחיב את המבחנים שישמשו אותו בבחינת מועמדים לתפקיד דירקטור. כמו כן מוצע להסמיך את המפקח לקבוע עד שבעה בעלי תפקידים בכל תאגיד בנקאי, עליהם תחול ההוראה המחייבת הליך אישור, וכן לקבוע

דוח הדירקטוריון

שההוראה תחול גם על יועץ משפטי. (ג) מוצע לקבוע הוראות נוספות לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, שיחולו על תאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, על אף כל הוראה אחרת בדין ובתקנונו, ואשר מקצתן יחולו גם על כל תאגיד בנקאי אחר (בעל גרעין שליטה), שהוא חברה ציבורית. בין היתר, מוצע לקבוע הוראה כי הצבעה על מינוי דירקטורים תהיה רק באסיפה השנתית או באסיפה שכונסה לפי הוראת המפקח במקרים מיוחדים; הוראה המחייבת הודעה מקדימה על כינוס אסיפה כללית שעל סדר יומה מינוי דירקטורים; הוראה המגבילה את תקופת כהונתו של דירקטור שאינו דירקטור חיצוני לשלוש שנים, ואת תקופות הכהונה המצטברות שלו לתשע שנים.

- מוצע לקבוע כי לעניין ייחוד פעולות לתאגידים בנקאיים, גם מתן אשראי לזמן קצר, ולא רק לזמן ארוך, לאדם ששמו נקב בתשקיף או לרכישת זכויותיו של תאגיד בנקאי כלפי לווי, לא ייחשב כמתן אשראי.
- מוצע לקבוע כי בנקים וסניפים של בנקים זרים, שאין בהם לדעת המפקח על הבנקים פעילות קמעונאית מהותית יוכלו לקחת חלק בבעלות ובניהול נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות.

הצעת חוק ההגבלים העסקיים (תיקון – קבוצות ריכוז)

ביום 1 בנובמבר 2010 פורסמה ברשומות לקראת קריאה ראשונה (לאחר אישורה על ידי ועדת השרים לענייני חקיקה), הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק ההגבלים העסקיים, שנועדה להתמודד עם קבוצות ריכוז.

הצעת החוק מבקשת לשנות את ההסדר הקבוע בחוק כיום לגבי קבוצות ריכוז, במטרה לתת לממונה על ההגבלים העסקיים כלים להתמודד עם התופעה של 'שוק אוליגופוליסטי', הנשלט ע"י מספר מצומצם של פירמות גדולות.

הצעת החוק מקנה לממונה סמכויות רחבות ומרחיקות לכת, הן באשר להכרזה על קבוצת ריכוז והן באשר לסמכויות הפעולה המוקנות לממונה, לאחר ההכרזה על קבוצת ריכוז.

הכרזה על קבוצת ריכוז:

המצב החוקי כיום - הממונה רשאי להכריז על קבוצת ריכוז רק במקרים בהם ריכוז הנכסים או השירות נתון בידי שניים או יותר "שאינן ביניהם תחרות או קיימת ביניהם תחרות מועטה בלבד". כלומר יש להראות פגיעה בפועל בתחרות.

הצעת החוק - על-פי הצעת החוק, רשאי הממונה להכריז על קבוצת ריכוז גם במקרים בהם אין ראייה בפועל לפגיעה בתחרות, אלא מתקיימים רק "תנאים לתחרות מועטה".

על פי הצעת החוק, הממונה רשאי לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם (לרבות חברות) שבידיהם נתון ריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת נכסים או מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, היא קבוצת ריכוז וכל אחד מבני האדם כאמור הוא חבר בקבוצת הריכוז, אם ראה שבין חברי הקבוצה או בענף בו הם פועלים קיימת תחרות מועטה בעסקים או שמתקיימים תנאים לתחרות מועטה בעסקים. בהצעת החוק נקבעה חזקה, לפיה קיומם של שלושה תנאים לפחות מאלו המפורטים בה (ואשר אחד מהם חייב להיות קיומו של חסם כניסה לענף בו פעולת קבוצת הריכוז), יעידו על קיומם של 'תנאים לתחרות מועטה'.

יצוין כי על-פי הצעת החוק, לצורך הכרזה על קבוצה כקבוצת ריכוז נדרש קיומו של תנאי נוסף, הנוגע לקיומה של יכולת מעשית לחולל שינוי בתחרות בענף הרלבנטי או בין חברי הקבוצה.

סמכויות הסדרה כלפי קבוצת ריכוז:

המצב החוקי כיום - לממונה סמכות להורות על פעולות כדי למנוע פגיעה בתחרות.

הצעת החוק - בנוסף לסמכות הקיימת כיום בחוק, הצעת החוק מקנה לממונה סמכות להורות גם על פעולות שיעודן הגברה משמעותית של התחרות בין חברי הקבוצה או בענף הרלבנטי או יצירת תנאים להגברה משמעותית של התחרות בענף.

לאחר הכרזה על קבוצת ריכוז, מוקנות לממונה סמכויות להורות על מגוון רחב של פעולות "כדי למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף

דוח הדירקטוריון

שבו הם פועלים, או כדי להגביר באופן משמעותי את התחרות בין חברי הקבוצה או בענף או ליצור תנאים להגברה משמעותית של התחרות בענף".

במסגרת הצעת החוק נקבעה הוראה מיוחדת לעניין קבוצת ריכוז בתחום הבנקאות, לפיה על הממונה להודיע מראש לנגיד בנק ישראל ולמפקח על הבנקים, על כוונתו לקבוע קבוצת ריכוז בתחום הבנקאות או לתת הוראות להסדרת פעולות קבוצת ריכוז כאמור. המפקח או הנגיד רשאים לעצור את פעילות הממונה אך ורק במקרה שבו הם מגיעים למסקנה לפיה הפעלת הסמכויות כאמור תסכן יציבות של תאגיד בנקאי או של המערכת הבנקאית. הוראה דומה נקבעה לגבי ענף הביטוח.

חוזרים של המפקח על הבנקים

א. מדיניות הון לתקופת ביניים - מכתב מיום 30 ביוני 2010

- במסגרת ההוראה הנ"ל המפקח על הבנקים דרש שעל הבנקים לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2010 ליחס הון הליבה (הון רובד 1 ללא מכשירי הון מורכבים) שלא יפחת מ-7.5% - לאומי עומד בדרישה.
- על הבנקים להעביר לפיקוח על הבנקים תכנית עבודה לעמידה ביעד זה. הבנק העביר תכנית כאמור.
- בהיעדר אישור מראש מהמפקח על הבנקים, תאגיד בנקאי לא יחלק דיבידנד אם אינו עומד ביעד הנ"ל או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד.

ב. התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיר - מכתב מיום 11 ביולי 2010

- התאגידים הבנקאיים נדרשים לבצע בחינה מחודשת של תיק האשראי בתחום המשכנתאות, ולוודא כי מדיניות זו אינה גורמת להגדלת חשיפתו לסיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק, שהוגדר באסטרטגיה העסקית. את הממצאים יש להעביר לפיקוח על הבנקים והצעדים שננקטו בעקבותיה.
- על התאגיד הבנקאי להחזיק הפרשה נוספת בשיעור של 0.75% בגין הלוואות לדיר אשר ניתנו החל מ-1 ביולי 2010, ואשר היחס לגבי כל אחת מהן בין ההלוואה לבין שווי הנכס המשועבד גבוה במועד העמדת ההלוואה מ-60%.

ג. הלוואות ממונפות לדיר בריבית משתנה - מכתב מיום 28 באוקטובר 2010

- על רקע ההשלכות האפשריות של המשך מגמת הגידול בסיכון בהלוואות לדיר ממונפות בריבית משתנה, פרסם המפקח על הבנקים ביום 28 באוקטובר 2010 מכתב נוסף ובו דרישה מהבנקים לשקלל ב-100% את הסיכון בהלוואות מסויימות (ראה להלן) לצורך חישוב יחס ההון המזערי וזאת במקום 35%-75% כפי שהיה נהוג עד היום (בבאזל 2).
- ההלוואות לדיר שלעיל כוללות הלוואות בהן שיעור המימון גבוה מ-60% והיחס בין חלק ההלוואה לדיר שהועמדה בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה לדיר שהועמדה ללווה, שווה ל-25% או יותר וסכום ההלוואות שלעיל גבוה מ-800 אלף ש"ח ובמידה שהלווים אינם עומדים בקריטריונים של משרד הבינוי והשיכון לקבלת עזרה מהמדינה לצורך רכישת דירה.
- ההנחיות הכלולות במכתב זה חלות על הלוואות שיאושרו מיום 26 באוקטובר ואילך.

ד. הפרשה לחובות מסופקים בגין קבוצות רכישה וגילוי על קבוצות רכישה - מכתב מיום 15 באוגוסט 2010

- שיטת חישוב הפרשה לחובות מסופקים בגין הלוואות לקבוצות רכישה יש לבצע לפי עומק הפיגור כמו בהלוואות לדיר, ללווה היחיד, יחד עם זאת יש ליצור הפרשה ספציפית נוספת אם נדרש בגין הפסדים צפויים בפרויקט.

דוח הדירקטוריון

- במסגרת תוספת ו' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, יש לתת גילוי לסכום האשראי לדיור שהועמד לקבוצות רכישה והוא מסווג בסעיף נדל"ן ובינוי. כמו כן בסיום הפרויקט יש לתת גילוי לסכום שסווג מאשראי לנדל"ן ובינוי להלוואות לדיור.

ה. עדכון הפניות להגדרות בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 מיום 19 באוקטובר 2010 בעקבות פרסום נוהל בנקאי תקין 200 - מדידה והלימות הון שונו כל ההפניות לפרק 200 במקום לניהול בנקאי תקין 311. במסגרת תיקון זה תוקן נוהל בנקאי תקין מספר 315 - הפרשה נוספת לחובות מסופקים. פרטים נוספים ראה בעמוד 31 להלן.

טיוטת חוזרים של בנק ישראל

א. מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים מיום 12 ביולי 2010

- הגדרת "אשראי לרכישת אמצעי שליטה" שהכונה גם למימון רכישת פעילות של תאגיד, גם אם לא נרכשו אמצעי שליטה.
- רכישת שליטה בתאגיד בנקאי בחוזר הקיים ההגבלה היתה רק אם יתרת האשראי גבוהה מ-0.5% מהון התאגיד המממן, בטיוטה הוסיפו שגם אם היא גבוהה מ-0.5% מהון התאגיד הבנקאי הנרכש.

ב. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא דירקטוריון

בחודש אוגוסט 2010 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת הצעה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 הכוללת כללים והנחיות לגבי תפקוד יעיל של הדירקטוריון, סמכויותיו, הרכבו, סוגי ועדותיו ותפקודן. השינויים המוצעים בטיוטה מתבססים על המלצות ועדת באזל, פרקטיקה קיימת של רשויות הפיקוח בישראל, ועדכוני רגולציה בנושא בארץ ובחו"ל.

בין התיקונים המוצעים:

- מוצע לקבוע מקרים נוספים בהם מינוי אדם כנושא משרה בתאגיד הבנקאי יחייב הודעה מראש למפקח על הבנקים, כדלקמן: (1) הארכת כהונה או מנוי מחדש לאותו תפקיד; (2) מינוי לתפקיד אחר כנושא משרה; (3) מינוי דירקטור כיו"ר הדירקטוריון; (4) לאחר שלוש שנות כהונה של דירקטור (אישור מחדש).
- בקשר עם דיוני הדירקטוריון בנושא ביצוע ומימוש השקעות קבועות (לרבות השקעה בתאגיד נשלט) מעל לסכום מסוים כפי שיקבע הדירקטוריון, מוצע לקבוע כי הסכום הנ"ל ייקבע באופן שיימנע מעורבות של הדירקטוריון בניהול השוטף של התאגיד הבנקאי.
- מוצע לקבוע כי בדיון על מדיניות האשראי של התאגיד הבנקאי, יתייחס הדירקטוריון, בין היתר, לנושאים הבאים: יעדים עסקיים ושווקי יעד למתן אשראי; חשיפה גיאוגרפית, חשיפה למטבעות, למועדי פירעון ולריכוזיות ביטחונות; מדיניות תמחור אשראי והמיתאם בין תשואה לסיכון; מדיניות קביעת הפרשות וסיווג חובות; מדיניות גביה והסדרי חוב בנוגע לחובות בעייתיים.
- מוצע לקבוע, כי מדרג הסמכויות למתן אשראי ייקבע על ידי הדירקטוריון באופן שיצמצם מעורבותו בניהול השוטף של התאגיד הבנקאי.
- מוצע לקבוע כי אחת לשנה יקיים הדירקטוריון דיון בדלתיים סגורות ללא הנהלת התאגיד הבנקאי, במסגרתו ידון הדירקטוריון בנושאים שונים הקשורים במערכת היחסים בין ההנהלה והדירקטוריון.
- מוצע לקבוע כי מעתה ואילך, ככלל, תפקידן של ועדות הדירקטוריון יהא להמליץ בלבד לדירקטוריון, וכי לדירקטוריון התאגיד הבנקאי בלבד תהא הסמכות לקבל החלטות סופיות, וזאת למעט במקרים שיאושרו מראש על ידי המפקח.

דוח הדירקטוריון

- מוצע לקבוע כי לפחות שליש מחברי הדירקטוריון בתאגיד בנקאי יהיו דירקטורים חיצוניים (לעומת רבע כיום). בנוסף, מוצע להחיל תנאים שווים על כלל הדירקטורים החיצוניים, בין אם הם מונו על פי חוק החברות ובין אם הם מונו על פי הוראה 301, כאשר בחלק מהדרישות מוצע להחמיר עם דירקטורים חיצוניים בתאגיד בנקאי לעומת הדרישות מדירקטורים חיצוניים בחברות ציבוריות (כך למשל, מוצע להאריך את תקופת הצינון הנדרשת מדירקטור חיצוני בתאגיד בנקאי קודם למינוי משנתיים לשלוש שנים).
- מוצע לקבוע כי דירקטור בתאגיד בנקאי (לרבות יו"ר הדירקטוריון), לא יכהן (למעט במקרים חריגים) במקביל גם כדירקטור בגופים כגון קרן נאמנות, קופת גמל, מבטח, קרן הון סיכון, תאגיד שההון העצמי שלו עולה על 250 מיליון ש"ח (אלא אם כן תאגיד כאמור נמנה עם אותה קבוצה בנקאית). בנוסף, מוצע לקבוע כי דירקטור בתאגיד בנקאי (לרבות יו"ר הדירקטוריון) לא יכהן (למעט במקרים חריגים) במקביל גם כדירקטור בחברה בת של התאגיד הבנקאי.
- מוצע לקבוע כי מספר החברים בכל אחת מועדות הדירקטוריון לא יעלה על מחצית מחברי הדירקטוריון.
- מוצע לקבוע כי תוקם בכל תאגיד בנקאי ועדת תגמולים, אשר תדון ותמליץ לדירקטוריון על מדיניות תגמול ונהלי תגמול של התאגיד הבנקאי. בועדה זו יהיה רוב של דירקטורים חיצוניים.
- מוצע לקבוע כי תוקם בכל תאגיד בנקאי ועדה לניהול סיכונים, אשר תדון ותמליץ לדירקטוריון על מדיניות החשיפה לסיכונים השונים ותפקח על פעולות המנהלים הבכירים בניהול אותם הסיכונים.
- מוצע לקבוע כי ועדת הביקורת היא שתבחן את הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של התאגיד הבנקאי, תדון ותמליץ למליאה על אישורם, ולא ועדת מאזן.
- מוצע לקבוע כי, בין השאר, ייאסר על דירקטור בתאגיד בנקאי (ובכלל זה יו"ר הדירקטוריון) להטיל מטלות או להורות הוראות לחברי ההנהלה ועובדי התאגיד הבנקאי שלא במסגרת החלטות הדירקטוריון, להיות צד לעסקאות עם הבנק ומתווך בעסקאות עם הבנק, וכן להיות שותף בדיונים עם לקוחות התאגיד הבנקאי בענייני עסקאות.

ג. טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין - 314 בנושא טיפול בחובות בעייתיים בהלוואות לדיור

ביום 7 בנובמבר 2010 הפיץ המפקח על הבנקים טיוטת הצעה לעדכון ההוראה בנושא טיפול בחובות בעייתיים בהלוואות לדיור (הוראה 314 - ניהול בנקאי תקין).

בעקבות התפתחות הסיכונים בענף האשראי לדיור והנסיון שנצבר עלה הצורך להרחיב את תחולת שיטת חישוב ההפרשות לחובות מסופקים לפי עומק פיגור על כל ההלוואות לדיור כולל הלוואות "גדולות" שמעל 800 אלפי ש"ח ולרבות הלוואות במשכון דירת מגורים ודירות בדמי מפתח. ההוראה אמורה להכנס לתוקף החל מ-1 בינואר 2011.

חברת הבת בנק לאומי למשכנתאות מיישמת את שיטת ההפרשה לפי עומק הפיגור על כל ההלוואות לדיור החל מינואר 2006, כך שלהוראה זו לא תהיה השפעה על חברת הבת והקבוצה במועד המעבר.

רכוש נספי השואה

ביום 24 בספטמבר 2009 הגישה החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ("החברה"), שהוקמה על פי הוראות חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 ("החוק"), לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט להצהיר הצהרות שונות הנוגעות ל"נכסי נספי שואה", כהגדרתם בחוק, אשר לטענת החברה מוחזקים או הוחזקו על ידי הבנק. טרם מתן תשובה מטעם הבנק להמרצת הפתיחה, נחתם בין החברה לבין הבנק הסכם הנושא תאריך 26 בפברואר 2010 לפיו יתקיים הליך בוררות במטרה להביא לביורר יעיל ומהיר של המחלוקות בין הצדדים ובית

דוח הדירקטוריון

המשפט נתן פסק דין המוחק את המרצת הפתיחה. הבוררות מתקיימת בפני הבוררים כבוד השופטת (בדימוס) טובה שטרסברג-כהן, כבוד השופטת (בדימוס) רות אליעז שטרנברג ופרופ' עמרי ידלין.

פרוט נוסף ראה בבאור 6 (ג)(2)(ג) לדוחות הכספיים.

מס חברות

ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות משיעור של 25% בשנת 2010 עד לשיעור של 18% בשנת 2016 ואילך.

מס ערך מוסף

ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009, המעלה את שיעורי מס השכר ומס הרווח החלים על מוסדות כספיים החל מ-1 ביולי 2009 ועד ל-31 בדצמבר 2010 מ-15.5% ל-16.5%.

ביום 31 בדצמבר 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה) (תיקון), התש"ע-2009, המפחית את שיעורי מס השכר ומס הרווח החלים על מוסדות כספיים החל מ-1 בינואר 2010 ועד ל-31 בדצמבר 2010 מ-16.5% ל-16%.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט בבאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2009.

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות.

האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים ונסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצויינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2009 הם כדלהלן: הפרשות לחובות מסופקים, מכשירים פיננסיים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, בניינים וציוד ומסים על הכנסה.

בתקופה ינואר - ספטמבר של שנת 2010 לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים לעומת אלו שתוארו בדוח השנתי לשנת 2009.

לפרטים נוספים ראה עמודים 52-57 בדוח השנתי 2009.

הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הוא הגורם המופקד על בקרת העל בבנק ועל אישור הדוחות הכספיים של הבנק. כל חברי הדירקטוריון הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, ובעלי כשירות של דירקטורים חיצוניים (על פי הקבוע בחוק מניות הבנקאיות שבהסדר (הוראת שעה), התשנ"ד-1993).

בחודש ספטמבר 2008, הקים הדירקטוריון מבין חבריו ועדה לבחינת הדוחות הכספיים, שתפקידה לדון בדוחות הכספיים ולהמליץ בפני הדירקטוריון על אישורם.

לפני הבאת הדוחות הכספיים לדיון בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, מתקיים דיון בוועדת הגילוי בנושא הדוחות הכספיים של הבנק. ועדת הגילוי הינה ועדת הנהלה המורכבת מכל חברי הנהלת הבנק, וכן חברים בוועדה ראש החטיבה לבנקאות מסחרית בפועל, היועצת המשפטית הראשית ומזכיר הקבוצה. בדיוני הוועדה משתתפים המבקר הפנימי הראשי ומנהלים בכירים נוספים בבנק. ועדת הגילוי בוחנת, בין השאר, כי המידע בדוחות הכספיים הינו מדויק, מלא ומוצג באופן נאות. ועדת הגילוי הוקמה כחלק מיישום הוראת הפיקוח על הבנקים המתבססת על סעיף 302 של חוק SOX. ראה "בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי" בעמוד 272 לדוח לשנת 2009.

לפני הדיון בדוחות הכספיים במליאת הדירקטוריון מתקיימים דיונים בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בהשתתפות המנכ"ל הראשי, המשנה הבכיר למנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי הראשי ואחרים.

חומר הרקע הנשלח לחברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים לקראת הדיונים כולל את פרוטוקול הדיון בוועדת הגילוי והחלטותיה, את טיוטת דוח הדירקטוריון ואת טיוטת הדוחות הכספיים. עוד מקבלים חברי הוועדה פרטים בדבר דרישות גילוי חדשות (ככל שקיימות) החלות על הבנק. מידע בדבר חשיפת הבנק לתביעות משפטיות ותיאור התביעות המשפטיות החדשות וחומר הרקע לדיון בנאותות סיווג הלקוחות הבעייתיים וההפרשות, בהיותו חומר סודי ורגיש, עומד לעיון חברי הוועדה מראש במשרדי הבנק.

במסגרת הדיונים דנה הוועדה בנאותות ההפרשות והסיווג של החובות הבעייתיים של הבנק, לאחר שהמנכ"ל הראשי מציג בפני הוועדה את היקפי ההפרשות והסיווגים לחובות בעייתיים ואת השינויים והמגמות בתחום זה ולאחר שמנהלים בכירים אחרים מציגים את היקפי ההפרשות והסיווגים שבאחריותם ומפרטים את הגורמים העיקריים לשינויים בתחומים אלה. נושא התביעות המשפטיות וחשיפת הבנק בגינן, מוצג על ידי היועצת המשפטית הראשית של הבנק. המשנה הבכיר למנכ"ל מציג בפני הוועדה את הנושאים העיקריים והמהותיים בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים, את השינויים במדיניות החשבונאית הקריטית, אם היו כאלה, ואת הנושאים העיקריים שנדונו בוועדת הגילוי, והוועדה מקיימת דיון גם בנושאים אלו.

לאחר הדיונים בוועדה, מתקיים דיון במליאת הדירקטוריון בטיוטה הסופית של הדוחות הכספיים, בהשתתפות המנכ"ל הראשי, המשנה הבכיר למנכ"ל, החשבונאי הראשי, המבקר הפנימי הראשי, וככל שמדובר באישור הדוחות הכספיים השנתיים - גם חברי הנהלה בבנק. כחומר רקע לקראת הדיון מקבלים הדירקטורים את טיוטת הדוחות הכספיים, יחד עם חומר רקע נלווה רחב ובו ניתוחים מעמיקים ומקיפים בדבר פעילויות הבנק בתחומי עיסוקיו השונים.

במסגרת דיון זה סוקרת המנכ"ל הראשי של הבנק את תוצאות הפעילות בקבוצת לאומי והמשנה הבכיר למנכ"ל מציג ומנתח את תוצאות פעילות הקבוצה בארץ ובחוץ לארץ, לרבות תיאור החשיפות לסיכונים והעמידה במגבלות שנקבעו ביחס אליהם. לאחר מכן מקיימת מליאת הדירקטוריון דיון ומאשרת את הדוחות הכספיים.

כל דיוני הדירקטוריון, הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים וועדת הגילוי בנושא הדוחות הכספיים נערכים בהשתתפות נציגי רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק, אשר עומדים לרשות המשתתפים לשאלות ולהבהרות. הדוחות הכספיים מאושרים על ידי הדירקטוריון לאחר שרואי

דוח הדירקטוריון

החשבון המבקרים המשותפים הציגו בפני הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, חולשות מהותיות במידה והיו אשר עלו מתהליכי הביקורת שבוצעו, ולאחר שהוצגו בפני הדירקטוריון הצהרת המנכ"ל הראשי והצהרת המשנה הבכיר למנכ"ל בדבר הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק בדוח הכספי.

ביום 4 בפברואר 2010 פורסמו תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, אשר יחולו על הדוחות הכספיים הערוכים ליום 31 בדצמבר 2010 ואילך. התקנות קובעות, בין היתר כי דירקטוריון חברה ציבורית יאשר הדוחות הכספיים לאחר שהוועדה לבחינת הדוחות הכספיים דנה בדוחות והגישה המלצותיה לדירקטוריון ודיווחה לו על כל ליקוי או בעיה שהתגלו במהלך הבחינה. התקנות קובעות את הרכב וכשירות חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים.

מדיניות הגילוי

בהתאם להוראות בנק ישראל, דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של הוראות באזל 2, מחייבות את הבנק לקבוע מדיניות גילוי. על המדיניות להתייחס לגישת התאגיד הבנקאי לקביעה איזה גילוי יינתן לרבות הבקורות הפנימיות על התהליך.

לאומי קבע מדיניות גילוי, אשר אושרה על ידי הדירקטוריון.

מדיניות הגילוי מבוססת על הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והוראות רשות ניירות ערך שאומצו על ידי המפקח על הבנקים.

על פי מדיניות הגילוי האמורה, לאומי ישאף לתת בדוחותיו כל מידע מהותי הנדרש להבנת תוצאות פעולותיו, אשר יובא באופן ברור ומפורט.

המידע הניתן בדוח הדירקטוריון ערוך על פי הוראות הדיווח לציבור, ובפרט על פי "הוראת שעה בדבר תיאור עסקי תאגיד בנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון". על פי ההוראה יש לכלול בדוח הדירקטוריון מידע בדבר עסקי הבנק, מגזרי הפעילות בהם הוא פועל, הסביבה הכללית בה הוא פועל והשפעתה על הבנק, מבנה השליטה בבנק ומבנהו הארגוני, הליכים משפטיים, הסכמים מהותיים, ומידע מפורט בנושאים נוספים.

לגבי מידע שניתן לתת לגביו כימות כספי, ניתנים נתונים כמותיים, ולגבי מידע אחר, ניתן מידע איכותי.

העקרון הכללי אשר לפיו ניתן מידע בדוח הוא עקרון המהותיות. עסקי הבנק ופעילויותיו נבחנים על פי היקפם ומהותם, ובתום הבחינה ניתן גילוי לגבי נושאים בעלי היקף כספי מהותי ביחס לרווח השנתי של הבנק, לסך נכסיו או להונו העצמי. כמו כן ניתן גילוי לנושאים בעלי היבטים ציבוריים או בעלי רגישות מיוחדת, כגון נושאים הקשורים למבנה הבנק, לניהולו, לחקיקה שיש לה השפעה על הבנק ועוד.

לצורך קיום מדיניות זו מובא כל נושא מהותי לדיון בפני ועדת הגילוי, (ראה לעיל בפרק הליך אישור הדוחות הכספיים), אשר היא זו שמחליטה בכל מקרה של ספק האם לתת את הגילוי הנדרש. פרוטוקול של ועדת הגילוי מועבר לעיון חברי הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של הדירקטוריון.

כמו כן ראה להלן בעמוד 131 "בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי".

ג. תאור עסקי הקבוצה לפי מגזרים ותחומי פעילות

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למס

הרווח הנקי של קבוצת לאומי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 1,859 מיליון ש"ח לעומת 1,470 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 26.5%.

הרווח הנקי של קבוצת לאומי לרביע השלישי של שנת 2010 הסתכם בסך 603 מיליון ש"ח לעומת 534 מיליון ש"ח ברביע המקביל אשתקד, עלייה של 12.9%.

הגידול ברווח הנקי של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 לעומת התקופה המקבילה אשתקד מוסבר בעיקר על ידי הגורמים כלהלן*:

1. קיטון בהפרשות לחובות מסופקים בסך 764 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
2. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות בסך 259 מיליון ש"ח, נטו.
3. גידול ברווח מפעולות בלתי רגילות בסך 158 מיליון ש"ח, נטו.
4. גידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך 81 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.

מאידך הגורמים דלהלן קיזזו חלקית את העלייה הנ"ל:

1. ההכנסות התפעוליות והאחרות קטנו בסך 287 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
  2. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות (כולל שכר) בסך 665 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
- כאמור לעיל הסתכם הרווח הנקי ברביע השלישי של השנה בסך של 603 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 534 מיליון ש"ח ברביע המקביל אשתקד, עלייה של 69 מיליון ש"ח, גידול של 12.9%. להלן הגורמים העיקריים לעלייה ברווחיות*:

1. קיטון בהפרשות לחובות מסופקים בסך 397 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
2. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות בסך 27 מיליון ש"ח, נטו.
3. ירידה בשיעור המס האפקטיבי ב-6.8 נקודות האחוז, כמוסבר בעמוד 35 בסעיף הפרשה למס. מאידך הגורמים דלהלן קיזזו חלקית את העלייה הנ"ל:

1. ההכנסות התפעוליות והאחרות קטנו בסך 309 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
2. קיטון ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך 77 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
3. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות (כולל שכר) בסך 52 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.

* לפני זכויות מיעוט בחברות מאוחדות.

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-5,292 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,211 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 81 מיליון ש"ח, עלייה בשיעור של 1.6%.

ברביע השלישי של השנה הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך 1,846 מיליון ש"ח לעומת 1,923 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 4.0%.

דוח הדירקטוריון

השינויים ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע בעיקר מ-:

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	
	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010
% השינוי	(במיליוני ש"ח)	
פעילות שוטפת	5,020	4,764
השפעה נטו בגין חובות שאינם נושאים הכנסה הפרשי שער בגין מימון מניות שנזקפו בהכנסות תפעוליות	60	249
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו	(61)	10
הכנסות (עלות) מימון בק"ע חיסוי השקעות בחו"ל * הכנסות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	295	174
השפעת המדד הידוע	221	210
סך הכל	51	29
	5,211	5,292
	1.6	

* הכנסות/עלות חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי השער על ההשקעות בחו"ל לעומת הפרשי שער על מקורות המימון, הפיצוי לעלות זו מגיע בסעיף המס. ראה גם ההשפעה בסעיף המס.

כפי שעולה מהלוח לעיל הרווח המימוני בפעילות השוטפת ירד ב-5.1%. הירידה בפער הריבית בפעילות השוטפת (בניכוי חריגים) פוצתה חלקית מגידול בהיקפי הפעילות. עיקר ההשפעה הינה במגזר המט"ח המהווה כ-46% מהיקף הפעולות ופער הריבית בו ירד ב-0.44 נקודות האחוז.

להלן התפתחות הרווח המימוני לפי מגזרי פעילות עיקריים:

המגזר	לתשעת החודשים הראשונים של 2009		לתשעת החודשים הראשונים של 2010	
	הראשונים של 2009		הראשונים של 2010	
% השינוי	(במיליוני ש"ח)			
משקי בית	1,568	1,629	3.8	
עסקים קטנים	628	667	6.2	
בנקאות עסקית	1,430	1,511	5.7	
בנקאות מסחרית	1,069	1,102	3.1	
בנקאות פרטית	341	310	(9.1)	
ניהול פיננסי - שוקי הון	181	73	(59.4)	
אחר	(6)	-	-	
סך הכל	5,211	5,292	1.6	

פער הריבית הכולל (ללא עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים) בתשעת החודשים הראשונים של 2010 הוא 2.36% לעומת 2.19% בתקופה המקבילה ב-2009. פער הריבית הכולל עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים הוא 1.12% לעומת 1.08% בתקופה המקבילה ב-2009, ו-1.10% בכל שנת 2009. לאופן הרישום החשבונאי בגין פעילות בנגזרים הייתה השפעה מהותית על פער הריבית בשתי התקופות ובעיקר ב-2009.

פער הריבית במגזר השקלי הלא צמוד בתקופת הדוח היה 1.83% בדומה לאשתקד והיקף הפעילות גדל בכ-18% כתוצאה מכך ההכנסה במגזר גדלה בכ-495 מיליון ש"ח. פער הריבית במגזר המט"ח ירד ב-0.44% ל-0.53% וסך כל ההכנסה קטנה בכ-494 מיליון ש"ח. במגזר המדדי פער הריבית לתקופה הינו 0.24% שלילי לעומת 0.49% שלילי בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

פער הריבית הנמוך בתשעת החודשים הראשונים של 2010 הושפע בעיקר מהסיבות כלהלן:

- א. רמת הריבית הנמוכה של בנק ישראל וכן הריביות הנמוכות בעולם גרמו לשחיקה בפער הריבית כתוצאה מיתרות עובר ושב שאינן נושאות ריבית ואשר הריביות שנתקבלו בגינן ירדו משמעותית לעומת העבר.
- ב. רמת הריבית הנמוכה לאורך זמן גרמה לקיטון בפער הריבית בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד בגין פיקדונות לזמן קצוב בסכומים קטנים.
- ג. פער הריבית הכולל הנמוך הושפע גם מהפרשי עיתוי במדידת הרווחיות מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ומהפרשי שער בגין חיסוי ההשקעות בחו"ל וההשקעות במניות.
- ד. גורמי התחרות במערכת תרמו אף הם לירידה בפער הריבית.
- ה. מאידך העלאת מרווחי הסיכון באשראים קיזזה חלקית השפעות אלה.

היחס של הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לבין היתרה הממוצעת של הנכסים המאזניים הכספיים המניבים היה 2.32% (במונחים שנתיים) בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

עמלות מעסקי מימון הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-288 מיליון ש"ח לעומת 256 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.5%. עמלות אלו כוללות בעיקר את ההכנסות מהפעילות החוץ-מאזנית, כמו ערבויות למתן אשראי, ערבויות לרוכשי דירות, ערבויות אחרות וכן עמלות מפעילות סחר חוץ.

הכנסות והוצאות מימון אחרות כוללות בעיקר רווחים/הפסדים ממכירת אגרות חוב והתאמת אגרות חוב למסחר לשווי הוגן או לשווי שוק, הכנסות מעמלות פירעון מוקדם על אשראים, גביית ריבית בגין חובות מסופקים משנים קודמות והפחתות הפרשות לריבית. ההכנסות נטו מפעילויות אלו הסתכמו ב-893 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של 2010, לעומת סך של 921 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.0%.

להלן עיקרי השינויים בהכנסות והוצאות מימון אחרות:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום			
	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
	(במיליוני ש"ח)		
השינוי	ב-%		
רווח ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה	462	183	(60.4)
הפסדים ממכירה וירידת ערך של אג"ח זמין למכירה	(167)	(9)	+
רווח ממכירת והתאמה לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר	221	210	(5.0)
גביית ריבית בגין חובות מסופקים	274	386	40.9
עמלות פרעון מוקדם על אשראים	85	107	25.9
אחר	46	16	(65.2)
סך הכל	921	893	(3.0)

ההפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-372 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, ירידה של 764 מיליון ש"ח, 67.3%.

דוח הדירקטוריון

ברביע השלישי של 2010 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים בסך 46 מיליון ש"ח בהשוואה ל-443 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 397 מיליון ש"ח, 89.6%.

על פי הוראת המפקח על הבנקים משנת 1992, מבוצעת הפרשה נוספת לחובות מסופקים נוסף על ההפרשה הספציפית, בגין סיכונים שאינם מזוהים בתיק האשראי והמתבססים על מאפייני הסיכון בתיק האשראי, ובגין חריגה ענפית לאשראי (בפועל קיימת בבנק חריגה ענפית רק באשראי לבינוני ונדל"ן בשיעור של 4.73%). בהתאם להוראה הנ"ל כאשר יחס ההון המזערי הינו מעל 12% הבנק אינו חייב לבצע הפרשה בגין חריגה ענפית, וזאת בהתאם לנוסחה שנקבעה בהוראה הנ"ל. מאחר ויחס ההון המזערי בבנק עומד בהוראה הנ"ל לא ביצע הבנק הפרשה נוספת בסך 268 מיליון ש"ח בגין חריגה ענפית.

ביום 19 באוקטובר 2010 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בקשר להתאמת ההפניות לנוהל בנקאי תקין לפרק 200 במקום לנוהל בנקאי תקין 311 בדבר יחס הון מזערי. במסגרת ההוראה הנ"ל תוקן נוהל בנקאי תקין 315 בדבר הפרשה נוספת בגין חריגה ענפית כך שכאשר יחס ההון המזערי הינו מעל 12% במקום 10%, כמוסבר לעיל. לשינוי זה אין השפעה על הדוחות הכספיים מאחר ולבנק עודף ביחס הלימות ההון כאמור לעיל.

ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים קטנה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ב-94 מיליון ש"ח לעומת קיטון בסך של 44 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וקיטון של 48 מיליון ש"ח בכל שנת 2009.

שיעור ההפרשה הכולל לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של 2010 היה 0.23% מסך כל האשראי לציבור (במונחים שנתיים), לעומת שיעור של 0.74% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 0.74% בכל שנת 2009. שיעור ההפרשה הכולל לחובות מסופקים ביחס לסיכון האשראי הכולל (מאזני וחוף מאזני) היה 0.15%, 0.49% ו-0.49% בהתאמה.

כפי שניתן לראות בלוח שבעמוד 32 להקטנת ההפרשות היתה השפעה גדולה על שיעור ההפרשה הנמוך.

היתרה המצטברת של ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים (לפי מאפייני סיכון שהוגדרו על ידי המפקח על הבנקים) בבנק ובחברות המאוחדות שלו הסתכמה ב-30 בספטמבר 2010 ב-806 מיליון ש"ח (מהווה 0.37% מסך האשראי לציבור), לעומת 900 מיליון ש"ח בסוף שנת 2009.

להלן התפתחות ההפרשות לחובות מסופקים לפי מגזרי פעילות עיקריים:

תשעה חודשים ראשונים של 2010		תשעה חודשים ראשונים של 2009		מגזר
(במיליוני ש"ח)	(באחוזים)*	(במיליוני ש"ח)	(באחוזים)*	
103	0.2	207	0.4	משקי בית
15	0.2	1	-	בנקאות פרטית
86	0.7	150	1.2	עסקים קטנים
215	0.6	256	0.8	בנקאות עיסקית
(36)	(0.1)	511	1.0	בנקאות מסחרית

* אחוז מסך האשראי לסוף תקופה על בסיס שנתי.
לפרטים נוספים ראה עמודים 38 ו-44.

דוח הדירקטוריון

להלן התפלגות ההפרשות הספציפיות לפי ענפי משק עיקריים:

תשעה חודשים ראשונים של 2010		תשעה חודשים ראשונים של 2009		
במיליוני ש"ח	% מסך הכל	במיליוני ש"ח	% מסך הכל	
(18)	(3.9)	184	15.7	תעשייה
206	44.2	296	25.3	בינוי ונדל"ן
218	46.9	114	9.7	מסחר
(60)	(12.9)	95	8.1	תחבורה ואחסנה
(14)	(3.0)	41	3.5	תקשורת ושירותי מחשב
(5)	(1.1)	139	11.9	שירותים פיננסיים
12	2.6	34	2.9	שירותים עסקיים אחרים
(33)	(7.1)	1	0.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
148	31.8	227	19.4	אנשים פרטיים - אחר
12	2.6	40	3.4	אחרים
466	100.0	1,171	100.0	סך הכל *

* כמו כן ב-30 בספטמבר 2009 היתה הפרשה בגין בנקים בסך 9 מיליון ש"ח.

להלן ריכוז ההפרשות לחובות מסופקים:

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2010	2009	
במיליוני ש"ח		
1,472	1,876	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(990)	(686)	הקטנת הפרשה ספציפית
(16)	(10)	גביית חובות שנמחקו בעבר
466	1,180	תוספת נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(94)	(44)	תוספת נטו (הקטנה), שנזקפה לדוח הרווח וההפסד בגין הפרשה נוספת וכללית
372	1,136	סך כל ההפרשה לחובות מסופקים

המפקח על הבנקים הודיע ב-18 בפברואר 2010 שתחולת אימוץ תקני חשבונאות FAS 114 ו-118 בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, תחל מיום 1 בינואר 2011.

לפרטים נוספים ראה באור 1 לדוח הכספי.

דוח הדירקטוריון

להלן התפלגות הפרשות העיקריות לחובות מסופקים בקבוצה (הבנק וחברות מאוחדות) שנזקפו לדוח הרווח וההפסד:

תשעת החודשים הראשונים של		
2010	2009	
במיליוני ש"ח		
202	985	הבנק
17	18	בנק ערבי ישראלי
(36)	-	בנק לאומי למשכנתאות
22	21	לאומי קארד
91	34	בל"ל - ארה"ב
25	70	בל"ל בריטניה
40	7	לאומי רומניה
14	3	לאומי ליסינג והשקעות
(3)	(2)	אחרים
372	1,136	סך הכל

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת לאומי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-4,920 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,075 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 20.7%.

ברביע השלישי של השנה הסתכם הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים בסך 1,800 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,480 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 21.6%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-3,021 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,308 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, קיטון של 8.7%.

ברביע השלישי של השנה הסתכמו ההכנסות התפעוליות והאחרות בסך 983 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,292 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 23.9%.

להלן עיקרי השינויים בהכנסות התפעוליות והאחרות:

לתשעת החודשים הראשונים שהסתימו ביום			
30 בספטמבר 2010		30 בספטמבר 2009	
(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח)	
עמלות תפעוליות (1)	2,733	2,586	147
רווחים מהשקעות במניות (2)	188	471	(283)
הכנסות אחרות (3)	100	251	(151)
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות	3,021	3,308	(287)

להלן פרטים נוספים עיקריים לכל אחד מהסעיפים הנ"ל:

1. עמלות תפעוליות (גידול של 147 מיליון ש"ח)
  - א. גידול בהכנסות מטיפול באשראי ובעריכת חוזים בסך 55 מיליון ש"ח (29.6%)
  - ב. גידול בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים בסך 43 מיליון ש"ח (33.3%).
  - ג. גידול בהכנסות מכרטיסי אשראי בסך 34 מיליון ש"ח (5.9%).

דוח הדירקטוריון

- ד. גידול בהכנסות מפעילות בניירות ערך 20 מיליון ש"ח (3.2%).
- ה. גידול בהכנסות מפעילות סחר חוץ בסך 10 מיליון ש"ח (11.8%).
- ו. קיטון בהכנסות מניהול חשבון בסך 23 מיליון ש"ח (3.6%).

2. רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות (ירידה של 283 מיליון ש"ח)

- א. רווחים נטו ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה בסך 32 מיליון ש"ח לעומת רווחים והפרכי שער נטו בסך 390 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ב. רווחים ממימוש ומהתאמה לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר בסך "0" מיליון ש"ח לעומת 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ג. דיבידנדים ממניות זמינות ולמסחר בסך 156 מיליון ש"ח לעומת 75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3. הכנסות אחרות (ירידה של 151 מיליון ש"ח).

עיקר הירידה נובעת מרישום רווחי קופת הגמל לפיצויים בסך 33 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של 2010 לעומת סך של 187 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

משקל ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (קרי, רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) היה בשיעור של 36.3% לעומת 38.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו-39.4% בכל שנת 2009.

ההכנסות התפעוליות והאחרות מכסות 53.7% מההוצאות התפעוליות והאחרות לעומת כסוי של 66.7% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 65.8% בכל שנת 2009.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של קבוצת לאומי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-5,627 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,962 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, עלייה של 13.4%.

ברביע השלישי של השנה הסתכמו ההוצאות התפעוליות והאחרות ב-1,810 מיליון ש"ח לעומת 1,758 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 3.0%.

הוצאות השכר עלו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 570 מיליון ש"ח, ובשיעור של 19.9% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לעליית השכר:

בתשעת החודשים הראשונים של 2010 היתה רווחיות קופות הפיצויים והתגמולים המשמשות יעודות לכיסוי ההתחייבויות הפנסיוניות של העובדים, נמוכות ביחס לרווחיות ב-2009 ואיפשר ב-2009 להקטין את עלויות השכר בגין ההתחייבויות לפנסיה בסכומים גדולים יותר באופן משמעותי במיוחד על רקע ביצועי הקופות ב-2008.

בתקופת הדוח ההפרשות למענקים היו גבוהות יותר מההפרשות בתקופה המקבילה אשתקד.

בשנת 2009 הסכימו העובדים לויתור על חלק מתוספת הקידום לשנה זו בלבד בשיעור של 2.5% מהשכר ולקיצוץ של 20% מהתקציבים המיועדים לרווחת העובדים, דבר שהקטין את עלויות השכר רק ב-2009.

ב-2010 נרשמו הוצאות חד פעמיות הקשורות למענקי יובל לעובדים ובהתאמות אקטואריות חד פעמיות שונות לפנסיה.

דוח הדירקטוריון

ההוצאות התפעוליות והאחרות (אחזקת בנינים וציוד, פחת ואחרות) עלו בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 95 מיליון ש"ח, עלייה בשיעור של 4.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בהוצאות שיווק ופרסום, שירותים מקצועיים, פחת ואחזקת מבנים.

ההוצאות התפעוליות מהוות 67.7% מסך כל ההכנסות לעומת 58.2% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 59.9% בכל שנת 2009.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהוות 2.28% מסך כל המאזן, לעומת 2.05% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת 2.16% בכל שנת 2009.

הרווח מפעולות רגילות לפני מס של קבוצת לאומי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-2,314 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,421 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009, ירידה של 4.4% לגורמים לירידה ברווח מפעולות רגילות לפני מס, ראה בעמוד 28.

ברביע השלישי של השנה הסתכם הרווח מפעולות רגילות לפני מס בסך 973 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,014 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 4.0%.

הפרשה למס על הרווח מפעולות רגילות של קבוצת לאומי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-871 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-950 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפרשה בתקופה הנ"ל היה כ-37.6% מהרווח לפני מס לעומת 39.2% בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-1.6 נקודות האחוז.

שיעור הפרשה ברביע השלישי של השנה היה 42.4% לעומת 49.2% בתקופה המקבילה אשתקד, הנמוך ב-6.8 נקודות האחוז.

הירידה בשיעור הפרשה למס ברביע השלישי לעומת התקופה המקבילה אשתקד נובעת בעיקר מירידה בהוצאות מיסים בגין שנים קודמות ומירידה בשיעורי המס.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 1,443 מיליון ש"ח לעומת 1,471 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 1.9%.

ברביע השלישי של השנה הסתכם הרווח מפעולות רגילות לאחר מס בסך 560 מיליון ש"ח, לעומת 515 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 8.7%.

חלק הקבוצה ברווח מפעולות רגילות לאחר מס של חברות כלולות היה 259 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בהשוואה ל-0 בתקופה המקבילה ב-2009. לפרטים ראה להלן בעמוד 86.

חלקם של בעלי המניות החיצוניים ברווחי הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ברווח של 29 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי מפעולות רגילות של הקבוצה הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך -1,673 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 1,442 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 16.0%.

הרווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך של 186 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 28 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע ברובו ממכירת אחזקות הבנק בפז חברת נפט בע"מ, פרטים נוספים ראה להלן בעמוד 87.

דוח הדירקטוריון

הרווח הנקי לתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם בסך של 1,859 מיליון ש"ח לעומת רווח של 1,470 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד גידול של 26.5%. הרווח הנקי לרביע השלישי הסתכם בסך 603 מיליון ש"ח לעומת 534 מיליון ש"ח, גידול של 12.9%.

התשוואה להון עצמי - ממוצע לתקופה (ללא זכויות המיעוט) ובמונחים שנתיים של:

בתשעת החודשים הראשונים של השנה שהסתיימו ביום		
30 בספטמבר 2010	30 בספטמבר 2009	
%	%	
11.0	10.3	הרווח הנקי
9.9	10.1	הרווח הנקי מפעולות רגילות

התשוואה להון עצמי - ממוצע לתקופה (ללא זכויות המיעוט) במונחים שנתיים:

2010		2009			
רביע שלישי	רביע שני	רביע ראשון	רביע רביעי	רביע שלישי	
%					
10.7	12.1	11.2	10.6	11.0	הרווח הנקי
10.7	8.7	11.2	10.6	11.0	הרווח הנקי מפעולות רגילות
					11.1
					9.7
					9.6

הרווח הנקי הבסיסי מפעולות רגילות למניה הגיע בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ל-1.14 ש"ח בהשוואה ל-0.98 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009.

הרווח הנקי הבסיסי למניה הגיע בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ל-1.26 ש"ח בהשוואה ל-1.00 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009.

דוח הדירקטוריון

התפתחויות הרווח בשבעת הרבעונים האחרונים

א. להלן תמצית דוח רווח והפסד מפעולות רגילות לאחר מסים בשבעת הרבעונים האחרונים:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
רווח מפעולות מימון	1,362	1,926	1,923	1,812	1,807	1,639	1,846	
הפרשה לחובות מסופקים	(354)	(339)	(443)	(381)	(130)	(196)	(46)	
הכנסות תפעוליות ואחרות	1,003	1,013	1,292	1,255	999	1,039	983	
הוצאות תפעוליות ואחרות	(1,564)	(1,640)	(1,758)	(1,975)	(1,833)	(1,984)	(1,810)	
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	447	960	1,014	711	843	498	973	
הפרשה למס	(42)	(409)	(499)	(241)	(333)	(125)	(413)	
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	405	551	515	470	510	373	560	
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	34	(64)	30	81	85	117	57	
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות	(11)	(7)	(11)	(7)	(3)	(12)	(14)	
רווח נקי מפעולות רגילות	428	480	534	544	592	478	603	

ב. להלן התפתחות הסעיפים העיקריים ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
פעילות שוטפת	1,682	1,745	1,593	1,707	1,648	1,483	1,633	
הפרשה נטו בגין חובות שאינם נושאים הכנסה	38	26	(4)	52	88	127	34	
הפרשי שער בגין מניות שנוקפו בהכנסות תפעוליות או בקרן הון	(109)	31	17	(1)	(5)	(4)	19	
רווחים (הפסדים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	143	32	120	(1)	65	31	78	
רווחים שמומשו וטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר	113	48	60	11	70	111	29	
עלות מימון בק"ע חיסוי השקעות בחו"ל	(144)	50	87	(8)	40	(33)	51	
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים	(328)	(59)	19	49	(84)	(96)	(22)	
השפעת המדד הידוע	(33)	53	31	3	(15)	20	24	
סך הכל	1,362	1,926	1,923	1,812	1,807	1,639	1,846	

דוח הדירקטוריון

ג. להלן התפתחות רבעונית של הפרשות לחובות מסופקים:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
הפרשה ספציפית	323	396	461	385	159	244	63	
הפרשה נוספת	31	(57)	(18)	(4)	(29)	(48)	(17)	
סך הכל	354	339	443	381	130	196	46	
שיעור ההפרשה מסך הכל האשראי לציבור (על בסיס שנתי)	0.67%	0.66%	0.87%	0.74%	0.25%	0.37%	0.09%	

ד. להלן התפתחות רבעונית בהכנסות התפעוליות והאחרות:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
עמלות תפעוליות	831	840	915	925	904	917	912	
רווחים מהשקעות במניות	95	90	286	236	74	100	14	
הכנסות אחרות	77	83	91	94	21	22	57	
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות	1,003	1,013	1,292	1,255	999	1,039	983	

ה. להלן התפתחות רבעונית בהוצאות שכר:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
הוצאות שכר ללא מיוחדות	1,003	948	961	1,103	1,103	1,087	1,075	
הוצאות שכר מיוחדות	(120)	(19)	91	85	33	152	(16)	
מזה:								
רישום ההטבה בגין מכירת מניות לעובדים	-	-	15	26	-	(22)	-	
הפרשה לפיצויים ופנסיה	(120)	(20)	76	55	(4)	126	(16)	
שינויים אקטואריים בגין יובל שונות	-	-	-	4	-	-	-	
	-	1	-	-	37	48	-	
סך הכל הוצאות שכר	883	929	1,052	1,188	1,136	1,239	1,059	

ו. להלן התפתחות רבעונית של הוצאות תפעוליות ואחרות בניינים וציוד:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	(במיליוני ש"ח)							
פחת	148	155	152	157	156	157	160	
הוצאות אחזקה בניינים וציוד	216	225	214	247	224	234	241	
הוצאות אחרות	317	331	340	383	317	354	350	
סך כל הוצאות תפעוליות ואחרות *	681	711	706	787	697	745	751	

* ללא שכר.

דוח הדירקטוריון

המבנה והתפתחות של הנכסים וההתחייבויות⁽¹⁾

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2010 ב-330.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-321.8 מיליארד ש"ח בסוף 2009, עלייה של 2.8%, ובהשוואה ל-30 בספטמבר 2009, עלייה של 2.2%.

ערך הנכסים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ במאזן הינו כ-89 מיליארד ש"ח, כ-27.0% מסך הנכסים. בתשעת החודשים הראשונים של השנה יוסף השקל ביחס לדולר ב-2.91%, וביחס לאירו יוסף בשיעור של 8.35%. השינוי בשער החליפין בתשעת החודשים הראשונים של השנה גרם לירידה בשיעור של 1.2% בסך כל המאזן.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת, מסתכמים בכ-844 מיליארד ש"ח, לעומת 782 מיליארד ש"ח בסוף 2009, (כ-230 מיליארדי דולר ו-213 מיליארד דולר בהתאמה) כמפורט בהמשך.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי				
מספטמבר 2009	מדצמבר 2009	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
	(%)		(במיליוני ש"ח)	
2.2	2.8	321,775	330,659	סך כל המאזן
(1.4)	(1.8)	250,418	245,820	פיקדונות הציבור
				אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
12.8	13.8	25,261	28,744	פיקדונות מבנקים
25.8	79.3	3,785	6,788	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(8.1)	(6.0)	42,933	40,360	ניירות ערך
(6.9)	(5.4)	57,505	54,373	אשראי לציבור
6.5	6.1	204,669	217,218	בניינים וציוד
1.6	1.3	3,553	3,600	

פיקדונות הציבור הסתכמו ב-30 בספטמבר 2010 ב-245.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-250.4 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009 ירידה של 1.8%, ובהשוואה ל-30 בספטמבר 2009, ירידה של 1.4%.

ייסוף השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ בתשעת החודשים הראשונים של השנה תרמו בסך הכל לירידה בשיעור של 1.7%, בסך כל פיקדונות הציבור.

להלן התפתחות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

מגזר	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009	% השינוי
	(במיליוני ש"ח)		
משקי בית	118,862	118,930	(0.1)
עסקים קטנים	14,945	15,057	(0.7)
בנקאות עסקית	23,504	25,324	(7.2)
בנקאות מסחרית	35,574	33,533	6.1
בנקאות פרטית	37,718	41,158	(8.4)
ניהול פיננסי שוקי הון ואחר	15,217	16,416	(7.3)
סך הכל	245,820	250,418	(1.8)

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ב-30 בספטמבר 2010 ב-28.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-25.3 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009 עלייה של 13.8% ובהשוואה ל-30 בספטמבר 2009 עלייה של 12.8%.

⁽¹⁾ השינויים באחוזים חושבו על פי היתרות במיליוני ש"ח.

דוח הדירקטוריון

פעילות חוץ מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים ⁽¹⁾ (החוץ מאזנים) של הלקוחות המנוהלים בקבוצת לאומי:

	30 בספטמבר 2010		31 בדצמבר 2009 השינוי	
	(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח) %	
תיקי ניירות ערך	451,296	401,676	49,620	12.4
מזה: בניהול קרנות נאמנות ⁽²⁾ ⁽³⁾	55,287	47,666	7,621	16.0
קופות גמל ופנסיה ⁽²⁾ ⁽³⁾	42,722	40,785	1,937	4.7
קרנות השתלמות ⁽²⁾ ⁽³⁾	19,817	17,771	2,046	11.5
סך הכל	513,835	460,232	53,603	11.6

(1) לרבות עליית שווי השוק של ניירות ערך ושווי ניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמרת.

(2) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.

(3) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

האשראי לציבור הסתכם ב-30 בספטמבר 2010 ב-217.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-204.7 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2009, עלייה של 6.1% ובהשוואה ל-30 בספטמבר 2009, עלייה של 6.5%.

ייסוף השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ בתשעת החודשים הראשונים של השנה תרמו בסך הכל לירידה בשיעור של 0.8% בסך האשראי לציבור.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה באגרות חוב של חברות המסתכמות ב-30 בספטמבר 2010 ב-11,778 מיליון ש"ח בהשוואה ל-12,091 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009, ירידה של 2.6%.

להלן ההתפתחות סיכון האשראי הכולל (1) לציבור לפי ענפי משק עיקריים:

	30 בספטמבר 2010		31 בדצמבר 2009	
	סיכון אשראי		סיכון אשראי	
	כולל לציבור		כולל לציבור	
	(במיליוני ש"ח) %		(במיליוני ש"ח) %	
ענפי משק				
חקלאות	2,099	0.6	2,282	0.7
תעשייה	47,528	14.1	44,658	14.2
בינוי ונדל"ן ⁽²⁾	66,935	19.9	63,742	20.2
חשמל ומים	2,208	0.7	1,939	0.6
מסחר	29,663	8.8	27,953	8.9
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	4,861	1.4	4,787	1.5
תחבורה ואחסנה	5,406	1.6	5,724	1.8
תקשורת ושרותי מחשב	7,622	2.3	6,557	2.1
שרותים פיננסיים ⁽³⁾	45,546	13.6	42,903 ⁽⁴⁾	13.6
שרותים עיסקיים אחרים	9,082	2.7	8,253	2.6
שרותים ציבוריים וקהילתיים	8,684	2.6	8,514	2.7
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	53,402	15.9	47,251	15.0
אנשים פרטיים – אחר	52,932	15.8	50,867	16.1
סך הכל	335,968	100.0	315,430	100.0

(1) לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

(2) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה בסך 709 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 1,431 מיליון ש"ח לעומת 458 מיליון ש"ח ו-619 מיליון ש"ח בהתאמה ל-31 בדצמבר 2009.

(3) כולל חברות אם ובנות של בנקים בסך 4,075 מיליון ש"ח.

(4) הוצג מחדש - אגרות חוב של חברות החזקה בנקאיות בחו"ל הוצגו בעבר כאגרות חוב של בנקים.

דוח הדירקטוריון

להלן התפתחות רבעונית של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות עיקריים:

		2009			2010			
	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	רביע רביעי	רביע ראשון	רביע שני	רביע שלישי	
	במיליוני ש"ח							
משקי בית *	62,242	63,252	65,401	66,889	68,248	71,156	73,160	
עסקים קטנים	17,711	17,099	17,283	17,653	17,590	17,882	17,554	
בנקאות מסחרית	47,086	44,466	43,747	43,516	44,210	44,921	45,192	
בנקאות עסקית	77,873	74,680	70,016	69,089	70,415	70,845	72,275	
בנקאות פרטית	6,477	6,513	6,286	6,439	6,150	6,666	8,120	
ניהול פיננסי, שוקי הון ואחר	1,489	1,204	1,238	1,083	1,000	983	917	
סך הכל	212,878	207,214	203,971	204,669	207,613	212,453	217,218	

* האשראי למשקי בית כולל גם הלוואות לדירור (משכנתאות).

שעבוד לטובת בנק ישראל

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידיים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, ושמשיך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל. השעבוד הינו בסכום השווה לגובה הסכומים המובטחים באיגרת החוב, כפי שיהיו מעת לעת, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח.

שעבוד זה בא להבטיח כספים שידרשו לפעילות הבנק לצורך פעילותו במסלוקת CLS.

להלן נתונים נוספים על האשראי הכולל

להלן התפלגות סך כל האשראי לציבור* וסיכון אשראי חוץ-מאזני לפי גודל האשראי ללווה בודד:

30 בספטמבר 2010				תקרת האשראי באלפי ש"ח	
שיעור מסך הכל	שיעור מסך הכל	שיעור ממספר	סך הכל הלווים	מ	-
אשראי חוץ מאזני	האשראי המאזני	(%)		עד	
17.7	6.2	84.6		80	0
11.7	19.0	13.2		600	80
3.2	8.4	1.3		1,200	600
1.8	4.0	0.4		2,000	1,200
5.4	8.9	0.3		8,000	2,000
4.8	7.8	0.1		20,000	8,000
5.6	7.6	0.05		40,000	20,000
19.6	17.4	0.04		200,000	40,000
18.4	12.1	** 0.01		800,000	200,000
11.8	8.6	*** 0.00			מעל 800,000
100	100	100			סך הכל

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
שיעור מסך הכל אשראי חוץ מאזני		שיעור מסך הכל האשראי המאזני		שיעור ממספר סך הכל הלווים	תקרת האשראי באלפי ש"ח
				(%)	עד
18.4	6.3	84.9	80	0	
13.0	19.6	13.2	600	80	
3.2	7.7	1.1	1,200	600	
1.7	3.6	0.3	2,000	1,200	
5.8	9.1	0.3	8,000	2,000	
5.9	8.0	0.1	20,000	8,000	
6.3	7.9	0.05	40,000	20,000	
19.2	17.2	0.04	200,000	40,000	
16.3	13.5	**0.01	800,000	200,000	
10.2	7.1	***0.00	מעל 800,000		
100.0	100.0	100.0		סך הכל	

* לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
 ** ב-30 בספטמבר 2010 - 126 לווים וב-31 בדצמבר 2009 - 118 לווים.
 *** ב-30 בספטמבר 2010 - 25 לווים וב-31 בדצמבר 2009 - 20 לווים.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני (א) שהיקפם ללווה בודד עולה על 800 מיליון ש"ח בחתך מפורט יותר של תחומי האשראי ובחתך של ענפי משק:

1. סיכון אשראי לפי גודל אשראי של לווה:

30 בספטמבר 2010						
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לווים		תקרת האשראי במיליוני ש"ח
מזה	מזה	מזה	מזה	מזה	מזה	
צדדים	סך	צדדים	סך	צדדים	סך	
קשורים	הכל	קשורים	הכל	קשורים	הכל	
(במיליוני ש"ח)						עד
-	5,683	-	10,107	-	17	1,200
-	1,056	-	1,791	-	2	1,600
839	2,322	858	2,795	1	3	2,000
-	1,981	-	57	-	1	2,400
-	983	-	4,248	-	2	2,770
839	12,025	858	18,998	1	25	סך הכל

כל הצדדים הקשורים הם תאגידיים שהבנק מחזיק בהם עד 20% ואינם בעלי שליטה בבנק. אין בין האשראים המפורטים בטבלה הנ"ל חובות שבגינם בוצעו הפרשות לחובות מסופקים.

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009							
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים		תקרת האשראי במיליוני ש"ח	
מזה	סך	מזה	סך	מזה	סך	מ	עד
צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל	צדדים קשורים	הכל		
							(במיליוני ש"ח)
109	2,551	918	9,635	1	13	1,200	800
-	3,251	-	2,517	-	4	1,600	1,200
520	520	1,349	1,349	1	1	2,000	1,600
-	3,337	-	1,293	-	2	2,400	2,000
629	9,659	2,267	14,794	2	20		סך הכל

2. סיכון אשראי לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2010				
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
				במיליוני ש"ח
7,045	7,193		9	תעשייה
1,249	3,392		5	בינוי ונדל"ן
52	1,696		2	שירותים ציבוריים וקהילתיים
422	2,744		3	תקשורת ושירותי מחשב
2,804	3,525		5	שירותים פיננסיים
453	448		1	חשמל ומים
12,025	18,998		25	סך הכל

31 בדצמבר 2009				
סיכון אשראי חוץ מאזני		אשראי מאזני		מספר לוויים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
				במיליוני ש"ח
6,066	5,338		8	תעשייה
1,757	4,462		7	בינוי ונדל"ן
5	895		1	שירותים ציבוריים וקהילתיים
211	1,288		1	תקשורת ושירותי מחשב
1,620	2,811		3	שירותים פיננסיים
9,659	14,794		20	סך הכל

חביונות שש קבוצות הלוויים הגדולים מהוות ב-30 בספטמבר 2010 8.8% מסך כל סיכון האשראי, ו-72.2% מההון המחושב למגבלת שש קבוצות הלוויים הגדולות.

דוח הדירקטוריון

חובות בעייתיים - להלן התפתחות האשראים הבעייתיים ⁽¹⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾ לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים:

31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
			(במיליוני ש"ח)
חובות בעייתיים (1)			
1,846	2,053	1,522	שאינם נושאים הכנסה
679	565	785	שאורגנו מחדש (2)
410	464	593	מיועדים לארגון מחדש (3)
584	589	504	בפיגור זמני
12,349	13,464	10,905	בהשגחה מיוחדת *
15,868	17,135	14,309	סך הכל אשראי מאזני ללוויים בעייתיים (1)
3,065	3,172	2,778	סיכון אשראי חוץ מאזני ללוויים בעייתיים (1) (5)
683	588	525	אגרות חוב של לווים בעייתיים (ציבור)
190	197	-	סיכון אשראי כולל של בנקים (אג"ח + פיקדונות בבנקים)
252	337	56	נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
20,058	21,429	17,668	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים (1)
87	84	79	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
6,313	6,603	6,341	*מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית (4)
389	454	363	*מזה: אשראי לדיוור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור

בתשעת החודשים הראשונים של השנה קטנו החובות שאינם נושאים הכנסה בשיעור של 17.6%, החובות בהשגחה מיוחדת קטנו בשיעור של 11.7% וסך כל החובות הבעייתיים ירדו בשיעור של 11.9%.

- (1) לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על יד בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות
- (3) אשראי ללוויים אשר לגבינו קיימת החלטה של הנהלת התאגיד הבנקאי על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) למעט אשראי לדיוור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.
- (6) אשראי ללוויים בעייתיים כמפורט במתכונת הגילוי.

(7) החובות הבעייתיים כוללים סווגי אשראי מיישום הוראת נוהל בנקאי תקין 325 "ניהול מסגרות אשראי בחשבון עובר ושב". בהתאם להוראה הנ"ל ובהתאם להבהרות של המפקח על הבנקים, על הבנק לסווג את החריגה ממסגרת האשראי המאושרת (כאשר החריגה מעל 1,000 ש"ח) במידה והבנק מחייב את הלקוח בריבית חריגה. במצב זה יש לסווג את החריגה כחוב שאינו נושא הכנסה, את האשראי במסגרת ואת יתרת החבות של הלקוח כחוב בהשגחה מיוחדת. כתוצאה סווגו חובות שאינם נושאים הכנסה בסך 61 מיליון ש"ח ובהשגחה מיוחדת בסך 1,392 מיליון ש"ח, בסוף שנת 2009 סווגו בהתאמה 58 מיליון ש"ח, 1,110 מיליון ש"ח.

האשראי לממשלות הסתכם ב-30 בספטמבר 2010 ב-385 מיליון ש"ח לעומת 407 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009, ירידה של 5.4% ובהשוואה ל-30 בספטמבר 2009, ירידה של 10.5%.

דוח הדירקטוריון

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2010 הסתכמו ב-54.4 מיליארד ש"ח, ירידה של 5.4% בהשוואה ל-31 בדצמבר 2009; בעיקר כתוצאה מקיטון בתיק ניירות ערך זרים.

ניירות הערך מסווגים לשלוש קטגוריות: ניירות ערך למסחר, ניירות ערך זמינים למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון העצמי ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" ("הון עצמי") בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו ירידת הערך הינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לחשבון רווח והפסד. אגרות חוב המוחזקות לפדיון מוצגות לפי עלות מופחתת (הערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה שנצברו עליו בנכוי/בתוספת דיסאיינו או אגיו). לסוף ספטמבר 2010 אין בתיק אג"ח המוחזקות לפדיון.

העברת אגרות חוב המוחזקות לפדיון לתיק הזמין למכירה

במהלך הרביעי השלישי של שנת 2010 מכרה חברה מאוחדת אגרות חוב בסך 448 מיליון ש"ח, אשר היו מסווגות בעבר כאגרות חוב לפדיון. לפיכך סווגו שאר אגרות החוב לפדיון של הקבוצה בהיקף של 255 מיליון ש"ח כאגרות חוב זמינות למכירה.

לפרטים של המדיניות החשבונאית והטיפול בק"ע שערך תיק ניירות הערך והבחנות בין ירידות ערך זמנית או אחר מזמנית, ראה בפרק מדיניות החשבונאית הקריטית בעמוד 54 ובבאור 1 לדוח הכספי השנתי לשנת 2009.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד בהתאם להוראות הנ"ל:

30 בספטמבר 2010					
	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן
במיליוני ש"ח					
אגרות חוב					
מוחזקות לפדיון	-	-	-	-	-
זמינות למכירה	41,595	677	(376)	41,896	41,896
למסחר	9,461	* 134	* (34)	9,561	9,561
	51,056	811	(410)	51,457	51,457
מניות וקרנות					
זמינות למכירה	2,106	607	(13)	2,700	2,700
למסחר	576	-	* (360)	216	216
	2,682	607	(373)	2,916	2,916
סך כל ניירות הערך	53,738	1,418	(783)	54,373	54,373

* נזקף לרווח והפסד.

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
		הפסדים שטרם		רווחים שטרם	
הערך	שווי	מומשו מהתאמות	מומשו מהתאמות	עלות	מופחתת
במאזן	הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן		
במיליוני ש"ח					
אגרות חוב					
852	875	-	23	852	מוחזקות לפדיון
44,281	44,281	(615)	454	44,442	זמינות למכירה
9,785	9,785	(51)	128	9,708	למסחר
54,918	54,941	(666)	605	55,002	
מניות וקרנות					
2,490	2,490	(7)	648	1,849	זמינות למכירה
97	97	(349)	-	446	למסחר
2,587	2,587	(356)	648	2,295	
57,505	57,528	(1,022)	1,253	57,297	סך כל ניירות הערך

ליום 30 בספטמבר 2010 כ-82.0% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-18.0% כתיק למסחר. סיווג זה מקנה גמישות בניהולת תיק ניירות הערך. כ-5.4% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

להלן נתונים על פעילות הקבוצה באגרות חוב:

31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010	
במיליוני ש"ח			
22,387	25,115	אגרות חוב שיצאו לפדיון ו/או נמכרו (מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה)	
35,494	21,282	רכישות אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
רווח נטו מהשקעות באגרות חוב:			
1,557	(454)	הכנסות מימון על בסיס צבירה	
294	174	רווח ממכירת ומירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה	
		רווח שמומש ו/או טרם מומש מהתאמה לשווי הוגן של	
232	210	אגרות חוב למסחר	

להלן פירוט הרכב השקעות באגרות חוב לפי סוגי הצמדות:

31 בדצמבר 2009			30 בספטמבר 2010		
חברות	ממשלת	ממשלת	חברות	ממשלת	ממשלת
אחרות	זרות	ישראל	אחרות	זרות	ישראל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי:					
98	-	18,095	378	-	21,515
1,009	-	8,656	956	-	7,176
21,061	4,037	1,962	17,473	1,851	2,108
22,168	4,037	28,713	18,807	1,851	30,799

* מזה אגרות חוב נדחות (Subordinated) 2,119 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 חלה ירידה של כ-3.4 מיליארד ש"ח כ-15.2%, בהשקעות של הקבוצה באגרות חוב של חברות הכולל בנקים, וזאת בעיקר באגרות חוב במט"ח בחו"ל. כ-63.5% מתוך אגרות החוב מושקע באגרות חוב של ממשלות ובעיקר ממשלת ישראל.

להלן שווי ניירות הערך לפי אופן המדידה במיליוני ש"ח:

2009	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
47,737	45,656		ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל *
8,152	6,397	**	ניירות ערך לפי מחירים שנקבעו לפי מודלים חיצוניים **
1,616	2,320		ניירות ערך לפי ציטוט מהצד הנגדי או לפי עלות
57,505	54,373		סך הכל

* כולל שווי הוגן שמחושב על פי מודלים המבוססים על נתוני שוק שוטפים.
 ** כולל ני"ע בסך 479 מיליוני ש"ח ששוערכו על ידי הבנק בהתבסס על שיעורי הנכיון הנקבעים באופן עצמאי ובלתי תלוי בבנק על ידי חברת "שערי ריבית".

לפרטים נוספים ראה בבאור 2 לדוחות הכספיים.

להלן טבלת פירוט ההשקעות באגרות חוב של חברות בלבד (ללא בנקים) שהונפקו בישראל ובחו"ל לפי ענפי משק (תיק זמין למכירה ולמסחר):

30 בספטמבר 2010		
הונפק בישראל	הונפק בחו"ל	
מיליוני ש"ח		
-	36	ענף משק
-	36	חקלאות
164	575	תעשייה
45	117	בינוי ונדל"ן
126	88	חשמל ומים
198	83	מסחר
33	17	תחבורה ואחסנה
130	156	תקשורת ושרותי מחשב
505	9,352	שירותים פיננסיים *
-	59	שירותים עסקיים ואחרים
26	68	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,227	10,551	סך הכל

* כולל חברות אם ובנות של בנקים בסך 4,075 מיליוני ש"ח.

התיק הזמין למכירה

להלן הרכב התיק הזמין למכירה:

30 בספטמבר 2010		31 בדצמבר 2009		שינוי	
במיליוני ש"ח					
בח"ל	בארץ	בח"ל	בארץ	בח"ל	בארץ
19,091	22,805	21,767	22,514	(2,676)	291
569	2,131	541	1,949	28	182
19,660	24,936	22,308	24,463	(2,648)	473

דוח הדירקטוריון

- א. בגין התיק הזמין למכירה נזקפו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 להון עצמי סך של 409 מיליון ש"ח (לפני מס) בשל עליית ערך והפרשי שער בגין אגרות חוב הנקובות במטבע חוץ, לעומת סך של 1,365 מיליון ש"ח (לפני מס) בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר עליית הערך נובעת מאגרות חוב נדחות של בנקים בחו"ל.
- ב. כמו כן נזקפו לרווח והפסד רווחים ממכירת אגרות חוב בקיזוז הפרשות שהוגדרו כירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני של ניירות ערך בסך של 174 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 295 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ג. להלן ריכוז התוצאות הנ"ל בגין התיק הזמין למכירה (כולל הכנסות מימון)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר
2009	2009	2010
במיליוני ש"ח		
		רווחים (הפסדים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה
2,252	1,868	(159)
		שנזקפו לרווח והפסד
285	332	(1,081)
		מזה: הפרשי שער
		התאמות לקרן הון של ניירות ערך זמינים
1,481	1,365	409
		למכירה בהון עצמי

- ד. להלן פירוט היתרות נטו בהון עצמי (התאמות נטו בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפני מס):

תנועה רבעונית		31 בדצמבר	30 בספטמבר	
ברביע השלישי	ברביע השני	2009	2010	
במיליוני ש"ח				
176	(374)	151	641	594
				מניות
(16)	126	91	101	302
				אגרות חוב ממשלת ישראל
(2)	1	1	3	3
				אגרות חוב ממשלות זרות
107	(43)	197	(265)	*(4)
				אגרות חוב אחרות
(16)	(23)	33	(18)	(24)
				מכשירי חוב אחרים
249	(313)	473	462	871
				סך הכל
(64)	64	(145)	(153)	(298)
				המס המתייחס
185	(249)	328	309	573
				סך הכל נטו

* מזה יתרת ירידת הערך המצטברת בגין כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על ידי בנקים זרים כ-160 מיליון ש"ח.

היתרה המצטברת נטו של התאמות ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה לשווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2010 מסתכמת בסכום חיובי של 573 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), סכום זה מייצג רווח/הפסד שטרם מומש לתאריך הדוח.

דוח הדירקטוריון

ה. להלן ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה שנזקפה להון עצמי ליום 30 בספטמבר 2010:

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה*						
עד 6	9-12	מעל 12				
חודשים	חודשים	חודשים	סך הכל			
במיליוני ש"ח						
					שיעור הירידה	
					עד 10%	מניות
-	-	-	-	-	אגרות חוב מגובות	
-	-	-	-	-	נכסים	
27	27	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
196	160	3	1	32	סך הכל	
223	187	3	1	32	מניות	
-	-	-	-	-	10%-20%	
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	-	-	נכסים	
9	9	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
98	98	-	-	-	סך הכל	
107	107	-	-	-	מניות	
12	-	-	-	12	20%-30%	
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	-	-	נכסים	
16	16	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
28	16	-	-	12	סך הכל	
-	-	-	-	-	מניות	
					30%-35%	
					אגרות חוב מגובות	
-	-	-	-	-	נכסים	
-	-	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
-	-	-	-	-	סך הכל	
-	-	-	-	-	מניות	
					35%-40%	
					אגרות חוב מגובות	
1	1	-	-	-	נכסים	
-	-	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
1	1	-	-	-	סך הכל	
1	-	-	-	1	מניות	
					40% מעל	
					אגרות חוב מגובות	
29	29	-	-	-	נכסים	
-	-	-	-	-	אגרות חוב אחרות	
30	29	-	-	1	סך הכל	
13	-	-	-	13	מניות	
					סך הכל	
					אגרות חוב מגובות	
66	66	-	-	-	נכסים	
310	274	3	1	32	אגרות חוב אחרות	
389	340	3	1	45	סך כללי	

בק"ע הטיפול בשיערוך ניירות הערך והבחנות בין ירידת ערך בעלת אופי זמני או אחר מזמני ראה בעמוד 54 בדוח הכספי לשנת 2009.

* משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה משמעו מאז תחילת ירידת ערך כלשהיא של נייר הערך.

דוח הדירקטוריון

התיק למסחר

להלן הרכב התיק למסחר:

שינוי		31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010		
במיליוני ש"ח						
בארץ	בחו"ל	בארץ	בחו"ל	בארץ	בחו"ל	
2,132	(2,356)	5,344	4,441	7,476	2,085	אגרות חוב
123	(4)	4	93	127	89	מניות וקרנות
2,255	(2,360)	5,348	4,534	7,603	2,174	סך הכל

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך של 210 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 221 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ובגין מניות וקרנות נרשמו רווחים שמומשו וטרם מומשו בסך 10 מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה יש כ-21.8 מיליארד ש"ח (כ-6.0 מיליארד דולר) ניירות ערך שהונפקו בחו"ל שכולם (פרט לכ-3.1%) מדורגים Investment Grade, מהם כ-93% בדרוג (A-) ומעלה מזה כ-25% בדרוג AAA. התיק כולל אגרות חוב נדחות של בנקים בחו"ל בשווי הוגן של 2,119 מיליון ש"ח, כ-9.7% מסך כל ההשקעה בניירות ערך שהונפקו בחו"ל. מתוך התיק הני"ל כ-19.7 מיליארד ש"ח (כ-5.4 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה, כ-2.1 מיליארד ש"ח (כ-0.6 מיליארד דולר) מסווג בתיק למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל:

31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010		
תיק זמין	תיק סחיר	תיק זמין	תיק סחיר	
במיליוני ש"ח				הערך במאזן
2,354	2,859	792	2,932	אגרות חוב ממשלתיות
1,862	12,580	433	10,924	אגרות חוב בנקים ומוסדות פיננסיים
101	5,938	64	4,687	אגרות חוב מגובות נכסים
124	390	796	548	אגרות חוב אחרות
93	541	89	569	מניות וקרנות
4,534	22,308	2,174	19,660	סך הכל

להערכת הנהלת הבנק, ירידת הערך בתיק הזמין למכירה הינה ברובה בעלת אופי זמני. כוונת הבנק היתה, מיום ביצוע ההשקעות, להחזיקן עד לפדיון. בכוונתו וביכולתו של הבנק להמשיך ולהחזיק את ההשקעות עד להשבה החזויה של מלוא העלות של הנכסים או עד לפדיון, לכן נזקפת ירידת ערך זו להון עצמי. עליית הערך נטו שנוקפה להון העצמי בגין ניירות הערך שהונפקו בחו"ל מיום רכישתם ועד ל-30 בספטמבר 2010, מסתכמת בסך של 95 מיליון ש"ח (כ-61 מיליון ש"ח לאחר מס). בשנת 2009 קטנה הקרן השלילית בסך 1,121 מיליון ש"ח. עיקר התנועה מתייחסת לעליית הערך של אגרות חוב בנקים בחו"ל שהם מסוג Subordinated כמוסבר בהמשך. במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 המשיכה המגמה ותנועה בקרן בסך 305 מיליון ש"ח הפכה את הקרן נטו לחיובית.

בנוסף לעליית הערך שנוקפה להון עצמי, נזקפה בתשעת החודשים הראשונים של השנה לרווח והפסד ירידת ערך בסך של כ-6 מיליון ש"ח, לעומת ירידת ערך בסך 151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

להלן השווי ההוגן ל-30 בספטמבר 2010 של אגרות החוב של בנקים ומוסדות פיננסיים מחוץ לישראל (לא כולל אגרות חוב מגובי נכסים):

סך הכל	ללא דרוג	BB+ B - עד	BBB+ BBB- עד	A-	A	A+	AAA AA- עד	
במיליוני ש"ח								
1,521	-	-	-	-	288	-	1,233	הממלכה המאוחדת (בריטניה)
126	-	-	-	-	-	126	-	אוסטריה (1)
143	-	-	-	-	-	5	138	איטליה (1)
151	-	-	-	18	-	-	133	אירלנד (1) (5)
424	-	-	-	-	-	381	43	בלגיה (1)
661	4	-	-	5	-	-	652	גרמניה (1)
936	-	-	17	176	-	157	586	הולנד (1)
84	-	-	-	-	49	-	35	לוקסמבורג (1)
432	-	-	-	15	-	35	382	ספרד (1) (5)
15	-	-	-	15	-	-	-	פורטוגל (1) (5)
57	-	-	-	-	-	29	28	פינלנד (1)
513	-	-	-	-	-	38	475	צרפת (1)
207	-	-	-	-	-	-	207	שוויץ
731	-	-	-	-	-	-	731	אוסטריה
103	-	-	-	-	-	85	18	שוודיה
139	-	-	-	-	-	-	139	ניו זילנד
86	-	-	-	-	20	-	66	נורווגיה
54	-	-	-	-	-	-	54	קנדה
255	114	-	-	-	-	11	130	אחר (2)
ארצות הברית - לפי רמת בנק								
918	-	-	-	817	-	101	-	CITIGROUP INC NY
388	-	-	-	-	-	-	388	CHASE MANHATTAN BANK, N.A.
440	-	-	-	-	440	-	-	MERRILL LYNCH INTERNATIONAL BA
583	-	-	-	-	-	-	583	BANK OF AMERICA
364	-	-	-	-	17	277	70	GOLDMAN, SACHS AND CO.
939	-	-	-	-	-	-	939	WELLS FARGO BANK N.A.
318	-	-	-	-	246	72	-	MORGAN STANLEY
768	88	-	-	25	143	99	413	ארצות הברית - אחר (3)
11,356	206	-	17	1,071	1,203	1,416	7,443	סכום כולל (4)

- (1) מדינות גוש האירו Eurozone
- (2) סכום זה כולל השקעות ב-6 מדינות.
- (3) סכום זה כולל השקעות ב-13 בנקים בארצות הברית.
- (4) כולל אגרות חוב נדחות Subordinated שהשווי ההוגן שלהן ליום 30 בספטמבר 2010 הוא 2,119 מיליון ש"ח (כולל תיק זמין ותיק מסחר) 2,907 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2009.
- (5) לפרטים נוספים בק"ע חשיפת אשראי ראה בעמוד 119.

1. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל

בתיק ניירות הערך ל-30 בספטמבר 2010 של הקבוצה יש כ-4.8 מיליארד ש"ח (כ-1.3 מיליארד דולר) ניירות ערך מגובי נכסים (משכנתאות ושאנים משכנתאות כאחת) שכולם (פרט ל-5.5%) מדורגות בדרוג (A-) ומעלה, מזה כ-81% בדרוג AAA. מתוך התיק הנ"ל כ-4.7 מיליארד ש"ח (כ-1.3 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר.

דוח הדירקטוריון

להלן ריכוז ההשקעות באגרות חוב מגובות נכסים בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2010:

עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הערך במאזן (שווי הוגן)
3,702	88	(30)	3,760
MBS אגרות חוב מגובות משכנתאות			
ABS אגרות חוב מגובות נכסים			
816	147	(36)	927
שאינם משכנתאות:			
722	137	(34)	825
מזה: CLO			
47	10	-	57
SCDO			
47	-	(2)	45
אחר			
4,518	235	(66)	4,687
סך הכל			

בק"ע הגדרת ניירות ערך מגובי נכסים ראה באור 3 לדוח הכספי לשנת 2009.

חשיפות איגוח

השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (טבלה 9 (וי' באזל 2)

30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009	הסכום המצטבר של החשיפה במיליוני ש"ח
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):		
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:		
2,123	1,906	GNMA של ממשלת ארה"ב
469	277	FNMA ועל ידי FHLMC
-	9	ניירות ערך אחרים
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:		
2,313	1,296	ניירות ערך שהונפקו על ידי GNMA, FNMA, FHLMC או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
83	324	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
4,988	3,812	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)		
8	5	קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
12	6	אשראי לרכישת רכב
7	6	אשראי אחר לאנשים פרטיים
2	5	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
911	825	אגרות חוב מסוג CLO
66	57	אגרות חוב מסוג SCDO
53	35	אחרים
1,059	939	סך הכל מגובי נכסים (ABS)
6,047	4,751	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים

דוח הדירקטוריון

השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון* (טבלה 9) (ז' באזל 2)

31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח		הסכום המצטבר של החשיפה		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
12	14	640	758	20%
8	7	186	149	50%
13	13	143	147	100%
20	-	65	-	350%
-	-	47	185	הפחתו מההון
53	34	1,081	1,239	סך הכל

* לא כולל ניירות ערך FHLMC, FNMA, GNMA.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2010 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום כולל של כ-3.8 מיליארד ש"ח. 98% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הינן בערבות סוכנויות פדרליות בארה"ב או שהונפקו ישירות על ידן (FNMA, FHLMC, GNMA). FNMA ו-FHLMC הועברו לחסות ממשלתית במסגרת תוכנית ההצלה של הממשל האמריקאי ולאגרות חוב של GNMA ערבות מדינה.

נכון ליום 30 בספטמבר 2010 הסתכמה עליית הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-58 מיליוני ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדרליים אמריקאים הן בתיק הזמין והן בתיק למסחר, מסתכם בכ-333 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-3.4 שנים בממוצע.

בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות (אשראי לרכישת רכב, ואשראים אחרים) בסך של כ-927 מיליון ש"ח מתוכן אג"ח מסוג CLO בסך של כ-825 מיליון ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.7 שנים בממוצע.

2. השקעות בניירות ערך אחרים שהונפקו בחו"ל (שאינם מגובי נכסים)

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2010 כ-17.0 מיליארד ש"ח (4.7 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים, והכוללים בעיקר ניירות ערך של בנקים ומוסדות פיננסיים, לרבות אגרות חוב נדחות והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל. 14.9 מיליארד ש"ח (4.1 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה וכ-2.1 מיליארד ש"ח בתיק למסחר. מסך ניירות הערך מדורגים 95% בדרוג A- ומעלה מתוכם 9% בדרוג AAA.

לפרטים נוספים בק"ע חשיפה לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים ראה בעמוד 116.

להערכת הבנק ירידת המחירים של ניירות הערך הללו הינה בעיקרה בעלת אופי זמני, ולכן נזקפה מרבית ירידת הערך להון העצמי.

ליום 30 בספטמבר 2010 הסתכמה ירידת הערך המצטברת שנזקפה להון עצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-74 מיליון ש"ח (שהם 48 מיליון ש"ח לאחר מס) לאחר קיטון בסך 284 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של 2010.

דוח הדירקטוריון

אגרות החוב שאינן מגובות נכסים והונפקו בחו"ל הן ברובן אגרות חוב של בנקים.

בכוונת הבנק וביכולתו להחזיק באגרות חוב אלו עד למועד פדיון הצפוי או לפחות עד להשבת ערך.

יתרת קרן	שווי הוגן		30 בספטמבר 2010	30 ביוני 2010	בדצמבר 2009	השלישי 2009
	31	31				
ההון בסוף	30	31	31	31	31	31
במיליוני ש"ח	1,904	2,034	2,334	2,593	(160)	-
סך הכל אג"ח נדחים של בנקים שהונפקו בחו"ל	-	-	-	6	-	-
מזה: אג"ח נדחה שירד ביותר מ-35%	-	-	-	-	-	-

בנוסף לתיק הזמין למכירה כולל התיק ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של בנקים ומוסדות פיננסיים, וכן תיקי ניירות ערך בניהול מנהלי השקעות חיצוניים, וקרנות של ניירות ערך. כל ניירות הערך שבתיק למסחר בדירוג השקעה (Investment Grade), וכ-88% מדורגים A ומעלה. שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2010 הסתכם ב-2.1 מיליארד ש"ח (0.6 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לחשבון הרווח והפסד.

במהלך שנת 2010 הושקעו בנגזרי אשראי (CDS) של מדינות ישראל, צרפת, אירלנד וספרד כ-330 מיליון דולר. בגין ההשקעות האלה, המשוערכות באופן שוטף, ככל מכשיר נגזר, בהתאם לשווי השוק, נזקף במהלך שנת 2010 רווח בסך של 1 מיליון ש"ח (ברביע השלישי נזקף הפסד של 12 מיליון ש"ח).

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2010 ב-30.3 מיליארד ש"ח, מזה סך של 28.9 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל, והיתר סך 1.4 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. 97% מאגרות חוב החברות מדורגות A- ומעלה, מזה 79% AA- ומעלה. תיק אגרות חוב החברות מפורז בין ענפי משק שונים. שער ההשקעה בענף השירותים הפיננסיים, הוא הגדול ביותר. כ-64% מההשקעות באגרות חוב חברות הסתכמו ב-30 בספטמבר 2010 ב-0.9 מיליארד ש"ח בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

מתוך כל תיק אגרות החוב של החברות שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.9 מיליארד ש"ח, קרן ההון החיובית מסתכמת בסך 41 מיליון ש"ח והקרן השלילית בסך 2 מיליון ש"ח, כאשר שיעור ירידת ערך הגבוה ביותר הינו 2.8%.

3. השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2010 בכ-2,916 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 1,655 מיליון ש"ח ושאין סחירות 1,261 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 2,700 מיליון ש"ח מסווגים כזמינות למכירה ו-216 מיליון ש"ח מסווגות בתיק למסחר.

דוח הדירקטוריון

להלן ההשקעות העיקריות במניות ובקרנות הרשומות בסעיף ניירות ערך (1) (טבלה 13 (ב) באזל 2):

סחיר/ לא סחיר	חלק הבנק על בסיס מאוחד		בהון הנפרע המקנה זכות לקבלת רווחים		ב- %
	ערך ההשקעה במאזן המאוחד*	דרישות הלימות הון	ערך ההשקעה במאזן המאוחד*	דרישות הלימות הון	
	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (2)	65	67	719	734	9.85
אפריקה ישראל נכסים בע"מ	3	3	35	30	4.3
סופר-פארם (ישראל) בע"מ	16	16	182	182	18.0
אוצר התישבות היהודים בע"מ	7	7	80	80	8.62
פרטנר תקשורת בע"מ	53	47	589	518	4.99
אלקטרה מוצרי צריכה (1970) בע"מ (3)	-	9	-	99	-
שטרי הון טאוור סמיקונדקטר	4	4	49	49	-
ויזה בינלאומי	4	3	40	36	-
בנק CLS	2	2	21	21	-
קרנות	53	68	585	758	-
אייפקס	5	5	59	60	-
282 לא					
אחר	20	31	228	349	-
סך הכל	233	262	2,587	2,916	-

* ערך ההשקעה במאזן המאוחד שווה ליתרת שווי הון של ההשקעה.

(1) לפרטים בדבר השקעות ריאליות המוצגות לפי השווי המאזני ראה בעמוד 86.

(2) הפירוט בעמוד 87 לדוח.

(3) אלקטרה

ביום 28 במרס 2010 חתם לאומי פרטנרס על הסכם עם אליאסי בע"מ ואלקטרה מוצרי צריכה (1970) בע"מ ("אלקטרה"), לרכישת 10% מהון אלקטרה, בתמורה לסך של 100 מיליון ש"ח. ביום 26 באפריל 2010 הושלמה העסקה. לאומי פרטנרס ולאומי פרטנרס חתמים בע"מ פועלות גם כבנק השקעות באיתור משקיעים פוטנציאליים נוספים לאלקטרה וכן מייעצת לאלקטרה בכל עניין הקשור להנפקתה.

תנובה

בתאריך 18 באוקטובר 2010 נחתם מסמך הבנות בין בנק לאומי לישראל בע"מ ו/או חברה בשליטתו (להלן: "הבנק") לבין מ.ב.ש.ת בע"מ ומבטח שמיר אחזקות בע"מ (להלן ביחד: "מבטח" או "המוכרת") בקשר עם רכישת מלוא החזקותיה (העקיפות) של מבטח בקבוצת תנובה (להלן: "מסמך ההבנות").

על פי מסמך ההבנות, הבנק ירכוש מהמוכרת 13.5% מהון אפ.מש.תנ אחזקות בע"מ (להלן: "ה-SPV"), המשקפים כ- 10.36% בקבוצת תנובה. בנוסף, יוביל הבנק קונסורציום משקיעים (להלן: "הרוכשים הנוספים") שיגויסו על ידי לאומי פרטנרס בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבנק לרכישת יתרת החזקות מבטח ב-SPV. סך כל המניות הנרכשות מקנות החזקה בשיעור של כ- 26.9333% ב-SPV והחזקה בעקיפין בשיעור של כ- 20.6665% בקבוצת תנובה. הבנק ימכור מתוך החזקותיו, בהתאם להתחייבותו כלפי בנק ישראל, 3.5% מההון של ה-SPV וזאת תוך תקופה של שנה ממועד ההשלמה.

דוח הדירקטוריון

הבנק והרוכשים הנוספים (ביחד: "הרוכשים") ישלמו למוכרת במועד ההשלמה של העסקה תמורה במזומן של כ-1,230 מיליון ש"ח ("סכום התמורה"). סכום התמורה המדויק יקבע במועד ההשלמה בהתאם לגובה החוב הפיננסי של ה-SPV במועד ההשלמה ובכפוף להתאמות שונות המפורטות במסמך ההבנות.

העסקה תכלול מנגנון התאמה מוסכם, אשר יהיה בתוקף לתקופה של 4 שנים ממועד ההשלמה ואשר יופעל במקרה בו יתרחש "אירוע מכירה", המוגדר במסמך ההבנות כהנפקה ראשונה לציבור של קבוצת תנובה או כעסקה שבמסגרתה תימכר ותועבר לצד שלישי השליטה בקבוצת תנובה (להלן: "אירוע מכירה"). במקרה שיתרחש אירוע מכירה, ייבדק שווי ה-SPV על פיו בוצע אירוע מכירה בהשוואה לשווי ה-SPV לצורך ביצוע העסקה על פי מסמך ההבנות. הרוכשים יקבלו החזר במזומן אם יוצר הפרש שלילי בין השווי שעל פיו יבוצע אירוע המכירה לבין השווי שעל פיו שילמו הרוכשים את התמורה למבטח, ומצד שני, מבטח תקבל מהרוכשים תוספת תמורה במזומן אם ייווצר הפרש חיובי בין השווי שעל פיו יבוצע אירוע מכירה לבין השווי לפיו הרוכשים שילמו את התמורה בעסקה, והכל על פי נוסחאות שנקבעו במסמך ההבנות.

מנגנון ההתאמה מוגבל כך שהחזר לרוכשים לא יעלה על כ-430 מיליון ש"ח ואילו תוספת התמורה (Upside) למוכרת יהיה עד לסך של כ-278 מיליון ש"ח.

העסקה על פי מסמך ההבנות כפופה לחתימת הסכמים מפורטים בין המוכרת לבין הרוכשים וכן להתקיימותם של תנאים מתלים המפורטים במסמך ההבנות, ובכלל זה אישורים רגולטוריים, ביצוע בדיקות על ידי הרוכשת בקבוצת תנובה וב-SPV, קבלת הסכמות הבנקים המממנים וחתימת הסכם בעלי מניות בין הרוכשים לבין קרנות אייפקס.

להלן ההשקעות (פוזיציה) במניות ובקרנות בסעיף ניירות ערך (תיק זמין למכירה ותיק הסחיר) (במיליוני ש"ח):

יתרה מאזנית		
31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
1,564	1,655	מניות עם שער
644	721	קרנות לפי ציטוט מצד נגדי
379	540	מניות ללא שער
2,587	2,916	סך הכל

נכסים אחרים

נכסים אחרים הסתכמו ב-30 בספטמבר 2010 בסך 12.1 מיליארד ש"ח לעומת 9.8 מיליארד ש"ח בסוף 2009, עלייה בשיעור של 23.3%. העלייה בסעיף זה נובעת בעיקר מעלייה ביתרת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שבוצעו עם ועבור לקוחות בכ-3.0 מיליארד ש"ח, ומירידה בעודף מקדמות על עתודות למס הכנסה בסך 0.5 מיליארד ש"ח.

דוח הדירקטוריון

מגזרי הפעילות בקבוצה

הקבוצה פועלת במגזרי פעילות שונים באמצעות הבנק וחברות הבנות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בתחומים שונים כגון ביטוח, נדל"ן, ספנות, אנרגיה, תעשייה ועוד.

מגזרי הפעילות הינם בהתאם למאפיינים שנקבעו על ידי בנק ישראל. תאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן המדידה שלהם ניתן בדוח השנתי ל-2009.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סעיפי המאזן העיקריים ליום 30 בספטמבר 2010:

	אשראי לציבור		פיקדונות הציבור		סך כל נכסים	
	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
משקי בית (1)	66,889	73,160	118,930	118,862	9.4	9.4
עסקים קטנים	17,653	17,554	15,057	14,945	(0.6)	(0.5)
בנקאות עיסקית (2)	69,089	72,275	25,324	23,504	4.6	5.3
בנקאות מסחרית	43,516	45,192	33,533	35,574	3.9	5.1
בנקאות פרטית	6,439	8,120	41,158	37,718	26.1	4.2
ניהול פיננסי שוקי הון ואחרים	1,083	917	16,416	15,217	(15.3)	(3.6)
סך הכל	204,669	217,218	250,418	245,820	6.1	2.8

(1) האשראי למשקי בית כולל גם הלוואות לדיור (משכנתאות), בניטרול אשראי זה עלה האשראי למשקי בית (בנקאות ופיננסים) ב-9.0%. ההלוואות לדיור הסתכמו בסוף ספטמבר 2010 ב-48,670 מיליון ש"ח וגדלו בשיעור של 9.5% שיעורי הגידול באשראי (בנקאות ופיננסים) ב-2009 היה 5.4%.

(2) באשראי במגזר הבנקאות העסקית היתה עלייה של כ-3.6 מיליארד ש"ח בפעילות בארץ ובסך הכל גידול בשיעור של 4.6%.

להלן נתונים עיקריים לפי מגזרי פעילות של סעיפים חוץ מאזניים ונתונים על יתרת לקוחות בשוק ההון:

	ערבויות ואשראים דוקומנטריים		תיקי ניירות ערך כולל קרנות נאמנות	
	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
משקי בית	484	2,910	87,282	93,202
עסקים קטנים	1,300	1,253	5,353	8,043
בנקאות עיסקית	22,119	24,261	82,712	87,808
בנקאות מסחרית	6,808	6,495	38,987	42,798
בנקאות פרטית	495	674	68,913	73,066
ניהול פיננסי-שוקי הון ואחרים	525	754	118,429	146,379
סך הכל	31,731	36,347	401,676	451,296

דוח הדירקטוריון

להלן פירוט הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות:

מגזרים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009		שינוי
	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	
משקי בית	68	(29.9)	158	205	(22.9)
עסקים קטנים	67	81.1	197	155	27.1
בנקאות עיסקית	342	8.9	862	667	29.2
בנקאות מסחרית	55	(3.5)	263	261	0.8
בנקאות פרטית	19	(47.2)	71	98	(27.6)
ניהול פיננסי - שוקי הון	52	(7)	308	84	266.7
ואחר	603	12.9	1,859	1,470	26.5
סך הכל					

להלן פירוט הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות בנטרול הוצאות שכר מיוחדות:

מגזרים	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009		התרומה לרווח
	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	
משקי בית	158	193	158	193	8.9
עסקים קטנים	197	153	197	153	11.0
בנקאות עיסקית	862	666	862	666	48.3
בנקאות מסחרית	263	259	263	259	14.8
בנקאות פרטית	71	97	71	97	4.0
ניהול פיננסי - שוקי הון ואחר	232	16	308	84	13.0
סך הכל	1,783	1,384	1,859	1,470	100.0

ההסברים לשינויים ברווחיות מובאים בהמשך.

תשואה להון לפי מגזרי פעילות

בהתאם להוראות בנק ישראל נקבע שיש לחשב את התשואה להון שיוקצה בכל מגזר פעילות.

ההון לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון (הון רובד 1 והון רובד 2) הוקצה בין המגזרים על פי חלקו היחסי של כל מגזר בסך כל נכסי הסיכון המשוקללים של הקבוצה, בהתאם להקצאת ההון של הנדבך השני לכל מגזר בהתאם ל-ICAAP ובחלקו בגין ההון המוקצה בגין תרחישי קיצון.

מגזרי הפעילות זוכו בהכנסה בגין ההון רובד 1 (הראשוני) שהוקצה למגזר על פי חלקו בנכסי הסיכון המשוקללים לפי באזל 2 ובמחיר המשקף תשואה חסרת סיכון (risk free) וחויבו בגין הון רובד שני לפי תשואה חסרת סיכון. מספרי התשואה לשנת 2009 חושבו על פי נכסי הסיכון המשוקללים לפי באזל 1.

חישובי התשואה להון כוללים את היחס שבין הרווח הנקי של כל אחד מהמגזרים לבין ההון העצמי המוקצה למגזר. ההון העצמי המוקצה למגזר כולל את החלק היחסי של המגזר מההון הבסיסי.

דוח הדירקטוריון

להלן תשואת הרווח הנקי, מותאמת סיכון, להון על פי מגזרי פעילות המחושבים כאמור לעיל:

מגזר	תשואה להון ב-2010		תשואה להון ב-2009		תשואה להון ב-2010		תשואה להון ב-2009	
	בספטמבר	בדצמבר	בספטמבר	בדצמבר	בספטמבר	בדצמבר	בספטמבר	בדצמבר
משקי בית	5.5	3.6	5.5	3.6	3.5	5.5	3.5	3.5
עסקים קטנים	20.3	16.4	20.3	16.4	16.4	20.3	16.4	16.4
בנקאות עסקית	13.8	14.4	13.8	14.4	14.4	13.8	14.4	14.4
בנקאות מסחרית	9.5	8.9	9.5	8.9	8.9	9.5	8.9	8.9
בנקאות פרטית	14.0	18.8	14.0	18.8	18.8	14.0	18.8	14.0
ניהול פיננסי שוקי הון	5.3	10.5	(0.7)	10.5	10.4	9.0	10.5	10.4
אחר	29.3	(11.1)	27.5	(17.6)	(11.1)	29.3	(11.1)	(17.6)

* בנטרול הוצאות שכר מיוחדות.

להלן תשואת הרווח מותאמת סיכון (Return on Risk Adjusted Capital - RORAC) והתרומה לרווח הבנק (Economic Value Added - EVA) בהתחשב בעלות ההון על פי התשואה הרב שנתית שנקבעה בתכנית העבודה, לפי מגזרי פעילות:

נתוני ה-EVA וה-RORAC חושבו על פי הקצאת כל הון הבנק בין המגזרים (על פי יחס הלימות ההון בפועל לפי באזל 2 ומספרי השוואה לשנת 2009 לפי באזל 1).

ל-30 בספטמבר 2010		מגזר
EVA	RORAC	
במיליוני ש"ח	%	
(127)	5.5	משקי בית
99	20.3	עסקים קטנים
235	13.8	בנקאות עסקית
(15)	9.5	בנקאות מסחרית
20	14.0	בנקאות פרטית
(138)	5.3	ניהול פיננסי - שוקי הון
97	29.3	אחר
171	11.0	סך הכל לרווח הנקי

ל-31 בדצמבר 2009		מגזר
EVA	RORAC	
במיליוני ש"ח	%	
(283)	3.6	משקי בית
73	16.4	עסקים קטנים
312	14.4	בנקאות עסקית
(36)	8.9	בנקאות מסחרית
55	18.8	בנקאות פרטית
10	10.5	ניהול פיננסי - שוקי הון
(92)	(11.1)	אחר
39	10.2	סך הכל לרווח הנקי

דוח הדירקטוריון

להלן התפתחות רבעונית של הרווח הנקי מפעולות רגילות לפי מגזרי פעילות בנטרול הוצאות שכר מיוחדות:

מגזר	2009			2010		
	רביעי שלישי	רביעי שני	רביעי ראשון	רביעי שלישי	רביעי שני	רביעי ראשון
	במיליוני ש"ח					
משקי בית	56	52	85	(36)	36	54
עסקים קטנים	60	58	35	34	72	58
בנקאות עסקית	125	228	313	346	229	291
בנקאות מסחרית	105	99	55	51	110	98
בנקאות פרטית	26	36	35	19	29	23
ניהול פיננסי - שוקי הון ואחר	(20)	(5)	41	179	114	74
סך הכל	352	468	564	593	590	598

הערה כללית: התשואה להון ויתרה ממוצעת של נכסי סיכון לגבי הנתונים ל-30 בספטמבר 2009 חושבו על פי הוראות באזל 1. הנתונים השוטפים לשנת 2010 חושבו על פי באזל 2.

דוח הדירקטוריון

1. משקי בית

להלן תמצית רווח והפסד של מגזר משקי בית:

בנקאות ופיננסים	כרטיסי אשראי	שוק ההון	משכנתאות	פעילות חו"ל	סך הכל
לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010					
במיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון :					
(193)	47	1	510	1	366
מחיצוניים					
615	(5)	(1)	(391)	4	222
בינמגזרי					
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
148	117	128	32	1	426
מחיצוניים					
-	57	-	5	-	62
בינמגזרי					
570	216	128	156	6	1,076
סך כל ההכנסות					
49	5	-	(7)	(1)	46
הפרשה לחובות מסופקים					
הוצאות תפעוליות ואחרות :					
641	140	55	63	7	906
לחיצוניים					
3	(1)	-	5	-	7
בינמגזרי					
(123)	72	73	95	-	117
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים					
(44)	21	26	38	-	41
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות					
(79)	51	47	57	-	76
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים					
-	(8)	-	-	-	(8)
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברוחים של חברות מאוחדות					
(79)	43	47	57	-	68
רווח נקי (הפסד)					

דוח הדירקטוריון

משקי בית (המשך)

סך הכל	פעילות משכנתאות חו"ל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 במיליוני ש"ח
רווח מפעילות מימון :					
227	(1)	637	1	40	(450)
289	(3)	(553)	1	(3)	847
הכנסות תפעוליות ואחרות :					
437	2	30	139	115	151
62	-	5	-	57	-
1,015	(2)	119	141	209	548
75	-	1	-	5	69
הוצאות תפעוליות ואחרות :					
798	6	51	77	136	528
5	-	6	-	(2)	1
137	(8)	61	64	70	(50)
33	(4)	24	24	21	(32)
104	(4)	37	40	49	(18)
(7)	-	-	-	(7)	-
97	(4)	37	40	42	(18)

דוח הדירקטוריון

משקי בית (המשך)

סך הכל	פעילות חו"ל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
1,066	2	1,167	3	134	(240)	מחיצוניים
563	11	(876)	(2)	(15)	1,445	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
1,286	4	94	396	344	448	מחיצוניים
180	-	15	-	166	(1)	בינמגזרי
3,095	17	400	397	629	1,652	סך כל ההכנסות
103	5	(26)	-	15	109	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
2,700	19	185	184	416	1,896	לחיצוניים
19	-	17	-	(3)	5	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
273	(7)	224	213	201	(358)	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות
93	-	84	76	58	(125)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
180	(7)	140	137	143	(233)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
(22)	-	-	-	(22)	-	רווח נקי (הפסד)
158	(7)	140	137	121	(233)	
תשואה להון						
5.5%						
70,566	300	46,858	104	6,878	16,426	יתרה ממוצעת של נכסים
8	-	-	-	8	-	מזה : השקעות בחברות כלולות
123,613	944	10,207	-	900	111,562	יתרה ממוצעת של התחייבויות
51,846	355	24,292	102	6,777	20,320	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
47,854	-	-	47,854	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
49,959	156	-	49,803	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
6,683	-	6,543	-	-	140	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
73,160	309	48,670	108	6,967	17,106	בניהול
118,862	918	5,600	-	33	112,311	יתרת אשראי לציבור
						יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

משקי בית (המשך)

סך הכל	פעילות חו"ל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
723	(6)	1,423	2	120	(816)	מחיצוניים
845	13	(1,173)	-	(16)	2,021	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
1,265	6	90	380	332	457	מחיצוניים
173	-	11	-	162	-	בינמגזרי
3,006	13	351	382	598	1,662	סך כל ההכנסות
207	9	(1)	-	17	182	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
2,463	20	151	222	389	1,681	לחיצוניים
13	-	13	-	(3)	3	בינמגזרי
323	(16)	188	160	195	(204)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
97	(4)	72	58	60	(89)	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות
226	(12)	116	102	135	(115)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
(21)	-	-	-	(21)	-	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
205	(12)	116	102	114	(115)	רווח נקי (הפסד)
תשואה להון						
6.4%						
יתרה ממוצעת של נכסים						
63,879	333	41,794	90	6,327	15,335	מזה : השקעות בחברות כלולות
8	-	-	-	8	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
126,057	1,046	11,176	-	599	113,236	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
56,703	355	35,859	90	6,187	14,212	יתרה ממוצעת של קרנות
35,954	-	-	35,954	-	-	נאמנות וקרנות השתלמות
43,473	155	-	43,318	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
7,531	-	7,365	-	-	166	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
66,889	318	44,428	99	6,496	15,548	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009
118,930	990	6,190	-	20	111,730	יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009

דוח הדירקטוריון

**להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים
ובמשכון דירת מגורים:**

שיעור השינוי	לתשעה חודשים 2009	לתשעה חודשים 2010	
ב-%		(במיליוני ש"ח)	
51.0	6,826	10,307	מכספי הבנק
			מכספי האוצר:
(39.1)	46	28	הלוואות
-	3	3	הלוואות עומדות
50.4	6,875	10,338	סך הכל הלוואות חדשות
(41.8)	1,595	928	הלוואות שמוחזרו
33.0	8,470	11,266	סך כל ביצועים

שינויים רגולטוריים בתחום המשכנתאות

ביום 25 במרס 2010 פרסם המפקח מכתב סופי בעניין קבוצות רכישה, המתייחס, בין היתר, לנושא סיווג הלוואות לקבוצות רכישה.

בהתאם למכתב הנ"ל, אשראי שהועמד במסגרת קבוצת רכישה (מעל 10 דירות) יסווג, עד השלב בו הלקוח מקבל את החזקה בדירה, כהלוואה בענף הנדל"ן. מהאמור לעיל, עולה כי הלוואות אלו, שעד היום יתרותיהן סווגו כהלוואות משכנתאיות קמעונאיות ושוקללו על פי באזל 2 ב- 35% ו- 75%, בהתאם לשיעור המימון, ישוקללו ב- 100%, עד לשלב של קבלת החזקה על הדירה. כמו כן לעניין מגבלת חבות בהתקיים "קשר מהותי" בין קבוצות ייכלל סך האשראי כקבוצת לוויים לפי הוראה 313 (30% מההון), אחרת יעמוד במגבלת לווה בודד של 15% מההון.

יישום האמור במכתב הינו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2010.

על פי הערכת בנק לאומי למשכנתאות, ההשפעה לתאריך הדוח על יחס הלימות ההון של בנק לאומי למשכנתאות הינה ירידה ביחס הלימות ההון של כ- 0.5%.

ביום 11 ביולי 2010 פרסם המפקח על הבנקים הוראה המתייחסת להתפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדירור ובה מתבקשים התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה נוספת לחובות מסופקים מעבר להפרשה לפי עומק הפיגור בגין ההלוואות לדירור וכן לבצע בחינה מחודשת של ניהול הסיכונים בתיק האשראי הקיים ומדיניות האשראי בתחום המשכנתאות.

לאור הגידול בסיכון בשוק הדירור, עקב עליית המחירים האחרונה, יפרישו התאגידים הבנקאיים הפרשה נוספת בסך 0.75% מיתרת ההלוואות שניתנו החל מיום 1 ביולי 2010 ואשר אחוז המימון בהלוואות אלו גבוה מ-60% משווי הנכס. הבנק מיישם הוראה זו כאמור לעיל.

על רקע ההשלכות האפשריות של המשך מגמת הגידול בסיכון בהלוואות לדירור ממונפות בריבית משתנה, פרסם המפקח על הבנקים ביום 28 באוקטובר 2010 מכתב נוסף ובו דרישה מהבנקים לשקלל ב-100% את הסיכון בהלוואות מסויימות (ראה להלן) לצורך חישוב יחס ההון המזערי וזאת במקום 35% ו-75% כפי שהיה נהוג עד היום (בבאזל 2).

ההלוואות לדירור שלעיל כוללות הלוואות בהן שיעור המימון גבוה מ-60% והיחס בין חלק ההלוואה לדירור שהועמדה בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה לדירור שהועמדה ללווה, שווה ל-25% או יותר וסכום ההלוואות שלעיל גבוה מ-800 אלף ש"ח ובמידה שהלוויים אינם עומדים בקריטריונים של משרד הבינוי והשיכון לקבלת עזרה מהמדינה לצורך רכישת דירה.

ההנחיות הכלולות במכתב זה חלות על הלוואות שיאושרו מיום 26 באוקטובר 2010 ואילך,

הבנק בוחר את השלכות ההוראה.

דוח הדירקטוריון

ייעוץ פנסיוני

יתרות הנכסים הפנסיוניים של הלקוחות המיועצים בקבוצת לאומי הידועות עד לסוף ספטמבר 2010, לרבות קרנות השתלמות שניתן בגינן יעוץ במסגרת הייעוץ הפנסיוני ואו ייעוץ בהשקעות, מסתכמות בכ-11.5 מיליארד ש"ח.

ביולי 2010 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר טיוטת חוזר שנייה בנושא התאמת מסלול החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית החוסך (המודל החכ"מ). החוזר קובע את אופן הצטרפות עמיתים למוצרי החיסכון הפנסיוני השונים, בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן בו גופים מוסדיים צריכים לנהוג על מנת להתאים את מאפייני החיסכון לצרכי העמיתים הקיימים והחדשים, במהלך תקופת החיסכון. על פי הטיוטה, על כל גוף מוסדי לקבוע ולפרסם מודל המסווג עמיתים למסלולי ברירת המחדל עד סוף שנת 2010. מודל זה ייקבע על פי גיל החוסך ומאפיינים נוספים שימצאו רלוונטים. החל מינואר 2012 יצורף כל עמית חדש למסלול ברירת מחדל המתאים לו ולמאפייניו, אלא אם ביקש אחרת. עבור עמיתים קיימים, החוזר קובע תאריכי קצה (1/2012-12/2015) להשלמת העברת עמיתים קיימים באופן הדרגתי, בכל המסלולים, החל מהעמיתים מקבלי הקצבאות ועד העמיתים הצעירים. החלת חוזר זה, תחייב התאמת מודלי הדירוג והמערכות תומכות ההחלטה העומדות לרשות היועץ.

במאי 2010 הוקמה חברה בשם המסלקה לחסכון לטווח ארוך בע"מ, אשר תקים ותנהל את המסלקה הפנסיונית. החברה הינה בבעלות משותפת של מפיצים (בנקים וסוכני ביטוח) ויצרנים (חברות ביטוח, קופ"ג ופנסיה). בנק לאומי הינו בעל מניות בחברה ונציג מטעמו מכהן בדירקטוריון החברה. ביוני 2010, פרסם האוצר הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של החברה. באוגוסט 2010, הפיץ הממונה על שוק ההון טיוטת תזכיר חוק המסלקה הפנסיונית להסדרת פעילותה של החברה הנ"ל.

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר משקי הבית גדל ב-6,271 מיליון ש"ח, 9.4% בהשוואה לסוף שנת 2009. הלוואות לדיור גדלו בשיעור של 9.5%. האשראי בניטרול הלוואות לדיור גדל בשיעור של 9.0% פיקדונות הציבור הסתכמו בסך 118.9 מיליארד ש"ח בדומה לסוף שנת 2009.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר משקי בית הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-158 מיליון ש"ח בהשוואה ל-205 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 22.9% הירידה ברווח נובעת בעיקר מגידול בהוצאות בסך 243 מיליון ש"ח. עיקר הגידול בהוצאות נובע מהסיבות כפי שהוסברו בעמוד 34 בדוח שסכום מהותי מהן מיוחס למגזר זה. הירידה קוזה חלקית מירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 104 מיליון ש"ח וגידול בהכנסות בסך של 89 מיליון ש"ח.

התשואה להון של הרווח הנקי היתה 5.5%.

דוח הדירקטוריון

2. עסקים קטנים

להלן תמצית רווח והפסד של מגזר עסקים קטנים:

פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק						
בנקאות		ופיננסים אשראי ההון משכנתאות נדל"ן ופיננסים נדל"ן סך הכל						
לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010								
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
262	1	9	31	1	-	6	214	מחיצוניים
(41)	-	(4)	4	(1)	-	(2)	(38)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
122	1	2	10	-	6	27	76	מחיצוניים
(15)	-	-	-	-	-	(15)	-	בינמגזרי
328	2	7	45	-	6	16	252	סך כל ההכנסות
36	-	8	4	-	-	1	23	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :								
182	1	7	21	-	3	11	139	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	1	(1)	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים								
110	1	(8)	20	-	3	3	91	
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות								
42	-	-	7	-	2	2	31	
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים								
68	1	(8)	13	-	1	1	60	
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות								
(1)	-	-	-	-	-	(1)	-	
67	1	(8)	13	-	1	-	60	רווח נקי (הפסד)

דוח הדירקטוריון

עסקים קטנים (המשך)

פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים אשראי ההון משכנתאות נדל"ן ופיננסים נדל"ן סך הכל						
בנקאות		לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
		במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :								
280	1	11	70	2	-	7	189	מחיצוניים
(76)	-	(17)	(23)	(2)	-	-	(34)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :								
131	1	3	11	-	7	41	68	מחיצוניים
(27)	-	-	-	-	-	(27)	-	בינמגזרי
308	2	(3)	58	-	7	21	223	סך כל ההכנסות
63	-	6	22	-	-	1	34	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :								
189	1	8	21	-	2	17	140	לחיצוניים
-	-	-	-	-	-	1	(1)	בינמגזרי
56	1	(17)	15	-	5	2	50	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
19	1	(5)	6	-	2	1	14	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות
37	-	(12)	9	-	3	1	36	רווח נקי (הפסד)

דוח הדירקטוריון

עסקים קטנים (המשך)

פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים אשראי ההון משכנתאות נדל"ן ופיננסים נדל"ן סך הכל						
בנקאות		לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
766	2	33	148	4	1	15	563	מחיצוניים
(99)	-	(12)	(16)	(3)	-	(3)	(65)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :								
357	1	8	33	-	19	76	220	מחיצוניים
(43)	-	-	-	-	-	(43)	-	בינמגזרי
981	3	29	165	1	20	45	718	סך כל ההכנסות
86	-	16	13	-	-	2	55	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :								
582	2	23	70	-	7	32	448	לחיצוניים
2	-	-	-	-	-	2	-	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים								
311	1	(10)	82	1	13	9	215	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
113	-	-	29	-	5	4	75	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
198	1	(10)	53	1	8	5	140	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות
(1)	-	-	-	-	-	(1)	-	רווח נקי (הפסד)
197	1	(10)	53	1	8	4	140	תשואה להון
20.3%								
17,688	109	726	4,774	133	26	774	11,146	יתרה ממוצעת של נכסים
16,447	82	425	2,137	-	-	1,401	12,402	יתרה ממוצעת של התחייבויות
16,748	109	884	4,846	114	29	581	10,185	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,971	-	-	-	-	1,971	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
4,648	-	5	-	-	4,643	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
308	-	-	-	-	-	-	308	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
17,554	133	579	4,555	120	16	784	11,367	יתרת אשראי לציבור
14,945	87	344	2,168	-	-	-	12,346	יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

עסקים קטנים (המשך)

פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק						
בנקאות		משכנתאות נדל"ן						
סך הכל	ופיננסים נדל"ן	ופיננסים נדל"ן						
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2009								
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
780	2	42	191	5	1	14	525	מחיצוניים
(152)	-	(30)	(53)	(4)	-	(2)	(63)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות :								
339	1	11	33	-	17	72	205	מחיצוניים
(44)	-	-	-	-	-	(44)	-	בינמגזרי
923	3	23	171	1	18	40	667	סך כל ההכנסות
150	3	7	36	-	-	1	103	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :								
532	2	27	63	-	7	31	402	לחיצוניים
2	-	-	-	-	-	2	-	בינמגזרי
239	(2)	(11)	72	1	11	6	162	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
84	-	(5)	26	-	4	2	57	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות
155	(2)	(6)	46	1	7	4	105	רווח נקי (הפסד)
19.0%	תשואה להון							
17,593	93	720	4,755	151	24	654	11,196	יתרה ממוצעת של נכסים
15,477	100	570	1,993	-	-	981	11,833	יתרה ממוצעת של התחייבויות
14,747	87	762	4,783	153	27	636	8,299	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,483	-	-	-	-	1,483	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
3,138	-	2	-	-	3,136	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
392	-	-	-	-	-	-	392	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול
17,653	103	699	4,780	148	36	757	11,130	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009
15,057	90	531	2,053	-	-	-	12,383	יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009

עסקים קטנים (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר ירד ב-99 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2009, ירידה בשיעור של 0.6% ופיקדונות הציבור ירדו ב-112 מיליון ש"ח, ירידה של 0.7%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר עסקים קטנים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-197 מיליון ש"ח בהשוואה ל-155 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד עלייה של 27.1%. העלייה ברווח נובעת בעיקר מעלייה בהכנסות בסך 58 מיליון ש"ח, מירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 64 מיליון ש"ח, שקוזזו חלקית מגידול בהוצאות התפעוליות בסך 50 מיליון ש"ח.

התשואה להון של הרווח הנקי היתה 20.3%.

3. בנקאות עסקית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות העסקית:

פעילות חו"ל						
בנקאות			בנקאות כרטיסי שוק			
סך הכל	נדליין	ופיננסים	נדליין	ההון	אשראי	ההון
לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
827	1	1	380	(2)	7	440
						מחיצוניים
(376)	-	-	(223)	2	(2)	(153)
						בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
113	-	1	21	6	50	35
						מחיצוניים
(32)	-	-	-	-	(31)	(1)
						בינמגזרי
532	1	2	178	6	24	321
						סך כל ההכנסות
(154)	-	(1)	(12)	-	2	(143)
						הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
150	1	1	28	2	18	100
						לחיצוניים
1	-	-	-	-	-	1
						בינמגזרי
535	-	2	162	4	4	363
						רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
192	-	-	57	1	1	133
						הפרשה למיסים על הרווח
343	-	2	105	3	3	230
						מפעולות רגילות לאחר מיסים
(1)	-	-	-	-	(1)	-
						חלקם של בעלי מניות חיצוניים
342	-	2	105	3	2	230
						ברוחים של חברות מאוחדות
						רווח נקי

דוח הדירקטוריון

בנקאות עסקית (המשך)

פעילות חו"ל						
סך הכל	בנקאות			כרטיסי שוק		בנקאות ופיננסים
	נדל"ן	ופיננסים	נדל"ן	ההון	אשראי	
לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
1,111	1	2	408	9	3	688
(624)	1	-	(248)	(9)	(1)	(367)
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
361	-	3	12	7	21	318
(16)	-	-	-	-	(14)	(2)
832	2	5	172	7	9	637
198	-	-	157	-	1	40
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
154	1	4	37	2	5	105
-	-	-	-	-	-	-
480	1	1	(22)	5	3	492
166	1	-	(8)	2	-	171
314	-	1	(14)	3	3	321

דוח הדירקטוריון

בנקאות עסקית (המשך)

פעילות חו"ל						
סך הכל	בנקאות ופיננסים נדליין		נדליין	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
2,218	1	9	872	-	19	1,317
(707)	3	(3)	(297)	-	(5)	(405)
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
335	1	2	50	20	137	125
(93)	-	-	-	-	(93)	-
1,753	5	8	625	20	58	1,037
(36)	-	-	150	-	4	(190)
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
453	4	5	88	6	50	300
1	-	-	-	-	-	1
1,335	1	3	387	14	4	926
472	-	1	137	5	1	328
863	1	2	250	9	3	598
(1)	-	-	-	-	(1)	-
862	1	2	250	9	2	598
13.8%	תשואה להון					
73,396	100	475	26,762	156	464	45,439
32,955	314	104	5,179	26	2,608	24,724
91,472	100	730	26,743	157	406	63,336
1,061	-	-	-	1,061	-	-
84,331	-	161	-	84,170	-	-
201	-	-	-	-	-	201
72,275	182	145	26,474	153	466	44,855
23,504	150	152	4,199	-	-	19,003

דוח הדירקטוריון

בנקאות עסקית (המשך)

פעילות חו"ל						
סך הכל	בנקאות ופיננסים נדל"ן			שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
	1	9	1,136			
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון :						
2,461	1	9	1,136	9	19	1,287
(1,031)	4	4	(624)	(9)	(5)	(401)
הכנסות תפעוליות ואחרות :						
609	1	5	43	20	122	418
(89)	-	-	-	-	(88)	(1)
1,950	6	18	555	20	48	1,303
511	-	-	211	-	2	298
הוצאות תפעוליות ואחרות :						
411	3	11	93	9	46	249
-	-	-	-	-	-	-
1,028	3	7	251	11	-	756
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים						
הפרשה למיסים על הרווח						
361	1	2	90	4	-	264
מפעולות רגילות						
667	2	5	161	7	-	492
רווח נקי						
תשואה להון						
13.1%						
79,219	81	559	27,228	40	481	50,830
יתרה ממוצעת של נכסים						
34,543	272	652	5,054	-	2,876	25,689
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
91,572	65	758	27,305	1	559	62,884
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון						
734	-	-	-	734	-	-
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות						
62,912	-	167	-	62,745	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך						
263	-	-	-	-	-	263
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים						
בניהול						
69,089	113	646	26,357	156	450	41,367
יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009						
25,324	348	57	4,630	-	-	20,289
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009						

בנקאות עסקית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר העיסקי גדל ב-3,186 מיליון ש"ח בהשוואה לסוף שנת 2009, גידול של 4.6% וסך פיקדונות הציבור ירדו ב-1,820 מיליון ש"ח, כ-7.2%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר בנקאות עסקית הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך של 862 מיליון ש"ח לעומת 667 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 29.2% העלייה ברווח נובעת בעיקר מגידול ברווח המימוני בסך 81 מיליון ש"ח, ומירידה בהפרשות לחובות מסופקים בסך 547 מיליון ש"ח, שקוזה חלקית מגידול בהוצאות בסך 43 מיליון ש"ח ומקיטון בהכנסות התפעוליות בסך 278 מיליון ש"ח. בשנת 2009 כללו ההכנסות התפעוליות גם רווחים ממכירת מניות "הוט" ו"בזק" בסכום של 280 מיליון ש"ח שיוחסו למגזר זה.

התשואה להון של הרווח הנקי היתה 13.8%.

דוח הדירקטוריון

4. בנקאות מסחרית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות המסחרית:

פעילות חו"ל								
שוק			בנקאות			כרטיסי שוק		
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	שוק
לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010								
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
456	33	-	122	97	12	3	2	187
(93)	(13)	-	(22)	(39)	(9)	(2)	(1)	(7)
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
108	1	2	13	7	-	11	17	57
(9)	-	-	-	-	-	-	(9)	-
462	21	2	113	65	3	12	9	237
120	11	-	76	(2)	1	-	-	34
הוצאות תפעוליות ואחרות :								
249	12	2	77	10	1	10	5	132
1	-	-	-	-	-	-	-	1
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים								
92	(2)	-	(40)	57	1	2	4	70
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות								
37	(1)	-	(10)	21	1	1	1	24
55	(1)	-	(30)	36	-	1	3	46

פעילות חו"ל								
שוק			בנקאות			כרטיסי שוק		
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	שוק
לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון :								
495	30	-	112	99	6	1	3	244
(141)	(12)	-	(18)	(49)	(6)	(1)	-	(55)
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
112	4	2	12	8	-	12	22	52
(14)	-	-	-	-	-	-	(14)	-
452	22	2	106	58	-	12	11	241
117	3	-	45	10	(5)	-	1	63
הוצאות תפעוליות ואחרות								
245	12	-	74	14	1	7	8	129
1	-	-	-	-	-	-	-	1
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים								
89	7	2	(13)	34	4	5	2	48
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות								
32	3	-	(2)	12	2	2	-	15
57	4	2	(11)	22	2	3	2	33

דוח הדירקטוריון

בנקאות מסחרית (המשך)

פעילות חו"ל									
שוק			בנקאות			כרטיסי שוק			בנקאות
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	אשראי	ופיננסים
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2010									
במיליוני ש"ח									
רווח מפעילות מימון :									
1,315	103	-	352	203	28	9	7	613	מחיצוניים
(213)	(39)	-	(51)	(51)	(21)	(8)	(2)	(41)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
317	5	7	30	20	2	38	47	168	מחיצוניים
(29)	-	-	-	-	-	-	(29)	-	בינמגזרי
1,390	69	7	331	172	9	39	23	740	סך כל ההכנסות
215	17	-	108	21	(1)	-	1	69	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות :									
757	37	5	231	44	4	29	17	390	לחיצוניים
2	-	-	-	-	1	-	-	1	בינמגזרי
416	15	2	(8)	107	5	10	5	280	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
153	3	1	5	38	2	4	1	99	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
263	12	1	(13)	69	3	6	4	181	רווח נקי (הפסד)
9.5%	תשואה להון								
46,021	3,562	-	12,154	6,669	567	411	323	22,335	יתרה ממוצעת של נכסים
38,172	404	-	8,386	2,166	121	-	885	26,210	יתרה ממוצעת של התחייבויות
48,885	3,562	-	11,917	6,256	1,030	400	268	25,452	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
3,442	-	157	-	-	-	3,285	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
38,723	-	2,336	-	-	-	36,387	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
564	-	-	-	-	-	-	-	564	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניחול
45,192	3,138	-	11,812	7,867	664	443	317	20,951	יתרת אשראי לציבור
35,574	471	-	8,259	2,251	63	-	-	24,530	יתרת פיקדונות הציבור

דוח הדירקטוריון

בנקאות מסחרית (המשך)

פעילות חו"ל									
		בנקאות שוק			כרטיסי שוק			בנקאות ופיננסים	
סך הכל	נדל"ן	ההון	ופיננסים	משכנתאות נדל"ן	ההון	אשראי	ההון	אשראי	נדל"ן
לתשעה חודשים שהסתיימו ב- 30 בספטמבר 2009									
במיליוני ש"ח									
רווח מפעילות מימון :									
1,355	107	-	370	238	20	1	8	611	מחיצוניים
(286)	(45)	-	(72)	(97)	(17)	(1)	(1)	(53)	בינמגזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
309	8	4	32	23	1	37	45	159	מחיצוניים
(30)	-	-	-	-	-	-	(30)	-	בינמגזרי
1,348	70	4	330	164	4	37	22	717	סך כל ההכנסות
256	6	-	85	20	(2)	-	1	146	הפרשה לחובות מסופקים
הוצאות תפעוליות ואחרות									
688	35	2	230	43	2	24	17	335	לחיצוניים
1	-	-	-	-	-	-	-	1	בינמגזרי
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים									
403	29	2	15	101	4	13	4	235	מיסים
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות									
142	10	-	6	36	2	5	1	82	מיסים
261	19	2	9	65	2	8	3	153	רווח נקי
10.3%	תשואה להון								
יתרה ממוצעת של נכסים									
47,285	3,478	-	13,527	5,936	474	55	294	23,521	יתרה ממוצעת של נכסים
32,910	510	-	8,732	2,009	129	-	726	20,804	יתרה ממוצעת של התחייבויות
45,225	3,206	-	12,762	6,034	469	7	301	22,446	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות									
2,846	-	97	-	-	-	2,749	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
32,010	-	1,831	1	-	-	30,178	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניחול									
638	-	-	-	-	-	-	-	638	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניחול
יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009									
43,516	3,518	-	12,026	6,019	508	379	322	20,744	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2009
יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009									
33,533	377	-	7,991	1,990	72	-	-	23,103	יתרת פיקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2009

בנקאות מסחרית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר המסחרי גדל ב-1,676 מיליון ש"ח, 3.9% בהשוואה לסוף שנת 2009, וסך פיקדונות הציבור עלו ב-2,041 מיליון ש"ח, 6.1%.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר בנקאות מסחרית הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 263 מיליון ש"ח בהשוואה ל-261 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.8%. הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות ב-42 מיליון ש"ח, ירידה בהפרשות לחובות מסופקים ב-41 מיליון ש"ח בעיקר בארץ ובשלוחה בבריטניה, שקוזזו חלקית מגידול בהוצאות התפעוליות בסך 70 מיליון ש"ח.

התשואה להון של הרווח הנקי היתה 9.5%.

5. בנקאות פרטית

להלן תמצית רווח והפסד של הבנקאות הפרטית:

		פעילות חו"ל					
		בנקאות שוק		בנקאות כרטיסי שוק			
		נדלי"ן	סך הכל	נדלי"ן	ההון	נדלי"ן	ההון
		לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010					
		במיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון :							
מחיצוניים	(49)	-	-	33	3	-	(13)
בינמגזרי	84	-	-	37	(2)	-	120
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
מחיצוניים	9	-	34	31	(1)	38	112
בינמגזרי	(1)	1	-	2	-	-	2
סך כל ההכנסות	43	1	34	103	-	38	221
הפרשה לחובות מסופקים	-	-	-	13	-	-	12
הוצאות תפעוליות ואחרות:							
לחיצוניים	41	-	31	92	1	13	179
בינמגזרי	1	-	-	1	-	-	2
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	1	1	3	(3)	(1)	25	28
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות	-	-	2	(2)	-	9	9
רווח נקי (הפסד)	1	1	1	(1)	(1)	16	19

דוח הדירקטוריון

בנקאות פרטית (המשך)

פעילות חו"ל							
בנקאות שוק ופיננסים				בנקאות כרטיסי שוק ופיננסים			
סך הכל	נדל"ן	ההון	ההון	נדל"ן	ההון	ההון	סך הכל
לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעילות מימון :							
(50)	1	-	30	1	-	-	(82)
151	1	-	32	2	-	-	116
הכנסות תפעוליות ואחרות :							
109	-	29	36	1	34	-	9
6	-	-	5	-	-	1	-
216	2	29	103	4	34	1	43
1	-	-	1	-	-	-	-
הוצאות תפעוליות ואחרות :							
164	1	23	92	1	16	-	31
-	-	-	-	-	-	-	-
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים							
51	1	6	10	3	18	1	12
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח מפעולות רגילות							
13	1	(1)	-	1	6	-	6
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים							
38	-	7	10	2	12	1	6
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות							
(2)	-	-	(2)	-	-	-	-
36	-	7	8	2	12	1	6
רווח נקי							

דוח הדירקטוריון

בנקאות פרטית (המשך)

		פעילות חו"ל		בנקאות כרטיסי שוק		בנקאות אשראי ההון		בנקאות שוק ופיננסים	
		נדלין סך הכל		נדלין סך הכל		נדלין סך הכל		נדלין סך הכל	
		2009		2008		2007		2006	
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
רווח מפעילות מימון :									
מחיצוניים	(253)	-	-	3	82	-	(1)	(169)	
בינמגורי	373	-	-	5	127	-	5	510	
הכנסות תפעוליות ואחרות :									
מחיצוניים	23	-	102	3	96	85	1	310	
בינמגורי	1	1	-	-	11	-	-	13	
סך כל ההכנסות	144	1	102	11	316	85	5	664	
הפרשה לחובות מסופקים	1	-	-	-	-	-	-	1	
הוצאות תפעוליות ואחרות :									
לחיצוניים	104	1	44	5	285	72	3	514	
בינמגורי	-	-	-	-	1	-	-	1	
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	39	-	58	6	30	13	2	148	
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות	15	-	19	2	6	3	1	46	
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים	24	-	39	4	24	10	1	102	
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות	-	-	-	-	(4)	-	-	(4)	
רווח נקי	24	-	39	4	20	10	1	98	
תשואה להון	22.4%								
יתרה ממוצעת של נכסים									
11,056	51	-	9,237	381	-	50	1,337	11,056	
יתרה ממוצעת של התחייבויות									
41,699	294	-	16,379	707	-	-	24,319	41,699	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון									
7,926	49	-	5,991	366	-	51	1,469	7,926	
יתרה ממוצעת של קרנות									
3,956	-	1,348	-	-	2,608	-	-	3,956	
נאמנות וקרנות השתלמות									
58,609	-	28,565	-	-	30,044	-	-	58,609	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך									
יתרה ממוצעת של נכסים									
297	-	-	-	-	-	-	-	297	
אחרים בניהול									
יתרת אשראי לציבור ל-31									
6,439	30	-	4,823	417	-	52	1,117	6,439	
בדצמבר 2009									
יתרת פיקדונות הציבור ל-31									
41,158	223	-	16,935	727	-	-	23,273	41,158	
בדצמבר 2009									

בנקאות פרטית (המשך)

שינויים עיקריים בהיקף הפעילות

סך כל האשראי לציבור במגזר עלה ב-1,681 מיליון ש"ח, 26.1% בעיקר בלאומי בריטניה, בהשוואה לסוף שנת 2009, וסך פיקדונות הציבור ירדו ב-3,440 מיליון ש"ח, 8.4%, גם כתוצאה מייסוף השקל ביחס לדולר.

שינויים עיקריים ברווח הנקי

הרווח הנקי במגזר הבנקאות הפרטית הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 71 מיליון ש"ח לעומת 98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 27.6%. הירידה ברווח נובעת מירידה ברווח המימוני בסך 31 מיליון ש"ח, גידול בהפרשה לחובות מסופקים בסך 14 מיליון ש"ח (בבריטניה ובארה"ב) וגידול בהוצאות התפעוליות בסך 9 מיליון ש"ח, שקוּוּז חלקית מעלייה בהכנסות התפעוליות בסך 15 מיליון ש"ח.

התשואה להון של הרווח הנקי היתה 14.0%.

פעילות הנציגות בברזיל

משרדי הנציגויות נסגרו, אך עם זאת בשלב זה הוחלט להמשיך להחזיק ברשיון הנציגות באמצעות החברה בברזיל.

במסגרת חקירות המתנהלות נגד גורמים פיננסיים שונים בפורטו אלגרה בברזיל, בנושאים הקשורים לתנועת כספים בין ברזיל לחו"ל, ככל הנראה ללא דיווח מתאים, הוגשו כתבי אישום בין היתר כנגד שני אנשים שהיו עובדי הנציגות בפורטו אלגרה.

נציגות בנק לאומי ארה"ב (Blusa) בישראל

בתאריך 1 בספטמבר 2010 נפתחה נציגות בנק לאומי ארה"ב (Blusa) בישראל.

דוח הדירקטוריון

6. ניהול פיננסי - שוקי הון

הרווח הנקי במגזר ניהול פיננסי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 157 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 171 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הירידה בשיעור של 8.2% מוסברת בעיקר מהגורמים שלהלן:

- א. גידול בהוצאות תפעוליות ואחרות בסך 248 מיליון ש"ח. עיקר הגידול נובע מכך שבשנת 2009 הוקטנו עלויות הפנסיה כנגד רווחי קופות התגמולים בסך של כ-168 מיליון ש"ח לעומת 18 מיליון ש"ח בלבד בשנת 2010.
- ב. קיטון בהכנסות תפעוליות בסך 242 מיליון ש"ח. מזה קיטון ברווחי היעודה לפיצויים בסך של כ-154 מיליון ש"ח.
- ג. ירידה ברווח המימוני בסך 108 מיליון ש"ח בעיקר מהפרשי שער בשלוחות הבנק בבריטניה ורומניה.

מאידך, הנושאים דלהלן קיזזו חלקית את ההשפעות הנ"ל:

- א. גידול ברווח מפעולות בלתי רגילות בסך 177 מיליון ש"ח בגין מכירת חברת פז (ראה להלן).
- ב. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות בסך 240 מיליון ש"ח.

חברות כלולות (ריאליות) - (מוצג במגזר ניהול פיננסי)

כולל את תוצאות הפעילות של הקבוצה בהשקעות ריאליות.

סך כל ההשקעות של קבוצת לאומי בחברות כלולות מסתכם ב-30 בספטמבר 2010 ב-1,740 מיליון ש"ח לעומת 2,178 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009. הירידה נובעת ממכירת חברת פז ראה בעמוד 87 להלן.

השקעות במניות של חברות כלולות (טבלה 13 (ב) באזל 2):

שם החברה	שווי במאזן (במיליוני ש"ח)		שינוי ב-%	שווי שוק (במיליוני ש"ח)	
	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009
החברה לישראל בע"מ	1,453	1,371	6.0	4,812	3,810
פז חברת נפט בע"מ *	-	565	-	-	880
אחרים	287	242	18.6	-	-
סך הכל	1,740	2,178	(20.1)	4,812	4,690

* ראה פרטים להלן.

תרומת החברות הכלולות לרווח הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2010 הסתכמה ב-259 מיליון ש"ח לעומת "0 בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תרומת החברות לרווח הנקי של הקבוצה (במיליוני ש"ח):

	לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר	
	2010	2009
החברה לישראל בע"מ	215	(73)
פז חברת נפט בע"מ	29	66
אחרים	15	7
סך הכל	259	-

דוח הדירקטוריון

החברה לישראל בע"מ - הגבלות בהיתר שליטה בחברת בתי זיקוק לנפט בע"מ (בז"ן)
בהיתר השליטה בבז"ן, אשר ניתן לחברה לישראל נקבעו הגבלות מסוימות על הבנק, ביחס לדירקטורים המכהנים מטעם הבנק בחברה לישראל אשר מטרתן שמירה על חומות סיניות בין בז"ן לחברת בית הזיקוק לנפט - אשדוד בע"מ ("בז"א") זאת כל עוד מתקיים האמור להלן: החברה לישראל הינה בעלת שליטה בבז"ן ופז הינה בעלת שליטה בבז"א, ולבנק זכות או יכולת למנות, להמליץ או להשפיע בדרך אחרת על מינוי דירקטור בחברה לישראל ובפז.

ביום 22 ביוני 2010 הבנק מכר את מרבית אחזקותיו בפז. כמפורט להלן. כתוצאה מכך החל מתאריך זה ההגבלות המסוימות המוזכרות לעיל, אינן חלות יותר על הבנק.

החזקות בתאגידי החזקה ריאליים (קונגלומרט)

החזקות הבנק בתאגידי ריאליים כפופה למגבלות הקבועות בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"). חוק הבנקאות קובע, בין היתר, בסעיף 24 לחוק, כי תאגיד בנקאי רשאי להחזיק יותר מ-1% באמצעי שליטה בקונגלומרט אחד בלבד (תאגיד שהונו עולה על כ-2,000 מיליון ש"ח, והפועל ביותר משלושה ענפי משק). הבנק מחזיק בקונגלומרט - החברה לישראל.

פז חברת נפט בע"מ

על פי הדוחות הכספיים של פז לרביע הראשון של שנת 2007, בהם יושמו תקנים חשבונאיים חדשים, עולה סכום ההון העצמי של פז על סכום ההון המינימלי להגדרת קונגלומרט.

עוד לפני פרסום הדוחות הכספיים הנ"ל נערכו דיונים בין הבנק לבין בנק ישראל לעניין הפרשנות של חוק הבנקאות לגבי הגדרת פז כקונגלומרט, ובהמשך להם הודיע בנק ישראל לבנק במכתבו מיום 3 ביולי 2007, כי הוא אינו מקבל את פרשנות הבנק לכך שענף האנרגיה מהווה ענף משק אחד. לפיכך על פי עמדת בנק ישראל פז הינה קונגלומרט על פי חוק הבנקאות.

לבקשת הבנק אישר לו בנק ישראל למכור את החזקותיו בפז עד ליום 30 בדצמבר 2010, בכפוף לכך שהחזקות הבנק בפז יועברו לידי נאמן. לצורך כך, העביר הבנק את החזקותיו בפז לידי נאמן בסוף חודש יוני 2009. הנאמן החזיק במניות והצביע מכוח מניות אלו באסיפות הכלליות של פז, כאשר הזכות מכוח המניות למנות דירקטורים (ולחצביע בענין זה באסיפות הכלליות) וכן הזכות לקבל דיבידנדים, נשארו בידי הבנק. נותרה בידי הבנק הזכות להחליט בדבר מכירת המניות לצד שלישי או לחלקן כדיבידנד בעין.

ביום 22 ביוני 2010 הבנק מכר את מרבית החזקותיו בפז, בשיעור המהווה 14.97% מההון המונפק והנפרע של פז, במחיר של כ-520 ש"ח למניה ובסך כולל של כ-781 מיליון ש"ח, וברווח לאחר מס של כ-177 מיליון ש"ח. לאחר המכירה מימש הבנק 11,961 כתבי אופציה ב-4 באוגוסט 2010. לאחר הפעולות הנ"ל נותרה בידי הבנק (על ידי לאומי החזקות ריאליות) החזקה ב-0.95% מההון המונפק והנפרע של פז.

עד לתאריך 18 בנובמבר 2010 המשיך הבנק למכור מניות ונותרה בידי הבנק (על ידי לאומי החזקות ריאליות) החזקה ב-0.4% מההון המונפק והנפרע של פז.

שיעור ההחזקה שנותר בידי הבנק מותר בהתאם לתיקון חוק הבנקאות מיום 3 במרס 2010, ומוצג בסעיף מניות זמינות למכירה.

מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ

הבנק מחזיק ב-9.85% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל אחזקות"), (9.74% בדילול מלא) השולטת במגדל חברה לביטוח בע"מ.

יצויין כי על פי החקיקה שהתקבלה בעקבות הרפורמה בשוק ההון, בנק רשאי להחזיק חמישה אחוזים בהון חברה לביטוח ועשרה אחוזים בהונו של תאגיד השולט בחברה לביטוח. כמו כן על פי תיקון חוק הבנקאות (רישוי) ממרס 2010 בנק רשאי להחזיק בחברה לביטוח אחת בלבד שהונה

דוח הדירקטוריון

העצמי על פי סעיף 35 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, עולה על 2,000 מיליון ש"ח.

ביום 15 באפריל 2010 הוחזרו לבנק המניות במגדל אחזקות אשר הוחזקו על ידי נאמן וזאת בהתאם למכתב המפקח על הבנקים לפיו הוסרה המניעה החוקית להחזקת מניות מגדל על ידי הבנק.

7. אחרים – במגזר זה כלולה הפעילות שלא הוקצתה למגזרים האחרים.

מגזר זה כולל את הפעילויות האחרות של הקבוצה, אשר כל אחת מהן איננה מגיעה עד כדי מגזר בר רווח על פי הוראות בנק ישראל. פעילות זו כוללת בעיקר: חלק של פעילות חברות אשר אינן משויכות למגזרים אחרים. בתשעת החודשים הראשונים של 2010 הסתכם הרווח במגזר האחרים בסך 151 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 87 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט השינויים העיקריים במיליוני ש"ח:

לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר			
	2009	2010	
רווח (הפסד) בלתי רגיל	28	9	(19)
מפעולות רגילות בבנק	13	16	3
לאומי פרטנרס	9	138	129
חברות אחרות בארץ	73	4	(69)
חברות בחו"ל	(4)	5	9
התאמות מסים (1)	(206)	(21)	185
סך הכל	(87)	151	238

(1) הפרשי מס בין חישובי המס במגזרים למס האפקטיבי בדוח המאוחד.

דוח הדירקטוריון

פעילויות במוצרים

א. פעילות בשוק ההון - פעילות הקבוצה בשוק ההון כוללת את פעילות ייעוץ ההשקעות, לרבות ייעוץ בקרנות השתלמות, את התיווך בשוק ניירות הערך והמכשירים הפיננסיים, לרבות פעילות הנעשית באמצעות חדרי עסקות מטבע חוץ, וניירות ערך ישראלים וזרים, שירותי ברוקרג' ומשמורת (custody) ושירותים בנקאיים ופיננסיים לגופים הפעילים בשוק ההון. חברה בת של לאומי פרטנרס בע"מ עוסקת בחיתום והפצת הנפקות ציבוריות ופרטיות.

להלן נתוני הפעילות בשוק ההון כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי ואחרים		סך הכל
					פעילות חו"ל	פעילות הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	-	-	1	-	-	-	1
הכנסות תפעוליות ואחרות	128	6	11	38	21	38	248
סך כל ההכנסות	128	6	12	38	21	38	249
הוצאות תפעוליות ואחרות	55	3	10	13	7	33	123
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	73	3	2	25	14	5	126
רווח נקי	47	1	1	16	9	3	80

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי ואחרים		סך הכל
					פעילות חו"ל	פעילות הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	2	-	-	-	-	-	2
הכנסות תפעוליות ואחרות	139	7	12	34	22	36	257
סך כל ההכנסות	141	7	12	34	22	36	259
הוצאות תפעוליות ואחרות	77	2	7	16	7	18	129
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	64	5	5	18	15	18	130
רווח נקי	40	3	3	12	11	16	88

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי ואחרים		סך הכל
					פעילות חו"ל	פעילות הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	1	1	1	-	-	-	3
הכנסות תפעוליות ואחרות	396	19	20	38	79	109	775
סך כל ההכנסות	397	20	20	39	79	109	778
הוצאות תפעוליות ואחרות	184	7	6	29	21	90	377
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	213	13	14	10	58	19	401
רווח נקי	137	8	9	6	37	14	260

דוח הדירקטוריון

מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי ואחרים		סך הכל
					פעילות חו"ל	פעילות הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	2	1	-	-	-	-	3
הכנסות תפעוליות ואחרות	380	17	20	37	102	59	713
סך כל ההכנסות	382	18	20	37	102	59	716
הוצאות תפעוליות ואחרות	222	7	9	24	44	28	421
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	160	11	11	13	58	31	295
רווח נקי	102	7	7	8	39	20	193

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס בפעילות שוק ההון הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 260 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-192 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. כרטיסי אשראי - לאומי קארד

פעילות זו כוללת בעיקר את פעילות הנפקת כרטיסי האשראי ללקוחות פרטיים וסליקת שוברים עבור בתי עסק.

הפעילות העיקרית בכרטיסי אשראי מבוצעת על ידי חברת הבת לאומי קארד העוסקת בהנפקה וסליקת כרטיסי אשראי ופיתוח פתרונות תשלום.

לאומי קארד סיימה את תשעת החודשים הראשונים של השנה ברווח נקי של 118 מיליון ש"ח לעומת 108 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בתשעת החודשים הראשונים של 2010 גדל היקף הפעילות של מחזיקי כרטיסי לאומי קארד ב-10.1% לעומת הפעילות בתקופה המקבילה אשתקד. מספר הכרטיסים התקינים בתשעת החודשים הראשונים של 2010 גדל בכ-9.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתוני הפעילות בכרטיסי אשראי כפי שהוצגו במגזרי הפעילות השונים:

מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי ואחרים		סך הכל
					פעילות חו"ל	פעילות הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010							
במיליוני ש"ח							
רווח מפעולות מימון	42	4	5	1	-	-	52
הכנסות תפעוליות ואחרות	174	12	19	8	1	-	214
סך כל ההכנסות	216	16	24	9	1	-	266
הפרשה לחובות מסופקים	5	1	2	-	-	-	8
הוצאות תפעוליות ואחרות	139	12	18	5	-	-	174
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	72	3	4	4	1	-	84
חלקם של בעלי מניות חיצוניים	(8)	(1)	(1)	(1)	-	-	(10)
רווח נקי	43	-	2	3	1	-	49

דוח הדירקטוריון

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
37	7	2	3	-	49	רווח מפעולות מימון
172	14	7	8	1	202	הכנסות תפעוליות ואחרות
209	21	9	11	1	251	סך כל ההכנסות
5	1	1	1	-	8	הפרשות לחובות מסופקים
134	18	5	8	-	165	הוצאות תפעוליות ואחרות
70	2	3	2	1	78	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(7)	-	-	-	-	(7)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים
42	1	3	2	1	49	רווח נקי

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
119	12	14	5	-	150	רווח מפעולות מימון
510	33	44	18	1	606	הכנסות תפעוליות ואחרות
629	45	58	23	1	756	סך כל ההכנסות
15	2	4	1	-	22	הפרשה לחובות מסופקים
413	34	50	17	1	515	הוצאות תפעוליות ואחרות
201	9	4	5	-	219	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(22)	(1)	(1)	-	-	(24)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים
121	4	2	4	-	131	רווח נקי

משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	סך הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
104	12	14	7	-	137	רווח מפעולות מימון
494	28	34	15	1	572	הכנסות תפעוליות ואחרות
598	40	48	22	1	709	סך כל ההכנסות
17	1	2	1	-	21	הפרשות לחובות מסופקים
386	33	46	17	1	483	הוצאות תפעוליות ואחרות
195	6	-	4	-	205	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(21)	-	-	-	-	(21)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים
114	4	-	3	-	121	רווח נקי

הרווח הנקי מפעולות רגילות בפעילות כרטיסי אשראי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-132 מיליון ש"ח בהשוואה ל-121 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 8.2%, הנובעת בעיקר מגידול בהכנסות בסך 47 מיליון ש"ח שקוזה חלקית מעלייה בהוצאות בסך 32 מיליון ש"ח.

ב-6 במאי 2010 החליטה חברת קנית לוותר באופן בלתי חוזר על זכויות ההצבעה של קנית בקשר עם 2% מההון המונפק והנפרע של לאומיקארד שבהחזקתה, באופן שקנית תמשיך להחזיק ב-20% מההון המונפק והנפרע של לאומיקארד וב-18% מזכויות ההצבעה בה.

דוח הדירקטוריון

ג. נדל"ן

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
35	157	58	1	58	309	רווח מפעולות מימון
10	21	7	(1)	4	41	הכנסות תפעוליות ואחרות
45	178	65	-	62	350	סך כל ההכנסות
4	(12)	(2)	-	6	(4)	הפרשה לחובות מסופקים
21	28	10	1	15	75	הוצאות תפעוליות ואחרות
20	162	57	(1)	41	279	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
13	105	36	(1)	28	181	רווח נקי (הפסד)

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לשלושה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
47	160	50	3	33	293	רווח מפעולות מימון
11	12	8	1	6	38	הכנסות תפעוליות ואחרות
58	172	58	4	39	331	סך כל ההכנסות
22	157	10	-	3	192	הפרשה לחובות מסופקים
21	37	14	1	15	88	הוצאות תפעוליות ואחרות
15	(22)	34	3	21	51	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
9	(14)	22	2	11	30	רווח נקי (הפסד)

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2010						
במיליוני ש"ח						
132	575	152	5	125	989	רווח מפעולות מימון
33	50	20	2	11	116	הכנסות תפעוליות ואחרות
165	625	172	7	136	1,105	סך כל ההכנסות
13	150	21	-	17	201	הפרשה לחובות מסופקים
70	88	44	4	45	251	הוצאות תפעוליות ואחרות
82	387	107	3	74	653	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
53	250	69	2	51	425	רווח נקי

עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פעילות חו"ל	סך הכל	
לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009						
במיליוני ש"ח						
138	512	141	8	91	890	רווח מפעולות מימון
33	43	23	3	14	116	הכנסות תפעוליות ואחרות
171	555	164	11	105	1,006	סך כל ההכנסות
36	211	20	-	9	276	הפרשה לחובות מסופקים
63	93	43	5	43	247	הוצאות תפעוליות ואחרות
72	251	101	6	53	483	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
46	161	65	4	33	309	רווח נקי

לפרטים בק"ע הפרשה נוספת לחובות מסופקים בגין חריגה ענפית ראה לעיל עמוד 31.

מרכזי הרווח בקבוצה

להלן פרטים על תרומת מרכזי הרווח העיקריים בקבוצה לרווח הנקי מפעולות רגילות:

לתשעת החודשים הראשונים של		לתשעת החודשים הראשונים של			
שינוי	2009 (2)	2010 (2)	שינוי	2009 (1)	2010 (1)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח
הבנק	7.8	1,017	(4.3)	970	928
חברות מאוחדות בארץ (3)	10.9	499	10.9	450	499
חברות מאוחדות בחו"ל (4)	-	(60)	(66.7)	87	29
חברות כלולות (3)	+	217	+	(65)	217
הרווח הנקי מפעולות רגילות	16.0	1,442	16.0	1,442	1,673
רווח השלוחות בחו"ל, במונחים					
נומינליים (מיליון דולר) (5)	2.1	23.9	2.1	23.9	24.4

- (1) התאמות מתרגום בגין ההשקעות בחו"ל קוֹזוֹ כנגד התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק לאחר השפעת המס.
- (2) לפי הדוחות הכספיים, (לא כולל התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק).
- (3) חברות כלולות של חברות בארץ נכללו בנתוני חברות מאוחדות בארץ.
- (4) לאחר התאמות מסוימות לכללי החשבונאות בארץ.
- (5) כפי שדווח על ידי השלוחות בחו"ל כולל סניפי חו"ל וזכויות המיעוט.

להלן השינויים העיקריים בתרומת מרכזי הרווח (לאחר התאמות מתרגום):

- הקיטון ברווח הנקי מפעולות רגילות בבנק נובע מגידול בהוצאות התפעוליות ומקיטון בהכנסות התפעוליות וקיטון ברווח המימוני. קיטון זה קוֹזוֹ חלקית מירידה בהפרשות לחובות מסופקים. עיקרי ההסברים לשינויים הנ"ל מובאים בעמודים 28-38 במסגרת הדיון בתוצאות הקבוצה והנובעים בעיקר מתוצאות הבנק.
- הגידול ברווח הנקי מפעולות רגילות של חברות מאוחדות בארץ נובע בעיקר, מעלייה ברווחי לאומי פרטנרס ובנק לאומי למשכנתאות שקוֹזוֹ חלקית מירידה ברווח של לאומי החזקות ריאליות, לאומי ליסינג ואחרים.
- הקיטון ברווח של חברות בנות בחו"ל נובע מהפרשי שער שליליים בגין ההשקעות בחו"ל לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד וכן מירידה ברווח של לאומי רומניה.
- הגידול ברווח של חברות כלולות נובע מגידול ברווח של החברה לישראל.

הרווחים מפעולות רגילות בשלוחות בחו"ל במונחים נומינליים כפי שפורסמו על ידן (כולל סניפי הבנק בחו"ל וחלק המיעוט) בתרגום נוחות לדולר ארה"ב הסתכמו בכ-24.4 מיליון דולר, עלייה של 0.5 מיליון דולר לעומת התקופה המקבילה אשתקד. תרומת השלוחות בחו"ל בשקלים ובהתאמות מסוימות לכללי חשבונאות בארץ, הסתכמה בהפסד של 60 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 114 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ללא השפעת הפרשי שער בגין עלות מקורות המימון, נטו, הסתכם הרווח של השלוחות בחו"ל ב-29 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 87 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 58 מיליון ש"ח שנובעת בעיקר מהפרשי שער שליליים בגין ההשקעות בחו"ל, עקב ייסוף השקל ביחס למטבעות החוץ. בתשעת החודשים הראשונים של 2010 היו הפרשי שער שליליים בגין ההשקעות בחו"ל והסתכמו ב-129 מיליון ש"ח לעומת הפרשי שער חיוביים שהסתכמו בסך 29 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

כללי

קבוצת בנק לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, בנק למשכנתאות, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בפעילות לא בנקאית בתחומי הביטוח, התשתית והנדל"ן.

חברות מאוחדות בארץ

השקעות הבנק בחברות המאוחדות בארץ מסתכמות ב-30 בספטמבר 2010 ב-7,075 מיליון ש"ח, לעומת 6,340 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009. התרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 היתה בסך 499 מיליון ש"ח בהשוואה ל-450 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.9%.

להלן תרומת החברות המאוחדות העיקריות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה:

	תשואה על השקעת הקבוצה		תרומה לרווח הקבוצה (1)	
	2010	2009	2010	2009
	לתקופה שהסתיימה ב-30 בספטמבר			
	2010	2009	2010	2009
	%	%	במיליוני ש"ח	שיעור השינוי
לאומי למשכנתאות	7.5	5.7	140.8	93.0
בנק ערבי ישראלי	21.3	25.3	53.2	65.5
לאומי קארד	18.5	20.2	94.2	86.5
לאומי פרטנרס (2)	47.9	5.7	147.9	12.3
לאומי ניירות ערך (לשעבר פסגות אופק)	5.9	84.7	3.4	26.6
לאומי החזקות ריאליות	41.5	16.1	206.6	66.6
לאומי ליסינג והשקעות	1.7	5.0	11.1	31.4
אחרות	3.4	10.5	24.0	68.2
סך כל החברות המאוחדות בארץ	14.0	10.6	681.2	450.1

- (1) הרווח (ההפסד) המוצג הינו לפי חלק הקבוצה בתוצאות.
 (2) כולל הרווח ו/או ההפסד של החברות הכלולות של לאומי פרטנרס.

בנק ערבי

בהמשך לדוח ביקורת של בנק ישראל מיולי 2008 בנושא הלבנת הון, ביום 21 ביוני 2010 הוגשה לוועדה להטלת עיצום כספי בקשה להטיל עיצום כספי על בנק ערבי ישראלי בע"מ בשל הפרה לכאורה של הוראות לפי סעיף 7 לחוק איסור הלבנת הון.

ביום 15 באוגוסט 2010 הגיש הבנק את תגובתו לוועדה להטלת עיצום כספי וביום 5 בספטמבר 2010 הופיעו נציגי הבנק בפני הוועדה וטענו בפניה את טענותיו של הבנק גם בעל פה.

בשלב זה לא ניתן להעריך את היקף העיצום הכספי, במידה ויוטל.

דוח הדירקטוריון

חברות מאוחדות בחו"ל

השקעות הבנק בחברות מאוחדות בחו"ל מסתכמות ב-30 בספטמבר 2010 בסך 4,283 מיליון ש"ח לעומת 4,345 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009.

התרומה של החברות המאוחדות בחו"ל לרווח הנקי המדווח מפעולות רגילות של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של 2010, לאחר קיזוז התאמות מתרגום, הסתכמה ברווח בסך של 29 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 87 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן:

לתשעת החודשים הראשונים של		
2010	2009	
במיליוני ש"ח		
69	85	רווח השלוחות בשקלים (חלק הקבוצה) מפעולות רגילות
(129)	29	הפרשי שער בגין ההשקעה
(60)	114	סך הכל
89	(27)	הפרשי שער בגין עלות מקורות המימון נטו, לאחר מס
29	87	סה"כ תרומת השלוחות (לאחר קיזוז עלות מקורות המימון נטו)

להלן תרומת החברות המאוחדות העיקריות בחו"ל לרווח הנקי של הקבוצה:

תשואה על השקעת הקבוצה תרומה לרווח הקבוצה (*)					
לתקופה שהסתיימה ב-30 בספטמבר					
שיעור השינוי	2009	2010	2009	2010	
%	במיליוני ש"ח		%		
24.7	17.8	22.2	1.0	1.2	לאומי ארה"ב (B.L.C)
(35.6)	35.1	22.6	7.7	5.0	לאומי בריטניה
(7.4)	17.5	16.2	4.2	3.8	לאומי שוויץ
(10.7)	11.2	10.0	75.9	13.3	לאומי לוקסמבורג
+	(2.6)	4.2	-	5.8	לאומי רי
-	5.8	(46.5)	1.8	-	לאומי רומניה
-	2.1	(2.5)	1.1	-	אחרות
(69.9)	86.9	26.2	2.7	0.8	סך כל החברות המאוחדות בחו"ל

(*) התאמות מתרגום בגין ההשקעות בחו"ל קוזזו כנגד התאמות מתרגום מקורות המימון בבנק לאחר השפעת המס בסך 89 מיליון ש"ח ((27) מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2009). להלן חלק מהסכומים שקוזזו:

לאומי ארה"ב 45 מיליון ש"ח ב-2010 לעומת 18 מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי בריטניה (20) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת (33) מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי שוויץ (9) מיליון ש"ח ב-2010 לעומת (13) מיליון ש"ח ב-2009.

לאומי רומניה 22 מיליון ש"ח ב-2010 לעומת 3 מיליון ש"ח ב-2009.

הירידה בתרומה לרווח נובעת בעיקר מהשפעת הייסוף בשער השקל לעומת רוב המטבעות. השפעת הפרשי השער היתה בהקטנת הרווח בסך 129 מיליון ש"ח לפני מס בתשעת החודשים הראשונים של השנה לעומת הגדלת הרווח לפני מס בסך 29 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המימון נטו לאחר מס שנגרמו בבנק וקיזוזו חלק מהפרשי שער אלה הסתכמו בכ-89 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של השנה לעומת הוצאות בסך של 27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון

כמו כן הירידה בתרומה לרווח נובעת מגידול בהפרשה לחובות מסופקים בסך 34 מיליון ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) של השלוחות בחו"ל כפי שדווח על ידן:

לתשעה חודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר			
	2009	2010	
השינוי			במיליונים
%			
139.6	5.3	12.7	בנק לאומי ארה"ב (BLC) - דולר
45.0	4.0	5.8	בנק לאומי בריטניה - ליש"ט
(25.0)	6.8	5.1	בנק לאומי שוויץ - פר"ש
28.6	2.1	2.7	בנק לאומי לוקסמבורג - אירו
+	(0.5)	2.0	לאומי רי - דולר
-	11.7	(24.8)	רומניה - רון *

* 1 דולר ארה"ב = 3.23 רון

הרווח הנומינלי של החברות המאוחדות בחו"ל כפי שדווח על ידן הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של 2010 בסך 24.7 מיליון דולר לעומת 24.8 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 0.4%.

בקשר לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

השקעות הקבוצה בחברות כלולות מסתכמות ב-30 בספטמבר 2010 בסך 1,740 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,178 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2009.

התרומה לרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 היתה רווח של 259 מיליון ש"ח לעומת תרומה של "0" בתקופה המקבילה אשתקד.

בקשר למכירת פז חברת נפט בע"מ ראה גם בעמוד 87.

**פעילות חוץ
בנקאית של חברות
כלולות**

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוח הכספי לשנת 2009 (עמודים 205-189) על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוח השנתי שלעיל.

בחודש יולי 2010 מונתה ד"ר חדוה בר לחברת הנהלה בבנק, בדרגת סגן מנהל כללי ומנהלת הסיכונים הראשית של קבוצת לאומי.

מינוי זה נעשה בהמשך לחוזר המפקח על הבנקים מדצמבר 2009 למינוי מנהל סיכונים ראשי ופונקציית ניהול הסיכונים בבנק. במהלך החודשים הקרובים יקבע המבנה של החטיבה לניהול הסיכונים.

עד להשלמת הקמת החטיבה החדשה לניהול סיכונים ימשיכו לכהן בתפקידים מנהלי הסיכונים שכיהנו עד כה וכן יופעלו וועדות ניהול הסיכונים במתכונת שפעלו עד עתה ובשיתוף פעולה עם מנהלת הסיכונים הראשית.

פרטים לאופן ניהול הסיכונים ראה בדוח הכספי לשנת 2009 עמודים 187-188.

1. סיכוני שוק ונזילות

האסטרטגיה בניהול סיכוני השוק והנזילות

התוצאות העסקיות, השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, ההון העצמי, תזרימי המזומנים וערך הבנק חשופים לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית, בשיערי החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה מחד, לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והנזקים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים והגבלתם, וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק. כל זאת בהתחשב בהיקף הפעילות, במגבלות ובעלויות של פעולות החיסוי, בשינויים החלים בסביבה העסקית בארץ ובעולם, בהנחיות ובדרישות של בנק ישראל, ובהתפתחויות החלות בעולם בנושא המדידות ושיטות הניהול של הסיכונים והתאמתן לצרכי הקבוצה והבנק.

הבנק מנהל באופן דינאמי את החשיפות לסיכוני שוק.

מדיניות ניהול סיכוני השוק כוללת קביעת מגבלות על החשיפות הפיננסיות. מגבלות אלו נועדו לצמצם את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בשווקים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה של הערך הכלכלי, הרווח החשבונאי ומצב הנזילות, לשינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים כגון שיעורי הריבית, המדד, שיערי חליפין, וכיו"ב.

ניהול סיכוני השוק ברמת הקבוצה מבוצע ברמה הכוללת הן את התיק הבנקאי והן את התיק המסחרי כאחד. יחד עם זאת, לבנק מגבלות ספציפיות לתיקים המסחריים ולכל אחת מחברות הבנות.

המגבלות שנקבעו ברמת הקבוצה כוללות את כל חברות הבנות בארץ ובחו"ל. חברות הבנות בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בתיאום עם הבנק בארץ כאשר המסגרות לחשיפות לסיכוני שוק נקבעות במתכונת אחידה שנקבעה על ידי הבנק ומאשרות על ידי מנהל סיכוני השוק של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת המפקח על הבנקים, נוהל בנקאי תקין מס' 339, בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה. ההוראה קובעת עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה.

דוח הדירקטוריון

ההוראות החדשות של בנק ישראל המבוססות על הנחיות נדבך שני של באזל 2 מיושמות בהדרגה ובהתאם לתוכנית עבודה שנקבעה.

המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות אחת לחודש או לפי דרישה, ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

להלן דרישות ההון בגין סיכונים השוק (טבלה 10 באזל 2):

31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
		במיליוני ש"ח
		דרישות ההון בגין
432	551	סיכונים ריבית
36	21	סיכון מחירי מניות
161	59	סיכון שער חליפין
39	75	אופציות
668	706	סך דרישת ההון בגין סיכונים שוק

2. הסיכונים העיקריים בסיכונים השוק:

2.1 החשיפה בסיס

על פי כללי החשבונאות, ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד, מוגדרת כחשיפת בסיס. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה.

ההון החשוף ברמת הבנק כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות, למעט ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר ממומנות ממקורות במטבע חוץ ולכן אינן מנוכות מההון. ברמת הקבוצה, ההון החשוף כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות כלולות.

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון ולקבוע באופן שוטף ועדכני את מידת החשיפה בכל מגזר הצמדה בהתאם לתחזיות הכלכליות על התפתחות שוקי ההון והכספים וכן השינויים במחירים - אינפלציה והמחירים היחסיים הצפויים במגזרים השונים.

מגבלות החשיפה שאושרו על ידי הדירקטוריון, מחולקות על פי שיקולי תשואה צפויה וסיכון לחדרי המסחר, ל-ALM ולחברות הבנות. פוזיציות ה-ALM וחדרי המסחר מנוהלות באופן שוטף ויומיומי, כאשר יש להן מגבלות נוספות ברמת הסיכון, המכשיר וסוג הפעילות.

חברות הבנות בחו"ל ובארץ שומרות בדרך כלל על איזון מטבעי בין הנכסים לבין ההתחייבויות, וההון הפנוי שלהן מושקע במטבע המקומי. חברות אלו מנהלות חשיפות בסיס בהיקפים נמוכים, על בסיס המדיניות המעוגנת בהחלטות הדירקטוריון, ובתאום עם הבנק בארץ.

לצורך הניהול והדיווח השוטף מבוצעים שינויים מסוימים המביאים בחשבון את הגישה הכלכלית של הבנק לסיכונים בסיס, בשונה מהגישה החשבונאית.

דוח הדירקטוריון

הבנק נוקט גישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס. בהתאם לכך, לא נצמדים באופן מוחלט לסיווג החשבונאי כמוצג בביאור של נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, כי אם מבצעים התאמות תוך התחשבות במהות הכלכלית. הבנק, בניהול השוטף מביא בחשבון את חוסר העיקביות שנוצרת לעיתים במטרה לגדר את ההשפעות על הרווח החשבונאי המדווח.

מצב החשיפה בבסיס המחושב בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים מוצג בבאור 5 לדוחות הכספיים.

להלן החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון. הנתונים מוצגים במונחים של אחוז מההון החשוף:

החשיפה בפועל (%)			המגבלות המאושרות	
31 בדצמבר 2009 **	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	עודף או (גרעון) מקסימליים	
(5.7)	10.5	9.0	(100%)-50%	לא צמוד
7.5	(8.2)	(10.0)	(50%)-100%	צמוד מדד
(1.8)	(2.3)	1.0	(15%)-15%	מטבע חוץ *

* בנוסף לבנק ולחברות הבנות מגבלות על החשיפה המרבית בכל מטבע ומטבע.
** מוין מחדש

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 המאזן הצמוד למדד היה בגרעון (Short) ממוצע של כ-2% מההון החשוף. שיעור זה נע במהלך התקופה בין עודף של 8% לגרעון בשיעור של 13%. למגזר המט"ח והצמוד מט"ח נותב הון בשיעור נמוך יחסית, ולכן ההשפעה של שינוי בשערי החליפין על הרווח לפני מס אינה מהותית.

לשינויים בשער החליפין השפעה על שיעור המס האפקטיבי הואיל והפרשי שער בגין ההשקעות בחו"ל אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון, ומכאן חוסר הסימטריה בגין הפרשי השער. בכפוף לשיעורי השינויים בשערי החליפין של המטבעות השונים ביחס לשקל ובהתחשב בהיקף ההשקעות בחו"ל עשויה להיות לכך השפעה מהותית על ההפרשה למס. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל.

כנגד כמחצית מההכנסות הצפויות במטבע חוץ נטו בוצעה בראשית 2010 פעולת חיסוי להגנה בפני שינויים בשערי החליפין במטבעות השונים.

בתשעת החודשים הראשונים של 2010, עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדירקטוריון.

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים ליום 30 בספטמבר 2010. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים:

דולר	אירו	ליש"ט	פרי"ש	יין	
במיליוני ש"ח					
(21)	(1)	3	(5)	3	עלייה של 5% בשע"ח
(59)	(3)	4	(10)	11	עלייה של 10% בשע"ח
29	4	(0)	2	1	ירידה של 5% בשע"ח
97	24	6	2	4	ירידה של 10% בשע"ח

2.2. החשיפה לריבית

החשיפה לסיכון בגין השינויים בריבית נובעת מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי שינוי הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד מהמגזרים. לצורך ניהול סיכון הריבית נבחנים הפערים בין הנכסים להתחייבויות בתקופות עתידיות, ומתבצעת השוואה של מח"מ הנכסים, ההתחייבויות וההון בכל מגזר. בנוסף בכל מגזר, נמדדת החשיפה לשינויים בריבית אשר מתייחסת לשחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח החשבונאי השנתי כתוצאה משינוי עקומי התשואות בכל אחד מהמגזרים.

החשיפה העיקרית הינה במגזר הצמוד למדד. במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הינם בריבית קבועה ולטווחים בינוניים וארוכים. נכון ל-30 בספטמבר 2010 החשיפה הייתה לעלית ריבית בשיעור נמוך מהגלום בעקומי התשואות התלולים. החשיפה נובעת ברובה מכתבי התחייבויות נדחים (המשמשים כהון משני ברמת הקבוצה) אשר הונפקו לתקופות ארוכות.

במגזר השקלי הלא צמוד וגם במגזר המט"ח, החשיפה נמוכה יותר שכן עיקר הפעילות היא בריבית משתנה.

החשיפה לשינוי בלתי צפוי בשיעור של 1% בריבית לכל התקופות נמדדת בכל אחד מהמגזרים בנפרד וגם לכל המגזרים ביחד.

- השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי - ההפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון, בתשואות אג"ח ממשלתיות.
- השחיקה הפוטנציאלית של הרווח החשבונאי השנתי כתוצאה משינוי בשווי העסקות המשוערכות במחירי שוק (מכשירים נגזרים ותיקים מסחריים), וכן פריטים מאזניים (הלוואות ופיקדונות) הנפרעים במהלך השנה והממוחזרים מחדש בריביות החדשות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. להלן הנחות העיקריות:

- במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון. ההנחה לגבי המשיכות הפוטנציאליות מתבססת על התנהגות הלקוחות בעבר.
  - על פי הניסיון שנצבר קיימת יתרת זכות בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית, בסכום יציב לאורך זמן. לכן לצורך מדידה וניהול החשיפה בריבית, מדיניות הבנק היא להתייחס לחלק מיתרות העו"ש שאינן נושאות ריבית כהתחייבות ארוכה. מדי תקופה נבחן השינוי ביתרת העו"ש שאינן נושא ריבית, על מנת לקבל החלטה כיצד לפרוס אותן.
  - בלמ"ש - ניהול החשיפות מביא בחשבון הנחות ביחס לפרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פיקדונות. ההנחות לגבי הלוואות הצמודות למדד בריבית קבועה, מסתמכות על מודל סטטיסטי לחיזוי הפרעונות המוקדמים.
- מודל סטטיסטי זה נבחן באופן שוטף והנחותיו מתעדכנות על פי צפי ההנהלה לפרעונות מוקדמים לחודשים הקרובים בהתבסס על פרמטרים כלכליים ועל התפתחות בשוקי הכספים (שיעורי הריבית, שערי האג"ח וקצב האינפלציה).

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי.

דוח הדירקטוריון

2.2.1. החשיפה לריבית ועמידה במגבלות

להלן מצב החשיפה לשינויי הריבית ברמת הקבוצה המחושב על פי כללים חשבונאיים. בתשעת החודשים הראשונים של 2010 הקבוצה עמדה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון. נתונים מפורטים על החשיפה לריבית ראה להלן בתוספת ב' בסקירת ההנהלה.

31 בדצמבר 2009		30 בספטמבר 2010			
מט"ח וצמוד	לא	מט"ח	לא	מט"ח וצמוד	לא
מט"ח	צמוד מדד	מט"ח	צמוד מדד	מט"ח	צמוד מדד
משך חיים ממוצע (מח"מ) בשנים:					
0.62	3.03	0.61	0.73	2.85	0.69
0.55	3.65	0.62	0.76	3.46	0.67
0.07	(0.62)	(0.01)	(0.03)	(0.61)	0.02
3.05	1.25	(0.12)	1.89	0.77	0.75

(1) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

החל מדצמבר 2009 חל שינוי באופן החישוב ובשיטת ההצגה של דוח החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית וזאת בעקבות הוראות חדשות של בנק ישראל בנושא זה. במקום נתונים המסתכמים ליתרות המאזניות, מוצגים בתוספת ב' נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים המוצגים בדוח השנתי בבאור 18 בדבר "יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים". גם שיעור התשואה הפנימי השתנה בהתאמה. במקום שיעור תשואה פנימי המנכה את התזרימים הצפויים ליתרה המאזנית, מוצג שיעור תשואה פנימי המנכה את התזרימים הצפויים לשווי ההוגן.

בנוסף, במקום הצגת משך חיים ממוצע שהיה מבוסס על הנתונים החוזיים של הנכסים וההתחייבויות, החל מ-2009 מוצג משך חיים ממוצע אפקטיבי, המבוסס על שינוי בשווי ההוגן כתוצאה משינוי בשיעור התשואה הפנימי של הנכסים וההתחייבויות.

בחישוב מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך ההתחייבויות על פי התזרים המקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-3.47 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-0.67%.

בנתונים המוצגים לעיל מובאים בחשבון פרעונות מוקדמים של הלוואות משכנתא מדדיות, בהתאם למודל סטטיסטי האומדן את הפרעונות הצפויים על סמך התנהגות הלווים בעבר. מח"מ הנכסים לסוף התקופה המדווחת על פי התזרים המקורי שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים גבוה יותר ומגיע ל-3.37 שנים, ופער השת"פ מסתכם בכ-0.67%.

בתוספת ב' בסקירת ההנהלה מוצגות יתרות העו"ש לפי הוראות בנק ישראל בפקדונות עם דרישה עד חודש. לעומת זאת, לצורך החשיפה לריבית, נפרס שיעור מסוים מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח לתקופות פרעון של עד עשר שנים. זאת בהתאם למודל התנהגות שהנחות הבסיס שלו מתעדכנות באופן שוטף. בהתחשב בהנחות אלה מח"מ ההתחייבויות הינו גבוה יותר ומגיע בשקלים לא צמודים ל-0.76 שנים ובמט"ח ל-0.81 שנים, וההפרש בשת"פ מגיע ל-1.92% ול-2.32% בהתאמה.

סיכון הריבית מנוהל מתבסס על הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. במטרה להגביל את סיכוני הריבית אישרו דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבנות בארץ ובח"ל, מגבלות על השחיקה הפוטנציאלית המרבית של השווי הכלכלי ושל הרווח החשבונאי כתוצאה משינוי מקביל של 1% בעקומי הריבית.

דוח הדירקטוריון

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח):*

השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי**		השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי ¹		השפעת שינוי מקביל של 1% בעקום התשואות
31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
356	260	656	787	בפועל
600	500	1,000	1,100	המגבלה

* בכיוון הגורם נזק לבנק.

** השחיקה המרבית ברווח השנתי, על בסיס בחינה של שלוש השנים הקרובות.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי נעה בין 940 מיליון ש"ח ל-774 מיליון ש"ח וברווח השנתי נעה בין 421 מיליון ש"ח ל-260 מיליון ש"ח.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה לריבית שקבע הדירקטוריון.

בנוסף, מתקיים מעקב ודיווח על החשיפה הפוטנציאלית לשינויים בלתי צפויים בריבית, הנובעים מהתחייבות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויים לעובדים פעילים שטרם פרשו.

להלן השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית, נכון ל-30 בספטמבר 2010, במיליוני ש"ח:

מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי				
מטבע ישראלי			צמוד מט"ח	
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים
167,794	61,123	54,678	15,806	13,757
נכסים פיננסיים				
סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים				
159,421	3,055	161,771	35,970	40,577
נגזרים וחוץ מאזניים				
137,614	54,372	71,792	20,476	10,386
התחייבויות פיננסיות				
סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים				
168,796	10,601	147,333	31,469	44,622
נגזרים וחוץ מאזניים				
20,805	(795)	(2,676)	(169)	(674)
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים				

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואות חסרות סיכון אשראי, כלומר, בתשואות אג"ח ממשלתיות.

דוח הדירקטוריון

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בריבית ל-30 בספטמבר 2010, במיליוני ש"ח (טבלה 14 באזל 2):

מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי					
צמוד מט"ח			מטבע ישראלי		
אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	השינוי בשיעורי הריבית
(684)	(142)	(2,513)	(231)	20,775	1% גידול מיידי מקביל של
(675)	(166)	(2,660)	(738)	20,802	0.1% גידול מיידי מקביל של
(644)	(206)	(2,829)	(1,411)	20,813	1% קיטון מיידי מקביל של

3. הערך הנתון לסיכון (VAR) Value at Risk

הבנק מנהל את החשיפה לסיכונים השוק באמצעים שונים, כמפורט לעיל, וכן על ידי מודל הסתברותי - מודל ה-VAR בהתאם להוראות בנק ישראל, הסיכון הנמדד על ידי ה-VAR מתייחס לנזק הפוטנציאלי מהחזקת כל הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות, ובכלל זה הפוזיציות של התיקים למסחר, החשופות לסיכונים השוק.

ה-VAR מודד את ההפסד הפוטנציאלי הצפוי כתוצאה משינויים אפשריים במחירי השוק. בפועל הוא מודד את הירידה הצפויה בערך הנוכחי של הנכסים פחות ההתחייבויות בתמהיל הנתון של מבנה התיק, ברמת בטחון נתונה, לתקופה עתידית נתונה, על פי התפלגות סטטיסטית נתונה. חישוב ה-VAR נעשה אחת לחודש ברמת הקבוצה ובתדירות גבוהה יותר ברמת הבנק ועל התיקים למסחר.

חישובי ה-VAR והמגבלות במונחי VAR הינם בשיטה הפרמטרית, ברמת ביטחון של 99%, ולתקופה של החזקת הפוזיציות למשך שבועיים. למודל ה-VAR מספר חולשות. המודל מניח כי המבנה הסטטיסטי של השינויים במחירים (או בריביות) הנצפים בשוק ההון נותן אינדיקציה להתנהגות עתידית של מחירים (או ריביות) אלו. במודל ה-VAR הפרמטרי בו אנו משתמשים קיימת גם הנחה של פונקציות התפלגות רב נורמלית של השינוי בגורמי הסיכון. מדד זה, מהגדרתו, מתעלם מהפסדים העלולים להתרחש מעבר לרמת המובהקות (זנב ההתפלגות) הנקובה. המענה ניתן על ידי התבוננות גם בתרחישי קיצון.

על מנת לבחון את תקפות מודל ה-VAR, הבנק מבצע בדיעבד בחינות יומיומיות (backtesting) על השינוי בפועל של השווי הכלכלי של הבנק בהשוואה לאומדן השינוי כפי שנגזר ממודל ה-VAR. הבחינות שבוצעו עד כה מאשרות את תקפות המודל. כאמור, ה-VAR בבנק נמדד לתקופה של שבועיים ובהסתברות של 99%. הליך ה-backtesting בוחן לאחר תקופה של שבועיים את השינוי התיאורטי בערך הבנק בהנחה כי הפוזיציות לא משתנות והשינויים הם רק במחירי השוק.

מעט לעת ה-VAR מחושב גם בשיטות של סימולציות היסטוריות, ונבחן הפער בין שיטות המדידה. סימולציה היסטורית מאפשרת מדידת סיכון ללא הסתמכות על מבנה הסתברותי מסוים אלא על השינויים שנצפו בפועל בגורמי הסיכון בתקופה מסוימת. ה-VAR על תיק האופציות המפורשות נבחן גם בסימולציית מונטה קרלו על מנת לבחון את מרכיבי הסיכון הלא לינאריים.

להלן אומדן ה-VAR ברמת הקבוצה במיליוני ש"ח:

VaR השווי הכלכלי			VaR התיקים המשוערכים		
30 בספטמבר 2010	30 בספטמבר 2009	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	30 בספטמבר 2009	31 בדצמבר 2009
232	364	359	57	82	188
600	600	600	400	500	500

דוח הדירקטוריון

במהלך תשעת החודשים הראשונים של ה-2010 VAR על השווי הכלכלי נע בין 411 מיליון ש"ח לבין ל-163 מיליון ש"ח וה-VAR על התיקים המשוערכים על פי שווי שוק נע בין 158 מיליון ש"ח לבין 57 מיליון ש"ח.

בתשעת החודשים הראשונים של 2010 עמדה הקבוצה בכל מגבלות ה- VAR שקבע הדירקטוריון.

4. תרחיש קיצון

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים המתבטאים בתנודתיות גדולה במיוחד של הפרמטרים, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. ה- VAR, או מודלים אחרים, אינו מספק מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק קיצוניים, או מעבר לרמת המובהקות שנקבעה. לכן מבוצעת בנוסף גם מדידת הסיכון בתרחישים קיצוניים מגוונים. אלה כוללים את כלל גורמי הסיכון להם חשוף הבנק ומהווים חלק מהליך ה- ICAAP שתוארו בעמוד 230 בדוח השנתי.

נוסף למגבלות שפורטו לעיל, לחשיפות בסיס, ריבית ו- VAR קבע הדירקטוריון גם מגבלה לנוק הפוטנציאלי המרבי במקרה של התממשות תרחיש קיצון בסיכוני שוק. התרחיש כולל שינויים קיצוניים המתרחשים באופן סימולטני בפרמטרים העיקריים של סיכוני השוק. המגבלה הנוכחית המתייחסת לסיכוני שוק בלבד קובעת שהירידה בשווי הכלכלי של ההון העצמי בתרחיש קיצון לא תעלה על 2 מיליארד ש"ח לאחר מס. במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 עמד הבנק במגבלה זו.

מבחני הקיצון בלאומי נבנים בוועדת מבחני קיצון בראשות בקר הסיכונים הראשי, הוועדה אחראית להגדרה תקופתית ועדכון של תרחישי הקיצון. הוועדה מתכנסת בדרך כלל לפחות אחת לחודש. סט תרחישי הקיצון כולל התייחסות להיבטי סיכוני שוק, סיכוני אשראי וסיכון תפעולי, וכולל תרחישים המשלבים את סוגי הסיכון. בישיבות הוועדה נבחנים ומתעדכנים התרחישים לפי ההתפתחויות והערכות השונות.

הוועדה מורכבת מנציגי יחידות שונות המתמחים בניהול סיכונים שונים ומייצגים גם את הפן העסקי. במידת הצורך, הוועדה מסתייעת בחוות דעת של מומחים נוספים לצורך הערכת סיכונים ספציפיים שאינם נמצאים בתחום המומחיות הישירה של חברי הוועדה.

במסגרת פעילות הוועדה הוגדר סט מבחני קיצון ברמת הקבוצה, שמטרתו לכסות מספר גדול של תרחישים חמורים עד סבירים, אליהם הבנק חשוף במסגרת פעילותו בעסק חי ולזהות סיכונים שאינם גלויים שלא בעיתות משבר. ועדת מבחני קיצון ערכה תעדוף ראשוני של התרחישים, שלדעתה הם המהותיים ביותר לקבוצה, אם בגלל חומרת התרחיש ואם בגלל הסבירות להתממשותו (או שילוב של שניהם).

כדי להבטיח את עמידת הבנק כעסק חי אשר ממשיך לנהל את עסקיו גם בהתממשות תרחישי קיצון חמורים אך סבירים, הבנק מוודא כי יחס הלימות ההון המזערי לא יהיה נמוך מהמינימום הנדרש על ידי המפקח על הבנקים (כיום 9%) באף נקודת זמן במהלך תרחיש קיצון.

דרישות אלו מתקיימות עבור כל תרחישי הקיצון שנבחנים בקבוצה, ובפרט בתרחיש החמור ביותר, הכולל הרעה משמעותית במדדים הריאליים ועלייה ניכרת בהפרשות לחובות מסופקים. קריסת בנק זר אליו הקבוצה חשופה באופן מהותי וקריסת קבוצת לוויס (כהגדרתה בהוראה 311 ניהול בנקאי תקין) עם כל ההשלכות הנלוות לכך ו"התייבשות" שוק האג"ח המקומי והגלובלי.

תרחישי הקיצון המהותיים נבחנו אל מול התוכנית התלת שנתית ונמצא שקבוצת לאומי עומדת בכל המגבלות שקבעה לעצמה כמפורט לעיל ללא צורך בעדכון תוכנית העבודה.

5. סיכון הנזילות

"נזילות" מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיו. היכולת לעמוד בסיכון הנזילות כרוכה באי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ואו לממש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.

בהתאם להוראת בנק ישראל הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. מטרת מדיניות זו לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכה והגבלה של ההפסדים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים נזילות. עקרונות מדיניות הבנק בתחום ניהול הנזילות אומצו על ידי השלוחות בחו"ל.

האחריות לניהול סיכונים הנזילות בשלוחות חו"ל מוטלת על השלוחות עצמן, תוך התייעצות, תיאום ותמיכה מקצועית של האגף לניהול נכסים והתחייבויות בארץ. בכל אחת משלוחות הבנק בחו"ל מאושרת מדיניות ניהול הנזילות על ידי הדירקטוריון המקומי. מדיניות ניהול הסיכונים של שלוחות חו"ל נקבעת בהתאם למדיניות הקבוצתית ובכפוף להוראות הרגולציה המקומית בכל שלוחה. במסגרת מדיניות זו נקבעות מגבלות, והעמידה במגבלות נבחנת במסגרת הוועדות לניהול סיכונים השוק והנזילות הן בשלוחות והן בארץ.

הבנק מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות ואחר מדדי סיכון הנזילות. הסיכון מנוהל באמצעות מודל פנימי שמטרתו בחינה ומעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחישים שונים. התרחישים מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל ומצבי קיצון הנוגעים לבנק ולכלל המערכת.

בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס שני מדדים כמותיים: פער הנזילות ויחס הנזילות. העקרונות העומדים בבסיס המודל גורסים כי ככל שקיימים יותר נכסים נזילים (דוגמת מזומנים, פיקדונות בבנק ישראל, תיק אג"ח הניתן למימוש ואשראי החזוי להיפרע) ביחס להתחייבויות הצפויות להתממש על פי המודל, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בכל צורכי הנזילות.

שיעור השינוי ביתרת הפיקדונות והאשראי עבור כל תקופת פירעון, בתרחישים שונים, נקבע על פי פרמטרים שונים בהתאם לרמת החומרה של התרחיש. על בסיס שיקול הדעת של הגורמים העסקיים, הנעזרים בנתונים היסטוריים, מוגדרות פונקציות התנהגותיות המביאות בחשבון פרמטרים כגון גודל ומהות הפיקדון לפיהן מחושבים התזרימים הצפויים.

יצוין, כי תרחישי הלחץ חמורים יותר מכל מה שהתנסה בו הבנק בעבר, ולכן הנחות תרחישים אלו בהכרח מבוססות על שיקול הדעת של הגורמים המקצועיים הבכירים בבנק יותר מאשר על נתונים היסטוריים.

במסגרת ההיערכות למצב קיצון גובשה בלאומי תוכנית מגירה הכוללת את האסטרטגיה לניהול משבר נזילות תוך מינוי צוות ניהולי האחראי לטיפול במשבר ולהגדרת התהליכים והצעדים להתמודדות עם המשבר.

בנוסף למודל שתואר לעיל, לאומי מפעיל מערכת מדדים נוספת להתרעה מוקדמת על התפתחויות חריגות ובלתי צפויות בסיכון הנזילות, כלהלן:

- במסגרת הניהול השוטף של הנזילות במט"י ובמט"ח מתבצעת תחזית למצב הנזילות היומית וזאת באמצעות מערכות המידע הקיימות בבנק. בסוף כל יום עסקים נבחן הפער בין הנזילות החזויה לבין הנזילות בפועל. התפלגות הפער משמשת לעדכון המודל ולשיפור איכות חיזוי מצב הנזילות.

דוח הדירקטוריון

- במגזר המט"ח מתבצע גם מעקב אחר שיעור הנכסים הארוכים הממומנים מהתחייבויות קצרות, יחס "ארוך-קצר". ליחס זה נקבעות, מעת לעת ובהתאם לנסיבות בשוקים, מגבלות על ידי מנהל סיכוני השוק.
- במגזרים המט"י והמט"ח, נבחנות המגמות במצב הנזילות (יומי, חודשי וכו') על פני טווח מתמשך, במטרה לעקוב אחר התפתחויות בפיקדונות הציבור, באשראי לציבור ובנזילות ככלל.

5.1. מצב הנזילות ועמידה במגבלות

בהתאם למתחייב מהוראת בנק ישראל מספר 342, אישר הדירקטוריון את מדיניות ניהול סיכון הנזילות וקבע מגבלות כלהלן: יחס הנזילות צריך להיות גבוה מ-1 ופער הנזילות צריך להיות גבוה מאפס, בכל אחד מהתרחישים בטווח תכנון של יום, שבוע וחודש.

להלן פער הנזילות ויחס הנזילות במט"י ובמט"ח בכל אחד מארבעת סוגי התרחישים שהוגדרו, לתקופת פרעון של חודש נכון ליום 30 בספטמבר 2010 (ללא השקה בין המגזרים*):

תרחיש/תקופה	במט"י לחודש		במט"ח לחודש	
	הפער	היחס	הפער	היחס
רגיל	44.9	8.0	11.4	3.6
סטטיסטי	39.1	4.2	7.7	1.9
לחץ בלאומי	29.9	1.9	8.1	1.4
לחץ מערכתי	33.6	2.4	13.6	2.2

* לאומי מניח כי במצבי קיצון מגזר המט"ח יכול לסייע במידה ויש בו עודפי נזילות למגזר המט"י ולהיפך.

המדידה לעיל מתייחסת לבנק בלבד וכוללת קו גיבוי ללאומי רומניה בסך של 50 מיליון דולר וללאומי בריטניה בסך של עד 120 מיליון פאונד.

בתשעת החודשים הראשונים של 2010 עמד הבנק במגבלות הנזילות שנקבעו.

סיכון אשראי

פירוט החשיפה והתייחסות לניהול סיכוני האשראי ראה בדוח השנתי לשנת 2009 עמודים 211-229.

אחת לשנה מעודכן ומאושר מסמך מדיניות האשראי של הבנק בדירקטוריון. המסמך מתווה מדיניות לפעילות הבנק בארץ, למעט בתחומים מסוימים בהם המדיניות הינה ברמת קבוצת לאומי כולה.

העקרונות המרכזיים של מסמך מדיניות האשראי מוצגים בפני חברות הבנות בארץ ובחו"ל. המסמך מהווה קו מנחה לגבי מדיניות האשראי הנהוגה אצלן.

מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור הסיכונים וניהול המבוקר. הדבר בא לביטוי בביזור תיק האשראי של הבנק בין ענפי המשק השונים ועל פני מספר רב של לווים. כממלא תפקיד מרכזי במימון המשק הישראלי, נוקט הבנק באסטרטגיה של מעורבות במגזרי הפעילות העיקריים במשק, ומעמיד אשראי למגזרים היצרניים והמסחריים לסוגיהם השונים, למגזר הציבורי לגווניו, לפרטיים ולמשקי בית.

מדיניות האשראי של הבנק נגזרת ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. המדיניות הכוללת, מבוססת על "תיאבון הסיכון" של קבוצת לאומי כפי שמוגדר מעת לעת על ידי דירקטוריון הבנק. "תיאבון

דוח הדירקטוריון

הסיכון" שנקבע, מחייב שמירה על מספר עקרונות של מדיניות סיכון המשליכים על מדיניות האשראי, שמטרתם לשפר את איכות תיק האשראי ולנהל את הסיכון הגלום בו באופן נאות.

ניהול תיק האשראי בבנק מחייב, בין היתר, קיום הערכה כמותית של רמת הסיכון של הלווים. ליישום מטרה זו נבנים בבנק מודלים ומערכות מיכוניות לתמיכה בתהליך בחינת רמת הסיכון של הלווה, תוחלת ההפסד והתמורה הנדרשת בגין סיכונים אלו.

הבנק נמצא במהלך להקמת מערכת מתקדמת לניהול תיק האשראי שמטרתה לשדרג את יכולותיו לשלוט בסיכונים, ובמיוחד בסיכוני ריכוזיות שונים, לנהל מגבלות על גורמי הסיכון בתחום האשראי, לכוון את הפעילות במטרה לשפר את יחסי התשואה לסיכון וכן לאפשר תמחור מתואם לסיכוני האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק בישראל, נקבעו עקרונות וכללים אשר לפיהם יועמד, ינוהל ויבוקר תיק האשראי של הבנק, במטרה לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. עקרונות וכללים אלה מתייחסים הן ללקוח הבודד והן לרמה של ענפי המשק ומגזרי פעילות.

דירקטוריון הבנק מאשר את מדיניות האשראי של הבנק ואת המגבלות הוולונטריות, ובכלל זה את המגבלות לענפי המשק.

כפי שפורט בדוח השנתי לשנת 2009, במטרה לפעול לאופטימיזציה של תהליך קבלת ההחלטות בתיק האשראי, ובכלל זה להדק את בקורות האשראי ולשפר את איכות תיק האשראי של הבנק ואת השירות ללקוחות, הוקמו בבנק יחידות עצמאיות לניהול סיכוני אשראי. יחידות אלו מבצעות בחינה בלתי תלויה של סיכוני האשראי והיבטי הסיכון לגבי עיקר האשראי המועמד למגזרים העסקיים והמסחריים.

הפרשה לחובות מסופקים וסווג חובות בעייתיים-

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים, והבנק מיישמה בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך עבודה רבעוני מובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש במספר קריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

בלקוחות הגדולים של הבנק, המטופלים בחטיבה העסקית, מתבצע, בנוסף, תהליך בקרת אשראי רבעוני, בו נבחנו גם לווים שדירוג הסיכון שלהם טוב יותר מזה המחייב הכללה באוכלוסיית הלקוחות המוגדרים כרגישים.

פן נוסף של המתודולוגיה, מטפל בבחינה שיטתית של נאותות הפרשה לחובות מסופקים בגין החובות שיש לבנק ספק בגבייתם, תוך קביעת קריטריונים בסיסיים לאופן בו יש לחשב את הפרשות לחובות מסופקים. בחינת נאותות הפרשה נעשית מדי רביע, בכל קווי העסקים, ללקוחות מסווגים ו/או כאלה שקיימות בהם הפרשות.

אחת לרביע מתקיים דיון בוועדת חובות מסופקים של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, בהפרשות הנדרשות לרביע וכן בהמלצות לסיווג חובות בעייתיים. כמו כן, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, מתקיימים בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של הדירקטוריון דיונים בהפרשות לחובות מסופקים ובסיווג חובות בעייתיים, כדי לאשר את סכומי ההפרשות.

תהליך הבקרה מסתיים בהחלטות על סיווג או ביצוע הפרשה ודיווח למערך החשבונאות.

דוח הדירקטוריון

דגשים באסטרטגיה עסקית

החל מסוף הרביע השני של שנת 2009 ניכרים סימני ההתאוששות במגזרים ובאוכלוסיות מסוימות. הבנק נוקט במדיניות מרחיבה יותר, למתן מענה הולם לצרכי לקוחות במגזרי הפעילות השונים, בדגש על מימון בענפי משק המאופיינים בפוטנציאל צמיחה וברמת סיכון לא גבוהה.

ככלל, נוקט בנק לאומי במדיניות אשראי זהירה ביחס לענפי המשק ולמגזרי האשראי השונים.

הבנק פועל באופן שוטף לזיהוי לווים ומגזרי אוכלוסיות רגישים ומקיים באופן שוטף מעקב הדוק אחר השפעת השחיקה והחשיפות שנוצרו אצל הלווים הרלוונטיים.

הבנק מבצע בתדירות שוטפת בדיקה ועדכון דירוג הסיכון והתאמתו למצב הלווה, תוך שימת דגש על לקוחות החשופים לענפי משק מסוימים בארץ ובעולם וכן בזיקה לאזורים גיאוגרפיים שהושפעו במיוחד. כמו כן הבנק ממשיך ופועל לאיתור ולתיקון ליקויים במסמכי אשראי וביטחונות.

לצורך ניהול תיק האשראי של הבנק כמכלול, פועל במסגרת החטיבה העסקית ענף ניהול תיק האשראי שתפקידיו כוללים, בין היתר, את הנושאים הבאים: הערכת ביצועי תיק האשראי במונחי תשואה מול סיכון, יצירת שקיפות במבנה תיק האשראי בהתאם לרמות ולגורמי הסיכון של התיק, גיבוש המלצות למבנה תיק האשראי הרצוי ולמגבלות על תיק האשראי, גיבוש המלצות לקביעת מגבלות וולונטריות בחתכים שונים (דוגמת ענפי משק). בנוסף, בוחן ענף ניהול תיק האשראי את ההשפעה של עסקאות חדשות על מבנה וסיכון תיק האשראי, וכן ממליץ על ביצוע עסקאות/פעולות לשיפור מבנה וסיכון התיק. זאת, במטרה להביא לניהול אקטיבי של תיק האשראי, שיביא לשיפור בסדרי העדיפויות בהקצאת ההון, ולשחרור הון שכנגדו ניתן אשראי בעל תרומה נמוכה ביחס לסיכון לטובת ייזום עסקי בפלחי שוק/ לווים רווחיים יותר מהיבט תשואה/ סיכון וכן לשיפור מרווחים.

להלן נתונים מסוימים בקשר עם חשיפות וסיכונים אשראי:

1. החשיפה והניהול של סיכונים האשראי לציבור

חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (טבלה 4 (ב) - באזל 2):

	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2009
סוג חשיפת אשראי				
אשראי	255,734	246,409	251,437	247,395
אג"ח	42,810	45,879	42,828	39,299
אחרים	12,975	13,138	12,704	12,932
ערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות	106,451	95,393	99,912	95,680
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים	14,435	9,956	11,463	10,948
סך הכל	432,405	410,775	418,344	406,254

* הממוצע מחושב על בסיס חמשת הרבעונים האחרונים.

דוח הדירקטוריון

סיכון אשראי בהתאם לגישה הסטנדרטית (טבלה 5- באזל 2):*

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו (לאחר ניכוי הפרשה לחובות מסופקים) על פי משקל הסיכון, תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי, לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין בטחונות מוכרים.

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס לפני הפחתת סיכון אשראי **

30 בספטמבר 2010										
חשיפת										
אשראי	ניכוי									
(1) ברוטו	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
59,767	-	-	-	563	-	242	-	2,565	56,397	חובות של ריבונות
										חובות של ישויות
6,817	-	-	34	-	-	3,223	-	3,560	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
23,906	-	-	29	1,578	-	2,546	-	19,753	-	בנקאים
187,936	-	-	10,600	172,678	-	3,823	-	835	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
18,423	-	-	1,183	17,240	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
52,177	-	-	1,039	592	50,546	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
16,051	-	-	833	128	15,090	-	-	-	-	קטנים
53,114	-	-	209	840	16,251	-	35,814	-	-	משכנתאות לדיוור
1,239	185	-	-	147	-	149	-	758	-	איגורח
12,975	-	-	359	9,917	-	-	-	-	2,699	נכסים אחרים
432,405	185	-	14,286	203,683	81,887	9,983	35,814	27,471	59,096	סך הכל

דוח הדירקטוריון

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס ולאחר הפחתת סיכון אשראי **

30 בספטמבר 2010										
חשיפת										
אשראי	ניכוי									
(1) ברוטו	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח										
62,105	-	-	-	564	-	241	-	2,565	58,735	חובות של ריבונות
										חובות של ישויות
4,516	-	-	27	-	-	3,192	-	1,297	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
24,202	-	-	29	1,578	-	3,655	-	18,940	-	בנקאיים
177,350	-	-	10,373	162,319	-	3,823	-	835	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
17,377	-	-	1,171	16,206	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
49,656	-	-	976	591	48,089	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
14,458	-	-	763	127	13,568	-	-	-	-	קטנים
52,997	-	-	208	839	16,140	-	35,810	-	-	משכנתאות לדיור
1,239	185	-	-	147	-	149	-	758	-	איגורח
12,975	-	-	359	9,917	-	-	-	-	2,699	נכסים אחרים
416,875	185	-	13,906	192,288	77,797	11,060	35,810	24,395	61,434	סך הכל

(1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא על ידי שימוש בערבויות).

* ראה פירוט בטבלאות 4(ב) ו-4(ד) שלהלן.

** הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

דוח הדירקטוריון

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס לפני הפחתת סיכון אשראי **

31 בדצמבר 2009										
חשיפת	ניכוי									
אשראי	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	(1) ברוטו
במיליוני ש"ח										
53,879	-	-	-	477	-	175	-	4,413	48,814	חובות של ריבונות
										חובות של ישויות
8,900	-	-	47	12	-	3,700	-	5,141	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
29,778	-	-	84	293	-	13,471	-	15,930	-	בנקאיים
173,331	-	-	7,975	161,049	-	3,807	-	500	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
17,097	-	-	1,345	15,752	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
48,723	-	-	987	159	47,577	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
17,886	-	-	858	144	16,884	-	-	-	-	קטנים
46,962	-	-	220	887	13,261	-	32,594	-	-	משכנתאות לדירור
1,081	47	65	-	142	-	187	-	640	-	איגורח
13,138	-	-	329	10,214	-	-	-	-	2,595	נכסים אחרים
410,775	47	65	11,845	189,129	77,722	21,340	32,594	26,624	51,409	סך הכל

סכום החשיפה לאחר הפרשה לחומ"ס ולאחר הפחתת סיכון אשראי **

31 בדצמבר 2009										
חשיפת	ניכוי									
אשראי	מההון	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	(1) ברוטו
במיליוני ש"ח										
56,849	-	-	-	476	-	175	-	4,413	51,785	חובות של ריבונות
										חובות של ישויות
5,929	-	-	47	12	-	3,698	-	2,172	-	סקטור ציבורי
										חובות של תאגידים
30,340	-	-	11	293	-	13,927	-	16,109	-	בנקאיים
166,621	-	-	7,752	154,562	-	3,807	-	500	-	חובות של תאגידים
										חובות בבטחון נדל"ן
16,129	-	-	1,284	14,845	-	-	-	-	-	מסחרי
										חשיפות קמעונאיות
46,312	-	-	912	158	45,242	-	-	-	-	ליחידים
										הלוואות לעסקים
16,084	-	-	768	142	15,174	-	-	-	-	קטנים
46,840	-	-	219	886	13,143	-	32,592	-	-	משכנתאות לדירור
1,081	47	65	-	143	-	186	-	640	-	איגורח
13,138	-	-	329	10,214	-	-	-	-	2,595	נכסים אחרים
399,323	47	65	11,322	181,731	73,559	21,793	32,592	23,834	54,380	סך הכל

דוח הדירקטוריון

חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים (טבלה 4 (ד) באזל 2):

30 בספטמבר 2010						
סך הכל	עסקאות ערבויות והתחייבויות פיננסיים		אחרים	אג"ח	אשראי	
	נגזרים	אחרות				
במיליוני ש"ח						
59,767	-	2,957	-	25,770	31,040	חובות של ריבונות
6,817	-	156	-	3,571	3,090	חובות של ישויות סקטור ציבורי
23,906	7,752	1,747	-	6,723	7,684	חובות של תאגידים בנקאיים
187,936	6,683	65,745	-	5,507	110,001	חובות של תאגידים
18,423	-	1,368	-	-	17,055	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
52,177	-	26,583	-	-	25,594	חשיפות קמעונאיות ליחידים
16,051	-	3,783	-	-	12,268	הלוואות לעסקים קטנים
53,114	-	4,112	-	-	49,002	משכנתאות לדיור
1,239	-	-	-	1,239	-	איגוח
12,975	-	-	12,975	-	-	נכסים אחרים
432,405	14,435	106,451	12,975	42,810	255,734	סך הכל בגין סיכון אשראי

31 בדצמבר 2009						
סך הכל	עסקאות ערבויות והתחייבויות פיננסיים		אחרים	אג"ח	אשראי	
	נגזרים	אחרות				
במיליוני ש"ח						
53,879	-	983	-	25,587	27,309	חובות של ריבונות
8,900	-	130	-	5,446	3,324	חובות של ישויות סקטור ציבורי
29,778	5,105	1,608	-	8,486	14,579	חובות של תאגידים בנקאיים
173,331	4,851	59,669	-	5,279	103,532	חובות של תאגידים
17,097	-	780	-	-	16,317	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
48,723	-	25,371	-	-	23,352	חשיפות קמעונאיות ליחידים
17,886	-	4,070	-	-	13,816	הלוואות לעסקים קטנים
46,962	-	2,782	-	-	44,180	משכנתאות לדיור
1,081	-	-	-	1,081	-	איגוח
13,138	-	-	13,138	-	-	נכסים אחרים
410,775	9,956	95,393	13,138	45,879	246,409	סך הכל בגין סיכון אשראי

דוח הדירקטוריון

פיצול התיק לפי תקופה לפרעון ולפי סוגי חשיפת אשראי עיקריים (טבלה 4 (ה) באזל 2):

30 בספטמבר 2010					
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
137,222	15,804	3,601	66,799	6,648	230,074
עד שנה					
46,322	13,940	512	25,716	2,180	88,670
מעל שנה ועד חמש שנים					
72,177	13,066	601	13,936	4,572	104,352
מעל חמש שנים					
13	-	8,261	-	1,035	9,309
פריטים לא כספיים					
255,734	42,810	12,975	106,451	14,435	432,405
סך הכל					

31 בדצמבר 2009					
אשראי	אג"ח	אחרים	אחרות	נגזרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
141,293	8,578	3,234	63,034	4,541	220,680
עד שנה					
67,516	20,989	790	19,735	2,099	111,129
מעל שנה ועד חמש שנים					
37,600	16,312	793	12,624	2,637	69,966
מעל חמש שנים					
-	-	8,321	-	679	9,000
פריטים לא כספיים					
246,409	45,879	13,138	95,393	9,956	410,775
סך הכל					

הפחתת סיכון אשראי (טבלה 7 באזל 2):

30 בספטמבר 2010				
חשיפת	ש"ח	חשיפת	ש"ח	סך החשיפה
אשראי	ערבויות	ש"ח	ש"ח	ש"ח
ברוטו	שנגרעו	שנוספו	כשיר	נטו
במיליוני ש"ח				
59,767	-	2,338	-	62,105
חובות של ריבונות				
6,817	(2,263)	-	(38)	4,516
חובות של ישויות סקטור ציבורי				
23,906	-	296	-	24,202
חובות של תאגידים בנקאיים				
187,936	(340)	-	(10,246)	177,350
חובות של תאגידים				
18,423	-	-	(1,046)	17,377
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי				
52,177	(3)	-	(2,518)	49,656
חשיפות קמעונאיות ליחידים				
16,051	(26)	-	(1,567)	14,458
הלוואות לעסקים קטנים				
53,114	(2)	-	(115)	52,997
משכנתאות לדיוור				
1,239	-	-	-	1,239
איגוח				
12,975	-	-	-	12,975
נכסים אחרים				
432,405	(2,634)	2,634	(15,530)	416,875
סך הכל				

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009					
סך החשיפה					
חשיפת אשראי ברוטו	ש"ח	סך החשיפה שמכוסה ע"י ערבויות שנגרעו	סה"כ סכומים שנוספו	שמכוסה בביטחון פיננסי כשיר	חשיפת אשראי נטו
חובות של ריבוניות	53,879	-	2,971	(1)	56,849
חובות של ישויות סקטור ציבורי	8,900	(2,968)	-	(3)	5,929
חובות של תאגידים בנקאיים	29,778	-	610	(48)	30,340
חובות של חברת ניירות ערך	-	-	-	-	-
חובות של תאגידים	173,331	(589)	-	(6,121)	166,621
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי	17,097	-	-	(968)	16,129
חשיפות קמעונאיות ליחידים	48,723	(3)	-	(2,408)	46,312
הלוואות לעסקים קטנים	17,886	(21)	-	(1,781)	16,084
משכנתאות לדיור	46,962	-	-	(122)	46,840
איגוח	1,081	-	-	-	1,081
ככסים אחרים	13,138	-	-	-	13,138
סך הכל	410,775	(3,581)	3,581	(11,452)	399,323

להלן יתרות סיכון אשראי של צד נגדי (טבלה 8 באזל 2):

30 בספטמבר 2010					
שווי הוגן					
יתרת ערך נקוב	שווי הוגן ברוטו חיובי של חוזים	הטבות קיצוז	ביטחון כשיר	חשיפות אשראי נטו של נגזרים	ערך נקוב
חוזי ריבית	4,805	-	-	-	172,224
חוזי מטבע חוץ	7,322	-	-	-	212,471
חוזים בגין מניות	1,809	-	-	-	14,050
חוזי סחורות ואחרים	499	-	-	-	2,190
עסקאות בנגזרי אשראי	-	-	-	-	2,708
סך הכל	14,435	-	-	-	403,643

31 בדצמבר 2009					
שווי הוגן					
יתרת ערך נקוב	שווי הוגן ברוטו חיובי של חוזים	הטבות קיצוז	ביטחון כשיר	חשיפות אשראי נטו של נגזרים	ערך נקוב
חוזי ריבית	2,987	-	-	-	154,261
חוזי מטבע חוץ	5,578	-	-	-	157,482
חוזים בגין מניות	679	-	-	-	8,198
חוזי סחורות ואחרים	712	-	-	-	2,156
עסקאות בנגזרי אשראי	-	-	-	-	831
סך הכל	9,956	-	-	-	322,928

דוח הדירקטוריון

2. חשיפת אשראי בגין שווי הוגן של נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (מוצג בנכסים אחרים ליום 30 בספטמבר 2010):

סך הכל	ללא דרוג	BB+ עד B-	BBB עד BBB-	A -	A	A+	AAA עד AA-	
במיליוני ש"ח								בנקים זרים
1,738	12	66	-	-	-	15	1,645	בגוש האירו (1)
1,073	32	-	11	-	173	375	482	באנגליה (2)
906	50	-	-	-	150	69	637	בארה"ב
312	15	-	-	-	-	-	297	אחר
4,029	109	66	11	-	323	459	3,061	סה"כ בנקים זרים
בנקים בישראל (3)								
1,091	11	-	629	116	-	305	30	
לקוחות עיסקיים לפי ענפי משק								
2,408	שירותים פיננסיים (4)							
955	תעשייה (5)							
180	בינוי ונדל"ן							
43	תחבורה ואחסנה							
118	מסחר							
204	חשמל ומים							
55	שירותים עיסקיים							
88	אנשים פרטיים							
18	תקשורת ושירותי מחשב							
11	אחרים							
4,080	סך כל לקוחות עסקיים							
244	אחרים *							
9,444	סך כל חשיפה							

* עיסקאות הפוכות שבוצעו על ידי הלקוחות וקוזזו לצורך סיכון לפי ענפי משק.

(1) סכום זה כולל עסקאות ב-4 מדינות.

(2) סכום זה כולל עסקאות עם 14 בנקים.

(3) סכום זה כולל עסקאות עם 10 בנקים.

(4) סכום זה כולל עסקאות עם 307 לקוחות, כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו בסך 656 מיליון ש"ח.

(5) סכום זה כולל עסקאות עם 270 לקוחות כאשר הלקוח עם הסכום הגבוה ביותר הינו 719 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

3. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים (1):

ליום 30 בספטמבר 2010			
סיכון	ניירות	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי
אשראי מאזני (2) ערך (3)	מאזני נוכחי (4)	נוכחית	
במיליוני ש"ח			
דרוג אשראי חיצוני (5)			
7,256	7,444	579	15,279
AAA עד AA-			
2,216	3,690	217	6,123
A+ עד A-			
76	17	28	121
BBB+ עד BBB-			
118	-	21	139
BB+ עד B-			
-	-	-	-
נמוך מ-B			
1,052	206	49	1,307
ללא דירוג			
10,718	11,357	894	22,969
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים			
-	-	-	-
יתרות חובות בעייתיים			

ליום 31 בדצמבר 2009			
סיכון	ניירות	סיכון אשראי חוץ	חשיפת אשראי
אשראי מאזני (2) ערך (3)	מאזני נוכחי (4)	נוכחית	
במיליוני ש"ח			
דרוג אשראי חיצוני (5)			
3,540	3,454	111	7,105
AAA עד AA-			
10,862	10,353	464	21,679
A+ עד A-			
89	426	10	525
BBB+ עד BBB-			
156	18	2	176
BB+ עד B-			
-	-	-	-
נמוך מ-B			
663	242	46	951
ללא דירוג			
15,310	14,493	633	30,436
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים			
4	186	-	190
יתרות חובות בעייתיים			

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. (שווי הוגן של נגזרים).
- (3) כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated בספטמבר 2010 בשווי הוגן של 2,119 מיליון ש"ח ובדצמבר 2009 2,907 מיליון ש"ח.
- (4) בעיקר ערבויות, התחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) ככלל עד שנת 2009 הבנקים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי מדורגים על ידי שתיים או שלוש סוכנויות הדירוג המובילות בעולם (S&P, Moody's, Fitch). החל משנת 2010 השימוש לצרכי הבנק נעשה על ידי דירוג סוכנות Moody's בלבד.

הערות:

- א. חשיפת האשראי מוצגת לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- ב. חשיפת האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור ניירות ערך).
- ג. חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים. ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
- ד. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפת האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה ביאור 7 בדוח הכספי.

דוח הדירקטוריון

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, לבנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפות לפי מדינות מתחלקות כדלהלן: בארה"ב 41%, אירופה (גרמניה, צרפת, שווייץ, ספרד ומדינות בנלוקס) 28%; בריטניה 20%; ומדינות אחרות 11%;

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים, כ-26.9% מהם לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב, בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. על רקע המשבר בשווקים הפיננסיים והחלשות איתנותם של בנקים, מנהל הבנק מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם. במהלך שנת 2009 ובתשעת החודשים הראשונים של 2010 צימצם הבנק משמעותית את רשימת הבנקים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות וכן הוקטן היקף החשיפה שלהם.

פרטים נוספים על ההשקעה בניירות ערך בעיקר באגרות חוב של בנקים זרים מובאים בעמוד 51. ניהול החשיפה וקווי אשראי למוסדות פיננסיים זרים מביא בחשבון בין היתר:

- גודלם כפי שהוא משתקף בין היתר בהונם העצמי לאחר המחיקות בגין הפסדים והגדלות ההון של השנה החולפת.
- עוצמתם, כפי שמשקפת מיחסי הלימות ההון (בפרט ההון הראשוני).
- הערכת השוק כפי שמשקפת בשווי השוק של מניותיהם ובסיכון כפי שנאמד בעזרת נגזרי האשראי (CDS) שלהם.
- הדירוג על פי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות.
- חוסנה הפיננסי של המדינה בה נמצא מרכז פעילותו של הבנק.
- שיקולים נוספים, כגון מידת הגיבוי, ובכלל זה השקעה ישירה בהון הבנקים על ידי ממשלות, לצורך הבטחת האיתנות של אותם בנקים ובנקים אחרים במדינותיהן.
- מדיניות ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים כוללת בין היתר, מגבלות על סכומי החשיפה ברמת בנק ומדינה.

4. חשיפה למדינות זרות*:

החשיפה למדינות זרות לפי סיכון סופי מתחלקת בין אזורים גיאוגרפיים ומדינות כאשר עיקר החשיפה הוא למדינות במערב אירופה ובצפון אמריקה. החשיפה למדינות הינה החשיפה בגין לקוחות הפועלים באותן מדינות. (טבלה 4 (ג) באזל 2):

30 בספטמבר 2010			
	סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני	סך הכל סיכון אשראי כולל
	במיליוני ש"ח		
ארצות הברית	24,561	11,149	35,710
בריטניה	8,617	8,618	17,235
צרפת	2,702	2,742	5,444
גרמניה	3,650	4,803	8,453
שווייץ	1,849	1,977	3,826
אחרות	11,963	3,085	15,048
סך הכל	53,342	32,374	85,716

דוח הדירקטוריון

31 בדצמבר 2009		
סיכון אשראי	סיכון אשראי	סך הכל סיכון
מאזני	חוץ מאזני	אשראי כולל
במיליוני ש"ח		
24,433	11,155	35,588
8,475	7,869	16,344
4,611	2,348	6,959
3,514	216	3,730
4,717	2,004	6,721
2,366	1,589	3,955
16,173	4,273	20,446
64,289	29,454	93,743
ארצות הברית		
בריטניה		
צרפת		
הולנד		
גרמניה		
שוויץ		
אחרות		
סך הכל		

* בקשר לחשיפה למדינות זרות ראה גם בתוספת ד'.

להלן החשיפה למדינות לפי דרוג האשראי של המדינות כפי הדירוג של הבנק העולמי, ליום 30 בספטמבר 2010 במיליוני ש"ח.

דרוג	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	סך הכל חשיפה	אחוז	
				מסה הכל	מזה בעייתיים
מדינות OECD עם הכנסה גבוהה	49,338	30,813	80,151	93.51	2,165
מדינות עם הכנסה גבוהה	1,764	570	2,334	2.72	2
מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה	2,011	584	2,595	3.03	152
מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה	228	403	631	0.73	1
מדינות עם הכנסה נמוכה	1	4	5	0.01	-
סך הכל	53,342	32,374	85,716	100.00	2,320

סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,561 מיליון ש"ח ומתייחס ל-14 מדינות.

הגדרת המדינות הינו בהתאם להכנסה הלאומית לנפש כדלהלן:
 הכנסה גבוהה - מעל \$ 12,196 לנפש.
 הכנסה בינונית גבוהה - מ-\$ 3,946 עד \$ 12,195 לנפש.
 הכנסה בינונית נמוכה - מ-\$ 996 עד \$ 3,945 לנפש.
 הכנסה נמוכה - עד \$ 995 לנפש.

להלן שמות המדינות העיקריות בכל אחת מהקטגוריות:

- מדינות OECD:
 ארה"ב, איטליה, אוסטרליה, אוסטריה, אירלנד, בלגיה, קנדה, צ'כיה, דנמרק, פינלנד, ישראל, הונגריה, צרפת, בריטניה, יפן, ספרד, שוויץ, לוקסמבורג, סלובניה, הולנד, שבדיה, פולין, גרמניה וקוריאה.
- מדינות עם הכנסה גבוהה:
 קפריסין, הונג קונג, מונקו, סינגפור, איי קיימן וקרוואטיה.
- מדינות עם הכנסה בינונית גבוהה:
 ארגנטינה, ברזיל, בולגריה, צילה, מקסיקו, פנמה, רומניה, רוסיה, דרום אפריקה, טורקיה, ונצואלה, אורוגוואי, קולומביה, פרו.

דוח הדירקטוריון

ד. מדינות עם הכנסה בינונית נמוכה :
 סין, אקואדור, מצרים, הודו, ירדן, פרגואי, פיליפינים, תאילנד, אוקראינה.

ה. מדינות עם הכנסה נמוכה :
 חלק גדול ממדינות אפריקה, האיטי, נפאל.

חשיפה כוללת למדינות זרות מסוימות:

30 בספטמבר 2010					שם המדינה
סך הכל	אחר	פיקדונות בבנקים	אשראי לציבור	אג"ח	
במיליוני ש"ח					
265	198	-	35	32	אירלנד
9	1	-	-	8	יוון
613	160	19	431	3	ספרד
15	-	-	15	-	פורטוגל
902	359	19	481	43	סך הכל

החשיפה באירלנד הינה בעיקר לממשלת אירלנד. רוב החשיפה לספרד הינה לבנק סנטנדר שרוב הכנסותיו מקורן מחוץ לספרד.

סיכונים תפעוליים ומשפטיים

מסמך המדיניות הקבוצתית בנושא הציות עודכן ואושר על ידי הדירקטוריון ב-2010.

ביום 1 ביולי 2010 נכנס לתוקף התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 411 – מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות. הבנק נערך לתיקוני ההוראה ובוצעו התאמות בנהלים רלוונטיים ובמערכות הבנק. בהתאם אף עודכן מסמך המדיניות של קבוצת לאומי בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור.

עיקרי התיקון בהוראה 411 הינם:

1. בדיקת לקוחות וצדדים לפעולה תעשה גם על פי רשימות של ארגונים ופעילי טרור שהוכרזו על ידי גורמים אחרים (לדוגמה האו"ם או ממשלת ארה"ב - OFAC).
 (Office of Foreign Assets Control)
  2. הרחבה של החובה להכרת הלקוח.
  3. הטלת חובה על התאגידים הבנקאיים לערוך בדיקות ובקרה אחר פעילות עוברי אורח (פעילות המתבצעת שלא באמצעות חשבון) בהתאם לרמת החשיפה לסיכון.
- פרטים בקשר לסיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ראה בדוח השנתי לשנת 2009 עמודים 206 - 210.

טבלת גורמי הסיכון

לא היו שינויים בטבלת גורמי הסיכון לעומת הטבלה שפורסמה בדוח השנתי ל-2009 בעמוד 231.

מצב ההצמדה

להלן תמצית מצב מאזני ההצמדה, כפי שעולה מבאור 5 לדוח הכספי:

להלן מצב מאזני ההצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2009			ליום 30 בספטמבר 2010			
לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ (2)	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ (2)	
מיליוני ש"ח						
113,484	59,822	155,049	110,646	58,515	173,113	סך הנכסים (1)
117,710	59,404	137,408	113,732	60,321	152,420	סך התחייבויות (1)
(4,226)	418	17,641	(3,086)	(1,806)	20,693	סך החשיפה במגזר

(1) כולל עסקות עתידיות ואופציות.

(2) כולל צמוד מטבע חוץ.

(3) הפוזיציה ב-SHORT במט"ח נובעת בעיקר מעסקת חיסוי בגין ההשקעות בחברות בנות בחו"ל. וכן בגין חיסוי חלק מהרווחים העתידיים במטבע חוץ.

לצורך הניהול והדיווח השוטף מבוצעים שינויים מסוימים המביאים בחשבון את הגישה הכלכלית של הבנק לסיכונים בסיסי, בשונה מהגישה החשבונאית. החשיפה בסיסי המחושבת עפ"י הגישה הכלכלית מפורטת בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010, הגדיל בנק ישראל את היקף מכרזי המק"מ נטו בכ-46 מיליארד ש"ח, לרמה של כ-131 מיליארד ש"ח.

היקף יתרות המערכת הבנקאית (עו"ש ופיקדונות מונטריים) בבנק ישראל עמד לסוף ספטמבר 2010 על כ-81 מיליארד ש"ח, לעומת כ-105 מיליארד בסוף דצמבר 2009.

היקף היתרות של לאומי בבנק ישראל עמד לסוף ספטמבר 2010 על כ-27 מיליארד ש"ח, לעומת כ-24 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2009.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק ממשיך להצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות מכוונת לגיוס מקורות יציבים ומגוונים, תוך דגש על גיוס פיקדונות ממספר גדול של לקוחות לטווחי זמן שונים ובכלל זה לתקופות ארוכות. כ-38% מהנכסים מופקדים בבנקים נטו ו/או מושקעים בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב ממשלתיות בהשוואה ל-41% ב-31 בדצמבר 2009.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו ואחר מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק בהתאם להוראת בנק ישראל. ההנחות השונות העומדות בסיס המודל נבחנות ומתעדכנות באופן שוטף, בהתאם להתפתחויות שחלות בפרמטרים הרלבנטיים העיקריים.

בסוף ספטמבר 2010 היו לבנק מזומנים ופיקדונות בבנקים בהיקף של כ-76 מיליארדי ש"ח, גידול של 3.7 מיליארד ש"ח, 5.1%. מזה מופקדים בבלמ"ש כ-36 מיליארד ש"ח.

כמו כן, לבנק תיק ניירות ערך בהיקף של כ-46 מיליארד ש"ח, המושקע בעיקר באגרות חוב ממשלתיות בארץ, אגרות חוב ממשלתיות בחו"ל, ואג"ח של בנקים בחו"ל.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 עלה היקף האשראי לציבור ב-6.9 מיליארד ש"ח, 5.2%, העלייה נרשמה במגזר הלא צמוד ובמגזר המט"ח.

שיעור האשראי לציבור מסך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2010, הוא כ-61%, בהשוואה לכ-58% ב-31 בדצמבר 2009.

דוח הדירקטוריון

השנה נמשכה המגמה של מעבר לקוחות לאשראי על בסיס הפריים, בעיקר במשכנתאות. היקף האשראי על בסיס הפריים שניתן על ידי בלמ"ש הינו 18.8 מיליארד ש"ח ל-30 בספטמבר 2010, עלייה של 3.2 מיליארד ש"ח, 20.4% לעומת 31 בדצמבר 2009.

מגמת הסטת הכספים מפיקדונות לזמן קצוב לעו"ש כתוצאה מרמת הריביות הנמוכה בארץ ובעולם נבלמה במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה.

יתרת פיקדונות הציבור בבנק כולל כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון, עלתה במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2010 ב-1.6 מיליארד ש"ח, 0.7%. שינוי זה כולל מקורות שגויסו בחודש פברואר באמצעות שטרי הון נדחים מסוג רובד 2 עליון בסך 2.3 מיליארד ש"ח, ו-1.7 מיליארד ש"ח שגויסו באמצעות כתבי התחייבות נדחים, מסוג רובד 2 תחתון בחודש ספטמבר. עיקר העלייה הייתה במגזרים השקליים שעלו ב-4.9 מיליארד ש"ח, 3.1% לעומת זאת, במגזר המט"ח והצמוד מט"ח נרשמה ירידה בסך של 3.3 מיליארד ש"ח, (4.2%), ובנטרול הפרשי שער ללא שינוי.

במהלך התקופה הנסקרת גדל היקף הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בבנק בכ-53.5 מיליארד ש"ח. בניכוי השפעת העלייה בשווי השוק, נרשמה צבירה חיובית בסך כ-35.0 מיליארד ש"ח בנכסים האלה של הלקוחות.

באזל 2

קבוצת לאומי נערכה ליישום ההנחיות הנדרשות על פי באזל 2 מאז שנת 2006, זאת באמצעות פרויקט החל על כל הקבוצה בארץ ובח"ל. מינהלת הפרויקט הינה הגוף המרכזי את הפעילות בנושא והיא כפופה למשנה הבכיר למנכ"ל, העומד בראש ועדת ההיגוי העליונה לפרויקט ופועלת באמצעות צוותי עבודה ייעודיים ברחבי הבנק.

חישוב נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון ל-30 בספטמבר 2010 כוללים, בדומה לכלל המערכת הבנקאית בישראל, את נתוני קבוצת לאומי בהתאם להוראות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2. במהלך שנת 2009 דווחו נתוני הלימות ההון על פי עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2 במקביל לאלו על פי עקרונות באזל 1, והחל מ-2010 הדיווח לציבור הינו על פי עקרונות באזל 2.

יחס הלימות ההון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הינו 9%, מזה 8% בגין הנדבך הראשון, ויחס הון ליבה (הון רובד 1 ללא מכשירי הון מורכבים) מינימום 7.5% החל ב-31 בדצמבר 2010. התוצאה אשר לאומי מציג ל-30 בספטמבר 2010 מכסה על פי הערכות הבנק את ההון הנדרש בגין הנדבך הראשון והנדבך השני כולל תרחישי הקיצון שמשמשים את הבנק בהערכותיו הפנימיות.

במרכזן של ההנחיות והדרישות על פי הוראות הגישה הסטנדרטית עומדת הוראת השעה לבאזל 2, אשר פורסמה ב-31 בדצמבר 2008, ונסמכת ברובה על מסמך האמנה של ועדת באזל. כן מכילה ההוראה שינויים והתאמות שנדרשו על ידי הפיקוח על הבנקים. הוראה זו שולבה ע"י המפקח על הבנקים ביוני 2010 במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין.

במסגרת הפרסום הרשמי לראשונה של יחסי הלימות ההון בסוף 2009, בהתבסס על תקנות באזל 2, יישמה הקבוצה את ההוראות הנדרשות, ובין השאר:

- למידת הדרישות במסמכי באזל ובנק ישראל, וביצוע סקרי פערים על פיהם.
- פעילות נמרצת לסגירה ולצמצום של הפערים שזוהו ברמת הבנק והקבוצה.
- סטאטוס הפערים הנותרים לטיפול במסגרת 18 הנחיות הנדבך השני הועבר לפיקוח על הבנקים בינואר השנה. הדוח כלל נתונים מהבנק וארבעת החברות הבנות בארץ – בנק ערבי ישראלי, בנק לאומי למשכנתאות, לאומי קארד ולאומי פרטנרס, הנ"ל בתוספת לוח זמנים לסיום הטיפול במהלך 2010.
- התאמת מערכות התשתית באמצעות רכישה ושדרוג של מערכות ניהול סיכונים וחישובי הון, וקישורן למערכות קיימות. מועד הפעלת חלק מהמערכות שנרכשו החל במהלך 2010. מערכות אלה משדרגות ומשפרות באופן ניכר את יכולת הבנק לניהול סיכונים אפקטיבי וממוקד סיכון
- איסוף נתונים והקמת מאגרי מידע הדרושים לאמידת משתני הסיכון.
- שינויים ארגוניים ותהליכים בתחום ניהול סיכונים אשראי, כולל גיבוש מבנה פונקצית ניהול הסיכונים ומנהל סיכונים ראשי בבנק (Chief Risk Officer – CRO) ובחברות בנות בקבוצה.
- תהליכי פיתוח מודלים בסיכונים אשראי לאמידת רכיבי הסיכון.
- סקירה ומיפוי של סיכונים תפעוליים כחלק מתכנית תלת שנתית ליישום הגישה הסטנדרטית גם בסיכונים התפעוליים (חלוקת ההכנסות לפי 8 קווי עסקים בבאזל 2).
- ביצוע התאמות נדרשות במדיניות ניהול הסיכונים ובנהלים (מדיניות סיכונים אשראי, סיכונים שוק, וסיכון תפעולי).
- מדידת רווחיות קווי העסקים גם על פי מודלים של תשואה מותאמת לסיכון RORAC (Return On Risk Adjusted Capital) ו-EVA (Economic Value Added).

דוח הדירקטוריון

במסגרת ההיערכות נשען הבנק על מספר מערכות מידע מרכזיות אשר נרכשו והותאמו למטרה זו. המערכות משמשות לחישוב נכסי הסיכון ודרישות ההון וכן בניהול תיק האשראי של הקבוצה.

קבוצת לאומי מיישמת את הנדרש על פי ההוראות תוך מספר דגשים:

1. הגברת הממשל התאגידי, הבקרה הפנימית, הביקורת והציות.
2. שינוי החשיבה והתרבות העסקית למעבר לניהול אפקטיבי של תיק האשראי לתמחור סיכונים ומדידת ביצועים מותאמי סיכון ברמת הבנק וקווי העסקים.
3. סגמנטציה בקווי העסקים בהתאם לפעילות העסקית וקביעת הקצאת הון נדרשת מכל אחד מקווי העסקים.
4. שדרוג פעילות של מנהלי מוצרים ופעילויות להגברת הניהול והמעקב אחר הסיכונים.
5. שילוב כל מערכות המידע לניהול סיכונים כמערכת אינטגרטיבית תוך סנכרון בין המערכות השונות ובסיסי המידע.
6. שינוי ושדרוג מדיניות ותהליכים בארגון תוך שיתוף פעולה עסקי בין קווי עסקים וסנכרון בין הפעילויות השונות.
7. מיסוד והטמעה של תהליך ה-ICAAP ככלי מרכזי לתכנון ההון וניהול הסיכונים.
8. שיפור החוסן של הבנק כתוצאה מאימוץ מתודולוגיות מתקדמות להערכת סיכונים.
9. שיפור הרווחיות כתוצאה מהעלאת איכות ניהול הסיכונים ומתודולוגיות מתקדמות לזיהוי והערכת סיכונים.
01. יצירת קשר ברור בין פרופיל הסיכון של הקבוצה, לאור תיאבון הסיכון שהוגדר ואיכות ניהול הסיכונים, להקצאת ההון הנדרשת.

התאגידים הבנקאיים נדרשים בנוסף לקבוע יעדי הלימות הון ל-2010 על בסיס עקרונות הגישה הסטנדרטית בבאזל 2. בעמוד 6 לדוח מוצגים יעדי הלימות ההון של לאומי כפי שאושרו על ידי הדירקטוריון.

לצד חישוב יחסי הלימות ההון עפ"י כללי באזל 2, כפי שתואר לעיל, התבקשו התאגידים הבנקאיים להמשיך ולדווח לבנק ישראל את הנתונים גם עפ"י כללי באזל 1, וזאת למשך 2010.

תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)

מטרות התהליך הן: לבחון את ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, לזהות ולטפל בסיכונים קיימים ומתהווים, לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון בכל זמן, ולשפר את ניהול הסיכונים בקבוצה. במסגרת התהליך הוגדרו תאבון הסיכון ויכולת הנשיאה בסיכון, נערך תהליך מקיף וצופה פני עתיד של מיפוי והערכת הסיכונים אליהם הקבוצה חשופה, פותחה מסגרת מקיפה לניתוח מבחני קיצון במסגרת ניהול הקבוצה כעסק חי, ונבחנו תהליכי ניהול הסיכונים ומבנה ניהול הסיכונים בקבוצה.

דוח הדירקטוריון

התהליך מתחלק לשני רכיבים מרכזיים:

1. הערכת הלימות ההון של הקבוצה ובחינת יכולת הנשיאה בהפסדים בהתאם לתיאבון הסיכון ופרופיל הסיכון. בעת הערכת הלימות ההון הבנק מתחשב בתוכניות האסטרטגיות של הקבוצה וצרכי ההון העתידיים, כפי שהם מתבטאים בתוכנית התלת שנתית, אל מול התחזיות הכלכליות.

במסגרת בחינת יכולת הנשיאה בסיכון, הקבוצה בוחנת את יכולת העמידה שלה בתרחישי קיצון מסוגים שונים המכסים את כלל הסיכונים המהותיים שהקבוצה חשופה אליהם ובדרגות חומרה שונות כגון משבר ענפי, מיתון קל ומיתון חריף. תרחישי הקיצון מפותחים בועדת היגוי ייעודית לנושא המורכבת ממנהלי סיכון ומומחי תוכן מתחומי עיסוק שונים ומנציגי החברות הבנות, ותוצאות הדיונים הנ"ל מוצגות בפני הדירקטוריון וההנהלה במסגרת וועדות הסיכונים.

תוצאות התרחישים המהותיים נבחנות מול מבנה ההון הנוכחי ואל מול התכנון הרב השנתי. יש לציין כי גם בתרחישים החמורים ביותר על פי החישובים הפנימיים הקבוצה אינה חורגת מיכולת הנשיאה בסיכון שקבעה לעצמה. במסגרת תהליך הערכת הלימות ההון וכחלק משיפור מערך ניהול הסיכונים, תרחישי הקיצון הופכים לחלק בלתי נפרד מניהול הסיכונים השוטף הן ברמת הקבוצה והן ברמת היחידות העסקיות והחברות הבנות.

2. סקירה שנתית של ניהול הסיכונים בקבוצה, בחינת עמידת ניהול הסיכונים בסטנדרטים שנקבעו במסגרת באזל 2, איתור החוזקות והחולשות ובניית תוכניות עבודה לשיפור ועדכון תהליכי ניהול הסיכונים, בין היתר גם לאור סקירות כלכליות ועדכון תחזיות כלכליות. הערכת תהליכי ניהול הסיכונים קשורה באופן הדוק להערכת הלימות ההון, מכיוון שלא ניהול סיכונים חזק והולם יש צורך בהקצאת הון גדולה יותר כנגד הפסדים.

תוצרי התהליך רוכזו במסמך ה-ICAAP ל-31 בדצמבר 2009 אשר הוגש למפקח על הבנקים בסוף חודש יוני 2010. על בסיס מסמך זה התקיים דיאלוג מול המפקח על הבנקים למטרת אישור הלימות ההון שקבע הבנק כיעד על פי כללי באזל 2. תהליך זה נבחן על ידי המפקח על הבנקים כחלק מ"תהליך הסקירה הפיקוחי" – SREP (Supervisory Review Process).

בנושא תיקוף מודלים הושלמו גיבוש המדיניות ויישום בפועל עפ"י הנדרש בהנחיות הרגולציה.

נציין כי על פי דרישת המפקח על הבנקים, על הקבוצה להגיש את דוח ה-ICAAP לשנת 2010 עד 30 באפריל 2011.

מינוי "מנהל סיכונים ראשי וגיבוש מבנה פונקצית ניהול הסיכונים"

לאחר פרסום הנוסח הסופי והמחייב של חוזר המפקח על הבנקים, מינה הבנק מנהלת סיכונים ראשית. גיבוש מבנה החטיבה לניהול הסיכונים שהוקמה בעקבות הנ"ל יסתיים עד סוף 2010. ביסוס מבנה ניהול הסיכונים הקבוצתי כמתחייב מעקרונות חוזר המפקח, ובהתאם לראייה העסקית של הבנק, ישפר וישדרג את תהליכי ניהול הסיכונים ברמה רוחבית ומהיבטי הממשל התאגידי, הבקורות, וניהול הסיכונים עצמו.

להלן מספר דגשים נדרשים ביישום ההיערכות של הקבוצה ב-2010:

1. **נדבך 1** - השלמת נושאים נדרשים בגישה הסטנדרטית כגון: השלכות מיכוניות, שימוש בניירות ערך כמפחיתי סיכון, מיכון השימוש בדירוגים חיצוניים, טיפול אינטנסיבי לטיוב נתונים, וכו'.

נדבך 2 -

- השלמת הטיפול בפערים שנמצאו ב-18 ההנחיות בנדבך השני.
  - שדרוג תהליכי ניהול הסיכונים כמתחייב מההנחיות.
  - שימוש והטמעת ICAAP ככלי מרכזי בתכנון ההון וניהול הסיכונים.
  - הטמעת השימוש בתרחישי קיצון בצד העסקי.
  - סנכרון המערכות החדשות שהוכנסו ב-2010.
2. יישום עקרונות הממשל התאגידי, על פי חוזר בנק ישראל לבנייתה של הפונקציה לניהול סיכונים בראשות מנהלת הסיכונים הראשית.
3. הקצאת הון, העמסתו על מרכזי הרווח השונים, ומדידת ביצועים מותאמי סיכון בגישה הסטנדרטית.
4. גיבוש אופן הטיפול המועדף לניהול סיכונים בשלוחות חו"ל בהיבטי ייעוץ, תמיכה ובקרה, תוך התאמה למדיניות ניהול הסיכונים הקבוצתית.
5. השלמת הדיווח הנדרש לפי נדבך 3.

מגמות ומידע צופה פני עתיד

בחודש דצמבר 2009 פורסמו על ידי ה-BIS (Bank for International Settlements) מסמכי התייעצות בנושאים שונים הקשורים בבאזל 2. המגמה שהסתמנה במסמכי התייעצות אלו היא בכיוון של החמרה בהוראות ניהול הסיכונים ודרישות ההון בגינן. בספטמבר 2010 גובה הני"ל בפרסום הודעה לעיתונות המציגה מספר הקלות למוצע מחודש דצמבר 2009. אלו הוצגו להחלטה בכינוס ה-G20 שנערך בחודש נובמבר בסיאול. להלן מספר דגשים בהצעות שנדונו בנובמבר:

1. הון רובד 1 וכרית הון אנטי מחזורית
- דרישה לשמירת כרית שימור הון של 2.5% כמענה לתקופות לחץ כלכלי ופיננסי. ס"ה הדרישה ליחס הון רובד 1 תעמוד על 8.5%.
  - דרישה לכרית אנטי מחזוריות שתנוע בין 2.5%-0%, ותישם בהתאם לנסיבות של כל מדינה. מטרת הכרית, פיקוח מערכתי כולל, בתקופות של גידול מאסיבי באשראי, להגנה על המערכת הבנקאית.
- הערה: הפיקוח על הבנקים בישראל הציג דרישה של 7.5% ליחס הון ליבה למערכת הבנקאית בתוקף מ-31 בדצמבר 2010.
2. קביעת תקופת מעבר על מנת לאפשר לבנקים להשיג את היעדים הני"ל:
- הגדלה מ-2% ל-4.5% של יחס ההון הרגיל (common equity) החל מ-1 בינואר 2015.
  - הון רובד 1 הכולל בתוכו את ההון הרגיל (common equity) ומכשירים נוספים יגדל מ-4% ל-6% באותה תקופה.
3. השלמת הדרישות הני"ל באמצעות יחס מינוף בשיעור של 3% המבוסס על הון רובד 1. בתקופת הריצה במקביל שתימשך עד המחצית הראשונה של 2017, מתוך שאיפה לכלול את השינוי בנדבך הראשון החל מ-1 בינואר 2018.

דוח הדירקטוריון

4. לבנקים הנחשבים חיוניים למערכת תהיה יכולת ספיגת הפסדים מעבר לשיעורים שהוצגו לעיל.
5. היישום ברמה המדינתית יחל ב-1 בינואר 2013, ועד אז יש להגיע לשיעורים להלן:
- 3.5% יחס הון רגיל (common equity) לנכסי סיכון. (RWA)
  - 4.5% יחס הון רוברד 1 לנכסי סיכון (RWA)
  - 8% ס"ה ההון הכולל לנכסי סיכון (RWA)
6. התאמות רגולטוריות הכוללות הפחתות מההון, כגון מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי, ינוכו מההון הרגיל עד 1 בינואר 2018, באופן הדרגתי.
7. כרית ההון לעתות משבר תיושם בין 1 בינואר 2016 ועד לסוף 2018, כך שתיושם במלואה החל מ-1 בינואר 2019, בהדרגה כלהלן:
- ב-1 בינואר 2016 – 0.625% מסך נכסי הסיכון (RWA)
  - גידול של 0.625% בכל שנה לאחר מכן, כך שתעמוד כאמור על 2.5% ב-1 בינואר 2019. מומלץ למדינות שצופות גידול מואץ באשראי, להאיץ את בנית הכרית הנ"ל, כך שהדבר נתון לשיקול דעת המפקחים במדינות.
8. מכשירי הון שאינם עומדים בקריטריונים להיכלל בהון ליבה רוברד 1, יוצאו מההון עד ל-1 בינואר 2013.
9. יחסי הנזילות:
- תקופת בחינה בשנים 2011-14 כך ש:
- הצגת יחס כיסוי נזילות לטווח קצר 30 יום - LCR (liquidity coverage ratio) ב-1 בינואר 2015.
  - יחס מימון יציב נטו - (בחישוב המחודש) NSFR (net stable funding ratio) ב-1 בינואר 2018.
- הפירוט המלא בנושא הנזילות מופיע במסמך להתייעצות של ה-BIS מדצמבר 2009, בתוספת השינויים המוצעים למקדמי הפיקדונות וההתחייבויות במסמך ה-BIS מיום 26 ביולי 2010, שאושרו בפגישת הנגידים מיום 12 בספטמבר 2010.
- מטרת ההחמרות המוצעות ע"י ה-BIS היא להביא לשיפור בכושר ההישרדות של הבנקים בעתות משבר, זאת נוכח לקחי המשבר של 2008, תוך הכנסת שיפורים בתחום ניהול הסיכונים ובדגש על:
- שיפור איכות ההון.
  - התאמת מדידת הסיכונים לרמת הסיכון של הבנק.
  - העצמת הפיקוח - קביעת כלים טובים יותר להתאמת דרישות ההון לכל בנק לפי פרופיל הסיכון שלו.
  - הורדת התלות של דרישות ההון במצב הכלכלי.
  - הגברת השקיפות של שיטות ניהול הסיכונים.
- בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת ההמלצות הנ"ל אם וכאשר תיושמה על יחסי הלימות ההון ועל ההון הנדרש, אם כי יש לציין את המגמה העולמית הכללית להחמרת הרגולציה הפיננסית על מערכות הבנקאות.
- כמו כן פורסמו במהלך הרבעון השני והשלישי מסמכים נוספים של ה-BIS בנושאי ממשל תאגידי ובנושא תגמול. השינויים המוצעים הללו מוצגים לא אחת כשינויים לבאזל 2 ועל כן גם מוצגים כ-"באזל 3".

דוח הדירקטוריון

בדוח הדירקטוריון ובדוח הכספי לשנת 2009 וכן בדוח זה הורחבו ו/או הוספו נתונים מסויימים הנדרשים על פי נדבך 3 של באזל 2 כפי הוראות הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

הנושא	דוח דירקטוריון		דוח כספי	
	טבלה	ל-30 ספטמבר 2010	ל-30 ספטמבר 2009	לשנת 2009
כללי	1	-	עמוד 10	-
מבנה ההון (איכותי וכמותי)	2	עמוד 7	עמודים 26-28	באור 4
הלימות ההון (איכותי וכמותי)	3	עמוד 8	עמודים 29-31	-
חשיפות סיכון והערכתו - גילוי איכותי כללי	-	-	עמודים 187-188	-
סיכון אשראי גילוי איכותי	4	עמודים 106-108	עמודים 214-223	-
חשיפות סיכון אשראי לפי סוגי אשראי עיקריים	4 (ב)	עמוד 108	עמוד 211	-
חשיפות לפי איזור גאוגרפי למדינות זרות	4 (ג)	עמוד 117	עמוד 237	תוספת ו'
חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי וסוגי אשראי עיקריים	4 (ד)	עמוד 112	עמוד 218	-
חשיפות אשראי לפי תקופה לפרעון	4 (ה)	עמוד 113	עמוד 218	-
חשיפת סיכון אשראי בעייתי והפרשות לחומ"ס לפי ענפי משק	4 (ו)	-	-	תוספת ה'
סכום הלוואות פגומות והפרשות לפי איזור גיאוגרפי	4 (ז)	-	-	תוספת ו'
תנועה ביתרות ההפרשה להפסדי אשראי	4 (ח)	-	-	באור 4 ג.
חשיפות אשראי לפי משקל סיכון	5	עמודים 109-111	עמוד 213	-
הפחתת סיכון אשראי (איכותי וכמותי)	7	עמוד 113	עמודים 224-226	-
חשיפות אשראי בנגזרים של צד נגדי (איכותי וכמותי)	8	עמוד 114	עמודים 227-228	-
איגוח (איכותי וכמותי)	9 (ה), 9 (ז)	עמוד 52	עמודים 104-105	באור 3
סיכון שוק (איכותי וכמותי)	10	עמוד 98	עמודים 189-205	-
סיכון תפעולי - גילוי איכותי	12	עמוד 119	עמודים 206-210	-
השקעה במניות (איכותי וכמותי)	13 (ב)	עמוד 55	עמודים 108-111	-
השקעות במניות של חברות כלולות	13 (ב)	עמוד 86	עמודים 156-158	-
סיכון ריבית	14	עמוד 103	עמודים 193-197	תוספת ד'

הליכים משפטיים

- א. בדוח השנתי לשנת 2009 פורטו בדוח הדירקטוריון הליכים משפטיים, אזרחיים ואחרים, להם הבנק וחברות מאוחדות צד.
- למועד פרסום דוח זה, לא חלו שינויים מהותיים בהליכים הנ"ל, למעט כמפורט בביאור 6 לדוחות הכספיים.
- תביעות שסכומן עולה על שיעור של 1% מההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2010, כ- 237 מיליון ש"ח, פורטו בביאור בביאור 6 לדוחות הכספיים.
- לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לכל התביעות.
- ב. ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בענין, בחודש נובמבר 2004. מדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.
- ג. ביום 15 בנובמבר 2010 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את הסכמת הצדדים בדבר הסתלקות המבקש מן הבקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת שהגיש ביום 11 במרס 2007 בשם הבנק נגד מר לב לבייב וכן נגד נושאי משרה בבנק ובחברת בת שלו, שעניינה הסכם מכר מיום 13 בפברואר 2006, בהתאם לו מכר הבנק למר לבייב ו/או לחברה בשליטתו את המניות שהחזיק הבנק בחברת אפריקה ישראל להשקעות בע"מ ואשר לפי הנטען בבקשה, כפי שתוקנה במהלך שנת 2008, במועד כריתת הסכם המכר, הסתיר מר לבייב מן הבנק עובדות אשר לטענת המבקש, הסתרתן הובילה למכירת מניות הבנק באפריקה בסכום הנמוך ב-213 מיליון ש"ח משוויין "האמיתי".

ד. נושאים נוספים

לאומי למען הקהילה

לאומי למען הקהילה - מעורבות חברתית

מעורבות לאומי בקהילה נמשכת בשנת 2010 בתחומים העיקריים בהם מתמקדת הקבוצה: חינוך, תרבות, ילדים ונוער ובריאות.

"לאומי אחרי - קרן המאה למען דור המחר"

פעילות הפרויקטים השונים בשנת הלימודים תשע"א נפתחה כסדרה בהשתתפות של למעלה מ-16,000 בני נוער מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית, ומכל שכבות האוכלוסיה והמגזרים.

לאומי הכריז על מעורבות בפרויקט "עיר בשינוי" שיתקיים בגבעת אולגה בשיתוף עם קרן לאוטמן ו"ציונות 2000".

"מיליון סיבות טובות"

הושק מיזם "מיליון סיבות טובות" המשותף ללאומי ול-youtube, במסגרתו יחלק לאומי מיליון שקלים לעמותות בהתאם להצבעת הגולשים באתר youtube. העמותות השונות שתקציבן לא עולה על 5.0 מיליון שקלים, מוזמנות להציג את פעילותן באמצעות סרטונים קצרים באתר youtube, והגולשים נקראים לדרג את העמותות ולקבוע למעשה מי מהן יזכה בתרומה. במסגרת המיזם יעניק לאומי תמיכה ל-50 עמותות בהיקף כולל של מיליון שקלים.

לאומי בשביל האמנות - תערוכת "שורת הגופים"

תערוכת "שורת הגופים" מאוסף משכן לאמנות בעין חרוד, חושפת את הפנים הרבות והמגוונות של החברה והתרבות הישראלית, כפי שבא לידי ביטוי בעבודותיהם של אמנים ישראלים מדורות שונים, ביניהם אורי רייזמן, מיכאל גרוס, משה קופפרמן, הנרי שלזניאק, רות שלוס, משה גרשוני ואחרים.

התערוכה הוצגה ב"בית מני לאומי" – מרכז המבקרים והאמנות של לאומי, מסוף יולי 2010 ועד תחילת נובמבר 2010.

סיכום היקף התרומות והחסויות של לאומי ברבעון

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2010 תרמה קבוצת לאומי והעניקה חסויות למטרות חברתיות וקהילתיות בהיקף של כ-22 מיליון שקלים, מתוכם סך התרומות הוא כ-17.4 מיליון שקלים.

דוח הדירקטוריון

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרב שנתית והשיקולים בקביעתה, נכללו בדוח השנתי לשנת 2009.

המבקר הפנימי

דוח המבקר הפנימי, למחצית הראשונה של שנת 2010 הוגש ביום 14 באוקטובר 2010 ונדון בוועדת הביקורת בתאריכים 19 באוקטובר 2010 וב-4 בנובמבר 2010.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי וחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק וחבר הנהלה בכיר לכספים, חשבונאות ושוקי הון, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרביע שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2010 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי (Sox Act 404)

המפקח על הבנקים פירסם חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה- SEC וה- Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח בחוזר הני"ל קובעות:

- תאגידי בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחו.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה- COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

מודל ה- COSO מספק סטנדרטים מוגדרים לצורך הערכת מערכת הבקרה הפנימית בארגון והדרכים לשיפורה ומגדיר בקרה פנימית כדלקמן: כתהליך, שמושפע על ידי דירקטוריון, הנהלה ואנשים אחרים בחברה.

בהתאם למודל ה- COSO יש להתייחס לחמישה מרכיבים:

1. סביבת הבקרה - Control Environment: במסגרת מרכיב זה נבחנת, התנהלות ההנהלה תוך התייחסות לנושאים שונים כגון: קיומו של קוד אתי, אגרסיביות ההנהלה בדיווחים וכיו"ב.
  2. ניהול סיכונים - Risk Assessment: במסגרת מרכיב זה נבחנים, הסיכונים הרלוונטיים לגבי כל אחד מהתהליכים ותתי התהליכים הנבדקים אשר יש להם השפעה על הדוחות הכספיים.
  3. פעילויות הבקרה - Control Activities: במסגרת מרכיב זה נבחנות, הבקורות הרלוונטיות בכל אחד מהסיכונים שזוהו בשלב הערכת הסיכון.
  4. תקשורת ומידע - Information & Communication: במסגרת מרכיב זה בודקים כי המידע הנדרש לפעילות הבנק הינו זמין וכי קיים מנגנון אשר מעבד את המידע הנקלט ומעבירו לגורמים המתאימים בבנק.
  5. פיקוח ומעקב - Monitoring: במסגרת מרכיב זה בוחנים, את קיומו של מנגנון אשר בודק מעקב אחר תיקון ליקויים. פיקוח נאות עשוי להתבטא בבחינה תקופתית של מערך הבקרה הפנימית, יישום מתמיד של הזדמנויות לשיפורים, התייחסות ההנהלה להמלצות הבקרה הפנימית של רואי החשבון החיצוניים והגורמים הפנימיים, הסתגלות מהירה להנחיות רגולטוריות חדשות וכיו"ב.
- הבנק פועל ליישום שוטף של ההוראה בקבוצת לאומי בשיתוף יועצים שנשכרו לביצוע הפרויקט.

מינויים

ב-27 במאי 2010 אישר הדירקטוריון של בנק לאומי ארה"ב - בלוסה את מינויו של מר יצחק אייל כמנכ"ל הבנק. המינוי נכנס לתוקף ב-1 באוקטובר 2010. מר אייל החליף את מר עוזי רוזן שביקש לסיים את תפקידו לאחר קדנציה של שש שנים כמנכ"ל לאומי ארה"ב.

בחודש יולי 2010 מונתה ד"ר חדוה בר למנהלת הסיכונים הראשית של קבוצת לאומי ולחברת הנהלה בדרגת סגן מנהל כללי.

ד"ר רות ארד אשר כיהנה כבקר סיכונים ראשי וראש אגף ניהול סיכונים תחדל לכהן כסגן מנהל כללי בתאריך 30 באפריל 2011.

דירקטוריון

ביום 24 בינואר 2010 הודיע מר איתן רף, יו"ר דירקטוריון הבנק מאז שנת 1995, כי אין בכוונתו להגיש מועמדות לבחירה מחדש באסיפה הכללית.

באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 2 ביוני 2010, נבחרו 4 דירקטורים חדשים, מר דוד ברודט, מר יהודה דרורי, מר יואב נרדי וד"ר אהוד שפירא, וזאת במקומם של מר איתן רף, גב' נורית סגל, מר יעקב גולדמן ומר משה וידמן. כמו כן, נבחר מחדש הדירקטור המכהן, מר משה דברת.

בנק ישראל לא התנגד לכהונת חמשת המועמדים אך לגבי חלקם התנה זאת בהתניות שונות. ההתניות קוימו במלואן וביום 22 ביולי 2010 החלה כהונתם של הדירקטורים החדשים.

הדירקטוריון הביע את תודתו למר איתן רף אשר כיהן כיו"ר הדירקטוריון במשך 15 שנה ופרש בראשית יולי 2010. מר רף תרם רבות לשגשוגו של הבנק ולהשבחת עסקיו. כמו כן, הדירקטוריון הביע תודתו לדירקטורים הפורשים ה"ה יעקב גולדמן ומשה וידמן וגב' נורית סגל אשר תרמו אף הם רבות לקידום עסקי הבנק ולהשבחתו.

ביום 22 ביולי 2010 נבחר מר דוד ברודט ליו"ר הדירקטוריון של הבנק לתקופה של 3 שנים וכהונתו אושרה על פי כל דין.

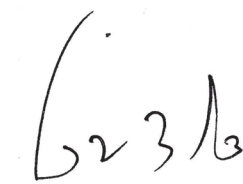
לפרטים בנוגע לאסיפה כללית שנתית ואסיפות כלליות מיוחדות של הבנק כאמור, ראה עמוד 4 לעיל.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29 בנובמבר 2010, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2010 ולתקופות שנסתיימו באותו תאריך.

בתקופת ינואר- ספטמבר 2010 התקיימו 43 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-79 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובח"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

29 בנובמבר 2010

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) כסומים מדווחים

תוספת א'

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר							
2009				2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב) מימון	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב) מימון
נגזרים	נגזרים		(במיליוני ש"ח)	נגזרים	נגזרים		(במיליוני ש"ח)
	(באחוזים)				(באחוזים)		
מטבע ישראלי לא צמוד							
	2.95	1,076	147,323	3.75	1,477	159,805	נכסים (ג) (ד)
		44	36,719		73	57,053	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
2.46		1,120	184,042	2.89		1,550	סך כל הנכסים
(0.99)		(313)	126,334	(1.40)		(465)	התחייבויות (ד)
		(35)	36,687			(40)	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
(0.86)		(348)	163,021	(1.05)		(505)	סך כל ההתחייבויות
1.60	1.96			1.84	2.35		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	14.60	2,045	58,997	9.02	1,265	57,964	נכסים (ג) (ד)
		28	3,126		39	2,831	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
14.03		2,073	62,123	8.86		1,304	סך כל הנכסים
(14.56)		(1,657)	47,939	(9.16)		(1,071)	התחייבויות (ד)
		(250)	12,823			(138)	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
(13.16)		(1,907)	60,762	(8.49)		(1,209)	סך כל ההתחייבויות
0.87	0.04			0.37	(0.14)		פער הריבית
מטבע חוץ:							
(לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח)							
	(8.55)	(2,217)	100,371	(6.43)	(1,497)	90,817	נכסים (ג) (ד) (ט)
							השפעת נגזרים: (ה)
		(1)	1,612		(1)	387	נגזרים מגדרים
		(2,135)	111,337		(3,249)	142,687	נגזרים משובצים ו-ALM
(7.92)		(4,353)	213,320	(7.87)		(4,747)	סך כל הנכסים
11.39		3,356	112,683	9.55		2,612	התחייבויות (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		3	1,488		2	458	נגזרים מגדרים
		1,637	103,236		2,558	133,195	נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
8.88		4,996	217,407	8.38		5,172	סך כל ההתחייבויות
0.96	2.84			0.51	3.12		פער הריבית

הערות ראה בעמוד 135 להלן.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) סכומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר							
2009				2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב)
נגזרים	נגזרים	מימון	(במיליוני ש"ח)	נגזרים	נגזרים	מימון	(במיליוני ש"ח)
(באחוזים)	(באחוזים)			(באחוזים)	(באחוזים)		
	1.18	904	306,691	1.62	1,245	308,586	סך הכל נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ד) (ו)
							השפעת נגזרים: (ה)
		(1)	1,612	(1)		387	נגזרים מגדרים
		(2,063)	151,182	(3,137)		202,571	נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
(1.01)		(1,160)	459,485	(1.47)	(1,893)	511,544	סך כל הנכסים
	1.92	1,386	286,956	1.49	1,076	287,095	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		3	1,488	2		458	נגזרים מגדרים
		1,352	152,746	2,380		203,968	נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
2.46		2,741	441,190	2.78	3,458	491,521	סך כל ההתחייבויות
1.45	3.10			1.31	3.11		פער הריבית
		(62)		(17)			בגין אופציות
							בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) (ט)
		20		(10)			עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (ז)
		372		294			הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
		12		14			רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
		1,923		1,846			הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
		(443)		(46)			רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
		1,480		1,800			
		306,691		308,586			נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ד) (ו)
		6,025		8,379			נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (ח)
		1,948		3,324			נכסים כספיים אחרים (ד)
		(918)		(818)			הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
		313,746		319,471			סך כל הנכסים הכספיים
		286,956		287,095			התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד)
		7,359		9,755			התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (ח)
		7,751		7,172			התחייבויות כספיות אחרות (ד)
		302,066		304,022			סך כל ההתחייבויות הכספיות
		11,680		15,449			סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
		8,900		8,379			נכסים לא כספיים
		314		327			התחייבויות לא כספיות
		20,266		23,501			סך כל האמצעים ההוניים

הערות ראה בעמוד 135 להלן.

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) סכומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

הערות:

- (א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיסי נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (ג) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה כלהלן:
- במגזר מטבע ישראלי לא צמוד לתקופה של שלושה ותשעה חודשים סך של 81 מיליוני ש"ח ו- 33 מיליוני ש"ח בהתאמה (30 בספטמבר 2009 - 78 מיליוני ש"ח ו- 183 מיליוני ש"ח בהתאמה).
- במגזר מטבע ישראלי צמוד למדד לתקופה של שלושה ותשעה חודשים סך של - 344 מיליוני ש"ח ו- 255 מיליוני ש"ח בהתאמה (30 בספטמבר 2009 - 303 מיליוני ש"ח ו- 225 מיליוני ש"ח בהתאמה).
- במגזר מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח) לתקופה של שלושה ותשעה חודשים סך של 13 מיליוני ש"ח ו- (65) מיליוני ש"ח בהתאמה (30 בספטמבר 2009 - (1,063) מיליוני ש"ח ו- (1,873) מיליוני ש"ח בהתאמה).
- (ד) למעט מכשירים נגזרים.
- (ה) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (ו) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של הרווחים (ההפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה, במגזרים השונים, לתקופה של שלושה ותשעה חודשים סך של 438 מיליוני ש"ח ו- 223 מיליוני ש"ח בהתאמה (30 בספטמבר 2009 (682) מיליוני ש"ח ו- (1,465) מיליוני ש"ח בהתאמה).
- (ז) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (ח) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מטבע חוץ: נומינלי ב-\$ ארה"ב

תוספת א' (המשך)

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר							
2009				2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב)
נגזרים	נגזרים	מימון	(במיליוני \$)	נגזרים	נגזרים	מימון	(במיליוני \$)
	(באחוזים)			(באחוזים)			
מטבע חוץ: פעילות מקומית (לרבות מטבע ישראל)							
צמוד למטבע חוץ							
	2.12	86	16,391	2.00	71	14,292	נכסים (ג) (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		-	415		(1)	101	נגזרים מגדרים
		19	28,606		37	37,162	נגזרים משובצים ו-ALM
	0.93	105	45,412	0.83	107	51,555	סך כל הנכסים
	(0.73)	(36)	19,600	(0.56)	(27)	19,361	התחייבויות (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		(1)	383		1	115	נגזרים מגדרים
		-	26,513		(23)	34,661	נגזרים משובצים ו-ALM
	(0.31)	(37)	46,496	(0.36)	(49)	54,137	סך כל ההתחייבויות
	0.62	1.39		0.47	1.44		פער הריבית
מטבע חוץ: פעילות חו"ל, שלוחות שהן זרוע ארוכה							
	2.98	69	9,344	2.38	55	9,315	נכסים (ג) (ד)
							השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
		-	45		(5)	90	נגזרים מגדרים
	2.96	69	9,389	2.14	50	9,405	סך כל הנכסים
	(1.14)	(27)	9,327	(0.60)	(12)	8,056	התחייבויות (ד)
		(22)	49		(26)	114	השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)
	(2.08)	(49)	9,376	(1.87)	(38)	8,170	סך כל ההתחייבויות
	0.88	1.84		0.27	1.78		פער הריבית
סך הכל							
	2.43	155	25,735	2.15	126	23,607	נכסים כספיים במט"ח שהניבו הכנסות מימון (ג) (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		-	415		(1)	101	נגזרים מגדרים
		19	28,651		32	37,252	נגזרים משובצים ו-ALM
	1.28	174	54,801	1.03	157	60,960	סך הכל הנכסים
	(0.86)	(63)	28,927	(0.57)	(39)	27,417	התחייבויות כספיות במט"ח שגרמו הוצאות מימון (ד)
							השפעת נגזרים: (ה)
		(1)	383		1	115	נגזרים מגדרים
		(22)	26,562		(49)	34,775	נגזרים משובצים ו-ALM
	(0.61)	(86)	55,872	(0.56)	(87)	62,307	סך כל ההתחייבויות
	0.67	1.57		0.47	1.58		פער הריבית

(א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזנית של מכשירים נגזרים).

(ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות בבנק ובחברות מאוחדות בארץ, ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

(ג) ליתרה הממוצעת של הנכסים בפעילות מקומית ובפעילות חו"ל נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה בסך 3 מיליון דולר ארה"ב (30 בספטמבר 2009 - 268 מיליון דולר ארה"ב).

(ד) למעט מכשירים נגזרים.

(ה) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) כנומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2009			2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)			שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	
נגזרים	נגזרים	מימון	נגזרים	נגזרים	מימון	
		(ב) ממוצעת			(ב) ממוצעת	
		(במיליוני ש"ח)			(במיליוני ש"ח)	
		(באחוזים)			(באחוזים)	
מטבע ישראלי לא צמוד						
	3.14	3,181	135,749	3.51	4,140	157,784
נכסים (ג) (ה)						
		298	39,067		313	49,044
השפעת נגזרים משובצים ו- ALM (ד)						
סך כל הנכסים	2.66	3,479	174,816	2.88	4,453	206,828
התחייבויות (ה)	(0.90)	(825)	122,155	(1.22)	(1,201)	131,934
השפעת נגזרים משובצים ו- ALM (ד)		(160)	34,197		(263)	53,502
סך כל ההתחייבויות	(0.84)	(985)	156,352	(1.05)	(1,464)	185,436
פער הריבית	1.82	2.24		1.83	2.29	
מטבע ישראלי צמוד למדד						
	9.28	4,045	58,804	5.99	2,624	58,813
נכסים (ג) (ה)						
		148	3,286		26	3,015
השפעת נגזרים משובצים ו- ALM (ד)						
סך כל הנכסים	9.10	4,193	62,090	5.76	2,650	61,828
התחייבויות (ה)	(9.07)	(3,123)	46,442	(6.18)	(2,219)	48,270
השפעת נגזרים משובצים ו- ALM (ד)		(1,091)	12,823		(413)	10,662
סך כל ההתחייבויות	(9.59)	(4,214)	59,265	(6.00)	(2,632)	58,932
פער הריבית	(0.49)	0.21		(0.24)	(0.19)	
מטבע חוץ:						
(לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח)						
	4.79	3,789	106,018	(2.92)	(1,958)	88,932
נכסים (ג) (ה)						
		(1)	2,059		(3)	803
השפעת נגזרים: (ה)						
נגזרים מגדרים		978	112,291		(3,628)	135,993
נגזרים משובצים ו- ALM						
סך כל הנכסים	2.89	4,766	220,368	(3.29)	(5,589)	225,728
התחייבויות (ה)	(2.13)	(1,812)	113,888	5.03	3,969	104,493
השפעת נגזרים: (ה)						
נגזרים מגדרים		4	1,915		6	777
נגזרים משובצים ו- ALM		(1,422)	108,537		2,656	125,181
סך כל ההתחייבויות	(1.92)	(3,230)	224,340	3.82	6,631	230,451
פער הריבית	0.97	2.66		0.53	2.11	

הערות ראה בעמוד 135 להלן.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א)

סכומים מדווחים

תוספת א' (המשך)

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר							
2009				2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב) מימון	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת (ב) מימון
נגזרים	נגזרים		(במיליוני ש"ח)	נגזרים	נגזרים		(במיליוני ש"ח)
			(באחוזים)				(באחוזים)
	4.92	11,015	300,571	2.10	4,806	305,529	סך הכל נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ה) (ו)
							השפעת נגזרים:
		(1)	2,059	(3)		803	נגזרים מגדרים
		1,424	154,644	(3,289)		188,052	נגזרים משובצים ו-ALM (ד)
3.64		12,438	457,274	0.41	1,514	494,384	סך כל הנכסים
	(2.73)	(5,760)	282,485	0.26	549	284,697	סך הכל התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד) (ה)
							השפעת נגזרים:
		4	1,915	6		777	נגזרים מגדרים
		(2,673)	155,557	1,980		189,345	נגזרים משובצים ו-ALM
(2.56)		(8,429)	439,957	0.71	2,535	474,819	סך כל ההתחייבויות
1.08	2.19			1.12	2.36		פער הריבית
		12		51			בגין אופציות
							בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו)
		13		11			(ה)
		1,144		1,171			עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (ז)
		33		10			הכנסות (הוצאות) מימון אחרות
		5,211		5,292			רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
		(1,136)		(372)			הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
		4,075		4,920			רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
		300,571		305,529			נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (ד) (ו)
		7,655		7,248			נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (ח)
		2,143		3,591			נכסים כספיים אחרים (ד)
		(945)		(860)			הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
		309,424		315,508			סך כל הנכסים הכספיים
		282,485		284,697			התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון (ד)
		8,408		8,469			התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (ח)
		7,808		7,840			התחייבויות כספיות אחרות (ד)
		298,701		301,006			סך כל ההתחייבויות הכספיות
		10,723		14,502			סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
		8,884		8,670			נכסים לא כספיים
		359		384			התחייבויות לא כספיות
		19,248		22,788			סך כל האמצעים ההוניים

הערות ראה בעמוד 135 להלן.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מטבע חוץ: נומינלי ב-\$ ארה"ב

תוספת א' (המשך)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר						
2009			2010			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)				
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	יתרה
נגזרים	נגזרים	מימון (ב)	נגזרים	נגזרים	מימון (ב)	ממוצעת (ב)
(באחוזים)	(במיליוני \$)		(באחוזים)			(במיליוני \$)
מטבע חוץ: פעילות מקומית (לרבות מטבע ישראלי)						
צמוד למטבע חוץ						
	2.63	323	16,419	2.07	222	14,338
נכסים (ג) (ד)						
השפעת נגזרים: (ה)						
		7	514		(1)	214
נגזרים מגדרים						
		117	27,975		8	35,949
נגזרים משובצים ו-ALM						
	1.33	447	44,908	0.61	229	50,501
סך כל הנכסים						
	(0.96)	(139)	19,442	(0.51)	(74)	19,532
התחייבויות (ד)						
השפעת נגזרים: (ה)						
		(20)	478		1	205
נגזרים מגדרים						
		(54)	27,013		(50)	33,072
נגזרים משובצים ו-ALM						
	(0.61)	(213)	46,933	(0.31)	(123)	52,809
סך כל ההתחייבויות						
	0.72	1.67		0.30	1.56	
פער הריבית						
מטבע חוץ: פעילות חו"ל, שלוחות שהן זרוע ארוכה						
	3.42	259	10,156	3.02	207	9,177
נכסים (ג) (ד)						
השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)						
		16	104		19	59
סך כל הנכסים						
	3.59	275	10,260	3.28	226	9,236
התחייבויות (ד)						
	(1.51)	(103)	9,102	(0.81)	(49)	8,122
השפעת נגזרים משובצים ו-ALM (ה)						
		(22)	115		(27)	68
סך כל ההתחייבויות						
	(1.81)	(125)	9,217	(1.24)	(76)	8,190
פער הריבית						
	1.78	1.91		2.04	2.21	
סך הכל						
	2.93	582	26,575	2.44	429	23,515
נכסים כספיים במט"ח שהניבו הכנסות מימון (ג) (ד)						
השפעת נגזרים: (ה)						
		7	514		(1)	214
נגזרים מגדרים						
		133	28,079		27	36,008
נגזרים משובצים ו-ALM						
	1.75	722	55,168	1.02	455	59,737
סך כל הנכסים						
	(1.13)	(242)	28,544	(0.59)	(123)	27,654
התחייבויות כספיות במט"ח שגרמו הוצאות מימון (ד)						
השפעת נגזרים: (ה)						
		(20)	478		1	205
נגזרים מגדרים						
		(76)	27,128		(77)	33,140
נגזרים משובצים ו-ALM						
	(0.80)	(338)	56,150	(0.44)	(199)	60,999
סך כל ההתחייבויות						
	0.95	1.80		0.58	1.85	
פער הריבית						

(א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזנית של מכשירים נגזרים).

(ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות בבנק ובחברות מאוחדות בארץ, ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.

(ג) ליתרה הממוצעת של הנכסים בפעילות מקומית ובפעילות חו"ל נוספה היתרה הממוצעת של הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וזמינות למכירה בסך 16 מיליון דולר ארה"ב (30 בספטמבר 2009 - 464 מיליון דולר ארה"ב).

(ד) למעט מכשירים נגזרים.

(ה) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

סקירת הנהלה

31 בדצמבר 2009									
משך	שיעור	סך הכל	משך	שיעור	סך הכל	ללא	מעל	מעל	מעל
חיים	תשואה	שווי	חיים	תשואה	שווי	תקופת	עשרים	עשרים	חמש
ממוצע	פנימי	הוגן (ב)	ממוצע	פנימי	הוגן	פירעון	שנה	שנה	עד עשר
אפקטיבי (ב)	(באחוזים)	(שנים)	אפקטיבי (ב)	(באחוזים)	(שנים)	(שנים)	(שנים)	(שנים)	שנים
0.30	3.25	151,443	0.36	3.81	167,794	565	1	127	2,235
0.98	-	127,973	1.09	-	151,095	-	-	117	9,585
-	-	3,515	-	-	8,326	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.61	3.25	282,931	0.69	3.81	327,215	565	1	244	11,820
0.30	3.36	130,944	0.30	3.07	137,614	10	-	2	950
0.97	-	130,050	1.03	-	159,071	-	-	174	9,383
-	-	4,639	-	-	9,657	-	-	-	16
0.50	-	67	0.50	-	68	-	-	-	-
0.62	3.36	265,700	0.67	3.07	306,410	10	-	176	10,349
							1	68	1,471
							20,250	20,249	20,181
3.14	3.67	61,644	2.85	2.69	61,123	98	71	1,653	8,789
0.73	-	2,825	2.85	-	3,055	-	-	-	879
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.03	3.67	64,469	2.85	2.69	64,178	98	71	1,653	9,668
3.93	2.41	52,286	3.73	1.92	54,372	-	245	2,590	12,684
2.32	-	10,997	2.06	-	10,513	-	-	-	813
-	-	10	-	-	8	-	-	-	-
0.50	-	49	0.50	-	80	-	-	-	-
3.65	2.41	63,342	3.46	1.92	64,973	-	245	2,590	13,497
							(174)	(937)	(3,829)
							(893)	(719)	218

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (על בסיס מאוחד)

סכומים מדווחים

תוספת ב' (המשך)

30 בספטמבר 2010				
מעל	מעל שנה	מעל	מעל חודש	עם
שלוש	עד	שלושה	עד	דרישה
עד חמש	שלוש	חודשים	שלושה	עד חודש
שנים	שנים	עד שנה	חודשים	עד חודש
(במיליוני ש"ח)				
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
4,077	5,850	6,532	20,816	44,924
נכסים פיננסיים (א)				
4,683	24,605	40,448	47,855	68,084
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
2,012	1,973	15,652	8,011	6,641
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
10,772	32,428	62,632	76,682	119,649
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
332	2,908	20,380	17,309	61,289
התחייבויות פיננסיות (א)				
6,654	26,193	40,635	39,513	57,222
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
2,012	1,853	14,056	8,398	6,588
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	87	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
8,998	30,954	75,158	65,220	125,099
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
1,774	1,474	(12,526)	11,462	(5,450)
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
(3,266)	(5,040)	(6,514)	6,012	(5,450)
החשיפה המצטברת במגזר				
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
16,497	30,273	41,996	31,408	177,403
נכסים פיננסיים (א) (ג)				
11,892	40,830	78,701	96,711	101,110
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
2,012	2,186	18,140	11,016	9,261
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
30,401	73,289	138,837	139,135	287,774
סה"כ שווי הוגן				
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
12,236	25,058	36,757	25,759	177,913
התחייבויות פיננסיות (א) (ג)				
15,822	44,157	79,426	91,780	98,246
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)				
2,012	2,215	18,095	10,996	9,238
אופציות (במונחי נכס הבסיס) (ד)				
-	-	235	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
30,070	71,430	134,513	128,535	285,397
סה"כ שווי הוגן				
מכשירים פיננסיים, נטו				
331	1,859	4,324	10,600	2,377
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית				
19,491	19,160	17,301	12,977	2,377
החשיפה המצטברת במגזר				

סקירת הנהלה

31 בדצמבר 2009									
משך חיים ממוצע (ב) (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע (ב) (שנים)	שיעור תשואה פנימי (באחוזים)	סך הכל	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנה	מעל חמש עד עשר שנים
0.57	3.90	93,470	0.61	3.10	84,241	286	13	37	1,706
0.84	-	137,537	0.92	-	198,353	159	-	1,105	11,414
-	-	43,401	-	-	39,965	-	-	-	5,676
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.62	3.90	274,408	0.73	3.10	322,559	445	13	1,142	18,796
0.27	0.86	107,860	0.31	1.21	102,654	-	-	47	389
0.97	-	128,582	1.17	-	184,754	159	-	1,112	13,266
-	-	42,128	-	-	38,583	-	-	-	5,676
0.50	-	86	0.50	-	87	-	-	-	-
0.55	0.86	278,656	0.76	1.21	326,078	159	-	1,159	19,331
							13	(17)	(535)
						(3,805)	(3,818)	(3,801)	
0.96	3.65	309,180	0.92	3.00	316,099	3,890	85	1,817	12,730
0.91	-	268,630	1.01	-	353,554	1,210	-	1,222	21,878
-	-	46,916	-	-	48,291	-	-	-	5,676
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.86	3.65	624,726	0.90	3.00	717,944	5,100	85	3,039	40,284
0.94	2.39	291,152	0.94	2.01	294,685	55	245	2,639	14,023
1.02	-	269,888	1.13	-	355,336	1,157	-	1,286	23,462
-	-	46,777	-	-	48,248	-	-	-	5,692
0.50	-	313	0.50	-	350	115	-	-	-
0.90	2.39	608,130	0.97	2.01	698,620	1,327	245	3,925	43,177
							(160)	(886)	(2,893)
						15,552	15,712	16,598	

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ג'

30 בספטמבר 2010				
סיכון	סיכון	סיכון	ההוצאה	יתרות
אשראי	אשראי	אשראי	התקופתית בגין	חובות
מאזני (1)	מאזני (2)	מאזני (2)	הפרשה ספציפית	לחובות מסופקים
(במיליוני ש"ח)				
בגין פעילות לווים בישראל				
1,654	329	1,983	6	124
חקלאות				
21,680	13,993	35,673	(36)	1,753
תעשייה				
37,636	21,554	59,190	46	5,868
בינוי ונדל"ן (6)				
1,298	566	1,864	-	4
חשמל ומים				
15,563	3,693	19,256	83	1,313
מסחר				
3,392	296	3,688	3	1,449
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל				
3,977	897	4,874	(66)	587
תחבורה ואחסנה				
5,079	2,052	7,131	(14)	294
תקשורת ושרותי מחשב				
14,471	13,875	28,346	(19)	659
שרותים פיננסיים				
4,551	1,790	6,341	9	425
שרותים עסקיים ואחרים				
5,945	1,028	6,973	-	243
שרותים ציבוריים וקהילתיים				
48,957	3,136	52,093	(33)	711
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
24,901	26,058	50,959	133	964
אנשים פרטיים - אחר				
189,104	89,267	278,371	112	14,394
בגין פעילות לווים בחו"ל				
44,653	12,944	57,597	354	3,274
סך הכל				
233,757	102,211	335,968	466	17,668
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
2,768	952	3,720	(41)	666
תנועות ההתיישבות (4)				
3,063	123	3,186	-	83
רשויות מקומיות (5)				

- (1) אשראי לציבור בסך 184,094 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 33,805 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 1,227 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 10,551 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 3,783 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 297 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידיים בשליטתם.
- (6) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה בסך 709 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 1,431 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ג' (המשך)

30 בספטמבר 2009				
ההוצאה	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון
יתרות	התקופתית בגין	אשראי	אשראי	אשראי
חובות	הפרשה ספציפית	כולל	חוץ	מאזני (1)
בעייתיים (3)	לחובות מסופקים	לציבור	מאזני (2)	(במיליוני ש"ח)
				בגין פעילות לווים בישראל
180	20	2,136	346	1,790
				חקלאות
2,472	154	34,796	14,022	20,774
				תעשייה
6,519	270	54,497	18,684	35,813
				בינוי ונדל"ן (6) (7)
3	-	1,554	312	1,242
				חשמל ומים
1,412	33	18,079	4,037	14,042
				מסחר
1,533	17	4,056	329	3,727
				בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
914	52	5,377	1,326	4,051
				תחבורה ואחסנה
373	41	5,541	1,636	3,905
				תקשורת ושרותי מחשב
1,574	130	21,286	7,634	13,652
				שרותים פיננסיים
294	24	5,703	1,299	4,404
				שרותים עסקיים ואחרים
249	4	7,320	1,016	6,304
				שרותים ציבוריים וקהילתיים
843	1	44,512	1,507	43,005
				אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור (7)
1,154	215	47,929	25,153	22,776
				אנשים פרטיים - אחר
17,520	961	252,786	77,301	175,485
				בגין פעילות לווים בחו"ל (8)
3,712	210	58,313	14,654	43,659
				סך הכל
21,232	1,171	311,099	91,955	219,144
				סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:
851	3	3,924	1,060	2,864
				תנועות ההתיישבות (4)
90	-	3,323	144	3,179
				רשויות מקומיות (5)

- (1) אשראי לציבור בסך 172,150 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 32,599 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 941 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 10,775 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 2,394 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 285 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.
  - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
  - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
  - (6) כולל הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה בסך 406 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 585 מיליון ש"ח.
  - (7) סווג מחדש.
  - (8) הוצג מחדש – אגרות חוב של חברות החזקה בנקאיות בחו"ל הוצגו בעבר כאגרות חוב של בנקים.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת הנהלה

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (על בסיס מאוחד) סכומים מדווחים

תוספת ג' (המשך)

31 בדצמבר 2009				
סיכון	סיכון	סיכון	ההוצאה	יתרות
אשראי	אשראי	אשראי	התקופתית בגין	חובות
מאזני (1)	מאזני (2)	כולל	הפרשה ספציפית	לחובות מסופקים
(במיליוני ש"ח)				
בגין פעילות לווים בישראל				
1,821	353	2,174	31	168
חקלאות				
20,359	13,984	34,343	221	2,101
תעשייה				
35,909	19,581	55,490	290	6,193
בינוי ונדל"ן (6) (7)				
1,207	418	1,625	-	2
חשמל ומים				
13,857	3,556	17,413	87	1,340
מסחר				
3,595	288	3,883	48	1,599
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל				
3,890	1,290	5,180	53	888
תחבורה ואחסנה				
4,318	1,875	6,193	45	378
תקשורת ושרותי מחשב				
13,808	10,382	24,190	128	1,470
שרותים פיננסיים				
4,267	1,403	5,670	39	341
שרותים עסקיים ואחרים				
6,159	1,072	7,231	1	235
שרותים ציבוריים וקהילתיים				
44,257	1,898	46,155	(12)	791
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור (7)				
23,105	25,365	48,470	300	952
אנשים פרטיים - אחר				
176,552	81,465	258,017	1,231	16,458
בגין פעילות לווים בחו"ל (8)				
43,943	13,470	57,413	325	3,410
סך הכל				
220,495	94,935	315,430	1,556	19,868
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
2,843	910	3,753	10	776
תנועות ההתיישבות (4)				
3,307	140	3,447	-	87
רשויות מקומיות (5)				

- (1) אשראי לציבור בסך 172,930 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 32,514 מיליון ש"ח בגין פעילות חו"ל, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך 1,051 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 11,040 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 2,571 מיליוני ש"ח בגין פעילות בארץ ו- 389 מיליוני ש"ח בגין פעילות חו"ל.
  - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
  - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות של חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
  - (6) כולל הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה בסך 458 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך 619 מיליון ש"ח.
  - (7) סווג מחדש.
  - (8) הוצג מחדש – אגרות חוב של חברות החזקה בנקאיות בחו"ל הוצגו בעבר כאגרות חוב של בנקים.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת הנהלה

חשיפות למדינות זרות סכומים מדווחים

תוספת ד'

חלק א' – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם.

30 בספטמבר 2010						
חשיפה מאזנית						
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו		חשיפה מאזנית לפני ניכוי	חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות (א)	המדינה
(במיליוני ש"ח)						
9,581	7,867	17,448	11,699	3,095	186	ארצות הברית
3,334	1,775	5,109	1,021	4,395	-	בריטניה
-	-	-	584	1,621	497	צרפת
771	511	1,282	760	314	4	שווייץ
-	-	-	1,255	2,241	154	גרמניה
892	1,054	1,946	5,572	4,983	565	אחרות
14,578	11,207	25,785	20,891	16,649	1,406	סך כל החשיפה למדינות זרות
840	1,053	1,893	1,178	109	113	סך כל החשיפה למדינות LDC
-	-	-	63	480	183	סך כל החשיפה למדינות ה-PIGS (ג)

חשיפה מאזנית		חשיפה חוץ מאזנית		חשיפה מאזנית	
סך כל החשיפה המאזנית		חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה מאזנית מעבר לגבול	
יתרת חובות בעייתיים (ב)	מאזנית	מזה סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מאזנית	תקופת פרעון מעל שנה	עד שנה
(במיליוני ש"ח)					
1,026	11,113	-	6,306	8,674	24,561
478	8,567	-	2,965	2,451	8,750
26	3,087	-	780	1,922	2,702
515	1,977	-	616	462	1,849
2	4,792	-	2,068	1,582	3,650
273	3,195	-	5,561	5,559	12,012
2,320	32,731	-	18,296	20,650	53,524
153	991	-	1,056	344	2,240
4	176	-	317	409	726

(א) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(ב) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(ג) החשיפה למדינות ה-PIGS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, יוון וספרד.

סקירת הנהלה

חשיפות למדינות זרות סכומים מדווחים

תוספת ד' (המשך)

חלק א' – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם.

30 ספטמבר 2009						
חשיפה מאזנית						
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבות מקומית	לאחרים	לבנקים	לממשלות (א)	
(במיליוני ש"ח)						המדינה
9,813	7,711	17,524	(ג) 10,780	(ג) 3,941	85	ארצות הברית
2,936	1,858	4,794	(ג) 1,322	(ג) 6,352	19	בריטניה
15	4	19	531	2,648	2,215	צרפת
-	-	-	1,614	1,601	-	הולנד
-	-	-	1,327	1,487	101	גרמניה
954	599	1,553	1,018	223	4	שווייץ (ג)
974	1,215	2,189	4,858	7,206	212	אחרות (ג)
14,692	11,387	26,079	21,450	23,458	2,636	סך כל החשיפה למדינות זרות
879	1,213	2,092	1,263	289	175	סך כל החשיפה למדינות LDC

חשיפה חוץ מאזנית			חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			סך כל החשיפה המאזנית			
תקופת פרעון	מזה סיכון	מזה סיכון	סך החשיפה	ייתר	חובות	ייתר
מקומיות	מקומיות	מקומית	לאחרים	לבנקים	לממשלות (א)	חובות
(במיליוני ש"ח)						בעייתיים (ב)
8,860	5,946	-	9,391	922	24,619	המדינה
2,510	5,183	30	10,557	514	10,629	ארצות הברית
3,251	2,143	-	2,062	14	5,409	בריטניה
2,173	1,042	-	339	13	3,215	צרפת
1,309	1,606	-	807	-	2,915	הולנד
491	754	-	1,062	182	2,199	גרמניה
5,258	7,018	-	1,555	207	13,250	שווייץ (ג)
23,852	23,692	30	25,773	1,852	62,236	אחרות (ג)
507	1,220	-	449	34	2,606	סך כל החשיפה למדינות זרות
						סך כל החשיפה למדינות LDC

(א) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(ב) ייתר חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים.

לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(ג) הוצג מחדש.

חלק א' – מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם.

31 בדצמבר 2009						
חשיפה מאזנית						
חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
מאזנית נטו		מאזנית לפני				
לאחר ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי				
התחייבויות	התחייבויות	התחייבות	לאחרים	לבנקים	לממשלות (א)	
מקומיות	מקומיות	מקומית				
(במיליוני ש"ח)						
9,920	7,380	17,300	10,089 (ג)	4,319 (ג)	105	ארצות הברית
3,119	1,808	4,927	1,194 (ג)	3,485 (ג)	677	בריטניה
15	4	19	516	2,431 (ג)	2,196	צרפת
-	-	-	1,923	1,591	-	הולנד
-	-	-	1,170	3,438	109	גרמניה
1,326	576	1,902	725	311	4	שווייץ (ג)
937	1,218	2,155	5,143	8,293	214	אחרות (ג)
15,317	10,986	26,303	20,760	23,868	3,305	סך כל החשיפה למדינות זרות
883	1,217	2,100	1,169	244	148	סך כל החשיפה למדינות LDC

חשיפה חוץ מאזנית			חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			סך כל החשיפה המאזנית			
תקופת פרעון		מזה סיכון	סך החשיפה	יתרת		
		אשראי חוץ	החוץ	חובות		
מעל שנה		מאזני בעייתי עד שנה	מאזנית	בעייתיים (ב)		
(במיליוני ש"ח)						
8,712	5,801	-	11,155	923	24,433	ארצות הברית
2,218	3,138	3	7,869	525	8,475	בריטניה
3,017	2,126 (ג)	-	2,348	13	5,158 (ג)	צרפת
2,085	1,429	-	216	12	3,514	הולנד
2,013	2,704	-	2,004	-	4,717	גרמניה
333	707	-	1,589	486	2,366	שווייץ (ג)
5,238	8,412	-	2,684	208	14,587	אחרות (ג)
23,616	24,317	3	27,865	2,167	63,250	סך כל החשיפה למדינות זרות
453	1,108	-	971	126	2,444	סך כל החשיפה למדינות LDC

(א) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(ב) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים.

לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(ג) הוצג מחדש.

תוספת ד' (המשך)

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים חשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי כדלקמן:

- היתרה המאזנית של חוב תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות החוקית של החייב הנושא בסיכון הסופי לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- יתרה מאזנית של השקעה במניות תטופל כסכום החשיפה למדינת התושבות של מנפיק הנייר.
- סיכון אשראי חוץ מאזני מוצג כחשיפה חוץ מאזנית למדינת התושבות של הצד הנגדי לעיסקה כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה.

התייחסות לביטחונות בהיבט של קביעת הסיכון הסופי תהיה כדלהלן:

- ערבויות צד ג' – בהתאם למדינת התושבות של הערב.
- ניירות הערך – מדינת התושבות הינה של מנפיק נייר הערך.
- הובהר בהוראה כי נדל"ן ויתרות חייבים אינם מהווים ביטחון לצורך קביעת סיכון סופי.
- לצורך קביעת הסיכון הסופי נלקחו ביטחונות ספציפיים בלבד.

חלק ב' – סכום החשיפות המאזניות המצרפי למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך:
ליום 30 בספטמבר 2010 מסתכם ל- 2,255 מיליוני ש"ח, מיוחס להולנד. (ליום 31 בדצמבר 2009 מסתכם ל-5,080 מיליוני ש"ח, מיוחס לבלגיה, שוויץ וקנדה).

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 1,561 מיליון ש"ח ומתייחס ל- 14 מדינות.

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני גליה מאור מצהירה כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2010 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

29 בנובמבר 2010

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני זאב נהרי מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2010 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידיים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידיים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברביע זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

זאב נהרי
משנה בכיר למנהל הכללי
חבר הנהלה בכיר לכספים
חשבונאות ושוקי הון

29 בנובמבר 2010

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") וחברות הבנות שלו, הכולל את המאזן התמציתי הביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2010 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות מאוחדות אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-2% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2010, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלולים בדוחות רווח והפסד המאוחדים מהווים כ-8% וכ-3% מכלל הרווח המאוחד מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי החשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שישומו בסקירה של תאגידי בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 6ג. סעיפים 2, 4 ו-5ב. לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר תביעות נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות.
  2. לאמור בביאור 6ד. בדבר תביעות הקשורות בחברה כלולה ותלות בקבלת שירותים מחברות תשתית.
  3. לאמור בביאור 6ה. בדבר קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים.
- הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה ההשלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות, אם לאו.

דוחות כספיים

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2010
סכומים מדווחים

30 בספטמבר 2010			
31 בדצמבר 2009	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(במיליוני ש"ח)
נכסים			
42,933	43,934	40,360	מזומנים ופיקדונות בבנקים
57,505	58,381	54,373	ניירות ערך
744	1,823	914	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
204,669	203,971	217,218	אשראי לציבור
407	430	385	אשראי לממשלות
2,178	1,908	1,740	השקעות בחברות כלולות
3,553	3,544	3,600	בניינים וציוד
9,786	9,639	12,069	נכסים אחרים
321,775	323,630	330,659	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
250,418	249,433	245,820	פקדונות הציבור
3,785	5,395	6,788	פקדונות מבנקים
712	719	614	פקדונות מממשלות
273	1,316	709	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
25,261	25,471	28,744	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
19,182	19,955	23,953	התחייבויות אחרות
299,631	302,289	306,628	סך כל ההתחייבויות
282	274	310	זכויות בעלי מניות חיצוניים
21,862	21,067	23,721	הון עצמי
321,775	323,630	330,659	סך כל ההתחייבויות וההון

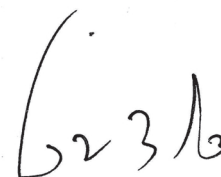
הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

זאב נהרי
משנה בכיר למנהל הכללי
חבר הנהלה בכיר לכספים
חשבונאות ושוקי הון

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

זווד ברודיט
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 29 בנובמבר 2010

דוחות כספיים

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד – סכומים מדווחים לתקופות שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010

לשלושה חודשים שנתיים לתשעה חודשים שנתיים לשנה שנתיים					
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		ביום 31 בדצמבר	
2010	2009	2010	2009	2009	2010
(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)	
(במיליוני ש"ח)					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים	1,846	1,923	5,292	5,211	7,023
הפרשה לחובות מסופקים	46	443	372	1,136	1,517
רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים	1,800	1,480	4,920	4,075	5,506
הכנסות תפעוליות ואחרות					
עמלות תפעוליות	912	915	2,733	2,586	3,511
רווחים מהשקעות במניות, נטו	14	286	188	471	707
הכנסות אחרות	57	91	100	251	345
סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות	983	1,292	3,021	3,308	4,563
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נלוות	1,059	1,052	3,434	2,864	4,052
אחזקה ופחת בניינים וציוד	401	366	1,172	1,110	1,514
הוצאות אחרות	350	340	1,021	988	1,371
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,810	1,758	5,627	4,962	6,937
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	973	1,014	2,314	2,421	3,132
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות	413	499	871	950	1,191
רווח מפעולות רגילות לאחר מסים	560	515	1,443	1,471	1,941
חלק הקבוצה ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת המס	57	30	259	-	81
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות	(14)	(11)	(29)	(29)	(36)
רווח נקי מפעולות רגילות	603	534	1,673	1,442	1,986
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים	-	-	186	28	28
רווח נקי לתקופה	603	534	1,859	1,470	2,014
(בש"ח)					
רווח בסיסי ומדולל למניה					
רווח נקי מפעולות רגילות	0.41	0.36	1.14	0.98	1.35
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים	-	-	0.12	0.02	0.02
סך הכל	0.41	0.36	1.26	1.00	1.37

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
סך כל הון המניות וקרנות ההון	קרנות הון			הון מניות (במיליוני ש"ח)
	קרנות אחרות	פרמיה	קרנות הון	
8,198	10	1,129	7,059	יתרה ליום 30 ביוני 2010
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד מוצע
-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
-	-	-	-	הפסד כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתאיח
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
8,198	10	1,129	7,059	יתרה לסוף התקופה

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
סך כל הון המניות וקרנות ההון	קרנות הון			הון מניות (במיליוני ש"ח)
	מבוסס מניות ואחרות (א)	פרמיה	עסקאות תשלום	
8,198	167	972	7,059	יתרה ליום 30 ביוני 2009
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	הפסד כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתאיח
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
8,198	167	972	7,059	יתרה לסוף התקופה

ראה הערות בעמוד 160.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
23,490	(2)	500	14,866	(460)	388
603	-	-	603	-	-
(500)	-	(500)	-	-	-
-	-	500	(500)	-	-
(20)	-	-	(20)	-	-
327	-	-	-	-	327
(78)	-	-	-	-	(78)
(64)	-	-	-	-	(64)
(38)	-	-	-	(38)	-
1	1	-	-	-	-
23,721	(1)	500	14,949	(498)	573

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
20,222	(373)	-	13,025	(558)	(70)
534	-	-	534	-	-
(63)	-	-	(63)	-	-
878	-	-	-	-	878
(399)	-	-	-	-	(399)
(181)	-	-	-	-	(181)
82	-	-	-	82	-
(6)	(6)	-	-	-	-
21,067	(379)	-	13,496	(476)	228

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי לתקופות שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 סכומים מדווחים

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
קרנות הון				
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות (א)	סך כל הון המניות וקרנות ההון	
(במיליוני ש"ח)				
7,059	972	197	8,228	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד מוצע
-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
-	-	(30)	(30)	הטבה לעובדים - השפעת המס
-	157	(157)	-	שחרור מניות מחסימה
-	-	-	-	רווח כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	1,129	10	8,198	יתרה לסוף התקופה

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
קרנות הון				
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות (א)	סך כל הון המניות וקרנות ההון	
(במיליוני ש"ח)				
7,059	855	284	8,198	יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	117	(117)	-	פקיעת כתבי אופציה
-	-	-	-	הפסד כולל אחר בחברות כלולות שנזקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
7,059	972	167	8,198	יתרה לסוף התקופה

ראה הערות בעמוד 160.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
21,862	(377)	-	14,176	(474)	309
1,859	-	-	1,859	-	-
(500)	-	-	(500)	-	-
-	-	500	(500)	-	-
(30)	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
(86)	-	-	(86)	-	-
615	-	-	-	-	615
(206)	-	-	-	-	(206)
(145)	-	-	-	-	(145)
(24)	-	-	-	(24)	-
376	376	-	-	-	-
23,721	(1)	500	14,949	(498)	573

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
18,672	(374)	-	11,998	(502)	(648)
1,470	-	-	1,470	-	-
-	-	-	-	-	-
28	-	-	28	-	-
2,050	-	-	-	-	2,050
(685)	-	-	-	-	(685)
(489)	-	-	-	-	(489)
26	-	-	-	26	-
(5)	(5)	-	-	-	-
21,067	(379)	-	13,496	(476)	228

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי (המשך) סכומים מדווחים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)				
קרנות הון				
סך כל הון	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות (א)	פרמיה	הון מניות	
וקרנות ההון	המניות			(במיליוני ש"ח)
8,198	284	855	7,059	יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)
-	-	-	-	רווח נקי בשנת החשבון
-	(117)	117	-	פקיעת כתבי אופציה
30	30	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	רווח כולל אחר בחברות כלולות שנוקף ישירות לעודפים
-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	רווחים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שמומשו וסווגו לרווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות כלולות
-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
8,228	197	972	7,059	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות בחו"ל, שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

סך כל ההון העצמי	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים שנצברו	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				התאמות מתרגום (ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוון
18,672	(374)	-	11,998	(502)	(648)
2,014	-	-	2,014	-	-
-	-	-	-	-	-
30	-	-	-	-	-
164	-	-	164	-	-
2,357	-	-	-	-	2,357
(876)	-	-	-	-	(876)
(524)	-	-	-	-	(524)
28	-	-	-	28	-
(3)	(3)	-	-	-	-
21,862	(377)	-	14,176	(474)	309

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים לתקופות שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שנתיימ לתשעה חודשים שנתיימו לשנה שנתיימה				
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		ביום
2010	2009 (ב)	2010	2009 (ב)	31 בדצמבר 2009
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
(במיליוני ש"ח)				
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
2,014	1,470	1,859	534	603
רווח נקי לתקופה				
ההתאמות הדרושות להצגת המזומנים מפעילות:				
(79)	-	(213)	(30)	(54)
חלק הקבוצה ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות (א)				
36	29	29	11	14
חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות				
612	455	473	152	160
פחת על בניינים וציוד				
21	12	13	4	5
הפחתות				
1,517	1,136	372	443	46
הפרשה לחובות מסופקים				
-	(2)	3	1	1
שינוי בהפרשה לירידת ערך של נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה				
(1,085)	(846)	(212)	(410)	(78)
רווח נטו, ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה				
(240)	(227)	(210)	(59)	(24)
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר				
(1)	-	-	-	-
רווח מקבלת ניירות ערך ללא תמורה				
-	-	(182)	-	-
רווח ממימוש השקעות בחברות כלולות לאחר מס				
(28)	(28)	(4)	-	-
רווחים נטו ממכירת בניינים וציוד לאחר מס				
200	151	5	11	-
הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה				
9	10	1	-	-
הפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה				
166	204	(90)	58	13
מסים נדחים, נטו				
(309)	(263)	168	(15)	(17)
ולפנסיה				
(6)	(6)	2	(6)	1
אחר, נטו				
2,827	2,095	2,014	694	670
מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת				

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

(ב) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשלושה חודשים שנסתיימו לתשעה חודשים שנסתיימו לשנה שנסתיימה				
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר		ביום
2010	(א) 2009	2010	(א) 2009	31 בדצמבר 2009
(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		(מבוקר)
(במיליוני ש"ח)				
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים				
396	212	1,287	177	(562)
קיטון (גידול), נטו, בפיקדונות בבנקים, לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים				
-	(28)	(77)	(46)	(68)
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
-	29	226	665	725
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(11,709)	(9,819)	(21,547)	(29,689)	(36,231)
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה				
3,374	4,956	11,503	10,035	14,880
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה				
5,321	1,721	13,532	7,688	9,102
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה				
150	2,577	315	(12)	1,213
קיטון (גידול), נטו, בניירות ערך למסחר				
(4,734)	2,799	(12,879)	8,108	7,212
קיטון (גידול), נטו, באשראי לציבור				
11	22	22	90	113
קיטון, נטו, באשראי לממשלות				
-	(4)	(6)	(36)	(39)
רכישת מניות בחברות כלולות				
-	-	766	-	-
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות				
(208)	(167)	(537)	(578)	(759)
רכישת בניינים וציוד				
(189)	(742)	(170)	(1,622)	(543)
גידול, נטו, בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
4	2	19	40	42
תמורה ממכירת בניינים, בניכוי המס המתייחס				
7	-	7	41	43
תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה				
(1,068)	(941)	(2,351)	3,392	3,388
קיטון (גידול), נטו, בנכסים אחרים				
(8,645)	617	(9,890)	(1,747)	(1,484)
מזומנים, נטו, ששימשו לפעילות בנכסים				
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון				
גידול (קיטון), נטו, ב-				
(5,857)	(3,821)	(4,598)	4,650	5,635
פיקדונות הציבור				
3,500	2,491	3,003	1,653	43
פיקדונות מבנקים				
(295)	(22)	(98)	(112)	(119)
פיקדונות מממשלות				
1,700	1,937	4,000	4,806	4,806
הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
(23)	(40)	(795)	(628)	(865)
פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים				
-	-	(2)	-	-
דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות				
2,556	2,763	4,268	(495)	(1,318)
גידול (קיטון), נטו, בהתחייבויות אחרות				
(31)	142	436	767	(276)
גידול (קיטון), נטו, בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
1	-	376	1	1
פירעון הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק				
1,551	3,450	6,590	10,642	7,907
מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון				
(6,424)	4,761	(1,286)	10,990	9,250
גידול (קיטון) במזומנים				
45,393	37,234	40,255	31,005	31,005
יתרת מזומנים לתחילת התקופה				
38,969	41,995	38,969	41,995	40,255
יתרת מזומנים לסוף התקופה				

(א) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים (המשך) לתקופות שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 סכומים מדווחים

נספח א' – פעולות שלא במזומנים:

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010

- (1) דיבידנד מוצע בסך 500 מיליוני ש"ח.
- (2) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 69 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.
- (3) במשך התקופה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 1 מיליון ש"ח בגין אשראים שסולקו.

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

- (1) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 65 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.
- (2) במשך התקופה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 18 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010

- (1) דיבידנד מוצע בסך 500 מיליוני ש"ח.
- (2) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 40 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.
- (3) במשך התקופה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 3 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009

- (1) במשך התקופה הועברו ניירות ערך בסך 152 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.
- (2) במשך התקופה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 61 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.
- (3) במשך התקופה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 12 מיליוני ש"ח.

לשנת 2009

- (1) במשך השנה הועברו ניירות ערך בסך 359 מיליוני ש"ח מהתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך.
- (2) במשך השנה הועברו נכסים מאשראי לציבור לנכסים אחרים בסך 65 מיליוני ש"ח בגין אשראים שסולקו.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2010 נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המיושמים לצורך עריכת דוחות ביניים. הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2009, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2009 ולשנה שנשתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות

(1) בהתאם לחוזר פיקוח על הבנקים מיום 6 בספטמבר 2009 תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי (להלן - תאגיד בנקאי) נדרש ליישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC-860) - "העברות ושירות של נכסים פיננסיים" הקובע תנאים מחמירים יותר לטיפול חשבונאי כמכירה בהעברת חלק של נכסים פיננסיים וכולל הבהרות לתנאים לגרירת נכסים פיננסיים וב-FAS 167 (ASC-810) - "איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות" המעדכן קריטריונים לזיהוי ישויות בעלות זכויות משתנות ולזיהוי הנהנה העיקרי (VIE). בנוסף הכללים קובעים דרישות גילוי שנקבעו החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים אלו. ככלל, בהתאם להוראות מעבר אלה נדרש:

- ליישם את דרישות ההכרה והמדידה בתקן לגבי העברות של נכסים פיננסיים שיבוצעו ביום 1 בינואר 2010 ואילך.

- לבחון ביום 1 בינואר 2010 ואילך האם נדרש לאחד בהתאם ל-FAS 167 ישויות שהוגדרו לפי הכללים הישנים כישויות לשירות למטרה מיוחדת.

כמו כן, תאגיד בנקאי רשאי לא לתת גילוי למספרי השוואה לשנת 2009, לגבי דרישות גילוי שנוספו לראשונה בשל חוזר של הפיקוח על הבנקים.

ההשפעה מיישום לראשונה של התקנים הנ"ל אינה מהותית.

(2) אימוץ ההיררכיה החדשה ביישום תקינה חשבונאית אמריקאית

ביום 1 ביולי 2009, המוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות (FASB) ביצע שינוי בארגון התקינה החשבונאית. השינוי נקבע במסגרת תקן חשבונאות אמריקאי מספר 168, בנושא "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים" (כיום ASC 105, כללי חשבונאות מקובלים) שפורסם על ידי ה-FASB.

התקן קבע את ה- FASB Accounting Standards Codification (ASC) כמקור בלעדי של כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב, אשר יחולו על תאגידים מדווחים שאינם גופים ממשלתיים, למעט ההנחיות של רשות ניירות ערך בארה"ב (SEC) לפיכך, כל הכללים שלא אומצו כאמור לעיל וכן הכללים שמקורם לא בהנחיות של רשות ניירות ערך בארה"ב לא נכללו בקודיפיקציה והפכו לכללים לא מחייבים. בעקבות הקודיפיקציה, המוסד האמריקאי לתקינה בחשבונאות לא יפרסם עוד בצורה של תקנים, ניירות עמדה או הבהרות והנחיות לנושאים ספציפיים, אלא יפרסם את "עדכוני התקינה החשבונאית" (Accounting Standards Updates - ASU), אשר יעדכנו את הקודיפיקציה.

החל מיום 1 בינואר 2010, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, אימץ הבנק את ההיררכיה החדשה. בנוסף לכך, בהתאם לקביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא בגדר כלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב והיא תחייב את התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בנושאים של יישום כללי חשבונאות אמריקאיים שאומצו או יאומצו בעתיד במסגרת הוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

ליישום הקודיפיקציה לא היתה השפעה על כללי החשבונאות שחלים על הבנקים, אלא רק לאופן בו הבנקים יתייחסו לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב.

(3) בינואר 2010, פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית-ASU 2010-11. עדכון זה מחריג מתחולת תקן חשבונאות אמריקאי FAS 133 (ASC 815-15) הפרדה של נגזרי אשראי משובצים מסוימים, וקובע הנחיות לבחינה האם מאפיינים מסוימים של נגזרי אשראי המשובצים במכשירים פיננסיים, מחייבים טיפול חשבונאי של הפרדת הנגזר המשובץ.

העדכון מספק קריטריונים לבחינה האם נגזר האשראי המשובץ מקיים את קריטריון "קשור באופן ברור והדוק" (clearly and closely related), הקבוע ב-FAS 133, אשר בהתקיימו ניתן שלא להפריד נגזר משובץ מהחווה המארח.

העדכון מבהיר כי עצם קיומו של ריכוז של סיכון אשראי הנובע מנחיתות זכויות של מכשיר פיננסי אחד לעומת אחר לא ייחשב כנגזר משובץ. ההנחיות שנקבעו בעדכון חלות החל מהתקופה הרבעונית הראשונה שהחלה לאחר 15 ביוני 2010. ההשפעה מיישום לראשונה של ASU 2010-11 אינה מהותית.

ג. יישום עתידי של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים

(1) תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS"

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי אשר דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

החל מינואר 2008 מיישמות חלק מהחברות כלולות את התקן.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

1. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים החדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

2. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

לפיכך, עד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

ביום 31 בדצמבר, 2009 וביום 26 ביולי, 2010 פורסמו חוזרים של המפקח על הבנקים בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. בהתאם לחוזרים אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)

זוחות כספיים

מסוימים וכל הפרשנויות המחייבות שפורסמו על ידי ה-IASB שמתייחסות ליישום התקנים והמטפלים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי. בהתאם לנוסח המשולב של הוראות הדיווח לציבור אומצו תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושאים המפורטים להלן:

הנושא	תקן דיווח
מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות	IAS 8
השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	IAS21
רווח למניה	IAS33
תשלום מבוסס מניות	IFRS2
דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות	IAS29
דיווח כספי לתקופות ביניים	IAS34
צירופי עסקים	(2008) IFRS3
זוחות כספיים מאוחדים ונפרדים	(2008) IAS27
השקעות בחברות כלולות	IAS28
ירידת ערך נכסים	IAS36
חכירות	IAS17
רכוש קבוע	IAS16
נדל"ן להשקעה	IAS40
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו	IFRS5
אירועים לאחר תאריך המאזן	IAS10
הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי	IAS20
זכויות בעסקאות משותפות	IAS31
נכסים בלתי מוחשיים	IAS38

תקני דיווח כספי בינלאומיים המפורטים לעיל יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים (למעט אם נקבע אחרת על ידי המפקח על הבנקים):

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

תאגידי בנקאיים יישמו את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים והפרשנויות המתייחסות אליהם המפורטים לעיל, החל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי אשר אומץ בחוזר זה, יבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי, כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם נדרש על פי התקן הספציפי.

מיום 1 בינואר 2011 ואילך תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ והבהרות של הפיקוח על הבנקים.

דוחות כספיים

הבנק בוחן את השלכות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה.

(2) תקן חשבונאות מספר 23 - "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות ובין בעל השליטה בה"

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה" (להלן "תקן 23"). תקן 23 למעשה מחליף את עיקרי ההוראות שנקבעו בתקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

תקן 23 קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שנוקפה בעסקה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה". כמו כן קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

במאי 2008 הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, לפיו יחולו הכללים הבאים:

- תקני הדיווח הכספי הבין-לאומיים;
- כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידי בנקאיים בארה"ב;
- בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב לאמור לעיל.

לתאריך פרסום הדוח טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישום לראשונה.

(3) מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידיים הבנקאיים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, הוראות רשויות הפיקוח בארצות הברית, הוראות הרשות לניירות ערך בארה"ב המתייחסות לבנקים. ההוראות הכלולות בחוזר מהוות שינוי מהותי ביחס להוראות הקיימות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה הינם:

- תאגיד בנקאי נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשות להפסדי אשראי יכללו:
  - הפרשה פרטנית להפסדי אשראי תחול על כל חוב שיתרתו החוזית הינה 1.0 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי התאגיד הבנקאי.
  - ההפרשה תבוצע על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.
  - הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי – תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי

דוחות כספיים

תבוצע בהתבסס על אומדן של שיעורי הפסדי אשראי מהעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות של חובות בעלי מאפייני סיכון דומים. יש לבצע תיעוד של קביעת האומדנים להפסדי אשראי.

הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, ובהם:

- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום, חובות שאורגנו מחדש ועל יתרת חשבונות עובר ושב הנמצאים בחריגה, שהוגדרו כחובות בעייתיים בפיגור.
- סיכון אשראי נחות – מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הבטחון ששועבד, ומאופיין בכך שקיימת אפשרות ברורה שהתאגיד הבנקאי יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו.

בגין החובות הפגומים אין לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה למדד והפרשי שער למט"ח על הקרן).

- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בהוראה כי:
- יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- יש למחוק חשבונאית באופן מיידי כנגד הפרשה להפסדי אשראי כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזהה כאינו בר גביה.
- אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב שנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל יש למחוק בתום שנתיים.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי נקבע כי יש למחוק אם תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- הורחבו דרישות הגילוי האיכותי והכמותי בדוחות הכספיים בקשר עם חובות בעייתיים.
- נקבעו דרישות מפורטות לעריכת נהלים לקיום תהליך שיטתי לקביעת ההפרשות להפסדי אשראי שיישם בעקביות, דרישות תיעוד שיתמוך בתהליכי האשראי ובקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים שנקבעו.
- ההוראה תיושם בדוחות הכספיים החל מ-1 בינואר 2011. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות הכספיים לתקופות קודמות. במועד היישום לראשונה יידרש בין היתר:
- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו למועד יישום ההוראה וטרם נגבו בפועל בגין כל חוב אשר עומד במועד זה בתנאים המתאימים.
- לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מיסים שוטפים ומיסים נדחים לקבל ולשלם.
- ההפרשים שיווצרו במועד היישום לראשונה של ההנחיות החדשות, בין יתרת ההפרשות להפסדי אשראי, על פי ההנחיות הקיימות, לבין יתרתן המחושבת על פי ההנחיות החדשות, יזקפו לסעיף העודפים בהון העצמי.

להערכת הבנק ההוראה החדשה לא תשפיע על יכולת הבנק לעמוד ביחס הלימות ההון בהתאם לדרישות המפקח על הבנקים.

כמו כן פורסמו, במסגרת ההוראה מיום 18 בפברואר 2010 של המפקח על הבנקים, הוראות נוספות המתייחסות לאופן יישום הדרישות לקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, להתאים את דרישות הסיווג של חובות בחריגה בחשבונות עויש לטיפול המקובל בארה"ב ולהתאים את הוראות ניהול בנקאי מסויימות להוראות החדשות וכן הרחבה של דרישות הגילוי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010.

דוחות כספיים

בהוראות החדשות נכללו, בין היתר, השינויים הבאים:

- דרישה לכלול בדוחות הכספיים באור פרפורמה שיתייחס להשפעת ההוראה על סעיפים מאזניים עיקריים בהנחה שההוראה הייתה מיושמת ביום 31 בדצמבר 2010.
  - דרישה לכלול בדוח הדירקטוריון דיון בהשפעת ההוראה על סעיפים מאזניים עיקריים בדוחות הכספיים ועל איכות האשראי, אילו ההוראה הייתה מיושמת במועד זה.
  - ביטול סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325, בדבר "ניהול מסגרות אשראי", הנוגעים להיבטים חשבונאיים של סווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, והכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
  - נכללה הוראת שעה שתיושם בין השנים 2011-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), המכילה מודל פשוט יותר לחישוב ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הוראת השעה, שיעורי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, ייקבעו בתקופת המעבר בהתבסס על טווח שיעורי ההפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים בשנים 2008-2010 בפילוח לפי ענפי משק.
  - במטרה להתאים את ההגדרות והמונחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים", למונחים שנכללו בהוראות החדשות. ישונה החל מיום 1 בינואר 2011 המונח "חובות בעייתיים" למונח "סיכון אשראי בסיווג שלילי וסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת", וכן הוא יכלול שלושה סוגי חובות כאמור: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת".
- ההפרשה הנוספת משמשת רק כסמן לגבי הפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל ההפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את ההפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים.
- שיעורי ההפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כדלקמן:
- סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת" - 1%.
  - סיכון אשראי "נחות" - 2%.
  - סיכון אשראי "פגום" - 4%.
- דיווח לפיקוח על הבנקים על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור ובסיכון האשראי החל מיום 31 בדצמבר 2009, לו ייושמו ההוראות החדשות באותו תאריך, וזאת בכל אחד מהרבעונים בשנת 2010.
- יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ואו הקמה של מערכת תשתית מחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי לרבות מערכות בקרה פנימיות לבדיקת יישום נאות של ההוראה ותיקוף אפקטיביות השיטה לחישוב ההפרשה. הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה.
- במסגרת היערכות הבנק ליישום ההוראה הני"ל מונתה ועדת היגוי הכוללת את נציגי מערך החשבונאות, החטיבות העסקיות, ומערך המחשוב. הוקמו ועדות משנה לקביעת שיטות העבודה והדרישות בהוראה.
- בוצעו הכנות לשינויים במערכות המיכוניות, בהן נדרשים שינויים מהותיים במערכות המידע לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים בעת היישום וכן לצורך הדיווחים לפיקוח על הבנקים.
- למועד פרסום הדוח הושלם המרכיב העיקרי של התהליך המיכוני לניהול הפסדי האשראי. ההיערכות בשלבי סיום כתיבת תהליכי העבודה לסווג החובות הפגומים בהתאם לכללים החדשים. בשנת 2010 בוצעה הדרכת העובדים בחטיבות העסקיות בנושא וכן שולב הנושא בקורסי האשראי.

דוחות כספיים

- בשלב זה, קיים אומדן ראשוני בלבד של ההשלכות של יישום ההוראה, על התוצאות הכספיות של הבנק בעתיד. לגבי הערכת הבנק על ההשפעה הצפויה על הלימות ההון ראה לעיל. בהתאם להוראות בנק ישראל מועברים נתונים על השפעות של שינוי השיטה לבנק ישראל.

(4) מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן

ביום 31 בדצמבר, 2009 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן וחלופת השווי הוגן. החוזר מאמץ בין היתר את:

א. מדידת שווי הוגן - תקן חשבונאות אמריקאי FAS 157 (ASC820-10) להלן "FAS 157"
FAS 157 מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

החוזר מבחין בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי הוגן: נתונים נצפים (observable inputs) מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים (unobservable inputs) משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים או התחייבויות זהים בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים (significant inputs) בהם הינם לא נצפים.

כמו כן, FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 יחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי הוגן וכן יחליף את ההנחיות האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי הוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. בנוסף, FAS 157 דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי וסיכונים אחרים של הבנק במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן.

FAS 157 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך למעט מספר מכשירים פיננסיים אשר ייושמו במתכונת מוגבלת של יישום למפרע בהם במועד היישום לראשונה. ההפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים המסויימים לבין ערכי השווי הוגן של אותם מכשירים יוכר כהשפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים ליום 1 בינואר, 2011, אשר תוצג בנפרד. כמו כן יישמו דרישות גילוי חדשות.

התאגיד הבנקאי יידרש לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

בחודש ינואר 2010 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית בנושא שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן. בהתאם לעדכון נדרש לגלות סכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך וכן לכלול הסברים למעברים אלה. יידרש לתת גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון.

לאור האמור לעיל, הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 157.

דוחות כספיים

ב. חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות - תקן חשבונאות אמריקאי FAS 159 (ASC825-10) להלן "FAS 159"

מטרת FAS 159 הינה לאפשר הפחתת תנודתיות ברווחים מדווחים אשר נובעת ממדידה של נכסים והתחייבויות מגודרים ומכשירים נגזרים מגדרים לפי בסיסי מדידה שונים.

FAS 159 יאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בחוזר הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים.

FAS 159 יחול מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. יישום באימוץ למפרע או יישום באימוץ מוקדם אסורים.

המפקח על הבנקים פרסם הוראות מעבר המתייחסות ליישום לגבי פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה וכן לניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון באופן הבא:

- יישום על פריטים כשירים הקיימים במועד התחילה: היתרות המאזניות של פריטים כשירים אלה יותאמו לשווי הוגן וההשפעה של המדידה מחדש הראשונה בשווי הוגן תיזקף כהתאמה בגין השפעה מצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים. כמו כן, תאגיד בנקאי הבוחר בחלופת השווי ההוגן לפריטים הקיימים במועד התחילה, יכלול גילוי נרחב כנדרש בחוזר בדוח הכספי השנתי ובדוח הכספי ביניים הראשון שלו לשנת 2011.
  - ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון: אם חלופת השווי ההוגן נבחרת עבור נייר ערך כלשהו מבין ניירות ערך אלה במועד התחילה, רווחים והפסדים צבורים שטרם מומשו במועד זה ייכללו בהתאמה בגין השפעה מצטברת, ונייר הערך האמור ידווח ממועד זה כנייר ערך למסחר. כמו כן, יינתן גילוי נפרד לסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר ולסכום הרווחים וההפסדים שטרם מומשו שלא הוכרו קודם לכן. הבחירה בעת האימוץ לראשונה, בחלופת השווי ההוגן עבור נייר ערך קיים המוחזק לפדיון לא תגרום להטלת ספק בכוונה של תאגיד בנקאי להחזיק בעתיד באגרות חוב אחרות עד לפדיון.
- הבנק בוחן את השלכות אימוץ התקן על הדוחות הכספיים, ובשלב זה אין באפשרותו לאמוד את ההשפעה הצפויה מיישום לראשונה של FAS 159.

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	לשווי הוגן	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון: (ו)				
אגרות חוב ומלוות-				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
של הממשלה				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
של ממשלות זרות				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
של חברות אחרות				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון				

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
2. ניירות ערך זמינים למכירה:				
אגרות חוב ומלוות-				
23,815	23,513	318	(16)	23,815
1,059	1,056	5	(2)	1,059
17,022	17,026	354	(358)	17,022
41,896	41,595	677	(376)	41,896
של הממשלה				
2,700	2,106	607	(13)	2,700
44,596	43,701	1,284	(389) (ג)	44,596
של ממשלות זרות				
2,700	2,106	607	(13)	2,700
44,596	43,701	1,284	(389) (ג)	44,596
של חברות אחרות				
2,700	2,106	607	(13)	2,700
44,596	43,701	1,284	(389) (ג)	44,596
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	לשווי הוגן	לשווי הוגן	שווי הוגן (א)
(במיליוני ש"ח)				
3. ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ומלוות-				
6,984	6,891	102	(9)	6,984
792	793	1	(2)	792
1,785	1,777	31	(23)	1,785
9,561	9,461	134	(34)	9,561
של הממשלה				
6,984	6,891	102	(9)	6,984
792	793	1	(2)	792
1,785	1,777	31	(23)	1,785
9,561	9,461	134	(34)	9,561
של ממשלות זרות				
6,984	6,891	102	(9)	6,984
792	793	1	(2)	792
1,785	1,777	31	(23)	1,785
9,561	9,461	134	(34)	9,561
של חברות אחרות				
6,984	6,891	102	(9)	6,984
792	793	1	(2)	792
1,785	1,777	31	(23)	1,785
9,561	9,461	134	(34)	9,561
סך כל ניירות הערך למסחר				
216	576	-	(360)	216
9,777	10,037	134 (ד)	(394) (ד)	9,777
54,373	53,738	1,418	(783)	54,373
סך כל ניירות הערך				

הערות ראה בעמוד 176.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך) סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	לשווי הוגן	לשווי הוגן	עלות מופחתת לשווי הוגן	(במיליוני ש"ח)	
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:					
אגרות חוב ומלוות-					
278	-	9	269	269	של הממשלה
550	-	-	550	550	של ממשלות זרות
68	(3)	-	71	71	של חברות אחרות (ה)
896	(3)	9	890	890	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון
ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)					
רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות עלות) רווחים		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	(במיליוני ש"ח)	
2. ניירות ערך זמינים למכירה:					
אגרות חוב ומלוות-					
23,508	(7)	190	23,325	23,508	של הממשלה
295	(1)	6	290	295	של ממשלות זרות
20,221	(834)	329	20,726	20,221	של חברות אחרות (ה)
44,024	(842)	525	44,341	44,024	
מניות וקרנות נאמנות:					
2,373	(1)	687	1,687	2,373	של חברות אחרות (ב)
46,397	(ג) (843)	(ג) 1,212	46,028	46,397	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות מומשו מהתאמות		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות מומשו מהתאמות		הערך במאזן	
שווי הוגן (א)	לשווי הוגן	לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות עלות) לשווי הוגן	(במיליוני ש"ח)	
3. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב ומלוות-					
6,304	(2)	119	6,187	6,304	של הממשלה
2,327	-	14	2,313	2,327	של ממשלות זרות
2,371	(48)	36	2,383	2,371	של חברות אחרות
11,002	(50)	169	10,883	11,002	
מניות וקרנות נאמנות:					
92	(350)	-	442	92	של חברות אחרות
11,094	(ד) (400)	(ד) 169	11,325	11,094	סך כל ניירות הערך למסחר
58,387	(1,246)	1,390	58,243	58,381	סך כל ניירות הערך

הערות ראה בעמוד 176.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך) סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
רווחים שטרם הוכרו מהתאמות		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות		הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת לשווי הוגן
שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)		
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:					
אגרות חוב ומלוות-					
278	-	7	271	271	של הממשלה
538	-	16	522	522	של ממשלות זרות
59	-	-	59	59	של חברות אחרות (ה)
875	-	23	852	852	סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת		הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת (במניית עלות) רווחים
שווי הוגן (א)	הפסדים	שווי הוגן (א)	הפסדים		
2. ניירות ערך זמינים למכירה:					
אגרות חוב ומלוות-					
23,368	(31)	132	23,267	23,368	של הממשלה
1,161	(2)	5	1,158	1,161	של ממשלות זרות
19,752	(582)	317	20,017	19,752	של חברות אחרות (ה)
44,281	(615)	454	44,442	44,281	
מניות וקרנות נאמנות:					
2,490	(7)	648	1,849	2,490	של חברות אחרות (ב)
46,771	(ג) (622)	(ג) 1,102	46,291	46,771	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
רווחים שטרם הוכרו מהתאמות מומשו מהתאמות		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות מומשו מהתאמות		הערך במאזן (במיליוני ש"ח)	עלות מופחתת (במניית עלות) לשווי הוגן
שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)	שווי הוגן (א)		
3. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב ומלוות-					
5,074	(23)	69	5,028	5,074	של הממשלה
2,354	-	14	2,340	2,354	של ממשלות זרות
2,357	(28)	45	2,340	2,357	של חברות אחרות
9,785	(51)	128	9,708	9,785	
מניות וקרנות נאמנות:					
97	(349)	-	446	97	של חברות אחרות
9,882	(ד) (400)	(ד) 128	10,154	9,882	סך כל ניירות הערך למסחר
57,528	(1,022)	1,253	57,297	57,505	סך כל ניירות הערך

הערות ראה בעמוד 176.

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) כולל 1,261 מיליוני ש"ח בגין מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות (31 בדצמבר 2009 - 1,023 מיליוני ש"ח וב-30 בספטמבר 2009 - 1,007 מיליוני ש"ח).
- (ג) בגין ניירות ערך זמינים למכירה, רווח כולל אחר - רווחים (הפסדים) שטרם מומשו כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" למעט ניירות ערך שיועדו כגידורים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) סווג מחדש.
- (ו) העברת אגרות חוב המוחזקות לפדיון לתיק הזמין למכירה. חברה מאוחדת מכרה אגרות חוב בסך 448 מיליון ש"ח, אשר היו מסווגות כאגרות חוב לפדיון. לפיכך סווגו שאר אגרות החוב לפדיון של הקבוצה בהיקף של 255 מיליון ש"ח כאגרות חוב זמינות למכירה. סווג אגרות חוב לתיק המוחזק לפדיון ייעשה בעתיד בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים.
- ניירות ערך שהושאלו בסך 599 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2009 - 559 מיליוני ש"ח וב-30 בספטמבר 2009 - 352 מיליוני ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים
סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב זמינות למכירה				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות				
(Pass-through securities)				
1,906	1,847	59	-	1,906
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA				
276	264	12	-	276
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC				
2,182	2,111	71	-	2,182
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים				
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או				
1,266	1,250	17	(1)	1,266
GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
312	341	-	(29)	312
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
1,578	1,591	17	(30)	1,578
סך הכל				
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
2	4	-	(2)	2
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
6	6	-	-	6
אשראי לרכישת רכב				
6	6	-	-	6
אשראי אחר לאנשים פרטיים				
825	722	137	(34)	825
אגרות חוב מסוג CLO				
27	27	-	-	27
אגרות חוב מסוג CDO				
57	47	10	-	57
אגרות חוב מסוג SCDO				
4	4	-	-	4
אחרים				
927	816	147	(36)	927
סך הכל				
4,687	4,518	235	(66)	4,687
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה				

* סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	הערך במאזן
		לשווי הוגן *	לשווי הוגן *	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
2. אגרות חוב למסחר				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)				
1	1	-	-	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC				
9	9	-	-	9
ניירות ערך אחרים				
10	10	-	-	10
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
30	29	1	-	30
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
12	15	(3)	-	12
סך הכל				
42	44	1	(3)	42
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
3	3	-	-	3
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
-	-	-	-	-
אשראי לרכישת רכב				
5	5	-	-	5
אשראי שאינם לאנשים פרטיים				
2	6	(4)	-	2
אגרות חוב מסוג CDO				
2	3	(1)	-	2
אחרים				
12	17	(5)	-	12
סך הכל				
64	71	1	(8)	64
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר				

* רווחים (הפסדים) אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
הערך	עלות	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	הערך	עלות
במאזן	מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)				
1. אגרות חוב זמינות למכירה				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות				
(Pass-through securities)				
1,336	1,324	14	(2)	1,336
ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA				
879	865	19	(5)	879
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC				
-	-	-	-	-
ניירות ערך אחרים				
2,215	2,189	33	(7)	2,215
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים				
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או				
2,346	2,348	20	(22)	2,346
GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
30	62	-	(32)	30
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
2,376	2,410	20	(54)	2,376
סך הכל				
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
3	6	-	(3)	3
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
15	15	-	-	15
אשראי לרכישת רכב				
7	7	-	-	7
אשראי אחר לאנשים פרטיים				
857	761	153	(57)	857
אגרות חוב מסוג CLO				
32	25	7	-	32
אגרות חוב מסוג CDO				
121	99	26	(4)	121
אגרות חוב מסוג SCDO				
30	31	-	(1)	30
אחרים				
1,065	944	186	(65)	1,065
סך הכל				
5,656	5,543	239	(126)	5,656
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה				

* סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו		הפסדים שטרם מומשו
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן *	
2. אגרות חוב למסחר				
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)				
1	1	-	-	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC				
1	1	-	-	1
סך הכל				
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)				
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה				
40	39	1	-	40
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות				
64	83	-	(19)	64
סך הכל				
104	122	1	(19)	104
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)				
9	13	-	(4)	9
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים				
1	1	-	-	1
אשראי לרכישת רכב				
2	5	-	(3)	2
אשראי שאינו לאנשים פרטיים				
2	4	-	(2)	2
אגרות חוב מסוג CDO				
2	5	-	(3)	2
אחרים				
16	28	-	(12)	16
סך הכל				
121	151	1	(31)	121
סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר				

* רווחים (הפסדים) אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

3. בתיק לפדיון נכלל נייר ערך שהונפק על ידי FHLMC הערך במאזן והשווי הוגן הינו בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר*	שווי הוגן		
(במיליוני ש"ח)					
1. אגרות חוב זמינות למכירה					
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות					
(Pass-through securities)					
2,123	2,125	14	(16)	2,123	ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA
460	448	12	-	460	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC
-	-	-	-	-	ניירות ערך אחרים
2,583	2,573	26	(16)	2,583	סך הכל
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים					
(כולל CMO ו-STRIPPED MBS)					
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או					
2,274	2,273	12	(11)	2,274	GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
33	61	-	(28)	33	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
2,307	2,334	12	(39)	2,307	סך הכל
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
3	5	-	(2)	3	קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים
12	12	-	-	12	אשראי לרכישת רכב
7	7	-	-	7	אשראי אחר לאנשים פרטיים
911	763	184	(36)	911	אגרות חוב מסוג CLO
25	25	-	-	25	אגרות חוב מסוג CDO
66	56	10	-	66	אגרות חוב מסוג SCDO
24	25	-	(1)	24	אחרים
1,048	893	194	(39)	1,048	סך הכל
5,938	5,800	232	(94)	5,938	סך כל אגרות החוב מגובי נכסים זמינות למכירה

* סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מהתאמות ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן.

דוחות כספיים

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

מזה: ניירות ערך מגובי נכסים

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
הפסדים		רווחים שטרם מומשו		עלות מופחתת	הערך במאזן
שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן *	מהתאמות לשווי הוגן *	מהתאמות לשווי הוגן *		
(במיליוני ש"ח)					
2. אגרות חוב למסחר					
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass-through securities)					
1	-	-	1	1	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA ועל ידי FHLMC
1	-	-	1	1	סך הכל
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)					
ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA, או GNMA, או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה					
39	-	1	38	39	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
50	(9)	-	59	50	סך הכל
89	(9)	1	97	89	
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)					
5	(2)	-	7	5	קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים
-	-	-	-	-	אשראי לרכישת רכב
2	(3)	-	5	2	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
2	(5)	-	7	2	אגרות חוב מסוג CDO
2	-	-	2	2	אחרים
11	(10)	-	21	11	סך הכל
101	(19)	1	119	101	סך כל אגרות החוב מגובי נכסים למסחר

* רווחים (הפסדים) אלה נזקפו לחשבון רווח והפסד.

3. בתיק לפדיון נכלל נייר ערך שהונפק על ידי FHLMC הערך במאזן והשווי הוגן הינו בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)
 מזה: ניירות ערך מגובי נכסים
 סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות
שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה					
מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
-	-	-	-	-	-
(MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS, REMIC)					
(30)	589	(30)	457	-	132
(36)	438	(36)	436	-	2
(ABS)					
(66)	1,027	(66)	893	-	134
סך הכל					

ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות
שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה					
מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(7)	365	(5)	192	(2)	173
(MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS, REMIC)					
(54)	1,011	(26)	869	(28)	142
(65)	545	(65)	513	-	32
(ABS)					
(126)	1,921	(96)	1,574	(30)	347
סך הכל					

ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)					
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים	
הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות	מהתאמות
שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
(במיליוני ש"ח)					
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה					
מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(16)	986	-	6	(16)	980
(MBS)					
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS, REMIC)					
(39)	1,084	(35)	711	(4)	373
(39)	486	(39)	461	-	25
(ABS)					
(94)	2,556	(74)	1,178	(20)	1,378
סך הכל					

- הפסדים הנמוכים מ 1 מיליון ש"ח.

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			
	הפרשה נוספת (ב)	ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
(במיליוני ש"ח)				
10,610	823	524	9,263	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
527	6	16	505	הפרשות במהלך התקופה
(477)	(23)	(30)	(424)	הקטנת הפרשות
(4)	-	-	(4)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
46	(17)	(14)	77	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(94)	-	(11)	(83)	מחיקת חובות, נטו (ג)
10,562	806	499	9,257	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
				מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה
265	125	-	140	מסעיף אשראי לציבור

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			
	הפרשה נוספת (ב)	ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
(במיליוני ש"ח)				
10,221	922	638	8,661	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
707	(3)	43	667	הפרשות במהלך התקופה
(261)	(15)	(42)	(204)	הקטנת הפרשות
(3)	-	-	(3)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
443	(18)	1	460	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(153)	-	(24)	(129)	מחיקת חובות, נטו (ג)
10,511	904	615	8,992	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
				מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה
259	126	-	133	מסעיף אשראי לציבור

- (א) לא כולל הפרשה בגין ריבית לתקופה שלאחר קביעת החובות כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק פיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (ב) כולל הפרשה כללית ומיוחדת לחובות מסופקים.
- (ג) בניכוי גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות.

לתשעה חודשים שנתיימו 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			הפרשה ספציפית (א)
	הפרשה נוספת (ב)	הפרשה ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
(במיליוני ש"ח)				
10,667	900	578	9,189	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
1,505	33	99	1,373	הפרשות במהלך התקופה
(1,117)	(127)	(133)	(857)	הקטנת הפרשות
(16)	-	-	(16)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
372	(94)	(34)	500	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(477)	-	(45)	(432)	מחיקת חובות נטו (ג)
10,562	806	499	9,257	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
265	125	-	140	מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור

לתשעה חודשים שנתיימו 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)				
סך הכל	הפרשה			הפרשה ספציפית (א)
	הפרשה נוספת (ב)	הפרשה ספציפית לפי עומק פיגור (א)	הפרשה ספציפית (א)	
(במיליוני ש"ח)				
9,869	948	675	8,246	יתרה ההפרשה לתחילת התקופה
1,915	39	148	1,728	הפרשות במהלך התקופה
(769)	(83)	(149)	(537)	הקטנת הפרשות
(10)	-	-	(10)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
1,136	(44)	(1)	1,181	תוספת, נטו, שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(494)	-	(59)	(435)	מחיקת חובות נטו (ג)
10,511	904	615	8,992	יתרה ההפרשה לסוף התקופה
259	126	-	133	מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור

- (א) לא כולל הפרשה בגין ריבית לתקופה שלאחר קביעת החובות כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק פיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (ב) כולל הפרשה כללית ומיוחדת לחובות מסופקים.
- (ג) בניכוי גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות.

דוחות כספיים

באור 3 – הפרשה לחובות מסופקים (המשך) פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור סכומים מדווחים

ליום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)						
חובות בעייתיים						
הפרשה ספציפית						
	לפי	מזה:	יתרת			
	עומק	סכום	חוב	מאזנית	אשראי (ה)	
סך הכל	הפיגור (ד)	בפיגור (ג)				(במיליוני ש"ח)
						הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את
349	-	349	145	441	29,528	ההפרשה לפי עומק הפיגור
119	-	119	127	111	12,721	הלוואות "גדולות" (א)
40	9	31	21	183	8,202	הלוואות אחרות (ב)
508	9	499	293	735	50,451	יתרת ההפרשה לסוף התקופה
-	-	-	-	-	709	מזה: קבוצות רכישה (ו)

ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)						
חובות בעייתיים						
הפרשה ספציפית						
	לפי	מזה:	יתרת			
	עומק	סכום	חוב	מאזנית	אשראי (ה)	
סך הכל	הפיגור (ד)	בפיגור (ג)				(במיליוני ש"ח)
						הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את
436	-	436	194	558	29,088	ההפרשה לפי עומק הפיגור
138	-	138	145	120	8,314	הלוואות "גדולות" (א)
47	6	41	24	191	7,364	הלוואות אחרות (ב)
621	6	615	363	869	44,766	יתרת ההפרשה לסוף התקופה
-	-	-	-	-	406	מזה: קבוצות רכישה (ו)

- (א) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 887 אלפי ש"ח (30 בספטמבר 2009 - 871 אלפי ש"ח) כולל הלוואות לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים.
- (ב) הלוואות לכל מטרה במישכון דירת מגורים שיתרת כל אחת מהן אינה עולה על 887 אלפי ש"ח (30 בספטמבר 2009 - 871 אלפי ש"ח).
- (ג) כולל ריבית על הסכום לפיגור.
- (ד) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב על פי עומק הפיגור בסך 105 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2009 - 106 מיליוני ש"ח).
- (ה) יתרת הלוואות במשכון דירת מגורים הינה 8,256 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2009 - 6,640 מיליוני ש"ח).
- (ו) בגין הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה, אשר סווגו כאשראי לענף הבינוי והנדל"ן.

דוחות כספיים

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים

	30 בספטמבר 2009	30 בספטמבר 2010	
	31 בדצמבר 2009 (מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר) (במיליוני ש"ח)
	באזל 2	באזל 1	באזל 2
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון רובד 1, לאחר ניכויים	21,478	20,868	22,660
הון רובד 2, לאחר ניכויים	14,863	14,300 (א)	17,897
הון רובד 3	-	-	-
סך הכל הון כולל	36,341	35,168	40,557
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי	229,551	239,371	237,502
סיכונים שוק	7,418	9,391	7,842
סיכון תפעולי	20,928	-	20,626
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	257,897	248,762	265,970
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	8.33%	8.39%	8.52%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.09%	14.14%	15.25%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%	9.00%
ב. חברות בנות משמעותיות			
בנק לאומי למשכנתאות			
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.64% (ג)	6.55%	9.91%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.97% (ג)	9.84%	14.88%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%	9.00%
בנק ערבי ישראלי			
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.70%	15.70%	11.83%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	15.91%	20.02%	16.79%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%	9.00%
לאומי קארד בע"מ			
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	13.50% (ד)	20.30%	14.10%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.50% (ד)	20.30%	14.10%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%	9.00%
בנק לאומי אר"ב (ב)			
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	10.97%	10.51%	10.80%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.44%	13.72%	13.77%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	10.00%	10.00%	10.00%

- (א) לצורך באזל 1 יתרת ההשקעות במניות ובכתבי התחייבויות נדחים של חברות פיננסיות מנוכות מההון.
- (ב) השלוחה בארה"ב אינה מחויבת לחשב יחס הלימות הון בהתאם לבאזל 2 לפיכך היחסים המוצגים הינם לפי באזל 1.
- (ג) הוצג מחדש בעקבות הפרשה לחובות מסופקים בגין קבוצות רכישה.
- (ד) הוצג מחדש בעקבות מיון חשיפת סיכונים אשראי של תאגידים בנקאיים.
- בהתאם להוראות בנק ישראל מיום 15 באוגוסט 2010 בנושא הפרשה לחובות מסופקים בגין קבוצות רכישה וגילוי על קבוצות רכישה, יש לסווג מחדש כל נתון בגין תקופות קודמות שנכלל בדוח הכספי המתייחס לקבוצות רכישה. יחס הלימות הון ל 31 בדצמבר 2009 אינו כולל את השפעת הסיווג האמור. ההשפעה על יחס הלימות הון המאוחד ליום 31 בדצמבר 2009 הינה קיטון של 0.03%.

זוחות כספיים

באור 5 - זוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) ליום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר) סכומים מדווחים

		מטבע ישראלי				מטבע חוץ (א)	
		צמוד למדד		מחירים של		פריטים	
		לא צמוד		בדולרים של		במטבעות שאינם	
		לצרכן		ארה"ב		אחרים	
		סך הכל		סך הכל		סך הכל	
		(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח)	
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	28,455	454	7,969	2,940	4,110	6	43,934
ניירות ערך	19,821	9,294	15,184	10,522	1,095	2,465	58,381
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,823	-	-	-	-	-	1,823
אשראי לציבור (ב)	104,494	49,849	32,294	7,231	10,090	13	203,971
אשראי לממשלות	-	257	173	-	-	-	430
השקעות בחברות כלולות	8	-	-	-	-	1,900	1,908
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,544	3,544
נכסים אחרים	3,866	150	2,434	587	1,865	737	9,639
סך כל הנכסים	158,467	60,004	58,054	21,280	17,160	8,665	323,630
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	116,166	27,557	71,671	24,152	9,836	51	249,433
פיקדונות מבנקים	3,633	441	563	395	363	-	5,395
פיקדונות מממשלות	42	496	169	12	-	-	719
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,260	-	56	-	-	-	1,316
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	3,186	20,458	1,827	-	-	-	25,471
התחייבויות אחרות	10,016	4,003	2,052	860	2,286	738	19,955
סך כל ההתחייבויות	134,303	52,955	76,338	25,419	12,485	789	302,289
הפרש	24,164	7,049	(18,284)	(4,139)	4,675	7,876	21,341
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(4,256)	(8,113)	14,037	4,416	(6,084)	-	-
אופציות בכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(795)	(19)	1,119	(305)	-	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(912)	-	561	21	330	-	-
סך הכל כללי	18,201	(1,083)	(2,567)	(7)	(1,079)	7,876	21,341
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
אופציות בכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,183)	(32)	1,573	(345)	(13)	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(3,061)	(7)	2,401	136	531	-	-

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.
 (ג) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

דוחות כספיים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך) ליום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר) סכומים מדווחים

		מטבע ישראלי			מטבע חוץ (א)		
		צמוד למדד המחירים בדולרים של ארה"ב			פריטים במטבעות שאינם		
		לא צמוד	לצרכן	בארו	אחרים	כספיים (ג)	סך הכל
		(במיליוני ש"ח)					
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	26,348	446	9,792	3,944	2,401	2	42,933
ניירות ערך	18,193	9,665	15,195	10,134	1,731	2,587	57,505
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	744	-	-	-	-	-	744
אשראי לציבור (ב)	105,910	49,318	32,494	6,578	10,349	20	204,669
אשראי לממשלות	-	259	148	-	-	-	407
השקעות בחברות כלולות	8	-	-	-	-	2,170	2,178
בניינים וציוד	-	-	-	-	-	3,553	3,553
נכסים אחרים	3,846	134	3,016	302	1,713	775	9,786
סך כל הנכסים	155,049	59,822	60,645	20,958	16,194	9,107	321,775
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	119,050	26,976	70,868	23,787	9,675	62	250,418
פיקדונות מבנקים	2,115	439	776	212	243	-	3,785
פיקדונות מממשלות	55	471	179	7	-	-	712
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	216	-	57	-	-	-	273
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	3,214	20,329	1,718	-	-	-	25,261
התחייבויות אחרות	9,719	3,942	2,211	536	2,040	734	19,182
סך כל ההתחייבויות	134,369	52,157	75,809	24,542	11,958	796	299,631
הפרש	20,680	7,665	(15,164)	(3,584)	4,236	8,311	22,144
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,989)	(7,238)	11,120	3,477	(5,370)	-	-
אופציות בכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(576)	(9)	299	188	98	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (במונחי נכס בסיס)	(474)	-	393	(31)	112	-	-
סך הכל כללי	17,641	418	(3,352)	50	(924)	8,311	22,144
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
אופציות בכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,021)	(16)	706	262	69	-	-
אופציות מחוץ לכסף, נטו, (ערך נקוב מהוון)	(1,358)	(3)	1,270	(114)	205	-	-

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.
 (ג) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

דוחות כספיים

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות סכומים מדווחים

	30 בספטמבר 2010	30 בספטמבר 2009	31 בדצמבר 2009
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
	במיליוני ש"ח		
א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים			
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה			
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
אשראי תעודות	2,585	1,916	1,773
ערבויות להטחת אשראי	6,197	6,549	6,199
ערבויות לרוכשי דירות	10,800	8,935	9,250
ערבויות והתחייבויות אחרות	14,515	14,331	14,509
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	19,519	18,156	18,348
מסגרת ח"ד ומסגרות אשראי אחרות			
בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	14,565	14,009	14,211
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן (א)	19,871	18,653	17,827
התחייבויות להוצאת ערבויות	8,636	6,864	7,793
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו	4,371	-	4,060
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית בלאומי למשכנתאות	2,250	1,903	2,980
(א) מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני אגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 220 מיליוני ש"ח, (30 בספטמבר 2009 - 376 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2009 - 377 מיליוני ש"ח). המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.			
ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות			
(1) חוזה שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב			
וכן דמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות			
בשנה הראשונה	164	156	228
בשנה השניה	153	135	145
בשנה השלישית	126	106	123
בשנה הרביעית	99	84	100
בשנה החמישית	70	50	65
מעל 5 שנים	185	123	203
סך הכל	797	654	864
(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך	240	319	399
(3) התחייבויות להשקעה בבניינים, בציוד ובאחרים	239	179	123
(4) התחייבויות לחיתום ניירות ערך	6	-	-
(5) פיקדונות עתידיים			
עיסקאות עם מפקידים לקבלת פיקדונות גדולים במועדים עתידיים ובשיעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות			
פירוט סכומי הפיקדונות העתידיים ומועדי ההפקדה כפי שנקבעו בתנאי העיסקאות:			
בשנה הראשונה	17	17	17
בשנה השניה	17	17	17
בשנה השלישית	17	17	17
בשנה הרביעית	17	17	17
בשנה החמישית	12	17	17
שנה שישית ואילך	6	18	15
סך הכל פיקדונות עתידיים	86	103	100

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסויימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי התובענות, לרבות הבקשות לאישור התביעות הייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-138 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהסכום הנטען בהן הוא מהותי:

א. בקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה ביום 12 בספטמבר 2006 בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו,

נגד הבנק ונגד בנק הפועלים ובנק דיסקונט. הסך הנטען של התביעה הייצוגית שמבוקש אישורה הוא 7 מיליארד ש"ח כאשר בגוף הבקשה נטען כי הנזק לקבוצה הנטענת נאמד ב-10 מיליארד ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקשת, הבנקים המשיבים גבו מלקוחותיהם ריבית בגין אשראי שקלי לא צמוד, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול קבועים בחשבונות חח"ד בשיעורים ובסכומים זהים וזאת כתוצאה מתיאום מחירים והסדר כובל האסור על פי חוק ההגבלים העסקיים. הסעד הנתבע על-ידי המבקשת הוא השבה של גביית היתר הנטענת ללקוחות המשיבים שנטלו אשראי שקלי לא צמוד או "הפחתה רטרואקטיבית" של שיעורי הריבית והעמלות האמורות שהבנקים המשיבים גבו בעשר השנים האחרונות. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 21 בינואר 2008 קיבל בית המשפט המחוזי בת"א, את הבקשה ואישר את ניהול התביעה כתביעה ייצוגית. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון בהחלטה מיום 29 במאי 2008, קבע כי על היועץ המשפטי לממשלה להגיש עמדתו בכתב לגבי הבקשה. היועץ המשפטי לממשלה הודיע לבית המשפט העליון על התייצבותו בהליך בקשות רשות הערעור שהוגשו מטעם הבנקים ויגיש את עמדתו בכתב. ביום 31 בינואר 2010 החליט בית המשפט המחוזי בתל אביב לעכב את ההליכים בתובענה עד למתן החלטה בבקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון. ביום 27 במאי 2010 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו אשר תמציתה הינה כי החלטת בית המשפט המחוזי אינה יכולה לעמוד כפי שהיא מאחר ואין בזהות מחירים בין בנקים, כשלעצמה, כדי לבסס אפשרות סבירה לקיומו של הסדר כובל וכי יש לדעתו להשיב העניין לבית המשפט המחוזי לשם השלמת בירור ומתן החלטה חדשה. בית המשפט העליון קבע כי הדיון בבקשת רשות הערעור יתקיים בפני הרכב של שבעה שופטים.

ב. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית

נגד הבנק ונגד בנק הפועלים בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ. המבקשים טוענים כי הבנקים גובים בגין אשראי למגזר משקי הבית ריבית בשיעור גבוה בהרבה מזה הנגבה מן המגזר המסחרי והמגזר העיסקי וזאת למרות שהסיכון במתן אשראי למגזר משקי הבית נמוך משמעותית מהסיכון של מגזרים אלה וכי שיעור ריבית מופרז זה נובע מניצול של כוח המיקוח הנמוך של משקי הבית ושל כוחם המונופוליסטי של המשיבים. המבקשים טוענים כי מדובר בהפרה של חוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988, האוסר על בעל מונופולין לנצל לרעה את מעמדו בשוק וכי קיים חשד ממשי שהעדד התחרות בין המשיבים, בכל הנוגע למגזר משקי הבית, הינו פרי הסדר כובל בין הצדדים.

כן טוענים המבקשים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעיית הצרכנים לגבי המחיר המקובל לשירות אשראי למגזר משקי הבית, בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981.

לטענת המבקשים הנזק שנגרם להם ולחברי הקבוצה הינו תוצאת המכפלה של (1) הפער בין שיעור הריבית שנגבה בפועל לבין שיעור הריבית ההוגן, שהיה נקבע להלוואות למגזר משקי הבית בשוק תחרותי (2) סכומי האשראי שכל אחד מן המבקשים וחברי הקבוצה נטלו בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

זוחות כספיים

הנזק הנטען על ידם הינו 5.6 מיליארד ש"ח על פי שיטה אחת ו-5.2 מיליארד ש"ח לפי שיטה שניה. סכום הנזק הנאמד המיוחס ללקוחות הבנק הינו לפחות 1.6 מיליארד ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. בית המשפט קיבל את הבקשה לעיכוב הליכים שהגיש הבנק והורה על עיכוב ההליכים בתביעה זו, עד למתן החלטת בית המשפט העליון בבקשת הרשות לערער שהגיש הבנק על ההחלטה לאשר את התביעה המתוארת בסעיף א' לעיל, כייצוגית. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור שהגישו המבקשים על החלטת בית המשפט המחוזי לעכב את ההליכים בתביעה כאמור לעיל.

ג. ביום 3 בינואר 2008 הוגשו לבית משפט השלום בתל-אביב-יפו 260 תביעות זהות, נגד הבנק ונגד כונסי הנכסים שמונו על ידי בית המשפט. סכומה של כל תביעה נע בין הסך של כ-787,000 ש"ח לסך של כ-1,350,000 ש"ח. על פי החלטת בית המשפט אוחד הדיון בכל התביעות הנ"ל, והם יידונו כתביעה אחת. הסכום הכולל של התביעות הינו כ-276 מיליון ש"ח. התובעים הינם רוכשי דירות נופש בפרויקט מלון נופית באילת. לטענת התובעים הבנק וכונסי הנכסים התרשלו בהשגחה על הפרוייקט ונמנעו מלממן את דמי השמירה וכתוצאה מכך נגרמו לתובעים נזקים גדולים לרבות ירידת ערך הדירות. תביעות אלו מצטרפות ל-5 תביעות נוספות שהוגשו נגד הבנק באותה עילה ומתבררות בנפרד. סכומן הכולל של כל התביעות בקשר לפרוייקט זה מסתכם בסך של כ-288.6 מיליון ש"ח. ביום 10 באוגוסט 2009, דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את אחת מהתביעות הנוספות שהוגשו נגד הבנק, אשר הוגשה בנפרד על ידי 3 רוכשים וזהה ל-260 התביעות הנ"ל, התובעים הגישו ערעור על פסק הדין. בית המשפט הורה על עיכוב ההליכים בתביעות עד למתן פסק דין בערעור שהוגש על פסק הדין הנ"ל. ביום 17 ביוני 2010 נדחה הערעור ובעקבות זאת הגיש הבנק בקשה לדחיית 260 התביעות הנ"ל. ביום 20 ביוני 2010 נתן בית המשפט החלטה לפיה יש מקום למחיקת התביעות ובקש את תגובת הצדדים. טרם נתנה החלטה.

ד. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק, נגד בנקים נוספים ונגד גופים שרכשו מן הבנקים את השליטה במנהלי קרנות נאמנות בקשה לאישור תובענה ייצוגית. סכום התביעה הנטען כנגד הבנק מוערך על-ידי המבקשים בכ-131 מיליון ש"ח.

המבקשים, לטענתם, החזיקו ומחזיקים ביחידות בקרנות נאמנות, שנוהלו על-ידי מנהלי קרנות בשליטת הבנק. לטענת המבקשים, החל משנת 2004 גבה הבנק ממנהלי קרנות בשליטתו עמלות ברוקראזי עבור ביצוע עסקאות בניירות ערך ובמט"ח בשיעור גבוה מזה שגבה מגופים אחרים ובכך, פעל שלא כדין.

לטענתם, אמנם במהלך שנת 2006 מכר הבנק את אחזקותיו במנהלי הקרנות לצדדים שלישיים אך ממשיך לספק אותם שירותים לקרנות הנאמנות תמורת עמלות גבוהות אף יותר משנגבו קודם למכירת השליטה. מהמשך אספקת השירותים כאמור, מתבקשת המסקנה, כי הבנק ורוכשי השליטה במנהלי הקרנות סיכמו כי תמורת הפחתת המחיר ששולם עבור מנהל קרנות הנאמנות ימשיך הבנק לספק את שירותי המסחר שסיפק קודם למכירה, תמורת העמלות הגבוהות שנגבו עד למכירה, דבר המרוקן מתוכן, לטענתם, את מכירת השליטה במנהלי הקרנות.

המבקשים טוענים כי נגרם להם וליתר מחזיקי היחידות בקרנות, שהיו או שהינן בשליטת הבנק, נזק המשקף את הקיטון בשווי היחידות בקרנות הנאמנות עקב גביית היתר הנטענת. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

ה. ביום 26 ביוני 2007 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום של 200 מיליון ש"ח. לטענת התובע, הבנק גובה מלקוחותיו עמלת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך גבוהה מהמוסכם. לטענת התובע, בכל פעם שהוא ביצע מכירה חלקית בהיקף נמוך של מניה מסוימת, שהעמלה בגינה לא הגיעה לסכום עמלת המינימום, גבה ממנו הבנק את עמלת המינימום ובנוסף, את עמלת דמי הניהול הנגבית בסוף הרבעון, כשהסכום המצטבר של שני הסכומים, גבוה מדמי הניהול המקסימאליים המוסכמים, אותם היה על הבנק לגבות. לטענת התובע, היה על הבנק להפחית מהסכום הכולל של דמי הניהול את עמלת המינימום שגבה בעת המכירה החלקית. התובע טוען עוד, כי מסמכי הבנק והודעותיו אינם משקפים את סכומי עמלת דמי הניהול הנגבים בפועל במהלך הרבעון. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

זוחות כספיים

1. ביום 25 בספטמבר 2007 הוגשה נגד הבנק בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה ייצוגית בסכום של כ-435 מיליון ש"ח הכוללת 8 עילות תביעה שונות. לאחר החלטת בית המשפט לפיה על התובע לבחור עילת תביעה אחת והשאר תמחקנה מהבקשה, הודיעו המבקשים לבית המשפט כי בחרו בעילה המבוססת על הטענה לפיה הבנק מחשב את עמלת המינימום לפיקדון ני"ע הנגבית בתום רבעון, שלא כדין, מאחר שאין הוא מתחשב בעת גבייתה בסכומי עמלת דמי ניהול ני"ע שנגבו בעת מכירת ני"ע במהלך הרביע. הסכום שייחסו המבקשים לעילה זו בבקשה מסתכם בכ-30 מיליון ש"ח.
2. ביום 6 במאי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית. לטענת התובעת הבנק מחייב חשבונות לקוחות בהוצאות משפטיות, בגין טיפול בחובותיהם, מבלי לקבל אישור ערכאה שיפוטית, ובניגוד להוראות המפקח על הבנקים – "הוראות ניהול בנקאי תקין - חיוב לקוחות בשכר טרחה של עורך דין". כמו כן, כאשר הבנק מחייב את חשבונות לקוחותיו בהוצאות משפטיות (הן אלה שאושרו על ידי ערכאה שיפוטית, והן אלה שלא), גובה הבנק בגין הוצאות אלה ריבית בשיעור הריבית החלה בחשבון (במקרים רבים, ריבית פיגורים) ולא ריבית והפרשי הצמדה, כפי שרשאי הבנק לגבות, בהתאם לחוק פסיקת רבית והצמדה, תשכ"א - 1961. הסעד המבוקש הינו השבת הסכומים אשר גבה הבנק ביתר ללא נקיבת סכום, אך נטען, כי "מדובר בסכומי עתק", וכי התובענה מוגשת בשם כל לקוחות הבנק אשר חשבונם חויב בגין הוצאות משפטיות, במהלך שבע השנים שלפני הגשת הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 18 באוקטובר 2009, אישר בית המשפט המחוזי את התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 15 בנובמבר 2009 הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב ביצוע החלטתו לאשר את התביעה כייצוגית, וזאת עד להחלטת בית המשפט העליון בערעור הבנק. ביום 18 בנובמבר 2009 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשה לרשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את התביעה כייצוגית. בהחלטה מיום 1 בדצמבר 2009 החליט בית המשפט העליון כי הבקשה לרשות ערעור מצריכה תשובה, והורה לתובעת על הגשת תשובתה לבקשה לרשות ערעור. תשובת התובעת הוגשה ביום 14 בינואר 2010. טרם ניתנה החלטה בבקשה לרשות ערעור גופה. ההליכים בבית המשפט המחוזי מעוכבים עד להכרעה בבקשת הרשות לערער.
- ח. ביום 14 במאי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק וכן כנגד בנק הפועלים (להלן: "הבנקים"). המבקש טוען כי הוא מנהל חשבונות עו"ש בבנקים אלו וכי לא שולמה לו ריבית בגין תקופות בהן עמדו חשבונות העו"ש שלו ביתרת זכות. עוד טוען המבקש כי לא הוסבר לו כי קיים אפיק השקעה שיכול להניב לו ריבית יומית בגין יתרת זכות בחשבונותיו. התנהגות הבנקים הנתענת, מהווה לטענת המבקש, הפרה של מספר הוראות דין, בהן חוק ההגבלים העסקיים, חוק הנאמנות, חוק השומרים, חוק עשיית עושר ולא במשפט, פקודת הבנקאות וחוק הבנקאות (שירות ללקוח). הקבוצה בשמה הוגשה התביעה, אותה התבקש בית המשפט לאשר, הינה כל לקוחות הבנקים שהיו אי פעם במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התביעה ביתרת זכות בחשבון העו"ש שלהם ושלא שולמה להם ריבית על יתרת זכות זו. סכום התביעה הייצוגית הנתען מוערך על ידי המבקש בסך של 3.4 מיליארד ש"ח, כאשר לא צוין בתביעה מהו סכום הנזק המיוחס לכל אחד מהבנקים. יחד עם זאת, בחוות הדעת שצורפה לבקשה לאישור ובה הוצגה דרך חישוב הנזק הנתען, צוין כי החלק בנזק המיוחס לבנק הינו 1.69 מיליארד ש"ח. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 17 במאי 2010 נתן בית המשפט המחוזי בתל אביב החלטה הדוחה את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.
- ט. ביום 28 בספטמבר 2008 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה כייצוגית בסך 672 מיליון ש"ח נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט ובנק אוצר החייל. על פי הנתען, הבנק גובה בהסתער עמלה בלתי חוקית מלקוחות העוסקים במסחר רציף באופציות על מדד ת"א 25 (זכות לרכוש או למכור את סל המניות המרכיב את מדד ת"א 25 במועד ובמחיר נתון). הבנקים מנצלים את העובדה שהסכומים עוברים מהבורסה לאוחזי האופציות דרכם, וגוזרים מהתשלום עמלת מימוש בסך 0.5% הנגבית מתוך התקבול שמקבל הלקוח שהינו בעל אופציה פוקעת המזכה בתשלום. חישוב הסכום המגיע למחזיק האופציה אינו פשוט בגלל שמדד הפקיעה אינו סכום מדויק ואינו מתפרסם בפרסום רשמי, ולכן הלקוח לא יודע בדיוק איזה סכום הגיע לו ולא יכול לדעת שמהסכום שהגיע עברו נוכתה עמלה. עילת התביעה מתבססת על כך שהבנקים לא פרסמו כי הם גובים עמלת מימוש, לא כללו עמלה זו במסגרת ההתקשרויות עם הלקוחות ויצרו מצג שווא בפני הלקוחות לפיו העמלה היחידה שהם גובים הינה עמלת מכירה וקניה. אמנם הבנקים מפרטים את העמלה שנגבתה בהודעה

זוחות כספיים

נפרדת שהם שולחים בשלבים מאוחרים יותר לביצוע הפעולות, אך לטענת התובעים לקוחות מסוגם אינם עוקבים אחרי הודעות אלו ואינם יודעים לנתחם. הקבוצה שהוגדרה הינה לקוחות שהתקשרו עם מנהלי תיקים בקשר עם מסחר באופציות על מדד ת"א 25. לטענת התובעים הם השתמשו בהגדרה מצמצמת של קבוצת הלקוחות על מנת לטעון שקל יותר להסתיר מקבוצה זו את חיובי העמלות (יחסית ללקוחות שסוחרים שלא באמצעות מנהלי תיקים). הסעד הנדרש – נזק משותף של כלל לקוחות הבנקים בגין סכומי עמלות המימוש שנגבו במהלך שבע השנים האחרונות. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

י. ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, "קהל" ניהול קרנות השתלמות (1996) בע"מ ("קה"ל") והממונה על שוק ההון והביטוח (כנתבע פורמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, העבירה קה"ל, בהוראת הבנקים, את השליטה בנכסי קופות הגמל שהיו בשליטת קה"ל לחברה מנהלת אחרת וכי הבנקים נטלו וניכסו לעצמם שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידם מהחברה המנהלת האחרת, עבור "העברת השליטה בנכסי קופות הגמל, ניהולם והנאמנות עליהם" מאחר וחברה מנהלת, ובעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין, בקשר עם ניהול קופת גמל, מלבד הוצאות ודמי ניהול. נטען כי כספי התמורה שהתקבלו בגין העברת השליטה כאמור בקופות הגמל, הינם פירות שנכסי קופות הגמל הצמיחו, ומקורם בזכויות העמיתים הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא למי מהנתבעים. נטען כי התמורה שהתקבלה על ידי הבנקים מסתכמת בסכום של כ-260 מיליון ש"ח, כאשר חלקו של בנק לאומי בסכום זה מסתכם בסך של 149.5 מיליון ש"ח. המבקש מבסס את עילת התביעה בין היתר, על הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל העמיתים בכל קופות הגמל, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו ע"י כל אחד מהמנהלים הנאמנים (ככל הנראה מדובר בקה"ל), שהיו בבעלותו ו/או בשליטתו של הבנק הנתבע, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הממונה על שוק ההון והביטוח לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הממונה מופקד, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק קופות הגמל ולכן מן הראוי שהוא ישמע עמדתו מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. ביום 30 ביוני 2009 קבע בית המשפט כי קה"ל צורפה בטעות כמשיבה ודחה את הבקשה כנגדה. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

יא. ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית נגד הבנק, לאומי גמל בע"מ והממונה על שוק ההון והביטוח (כנתבע פורמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, העבירה לאומי-גמל, בהוראת הבנק, את השליטה בנכסי קופות הגמל שהיו בשליטה ל"חברות מנהלות אחרות". לטענת המבקש, הבנק נטל וניכס לעצמו שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידו מהחברות המנהלות האחרות, עבור "העברת השליטה והניהול של נכסי קופות הגמל והנאמנות עליהם" מאחר ולטענת המבקש, חברה מנהלת, וכן בעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, במישרין או בעקיפין, בקשר עם ניהול קופת גמל, מלבד הוצאות ודמי ניהול. נטען כי התמורה שהתקבלה בגין העברת השליטה כאמור בקופות הגמל הינה פירות שנכסי קופות הגמל הצמיחו, ומקורה בזכויות העמיתים הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לעמיתים בקופות הגמל ולא למי מהנתבעים. הסכום הנתבע מסתכם בכ-1.0016 מיליארד ש"ח המהווה לטענת המבקש את סכום התמורה שקבל הבנק מהמכירה. המבקש מבסס את התביעה בין היתר, על הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל העמיתים בכל קופות הגמל, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו על ידי כל אחד מהמנהלים הנאמנים (ככל הנראה מדובר בלאומי גמל), שהיו בבעלותו ו/או בשליטתו של הבנק הנתבע, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הממונה על שוק ההון והביטוח לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הממונה מופקד, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק קופות הגמל ולכן מן הראוי

דוחות כספיים

שהוא ישמיע עמדתו מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

יב. ביום 4 באוגוסט 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאשור תביעה ייצוגית נגד הבנק, לאומי פיא חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ, פסגות מנהלי קרנות נאמנות – לאומי בע"מ, קסלמן וקסלמן חברה לנאמנות (1971) בע"מ והרשות לניירות ערך (כנתבע פרמלי). לטענת המבקש, בהתאם לחוק להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה-2005, העביר כל מנהל את השליטה והניהול בקרנות הנאמנות שבבעלותו ל"חברות מנהלות אחרות" והבנק נטל וניכס לעצמו שלא כדין, כביכול, את כספי התמורה שהתקבלו על ידו מהחברות המנהלות האחרות, עבור "העברת השליטה בנכסי קרנות הנאמנות וניהולם". לטענת המבקש, חברה מנהלת, נאמן, ובעל השליטה בחברה מנהלת, אינם רשאים לקבל טובת הנאה כלשהי, בקשר עם ניהול קרנות נאמנות, מלבד הוצאות ודמי ניהול ולכן נטען כי כספי התמורה שהתקבלו בגין העברת השליטה כאמור בקופות הנאמנות הינם פירות שנכסי קרנות הנאמנות הצמיחו, ומקורם בזכויות הנובעות מנכסים אלה, לכן, זהו רווח השייך לקרנות ולבעלי היחידות בהן ולא למי מהנתבעים. לטענת המבקש, התמורה שהתקבלה על ידי הבנק מסתכמת בסכום של כ-1.885 מיליארד ש"ח, וזהו הסכום אותו תובע המבקש עבור חברי הקבוצה. המבקש מבסס את התביעה בין היתר, על הפרת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק עשיית עושר ולא במשפט, חוק החוזים, חוק הבנקאות (רישוי), חוק השליחות וחוק הנאמנות. הקבוצה בשמה מתבקש אישור התביעה כייצוגית, הינה: כלל בעלי היחידות בכל קרנות הנאמנות, שהנכסים שלהן נשלטו ונוהלו ע"י המנהלים שבשליטת הבנק, והועברו לחליפיהם. המבקש צירף את הרשות לניירות ערך לכתב התביעה ולבקשה לאישור, מאחר ולטענת המבקש, הרשות מופקדת, כך נטען, על הרישוי, הפיקוח והביצוע של הוראות חוק ההשקעות ולכן מן הראוי שהיא תשמיע את עמדתה מן הבחינה העניינית והציבורית ומאחר ויהיה בכך, כדי לסייע לליבון והכרעה בשאלות הכרוכות בתובענה הייצוגית. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 11 במרס 2010 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לבית המשפט כי לא יתייצב בהליכים בתיק זה.

יג. ביום 2 באוגוסט 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תביעה כספית נגד הבנק על סך של 100 מיליון ש"ח. לטענת התובע, הבנק הפר את התחייבותו ללוות פרויקט בניה שיזמה חברה אשר התובע החזיק בחלק ממניותיה באותו מועד, הבנק העביר כספים מחשבון החברה לחשבונו של אחד השותפים של התובע בניגוד להסכמות ולהוראות שנתנו לבנק והבנק סרב סירוב בלתי סביר להעמיד אשראי לחברה. נזקיו הנטענים של התובע כוללים הפסדי רווח שונים, הפסד השקעה, הפסד חלקו של התובע בחברה ונזקי מוניטין.

יד. ביום 29 באוקטובר 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה למתן צווים הצהרתיים הקובעים, בין היתר, כי שבעת הבנקים המשיבים, (הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק הבינלאומי, בנק המזרחי, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק איגוד), אינם זכאים לחייב את המבקשים בהפרשים בגין ריבית "הפרה", כהגדרתה בתובענה, וכי יש להפחית את סכום הפרשי ריבית ההפרה, מסך של 841 מיליון ש"ח לסך של 37 מיליון ש"ח. לחלופין, מבקשים לקבוע, כי הבנקים זכאים לחייב את המבקשות בהפרשים בגין ריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א – 1961 בלבד, וזאת ביחס לחוב המבקשות שהצטבר שהחל מיום 12 במאי 2003 ואילך. טענת המבקשות בין היתר הינה כי "ריבית ההפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם", כמשמעות מונח זה בסעיף 15(א) לחוק החוזים (תרופות), תשל"א – 1970, אשר בית המשפט רשאי להפחיתו "אם מצא שהפיצויים נקבעו ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לראותו מראש בעת כריתת החוזה כתוצאה מסתברת של ההפרה"; כי הפחתת הפרשי ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות הסכם ההלוואה בהתאם לאומד דעת הצדדים; כי חיוב המבקשות בריבית הפרה תהווה אכיפה בלתי צודקת של הסכם ההלוואה; כי עמידת הבנקים על חיוב המבקשות בריבית הפרה מהווה חוסר תום לב; וכי גבייתה על ידי הבנקים של ריבית ההפרה תהווה עשיית עושר ולא במשפט על ידם. אין בתובענה שיוך כספי לחלקו של כל אחד מהבנקים בסכום ההפרש בגין ריבית ההפרה, אך פורטו אחוזי ההשתתפות של הבנקים במימון, כשחלקו של הבנק הינו על פי הנטען, 24%. ביום 11 בפברואר 2010 הוגשה תביעה כספית על סך של 829,529,867 ש"ח, חלק התביעה לצווים הצהרתיים שנמחקה.

זוחות כספיים

טו. ביום 26 בנובמבר 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כייצוגית כנגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק איגוד לישראל בע"מ ובנק מזרחי טפחות בע"מ, התביעה מבוססת על נזקים נטענים, בסך של כ- 68,125,000 ש"ח (על פי תחשיבי התובע), אשר נגרמו לכל לקוחות הבנקים אשר נוכה מס במקור מרווחיהם מריבית בגין אגרות חוב ו/או מדיבידנד בגין מניות, וזאת מיום 1 בינואר 2003 ועד ליום הגשת התביעה. על פי הנטען, ניכו הבנקים מס ביתר, עת ניכו את שיעור המס במקור, עובר לגביית העמלות מן התשואה המתקבלת. לשיטת התובע, היה על הבנקים להפחית העמלות מן ההכנסה נשוא ניכוי המס במקור, ורק לאחר מכן לבצע הניכוי במקור. התובע מבסס טענתו על סעיף 17 לפקודת מס הכנסה, בסווגו את העמלות כהוצאה בייצור הכנסה בשנת המס, שיש להביאן בחשבון במסגרת חישוב ההכנסה החייבת. לטענת התובע, בעשותם כאמור, הפרו הבנקים את חובות הזהירות, הנאמנות והגילוי הנאות כלפי הקבוצה, החלות עליהם לפי חוק הבנקאות, חוק הגנת הצרכן ופקודת הניזקין וכן את חובת תום הלב החלה עליהם. כן נטען, כי הבנקים גרמו לקבוצה נזק וחסרון כיס וכי התנהגותם עולה כדי רשלנות, הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט.

2. כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי הליכים משפטיים אלה, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ומטעם זה לא בוצעה בגינם הפרשה.

א. ביום 30 ביוני 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד הבנק וכן כנגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנקים"). התביעה מתייחסת לעמלות הנגבות על ידי הבנקים עבור שירותי בנקאות שונים המסופקים על ידם ללקוחותיהם הפרטיים (עמלות "תפעוליות" להבדיל מעמלות בגין הקצאת, העמדת וטיפול באשראי, שאינן חלק מהתביעה). נטען כי בין הבנקים הושגו הסכמות לגבי העלאת או הפחתת מחירי העמלות וקיים חשש שאף הושגו הסכמות בדבר יצירת עמלות חדשות. נטען כי בעשותם כך, קיימו הבנקים הגבל עסקי בלתי חוקי לעניין שיעורי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם, ניצלו לרעה את כוחם המונופוליסטי (בהיותם, לפי הטענה, "קבוצת ריכוז") והתעשרו שלא כדין על חשבון לקוחותיהם. בבקשה נטען כי בשל ההסדרים הכובלים האמורים, שילמו לקוחות הבנקים עבור העמלות מחיר בלתי הוגן הגבוה מהמחיר אשר היה משולם אלמלא קיומו של הקרטל אשר מנע תחרות חופשית. חישוב הסכום הנתבע מוצג כנגזר מהכנסות הבנקים מעמלות ששולמו על ידי משקי הבית ואלו הנובעות מבנקאות פרטית. נטען, כהערכה, כי מחצית מההכנסות הללו נגבות תוך תיאום מחירים בעקבות הסדרים כובלים, ואלמלא תיאומי המחירים בין הבנקים, היו העמלות נמוכות יותר בצורה משמעותית ולפחות בשיעור של 25%. לפיכך, בהתאם להנחות שונות שצוינו בבקשה, הוערך סכום הנזק המצרפי בסך של 3.5 מיליארד ש"ח, כאשר בכותרת הבקשה צוין כי סכום התביעה הינו 3 מיליארד ש"ח. לא נערך יחוס ספציפי של סכום הנזק הנתבע מכל אחד מהבנקים, אולם צוין בבקשה כי חלקו היחסי של הבנק מנתח הפעילות הבנקאית בישראל מוערך בכ-30%. הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית. ביום 1 ביוני 2009 הגישו המבקשים לבית המשפט בקשה לצרף את קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009, לפיה התקיימו הסדרים כובלים בין הבנקים (לאומי, פועלים, דיסקונט, מזרחי והבינלאומי) שעניינם העברת מידע בנושא עמלות, כראייה במסגרת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. הבנקים המשיבים התנגדו לכך וביום 6 באוקטובר 2009 החליט בית המשפט כי הדיון בבקשה לצירוף קביעת הממונה מתייתר לאור החלטתו לאחד את הדיון בתובענה עם תובענה מאוחרת יותר (ראו תיאורה בסעיף ב להלן) אליה ממילא צורפה קביעת הממונה. ביום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים בתובענה למשך שנתיים ימים (בכפוף להוראות שנקבעו באותה החלטה) וזאת לאור כוונת המשיבים בבקשה לאישור להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים ערר על קביעת הממונה. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

ב. ביום 27 באפריל 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. הבקשה מתבססת על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009. לטענת המבקשים, בהתאם לקביעה, הבנקים ערכו הסדרים כובלים לחילופי מידע ביחס לעמלות, אשר פגעו בתחרות ביניהם וגרמו נזק לחברי הקבוצה שייצוגה מתבקש, ואשר מצא את ביטויו בתשלום עמלות ביתר. המבקשים מעמידים את סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים על 1 מיליארד ש"ח, תוך שהם מדגישים כי מדובר בהערכה בלבד ושומרים על זכותם לתקן את סכום התביעה בהמשך. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של

זוחות כספיים

סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים ולא הובהרה די הצורך שאלת דרישת הפרשי הצמדה וריבית. לטענת המבקשים, עומדת להם עילת תביעה בשל קיומם של ההסדרים הכובלים האמורים בין הבנקים, אשר עלולים לפגוע ואף פגעו בתחרות. הסדרים אלה נופלים, כך נטען, הן לגדרו של סעיף 2(א) לחוק ההגבלים העסקיים והן לגדרו של סעיף 2(ב)1 לחוק ההגבלים העסקיים. ההליכים בבקשה לאישור עוכבו לשנתיים ימים, כאמור בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 המתוארת בסעיף א לעיל. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

ג. ב-3 בינואר 2006 נכנס לתוקף חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 ("החוק"), הקובע כי על המחזיק בישראל נכס של נספה השואה (כהגדרת מונח זה בחוק) להעבירו לחברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ ("החברה"), שהוקמה על פי הוראות החוק, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, אשר שיעורם נקבע על ידי ועדת שערך מיוחדת. בתאריכים 4 במרס 2008, 18 בספטמבר 2008 ו-11 בפברואר 2009 הגישה החברה לבנק שלוש דרישות כספיות, בגין "נכסי נספי השואה", כהגדרתם בחוק, אשר לטענתה מוחזקים או הוחזקו על ידי הבנק ("הדרישות"). הבנק השיב לדרישות, תוך שהוא דוחה את הטענה כי קיימת לו חבות כספית ביחס לרוב רובם של הנכסים הכלולים בהן.

יחד עם זאת, מתוך רגישות ציבורית וכמחווה של רצון טוב, העביר הבנק לחברה סכום של 20 מיליון ש"ח, כדי שניתן יהיה לעשות שימוש בסכום זה לשם תשלום כספים ליורשי הנספים ולניצולים, בחייהם, בהתאם להוראות החוק ועל פי קריטריונים ראויים אשר ייקבעו על ידי החברה, כמצוות החוק. הבנק הודיע לחברה כי אם ייקבע שאין הוא חייב בתשלום סכומים כלשהם (כעמדתו של הבנק) או שהוא חייב בתשלום כספים שסכומם נמוך מהסכום ששולם, אזי כל יתרת הסכום תחשב כתרומה למטרות הנזכרות לעיל. אם ייקבע כי הבנק חייב בתשלום סכומים לניצולים או ליורשים של נספי השואה שסכומם גבוה מהסכום ששולם, אזי סכום התשלום (צמוד למדד ונושא ריבית) יקוזז על ידי הבנק מסכום החבות.

בעקבות תגובת הבנק לדרישות, הגישה החברה ביום 24 ביוני 2009 לבית המשפט המחוזי בירושלים המרצת פתיחה כנגד הבנק, במסגרתה התבקש בית המשפט להצהיר הצהרות שונות הנוגעות ל"נכסי נספי שואה", כהגדרתם בחוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006, ובין היתר להצהיר כדלקמן: (א) כי לבנק חבות כספית בגין נכסי נספי שואה בסכום מצטבר של כ-247 מיליון ש"ח, נכון ליום 31 במאי 2009; וכן (ב) כי חבותו הכספית של הבנק חלה גם לגבי נכסי נספי שואה אשר הבנק החזיק בהם בעבר אך אלה הועברו על ידו לצדדים שלישיים עוד טרם חקיקת החוק; וכן (ג) כי במקרים בהם קיים ספק ראיתי, לרבות באשר להיותו של נכס בגדר "נכס של נספה שואה" או באשר להימצאותו כיום בידי הבנק, יוטל נטל ההוכחה על שכמו של הבנק. טרם מתן תשובה מטעם הבנק להמרצת הפתיחה, נחתם בין החברה לבין הבנק הסכם בוררות הנושא תאריך 26 לפברואר 2010, במטרה להביא לבירור יעיל ומהיר של המחלוקות בין הצדדים. נוכח הסכמת הצדדים, ניתן פסק דין המוחק את המרצת הפתיחה. כמו כן, במסגרת הסכם הבוררות הוגבלה יכולת החברה להגיש לבנק דרישות כספיות נוספות בעתיד, בכפוף לתנאים והסייגים המפורטים בהסכם הבוררות. במסגרת הבוררות הגישה החברה כנגד הבנק כתב תביעה מתוקן, המבוסס ברובו על הנתען בהמרצת הפתיחה, בו עודכן הסכום הנתבע לסך של כ-305 מיליון ש"ח, נכון ליום 30 באפריל 2010. בתגובה הגיש הבנק כתב תביעה משלים במסגרת הבוררות, בו נכללו אלפי נכסים החברה. בנוסף הגישה החברה כנגד הבנק כתב תביעה משלים במסגרת הבוררות, בו נכללו אלפי נכסים אשר החברה טרם סיימה את בדיקתם, ועל כן סכום החבות הכספית המיוחסת לבנק על ידי החברה בגינם לא פורט בו. מעבר לכך התווספו לתביעת החברה במסגרת התביעה המשלימה נכסים נוספים אשר נבדקו על ידי החברה, ואשר החבות הכספית הנוספת המיוחסת לבנק בגינם הינה בסך של כ-37 מיליון ש"ח, נכון ליום 30 יוני 2010. תגובת הבנק לתביעה המשלימה טרם הוגשה.

לדעת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה (טרם הגשת תגובה מצד הבנק לכל הנתען על ידי החברה וטרם עריכת דיון כלשהו בטענות הצדדים במסגרת הבוררות), לא ניתן להעריך את סיכויי תביעת החברה ואם קיים צורך בתוספת להפרשה שבוצעה בעבר על ידי הבנק בין היתר בגין הדרישות.

ד. ביום 3 במאי 2010 הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום נטען של כ-209 מיליון ש"ח, נכון למועד הגשת התובענה. הבקשה כוללת גם סעדים נוספים שאינם כספיים. המבקש מעוניין לייצג את כל מחזיקי אג"ח של חפציבה חופים בע"מ ("חפציבה חופים") ערב הפסקת המסחר בהן בתחילת חודש אוגוסט 2007. המבקש טוען כי במהלך השנים 2006-2007, בסמוך לסוף כל רבעון, העמיד הבנק לחברה בבעלותו המלאה של מר בועז יונה הלוואות בסכומים של עשרות מיליוני ש"ח. לטענת המבקש, כספים אלה הועברו מיידית לחשבונה של חפציבה חופים, כך שכיסו לרגע משיכות כספים של מר יונה מחפציבה חופים, אולם בתחילתו של כל רבעון עוקב נמשכו הכספים מקופת חפציבה חופים, הועברו לחשבונות פרטיים של מר יונה ומשם הושבו לבנק. המבקש טוען כי מטרת הפעולות הכספיות הנ"ל היתה עיוות הדוחות הכספיים של חפציבה חופים, כך שהוצגו לציבור מצגי שווא רגועים בנוגע למצבה האמיתי של חפציבה חופים. המבקש טוען, כי כתוצאה משיתוף הפעולה של הבנק וממצגי השווא שהוצגו לציבור נמחקו בסופו של דבר השקעות המחזיקים באיגרות החוב של חפציבה חופים. לטענתו, ממחזיקי האג"ח הוסתרו אותות המשבר בחברה שיכול והיו משכנעים אותם למכור את אחזקותיהם מיד; ומאלה שהצטרפו במהלך יצירת מצגי השווא הנתענים, נמנע המידע החיוני שהיה מונע מהם להשקיע באיגרות החוב של חפציבה חופים. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה.

3. להלן פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן - בלמ"ש). לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:

א. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 21 ביוני 2000 בקשה לאישור תביעה ייצוגית כנגד בלמ"ש על סמך חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981, תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 וחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א - 1981. סכום התביעה, שמתבקש אישורה כתביעה ייצוגית, מוערך על-ידי המבקשים בכ-100 מיליון ש"ח.

המבקשים אשר נטלו הלוואה מבלמ"ש, טוענים לגבי שווי מבנים לצורכי ביטוח נכס במסגרת נטילת הלוואות מבלמ"ש. לטענת המבקשים נעשית על ידי בלמ"ש או מטעמו הערכת שווי מופרזת של המבנה, דבר הגורם לתשלום יתר של פרמיה על-ידי לקוחות בלמ"ש. המבקשים טוענים כי כך נעשה גם במקרה שלהם. בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, הדיון בתביעה מעוכב עד אשר יוכרעו הערעורים בענין הנסקר בסעיף 4. א. להלן. בקשה שהוגשה על ידי המבקשים לביטול עיכוב ההליכים בתיק, נדחתה על ידי בית המשפט, אשר קבע כי עיכוב ההליכים בתובענה בעינו עומד.

ב. ביום 2 בדצמבר 2006 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כנגד בלמ"ש וכנגד מגדל חברה לביטוח בע"מ ("מגדל") בקשה לאישור תובענה ייצוגית בקשר לתשלומי תגמולי ביטוח חיים חלקיים. סכום התביעה הייצוגית המשוער הוא, לטענת המבקשת, 150 מיליון ש"ח.

המבקשת ובן זוגה המנוח נטלו הלוואה מבלמ"ש. על פי הנטען בבקשה: לוויס הנוטלים הלוואה מבלמ"ש יכלו להצטרף להסדר ביטוח חיים ללוויס, שבו המבטחת היא מגדל; על לוויס שהצטרפו לביטוח חיים כאמור נמנים לוויס שקיבלו כאשר אירע מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח חלקיים בשיעור נמוך הן מסכום הביטוח והן מיתרת הלוואה; בניגוד לתשלום שבוצע בפועל, הבנק ומגדל הבטיחו לשלם למבוטחים-לוויס כאמור "תגמולי ביטוח בשיעור יתרת הלוואה העומדת לפירעון או בשיעור סכום הביטוח (הנמוך מביניהם)" – כך לטענת המבקשת. הצדדים הגיעו להסדר פשרה בתיק וב-7 בספטמבר 2010 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את ההסדר, בשינויים מסויימים. ביום 28 באוקטובר 2010 הוגש על ידי ב"כ המבקשת ערעור לבית המשפט העליון על אישור הסדר הפשרה, במסגרתו התבקש בית המשפט העליון לאשר את ההסדר כפי שהוא, ללא השינויים בעניין שכר הטרחה לב"כ המבקשת והגמול המיוחד למבקשת שעליהם הורה בית המשפט המחוזי.

4. כמו-כן תלויות ועומדות נגד בלמ"ש בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שיפורט להלן. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש באשר לסיכויי הליכים משפטיים אלה, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ומטעם זה לא בוצעה בגינם הפרשה. להלן פירוט של הליכים משפטיים:

זוחות כספיים

א. לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו הוגשה ביום 17 ביולי 1997 בקשה לאשר הגשת תובענה ייצוגית על סך של למעלה ממיליארד ש"ח, כנגד בלמ"ש ביחד עם בנקים למשכנתאות נוספים בקשר עם גביית עמלות ביטוחי חיים וביטוחי מבנה של לווים. כל אחד מן המבקשים נטל הלוואה מאחד מן הבנקים למשכנתאות המשיבים. לטענת המבקשים, במסגרת נטילת הלוואה הם צורפו לביטוח חיים או ביטוח נכס שנערכו באמצעות הבנקים המשיבים. לטענתם, חלק מדמי הביטוח הגיע לידי הבנקים המשיבים וזאת שלא כדין.

ביום 17 בנובמבר 1997 ניתנה החלטתו של בית המשפט כי לא ניתן לדון בתובענה שהוגשה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988. לפיכך, מחק בית המשפט את התביעה הכספית על הסף.

עם זאת קבע בית המשפט כי ניתן לדון בעתירה במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, רק בעתירה לסעד הצהרתי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996. בית המשפט קבע כי העילות שניתן יהיה לדון בהן במסגרת זו הינן "בנושא הסדר הכובל וסוגית הביטוחים השונים".

על החלטה זו תלויים ועומדים בבית המשפט העליון ערעורים מטעם בלמ"ש, כל אחד מהבנקים למשכנתאות הנתבעים האחרים והתובעים. בהתאם להחלטה של בית המשפט העליון ביצועה של החלטת בית המשפט המחוזי עוכב. לפיכך התביעה לא תתברר עד למתן החלטה על ידי בית המשפט העליון בכל הערעורים.

ביום 1 בספטמבר 2005 ניתן על ידי בית המשפט העליון פסק דין, בו נקבע, בתמצית, כי על אף שניתן לעשות שימוש באמצעים פרשניים על מנת להפוך את תקנה 29 לכלי להגשת תביעות ייצוגיות הרי שלעת הזו אין זה ראוי לעשות כן. זאת, בעיקר בשים לב להליכי חקיקה תלויים ועומדים בתחום התובענות הייצוגיות. ביום 12 במרס 2006 אכן פורסם חוק תובענות ייצוגיות. ביום 25 בספטמבר 2008 אישר ביהמ"ש את הסתלקות אחד המבקשים מהתביעה. הבקשה לצרף מבקש חלף זה שהסתלק תלויה ועומדת בבית המשפט. מתנהלים הליכי גישור בין הצדדים.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכויי הערעורים.

ב. ביום 19 באוגוסט 2007 הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד בלמ"ש ועמה נוסח כתב תובענה ייצוגית בקשר לצירוף "לווה נוסף" בחלק מההלוואות שמעמיד בלמ"ש. סכום התביעה הייצוגית המשוער הוא, לטענת המבקשים, מעל 5 מיליון ש"ח.

המבקשים טוענים כי במסגרת הלוואה שנטלו דרש בלמ"ש צירופו של "לווה נוסף". לטענתם, הלווה הנוסף אינו לווה כלל אלא פיקציה ולמעשה מדובר בערב להלוואה. לטענת המבקשים, אילו האדם שצורף כ"לווה נוסף" אכן היה מצורף כערב להלוואה לא היה הוא נדרש לערוך ביטוח חיים בקשר להלוואה, כפי שנדרש לעשות בפועל.

המבקשים עותרים לאישור תובענה ייצוגית בשם כל אלו שהוגדרו כ"לווים נוספים" על-ידי בלמ"ש, שאינם בעלי זכויות בנכס שמושכן ואשר במסגרת הלוואה נדרשו לערוך ביטוח חיים ושילמו דמי ביטוח בגינם, במישרין או באמצעות הלווים העיקריים, בשבע השנים שקדמו להגשת התובענה.

המבקשים דורשים השבה של דמי ביטוח ששולמו כאמור וכן צו המורה לבלמ"ש לבטל את דרישת עריכת ביטוח חיים ושעבודו ביחס ללווים הנוספים חברי הקבוצה.

בהסכמת התובע הייצוגי, הוסכם שהמועד להגשת תגובת הבנק לבקשה יידחה עד לאחר קבלת פסק דין אחר (בסעיף זה: "פסק הדין האחר") שדן בסוגיה דומה. פסק הדין האחר טרם ניתן.

ביום 7 ביוני 2010 ניתן פסק הדין האחר, במסגרתו התקבל הערעור שהגיש הבנק ובוטל פסק דינו של בית משפט השלום, לרבות קביעותיו כנגד מעמד הלווה הנוסף. לבלמ"ש נמסר כי, עמדת המבקשים היא כי יחליטו אם לחזור בהם מהבקשה לאישור אם לאו רק לאחר שיוברר להם אם תוגש השגה על פסק הדין האחר בפני בית המשפט העליון. השגה כאמור לא הוגשה אך ביום 11 באוקטובר 2010 ניתן בבית המשפט המחוזי בתל אביב פסק דין נוסף בהליך נגד בנק אחר (בסעיף זה: "פסק הדין הנוסף") בו נדונה הסוגיה של "לווה נוסף". בעקבות פסק הדין הנוסף, שנסיבותיו ותוצאתו שונים מפסק הדין האחר נמסר לבלמ"ש כי המבקשים עומדים על המשך ההליכים בבקשה לאישור. לדעת הנהלת הבנק

בהסתמך על דעת הנהלת בלמ"ש, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של בלמ"ש, בשלב מוקדם זה של ההליך, לא ניתן להעריך את סיכוייו.

5. להלן פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שהוגשו נגד החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות") כפי שיפורט להלן.

א. ביום 5 באפריל 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, מטבעות עולם בע"מ, החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ, ערן פוקס, רוני בירס, יעקב הרפז ואקסלנס השקעות בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים עומד על כ-84 מיליון ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקש, מעלות כשלה בדירוג האג"ח שהונפק על ידי מטבעות עולם, בכך שהורידה את דרוג האג"ח מדירוג AAA לדירוג D רק לאחר אירוע חדלות הפירעון של קבוצת ליהמן, למרות המידע אודות הקשיים של קבוצת ליהמן שפורסמו קודם לכן וכי מעלות יצרה מצג שגוי ומטעה בפני מחזיקי האג"ח כאילו אין שינוי במידת הסיכון של האג"ח ו/או כאילו ההתדרדרות במצבה של קבוצת ליהמן אינה נוגעת למידת הסיכון של האג"ח. כנגד מטבעות עולם נטען, כי היה עליה לדווח למחזיקי האג"ח אודות הגופים הפיננסיים המגבים ומתכונת הקצאת חלוקת סיכונים ה Notes ביניהם. בנוסף נטען, כי היה על מטבעות עולם לדווח למחזיקי האג"ח אודות ההשלכות של ההתדרדרות העסקית של קבוצת ליהמן על סיכויי הפירעון של האג"ח, ועל הימצאותו של בנק ליהמן בסיכון עסקי מהותי. עוד נטען, כי מטבעות עולם נמנעה מלפרסם דו"חות מיידים אודות עניינים אלו שלא על פי דין וכתוצאה מכך נגרמו למחזיקי האג"ח נזקים אדירים. אקסלנס הינה בעלת המניות והשליטה במטבעות עולם. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק על ידי מטבעות עולם, טוען המבקש כי לא עשתה כל שביכולתה כדי להבטיח קיום התחייבויות מטבעות עולם כלפי מחזיקי האג"ח כפי שנקבע בתשקיף, כי היה עליה לבקש ממטבעות עולם ליידע את ציבור מחזיקי האג"ח בדבר זהות הגופים הפיננסיים עימם התקשרה מטבעות עולם בעסקה לרכישת ה Notes ואת מתכונת חלוקת הסיכונים ביניהם, וכי היה עליה לדרוש ממטבעות עולם מידע על ההשלכות של מצב קבוצת ליהמן על דירוג האג"ח ו/או על יכולתה של מטבעות עולם לפרוע את האג"ח. עוד טוען המבקש, כי משנודע לחברה לנאמנות על הקשיים שפקדו את בנק ליהמן, היה על החברה לנאמנות לדרוש ממטבעות עולם להחליף את ה Notes ב Notes מגופים פיננסיים אחרים, על מנת לצמצם את היקפי הנזק שנגרם למחזיקי האג"ח. בית המשפט החליט כי תביעה זו תשולב בבקשה לאישור תביעה ייצוגית מוקדמת יותר שהוגשה ביחס להנפקת אותן אגרות חוב. הוגשה תגובת החברה לבקשה לאישור התביעה כתביעה ייצוגית.

ב. ביום 23 ביוני 2009, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, קשת אגרות חוב בע"מ ("קשת"), חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ ("החברה לנאמנות"), אהרון בירס, ערן פוקס, מוטי מערבי, רמי אורדן, אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ ואקספרט פיננסיים בע"מ. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל המשיבים עומד על כ-220 מיליון ש"ח. לא נעשה בתובענה שיוך ברור של סכום תביעה ספציפי לכל אחד מן המשיבים. לטענת המבקש, מעלות כשלה בדירוג האג"ח שהונפק על ידי קשת, בכך שהורידה את דרוג האג"ח מדירוג AA+ לדירוג D רק לאחר אירוע חדלות הפירעון של קבוצת ליהמן, למרות המידע אודות הקשיים של קבוצת ליהמן שפורסמו קודם לכן וכי מעלות יצרה מצג שגוי ומטעה בפני מחזיקי האג"ח כאילו אין שינוי במידת הסיכון של האג"ח ו/או כאילו ההתדרדרות במצבה של קבוצת ליהמן אינה נוגעת למידת הסיכון של האג"ח. כנגד קשת נטען, כי היה עליה לדווח למחזיקי האג"ח אודות ההשלכות של ההתדרדרות העסקית של קבוצת ליהמן על סיכויי הפירעון של האג"ח, ועל הימצאות חברה מקבוצת ליהמן ("בנק ליהמן") בסיכון עסקי מהותי. עוד נטען, כי היה על קשת לפרסם דיווח מידי אודות תלותה המוחלטת בתקבולים מה Notes המגבים את האג"ח והסכנה הממשית לביצוע התשלום על ידה בגין האג"ח. בנוסף נטען, כי קשת התרשלה עד כדי מעילה באמון בכך שלא נקטה בפעולות למניעת כשל התשלום לבעלי האג"ח לרבות: פעילות להחלפת ה Notes המגבים את האג"ח; פניה למעלות בדרישה לעדכן ו/או להתאים ו/או לשנות את דירוג האג"ח. עוד נטען כי קשת כשלה בכך שלא עשתה ביטוח פיקדונות וכן בכך שהנפיקה אג"ח המגובות במלואן בנכסי בנק אחד בלבד. בנוסף נטען כי קשת הקטינה באופן ממשי את מסת נכסיה באמצעות שינוי מהותי בהסכם השירותים בינה לבין אקסלנס השקעות (אשר שולטת באקסלנס נשואה). אקסלנס נשואה חיתום (1993) בע"מ וחברת אקספרט פיננסיים בע"מ הן הבעלות בחלקים שווים של קשת. כלפי החברה לנאמנות, ששימשה כנאמן למחזיקי האג"ח שהונפק

זוחות כספיים

על ידי קשת, טוען המבקש כי לא עשתה כל שביכולתה כדי להבטיח קיום התחייבויות קשת כלפי מחזיקי האג"ח כפי שנקבע בתשקיף, כי היה עליה לבקש מקשת ליידע את ציבור מחזיקי האג"ח אודות השלכות ההידרדרות במצבו של בנק ליהמן על דירוג האג"ח ו/או על יכולת קשת לפרוע את איגרות החוב בהגיע מועד פירעון. עוד טוען המבקש, כי משנודע לחברה לנאמנות על הקשיים שפקדו את בנק ליהמן, היה על החברה לנאמנות לדרוש מקשת להחליף את ה Notes ב Notes מגופים פיננסיים אחרים, על מנת לצמצם את היקפי הנזק שנגרם למחזיקי האג"ח. בנוסף נטען כי היה על החברה לנאמנות לפנות אל קשת בבקשה כי זו תערוך ביטוח פיקדונות, לשם הבטחת כספי הציבור אשר הושקעו, הלכה למעשה, בבנק ליהמן. בקשה זו נמחקה ותוכנה והצדדים לה שולבו בבקשה לאישור תובענה ייצוגית אחרת על סך 286 מיליון ש"ח שהוגשה בקשר עם האג"ח הנ"ל. (החברה לנאמנות לא היתה צד לבקשה האחרת בנוסחה המקורי, טרם השילוב בין שתי הבקשות). לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על דעת הנהלת החברה לנאמנות, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים של החברה לנאמנות, בשלב מוקדם זה לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה המשולבת. ומטעם זה לא בוצעה בגינה הפרשה.

6. ביום 14 בינואר 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית בסך של כ-74 מיליון ש"ח נגד לאומי קארד ולאומי קארד ישראלים. לטענת התובע המשיבות גבו עמלות מלאות ממנו ומכל העסקים שהתקשרו אתן בהסכם למתן שירותי סליקה ב-7 השנים האחרונות (חברי הקבוצה), בגין עסקאות שבוטלו על אף שהתובע וחברי הקבוצה לא זכו לקבל שירות והשיבו את הכספים ללקוחותיהם. הוגשה תגובת לאומי קארד ולאומי קארד ישראלים לבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

7. הוגשה תביעה נגד בנק לאומי בריטניה (BLUK) על סך של כ-50 מ' USD על ידי לקוחה של BLUK כ"תביעה שכנגד" לתביעה שהגיש BLUK נגדה בגין חוב בסך של כ-13 מ' אירו אשר נוצר כתוצאה מפעילות בנגזרים. לטענת הלקוחה, BLUK לא עמד בדרישות הרגולטוריות בכך שסווג אותה כלקוח מקצוען בשוק ההון במקום כלקוח פרטי רגיל והציג מצגים לא מדויקים או כוזבים בקשר עם העסקאות, אשר כתוצאה מהם נגרם לה נזק והפסד. BLUK הגיש כתב הגנה.

ד. החברה לישראל בע"מ

1. כנגד חברות מוחזקות מסוימות של החברה לישראל בע"מ הוגשו תביעות משפטיות בטענה כי נזקי גוף ורכוש, שנגרמו לתובעים, נובעים מזיהום הקישון, אשר לטענת התובעים לחברות המוחזקות הנ"ל היה חלק בו וכן כנגד חברה מאוחדת מתקיימים הליכים משפטיים, חוקקו חוקים והוצאו צווים הנוגעים לפעילות חברה זו.
2. הנהלות החברות הנ"ל, בהתבסס על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים אינן יכולות להעריך את סכום החשיפה בגין התביעות והנושאים הנ"ל, אם בכלל, ולכן לא נכללו כל הפרשות בנדון בדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
3. לצורך קיום פעילות של חברה מאוחדת של החברה לישראל, תלויה החברה המאוחדת בקבלת שירותים מחברות תשתית.
3. חברה מאוחדת של החברה לישראל בע"מ, "צים שירותי ספנות משולבים בע"מ" (להלן - "צים"), מעורבת כמשיבה בבקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת שהוגשה לבית המשפט המחוזי על ידי בעל מניות המחזיק במניות החברה לישראל. אם תאושר לתובע להגיש תביעה נגזרת בשם החברה לישראל ואם בסופו של יום תתקבל תביעה זו, עלולה צים להיות מחויבת להשיב לחברה לישראל בע"מ סך של 246 מיליון דולר (או 111 מיליון דולר, אם יתקבל הסעד החלופי לו טוען התובע). הנהלת צים, על סמך חוות דעתם של יועציה המשפטיים, בדעה כי בשלב מוקדם זה אין ביכולתה לחוות דעה באשר לסיכויי התביעה.
- להרחבה בעניין נושאים אלה, ראה הדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ ליום 30 בספטמבר 2010.

ה. ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברות מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בענין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזורית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

א. היקף הפעילות

30 בספטמבר 2010				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע		
ואחרים	מניות	חוץ	אחר	שקל-מדד
(במיליוני ש"ח)				
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	6	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	2,238	-
Swaps				
-	-	6	2,238	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	1,956	-
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
771	249	-	10,347	-
חוזי Futures				
424	-	134,764	10,847	7,612
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
19	8,193	6,617	-	-
אופציות שנכתבו				
26	8,193	6,586	-	-
אופציות שנקנו				
138	4,873	39,355	18,841	20
חוזי אופציה אחרים				
143	5,261	37,885	13,202	-
אופציות שנכתבו				
1,037	346	16,733	126,795	1,182
אופציות שנקנו				
2,558	27,115	241,940	180,032	8,814
Swaps				
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	65,633	-
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
1,950	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
758	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
-	-	16,287	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
2,708	-	16,287	-	-
סך הכל				
5,266	27,115	258,233	182,270	8,814
סך הכל כללי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(2) נגזרים המהווים חלק ממוערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

30 בספטמבר 2010				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	שקל-מדד	אחר
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	19	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	105	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
276	1,043	4,338	3,661	101
שווי הוגן ברוטו חיובי				
285	1,030	5,001	4,397	371
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	1	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
1	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
49	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
5	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

30 בספטמבר 2009				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע	אחר	שקל-מדד
ואחרים	מניות	חוץ	(במיליוני ש"ח)	
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	-	-
Forward חוזי				
-	-	-	1,289	-
Swaps				
-	-	-	1,289	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	745	-
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
127	309	-	6,815	-
Futures חוזי				
701	-	90,183	15,729	10,063
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
32	7,138	4,432	162	-
אופציות שנכתבו				
39	7,138	4,875	163	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
41	653	22,823	20,542	41
אופציות שנכתבו				
41	800	23,144	17,632	-
אופציות שנקנו				
-	-	11,901	104,696	1,369
Swaps				
981	16,038	157,358	165,739	11,473
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	53,797	-
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
827	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
-	-	11,926	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
827	-	11,926	-	-
סך הכל				
1,808	16,038	169,284	167,028	11,473
סך הכל כללי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

30 בספטמבר 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
(במיליוני ש"ח)				
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	36	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	27	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
25	315	3,043	3,372	54
שווי הוגן ברוטו חיובי				
24	308	4,398	3,190	470
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
1	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (מבוקר)

31 בדצמבר 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
(במיליוני ש"ח)				
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א) נגזרים מגדרים (1)				
-	-	-	1,409	-
Swaps				
-	-	-	1,409	-
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	526	-
ב) נגזרים ALM (1)(2)				
851	381	189	7,920	-
Futures חוזי				
1,230	-	103,622	18,450	9,030
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
47	7,144	3,394	-	-
אופציות שנכתבו				
53	7,144	3,875	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
11	495	26,033	17,440	21
אופציות שנכתבו				
22	673	26,220	14,007	50
אופציות שנקנו				
-	-	11,811	102,226	1,169
Swaps				
2,214	15,837	175,144	160,043	10,270
סך הכל				
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	53,500	-
ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
Swaps				
-	-	-	-	-
סך הכל				
ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
831	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	11,765	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot				
831	-	11,765	-	-
סך הכל				
3,045	15,837	186,909	161,452	10,270
סך הכל כללי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים (מבוקר)

31 בדצמבר 2009				
חוזי	חוזי	חוזי	חוזי ריבית	
סחורות	בגין	מטבע		
ואחרים	מניות	חוץ	אחר	שקל-מדד
(במיליוני ש"ח)				
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
(א) נגזרים מגדרים (1)				
10	-	-	37	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
10	-	-	21	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ב) נגזרים ALM (1)(2)				
532	295	3,347	2,159	60
שווי הוגן ברוטו חיובי				
530	299	3,627	2,764	366
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ג) נגזרים אחרים (1)				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
(ד) נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
2	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך) סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2010					
ממשלות					
דילרים / ונקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(בלתי מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
9,444	3,682	-	-	5,120	642
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
38,387	10,679	18	2	26,531	1,157
47,831	14,361	18	2	31,651	1,799
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

30 בספטמבר 2009					
ממשלות					
דילרים / ונקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(בלתי מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
6,845	2,770	-	-	3,843	232
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
28,220	9,525	-	4	17,826	865
35,065	12,295	-	4	21,669	1,097
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

31 בדצמבר 2009					
ממשלות					
דילרים / ונקים					
סך הכל	אחרים	מרכזיים	ברוקרים	בנקים	בורסות
(מבוקר)					
(במיליוני ש"ח)					
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1)(2)
6,440	2,293	-	-	3,286	861
					סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
30,022	9,080	-	2	20,098	842
36,462	11,373	-	2	23,384	1,703
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים					

- (1) לא מבוצעים קיזוזים בהתאם להסדרי התחשבות נטו.
 (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 9,444 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2009 – 6,845 מיליוני ש"ח, 31 בדצמבר 2009 – 6,440 מיליוני ש"ח) הכלולה בסעיף נכסים אחרים.
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה

דוחות כספיים

באור 7 – פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. פירוט מועדי פרעון – סכום נקוב

30 בספטמבר 2010					
עד	מעל שלושה	מעל שנה	מעל	סך הכל	
שלושה	חודשים	ועד	מעל	סך הכל	
חודשים	ועד שנה	חמש שנים	חמש שנים		
					(בלתי מבוקר)
					(במיליוני ש"ח)
					חוזי ריבית:
2,732	2,951	3,006	125	8,814	שקל - מדד
18,965	35,453	70,328	57,524	182,270	אחר
167,368	71,426	8,619	10,820	258,233	חוזי מטבע חוץ
15,986	10,512	567	50	27,115	חוזים בגין מניות
1,796	2,314	1,156	0	5,266	חוזי סחורות ואחרים
206,847	122,656	83,676	68,519	481,698	סך הכל
148,468	106,393	65,258	45,512	365,631	סך הכל בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר)
171,138	97,953	62,824	45,598	377,513	סך הכל בדצמבר 2009 (מבוקר)

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
 סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

לתשעה חודשים שנתיימו		לשלושה חודשים שנתיימו	
ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
2009	2010	2009	2010
במיליוני ש"ח		(במיליוני ש"ח)	
א. בגין נכסים (א)			
8,756	5,459	1,392	1,197
מאשראי לציבור			
26	11	2	(1)
מאשראי לממשלות			
86	159	(107)	(7)
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים			
811	(389)	(116)	101
מפיקדונות בבנקים			
4	15	(1)	5
מניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
1,333	(454)	(268)	(49)
מאגרות חוב (ד)			
11,016	4,801	902	1,246
סך הכל בגין נכסים			
ב. בגין התחייבויות (א)			
(4,049)	1,887	2,284	1,727
על פיקדונות הציבור			
(38)	(2)	(14)	12
על פיקדונות מממשלות			
1	-	-	-
על פיקדונות מבנק ישראל			
(231)	(97)	(213)	(151)
על פיקדונות מבנקים			
(7)	(8)	4	1
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר			
(1,434)	(1,225)	(671)	(515)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
(5,758)	555	1,390	1,074
סך הכל בגין התחייבויות			
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור			
-	2	-	2
חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור (ב)			
(1,237)	(1,258)	(773)	(774)
הוצאות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM (ג)			
13	11	20	(10)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים			
(1,224)	(1,245)	(753)	(782)
סך הכל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור			
ד. אחר			
256	288	89	95
עמלות מעסקי מימון			
295	174	120	78
רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו (ה)			
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות			
221	210	60	29
לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו			
372	499	103	92
הכנסות מימון אחרות			
33	10	12	14
הכנסות מימון אחרות			
1,177	1,181	384	308
סך הכל אחר			
5,211	5,292	1,923	1,846
סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
(71)	8	(1)	19
מזה: הפרשי שער, נטו			
ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון			
1	(5)	(2)	1
הכנסות (הוצאות) מימון בגין נכסים			
2	6	4	(2)
הכנסות (הוצאות) מימון בגין התחייבויות			
(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.			
(ב) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.			
(ג) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות בבנק אשר לא יועדו ליחסי גידור.			
(ד) כולל ריבית והפרשי שער חיוביים (שליליים) בגין אגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS) בסך של כ- 13 מיליון ש"ח לתשעה חודשים שהסתיימו בספטמבר 2010 ו- 18 מיליון ש"ח לשלושה חודשים שהסתיימו בספטמבר 2010 (30 בספטמבר 2009 - 5) מיליון ש"ח ו- (133) מיליון ש"ח בהתאמה.			
(ה) לרבות הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.			

דוחות כספיים

באור 9 - רווחים מהשקעות במניות, נטו (א) סכומים מדווחים (בלתי מבוקר)

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2009	2010	2009	2010	
(במיליוני ש"ח)		(במיליוני ש"ח)		
402	45	281	-	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(12)	(13)	(2)	-	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה (ב)
				רווחים שמומשו ושטרם מומשו
6	-	(1)	(5)	מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
75	156	8	19	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
471	188	286	14	סה"כ מהשקעות במניות

(א) כולל קרנות נאמנות.

(ב) לרבות הפרשות לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)							
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית
(במיליוני ש"ח)							
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
1,846	2	(54)	(13)	456	827	262	366
-	(3)	171	120	(93)	(376)	(41)	222
1,846	(1)	117	107	363	451	221	588
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
983	48	54	112	108	113	122	426
-	(9)	1	2	(9)	(32)	(15)	62
983	39	55	114	99	81	107	488
2,829	38	172	221	462	532	328	1,076
46	(3)	(11)	12	120	(154)	36	46
603	4	48	19	55	342	67	68

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר) (א)							
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית
(במיליוני ש"ח)							
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
1,923	2	(142)	(50)	495	1,111	280	227
-	(3)	404	151	(141)	(624)	(76)	289
1,923	(1)	262	101	354	487	204	516
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
1,292	21	121	109	112	361	131	437
-	(11)	-	6	(14)	(16)	(27)	62
1,292	10	121	115	98	345	104	499
3,215	9	383	216	452	832	308	1,015
443	-	(11)	1	117	198	63	75
534	(97)	90	36	57	314	37	97

(א) סווג מחדש.

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 (בלתי מבוקר)								
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר	
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית	
(במיליוני ש"ח)								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
5,292	8	(59)	(22)	1,315	2,218	766	1,066	מחיצוניים -
-	(8)	132	332	(213)	(707)	(99)	563	בינמגזרי -
5,292	-	73	310	1,102	1,511	667	1,629	סך הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
3,021	242	153	331	317	335	357	1,286	מחיצוניים -
-	(24)	2	7	(29)	(93)	(43)	180	בינמגזרי -
3,021	218	155	338	288	242	314	1,466	סך הכל
8,313	218	228	648	1,390	1,753	981	3,095	סך כל ההכנסות
372	(5)	(6)	15	215	(36)	86	103	הפרשה לחובות מסופקים
186	9	177	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
1,859	151	157	71	263	862	197	158	רווח נקי

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 (בלתי מבוקר) (א)								
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר	
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית	
(במיליוני ש"ח)								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
5,211	2	59	(169)	1,355	2,461	780	723	מחיצוניים -
-	(8)	122	510	(286)	(1,031)	(152)	845	בינמגזרי -
5,211	(6)	181	341	1,069	1,430	628	1,568	סך הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
3,308	80	396	310	309	609	339	1,265	מחיצוניים -
-	(24)	1	13	(30)	(89)	(44)	173	בינמגזרי -
3,308	56	397	323	279	520	295	1,438	סך הכל
8,519	50	578	664	1,348	1,950	923	3,006	סך כל ההכנסות
1,136	-	11	1	256	511	150	207	הפרשה לחובות מסופקים
28	28	-	-	-	-	-	-	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
1,470	(87)	171	98	261	667	155	205	רווח נקי (הפסד)

(א) סווג מחדש.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009 (מבוקר)								
	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	מגזר	
סך הכל	מגזר	ניהול	בנקאות	מגזר	מגזר	עסקים	מגזר	
מאוחד	אחר	פיננסי	פרטית	מסחרי	עסקי	קטנים	משקי בית	
(במיליוני ש"ח)								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
7,023	18	333	(203)	1,747	3,028	1,036	1,064	מחיצוניים -
-	(16)	13	638	(336)	(1,136)	(180)	1,017	בינמגזרי -
7,023	2	346	435	1,411	1,892	856	2,081	סך הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
4,563	150	460	438	418	937	459	1,701	מחיצוניים -
-	(34)	3	16	(39)	(120)	(59)	233	בינמגזרי -
4,563	116	463	454	379	817	400	1,934	סך הכל
11,586	118	809	889	1,790	2,709	1,256	4,015	סך כל ההכנסות
1,517	-	11	35	383	579	228	281	הפרשה לחובות מסופקים
רווח מפעולות								
28	28	-	-	-	-	-	-	בלתי רגילות לאחר מיסים
2,014	(48)	273	116	311	1,013	188	161	רווח נקי (הפסד)

באור 11 – נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן

א. החזקות בתאגידי החזקה ריאליים (קונגלומרט)

החזקות הבנק בתאגידי ריאליים כפופה למגבלות הקבועות בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"). חוק הבנקאות קובע, בין היתר, בסעיף 24א לחוק, כי תאגיד בנקאי רשאי להחזיק באמצעי שליטה בקונגלומרט ("תאגיד החזקה ריאלי") אחד בלבד (תאגיד שהונו עולה על כ-2,000 מיליון ש"ח, והפועל ביותר משלושה ענפי משק). הבנק מחזיק בקונגלומרט - החברה לישראל. על פי הדוחות הכספיים של פז לרביע הראשון של שנת 2007, בהם יושמו תקנים חשבונאיים חדשים, עולה סכום ההון העצמי של פז על סכום ההון המינימלי להגדרת קונגלומרט (תאגיד החזקה ריאלי). עוד לפני פרסום הדוחות הכספיים הני"ל נערכו דיונים בין הבנק לבין בנק ישראל לעניין הפרשנות של חוק הבנקאות לגבי הגדרת פז כקונגלומרט, ובהמשך להם הודיע בנק ישראל לבנק במכתבו מיום 3 ביולי 2007, כי הוא אינו מקבל את פרשנות הבנק לכך שענף האנרגיה מהווה ענף משק אחד. לפיכך על פי עמדת בנק ישראל פז הינה קונגלומרט על פי חוק הבנקאות.

ביום 22 ביוני 2010 הבנק מכר את מרבית החזקותיו בפז, בשיעור המהווה 14.97% מההון המונפק והנפרע של פז, במחיר של כ-520 ש"ח למניה ובסך כולל של כ-781 מיליון ש"ח, וברווח לאחר מס של כ-177 מיליון ש"ח. לאחר המכירה מימש הבנק 11,961 כתבי אופציה ב-4 באוגוסט 2010. לאחר הפעולות הני"ל נותרה בידי הבנק (על ידי לאומי החזקות ריאליות) החזקה ב-0.95% מההון המונפק והנפרע של פז. שיעור ההחזקה שנותר בידי הבנק מותר בהתאם לתיקון חוק הבנקאות מיום 3 במרס 2010, ומוצג בסעיף מניות זמינות למכירה. עד ליום 18 בנובמבר 2010 מכר הבנק כ-0.56% מההון המונפק והנפרע של פז.

ב. חלוקת דיבידנד

הדירקטוריון המליץ בישיבתו מיום 30 באוגוסט 2010 לאחר קבלת חוות דעת חשבונאיות ומשפטיות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים. לאשר חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 500 מיליון ש"ח המהווה 39.8% מהרווח הנקי למחצית הראשונה של 2010. הדיבידנד בסך של כ-34 אג' למניה ישולם ביום 30 בנובמבר 2010, לבעלי המניות, שהחזיקו במניות הבנק ביום 16 בנובמבר 2010 (התאריך הקובע). המניות נסחרו "אקס" דיבידנד ביום 17 בנובמבר 2010. החלטה זו אושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק, שהתקיימה ביום 4 בנובמבר 2010.

הדירקטוריון בישיבתו מיום 29 בנובמבר 2010 המליץ, לאחר קבלת חוות דעת חשבונאיות ומשפטיות כי נתקיימו כל התנאים לחלוקה מותרת על פי חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים, לאשר חלוקת דיבידנד נוסף במזומן בסך של 500 מיליון ש"ח ובסה"כ 1.0 מיליארד ש"ח (כולל ה-500 מיליון ש"ח דלעיל) המהווה 54% מהרווח לתשעת החודשים הראשונים של השנה. הדיבידנד הנוסף בסך של כ-34 אג' למניה ישולם ביום 27 בינואר 2011 לבעלי המניות, שיחזיקו במניות הבנק ביום 10 בינואר 2011 (התאריך הקובע). המניות יסחרו "אקס" דיבידנד ביום 11 בינואר 2011. החלטה זו מותנית באישור האסיפה הכללית של הבנק.

ג. הסכם קיבוצי עם העובדים

ביום 17 לנובמבר 2010 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בעניין זכויות העובדים בין הבנק לבין נציגות עובדי הבנק ("ההסכם הקיבוצי"), לפיו:

1. ההסכמה שהייתה בהסכם הקיבוצי המיוחד מיום 30 בנובמבר 2005 ("ההסכם הקיבוצי הקודם") להאריך עד ליום 31 בדצמבר 2010 את תוקפם של חוקת העבודה וכל ההסכמים וההסדרים הקיבוציים, וכן כל הסיכומים, הנהלים והנוהגים המקנים זכויות לעובדי הבנק, הקיימים בבנק, כל אחד במעמדו, כאמור בסעיף 5 להסכם הקיבוצי הקודם, הוארכה לתקופה נוספת של ארבע שנים - עד ליום 31 בדצמבר 2014.

2. ההסכמה בהסכם הקיבוצי הקודם, לפיה העובדים מתחייבים לשמור על "שקט תעשייתי" בקשר עם הליך ההפרטה של הבנק עד להשלמתו המלאה, כאמור בסעיף 7 להסכם הקיבוצי הקודם, תישאר בתוקפה.

ההסכם הקיבוצי אושר בועדת הביקורת ובדירקטוריון וכפוף עדיין לאישור האסיפה הכללית של הבנק.

ד. השקעה בתנובה

בתאריך 18 באוקטובר 2010 נחתם מסמך הבנות בין בנק לאומי לישראל בע"מ ו/או חברה בשליטתו (להלן: "הבנק") לבין מ.ב.ש.ת בע"מ ומבטח שמיר אחזקות בע"מ (להלן ביחד: "מבטח" או "המוכרת") בקשר עם רכישת מלוא החזקותיה (העקיפות) של מבטח בקבוצת תנובה (להלן: "מסמך ההבנות").

על פי מסמך ההבנות, הבנק ירכוש מהמוכרת 13.5% מהון אפ.מ.ש.תנ אחזקות בע"מ (להלן: "ה-SPV"), המשקפים כ- 10.36% בקבוצת תנובה. בנוסף, יוביל הבנק קונסורציום משקיעים (להלן: "הרוכשים הנוספים") שגויסו על ידי לאומי פרטנרס בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבנק לרכישת יתרת החזקות מבטח ב-SPV. סך כל המניות הנרכשות מקנות החזקה בשיעור של כ-26.9333% ב-SPV והחזקה בעקיפין בשיעור של כ-20.6665% בקבוצת תנובה. הבנק ימכור מתוך החזקותיו, בהתאם להתחייבותו כלפי בנק ישראל, 3.5% מההון של ה-SPV וזאת תוך תקופה של שנה ממועד ההשלמה.

הבנק והרוכשים הנוספים (ביחד: "הרוכשים") ישלמו למוכרת במועד ההשלמה של העסקה תמורה במזומן של כ-1,230 מיליון ש"ח ("סכום התמורה"). סכום התמורה המדויק יקבע במועד ההשלמה בהתאם לגובה החוב הפיננסי של ה-SPV במועד ההשלמה ובכפוף להתאמות שונות המפורטות במסמך ההבנות.

העסקה תכלול מנגנון התאמה מוסכם, אשר יהיה בתוקף לתקופה של 4 שנים ממועד ההשלמה ואשר יופעל במקרה בו יתרחש "אירוע מכירה", המוגדר במסמך ההבנות כהנפקה ראשונה לציבור של קבוצת תנובה או כעסקה שבמסגרתה תימכר ותועבר לצד שלישי השליטה בקבוצת תנובה (להלן: "אירוע מכירה"). במקרה שיתרחש אירוע מכירה, ייבדק שווי ה-SPV על פיו בוצע אירוע מכירה בהשוואה לשווי ה-SPV לצורך ביצוע העסקה על פי מסמך ההבנות. הרוכשים יקבלו החזר במזומן אם ייווצר הפרש שלילי בין השווי שעל פיו יבוצע אירוע המכירה לבין השווי שעל פיו שילמו הרוכשים את התמורה למבטח, ומצד שני, מבטח תקבל מהרוכשים תוספת תמורה במזומן אם ייווצר הפרש חיובי בין השווי שעל פיו יבוצע אירוע מכירה לבין השווי שילמו את התמורה בעסקה, והכל על פי נוסחאות שנקבעו במסמך ההבנות.

מנגנון ההתאמה מוגבל כך שהחזר לרוכשים לא יעלה על כ-430 מיליון ש"ח ואילו תוספת התמורה (Upside) למוכרת יהיה עד לסך של כ-278 מיליון ש"ח.

העסקה על פי מסמך ההבנות כפופה לחתימת הסכמים מפורטים בין המוכרת לבין הרוכשים וכן להתקיימותם של תנאים מתלים המפורטים במסמך ההבנות, ובכלל זה אישורים רגולטוריים, ביצוע בדיקות על ידי הרוכשת בקבוצת תנובה וב-SPV, קבלת הסכמות הבנקים המממנים וחתימת הסכם בעלי מניות בין הרוכשים לבין קרנות אייפקס.

ה. תנאי העסקת יו"ר הדירקטוריון

ועדת הביקורת, הדירקטוריון והאסיפה הכללית של הבנק אישרו את תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון המועסק במשרה מלאה כיו"ר פעיל.

העסקתו של היו"ר הינה לתקופה של 3 שנים שתחילתה ביום 4 באוגוסט 2010 ("תקופת העסקה"). אם בתום תקופת העסקה ייבחר היו"ר לתקופת כהונה נוספת ימשיכו לחול תנאי ההתקשרות בין הצדדים, ואולם במקרה זה לא יחולו התנאים לעניין ההודעה המוקדמת ולעניין הזכויות למענק ההסתגלות.

לבנק וליו"ר אפשרות להפסיק את ההתקשרות ביניהם במתן הודעה מוקדמת כדלקמן: (1) אם הסתיימה העסקת היו"ר בתקופת העסקה מסיבה של פרישה שלא מרצון, תהיה תקופת ההודעה המוקדמת עד 9 חודשים, ובלבד שלא תתארך מעבר למועד תום תקופת העסקה. (2) אם הסתיימה העסקת היו"ר בתקופת העסקה עקב פרישה מרצון (למעט בנסיבות חריגות בהן ניתן לשלול מן היו"ר פיצויים), וכן אם הסתיימה העסקת היו"ר לאחר תקופת העסקה (ככל שנבחר לתקופת כהונה נוספת) - תהיה תקופת ההודעה המוקדמת בת 6 חודשים. מובהר כי הבנק יהיה רשאי לדרוש כי תקופת ההודעה המוקדמת תהיה בעבודה בפועל, כולה או חלקה. בתקופת ההודעה המוקדמת יהיה זכאי היו"ר למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים.

דוחות כספיים

הסתיימה העסקתו של היו"ר, מכל סיבה שהיא (למעט בנסיבות חריגות בהן ניתן לשלול מן היו"ר פיצויים), יהיה זכאי היו"ר לפיצויים בסך 150% מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת הפיצויים ובקופת התגמולים. הסתיימה העסקתו של היו"ר במהלך תקופת ההעסקה עקב פרישה שלא מרצון או הסתיימה העסקתו של היו"ר כיו"ר בתום תקופת ההעסקה, מכל סיבה שהיא - יהיה זכאי היו"ר לתקופת הסתגלות בת 6 חודשים בה יקבל היו"ר משכורות חודשיות (כולל תנאים נלווים). תקופת ההסתגלות תחל לאחר תום תקופת ההודעה המוקדמת (ככל שקיימת). עוד התחייב היו"ר לתקופת צינון של 6 חודשים, בהן הינו זכאי למשכורת וכל יתר התנאים הנלווים. מובהר כי בתקופה בה תקופת הצינון חופפת את תקופת ההודעה המוקדמת ו/או את תקופת ההסתגלות, כולן או חלקן, יהיה היו"ר זכאי רק לתשלום בגין תקופת ההודעה המוקדמת או תקופת ההסתגלות, לפי העניין.